

*** سرمقاله**

۲ - عمق مشکلات کشور را به درستی درک نکرده‌ایم

*** خبرنامه**

۴

*** دیدگاه**

۸ - لزوم تغییر نگاه به صنعت نساجی / مهندس احمد صادقیان

۱۰ - صنعت نساجی، گرفتار فرسودگی ماشین‌آلات / مهندس محمد مروج

۱۱ - رونق صنعت پوشاک داخلی چگونه اتفاق می‌افتد؟

*** گزارش**

۱۴ - کارنامه ۶ ماهه اول بخش منسوجات و پوشاک

۱۷ - همکاری نساجی اصفهان و چین در تولید الیاف مصنوعی

۱۸ - ظرفیت‌های اشتغال‌زایی صنعت پوشاک

۲۱ - آیا دولت می‌تواند تورم و رشد اقتصادی را سر به راه کند؟

۲۴ - وضعیت ایران در شاخص سهولت کسب و کار ۲۰۱۷

۲۷ - قانون‌گذار برای تسهیل صادرات چه کرده است؟

۲۸ - محورهای سه‌گانه برای رشد نساجی

۳۱ - اشتغال، اصلی‌ترین مسئله اقتصاد ایران

۳۳ - نفس‌های بریده صنعت قدیمی نساجی

*** گزارش ویژه**

۳۵ - رشد پایین اقتصادی، آیا همه ماجرا این است؟ (بخش اول)

۴۲ - مزیت نسبی صنعت نساجی و پوشاک در شرق اروپا

*** دنیای نساجی**

۴۹ - مصرف جهانی منسوجات فنی از ۳۷ میلیون تن عبور می‌کند

۵۰ - اتحادیه اروپا به دنبال تقویت روابط با پاکستان

۵۱ - چشم انداز بازار الیاف اسپاندکس تا سال ۲۰۲۰

۵۲ - هدف ۲۹ میلیارد دلاری ویتنام برای صادرات نساجی

۵۳ - ظهور بنگلادش به عنوان قلب نساجی آسیا

۵۴ - منسوجات هوشمند پوشیدنی

۵۵ - افت صادرات جهانی پوشاک در سال ۲۰۱۵

۵۶ - زارا، صدرنشین فروش آنلاین در اسپانیا

۵۷ - بازارهای توسعه‌یافته، مشتریان اصلی پوشاک میانمار

۵۸ - مقابله با خطرات زیست محیطی صنعت نساجی

۶۱ - ۱۰ کشور تولیدکننده عمده پشم در جهان

*** تولید و تجارت پنبه**

۶۳ - گزارش ماهانه کمیته مشورتی جهانی پنبه (۱۴ نوامبر ۲۰۱۶)

۶۶ - ۱۶۰ هزار تن وش امسال از مزارع کشور برداشت می‌شود

۶۸ - چالش‌های عمومی بخش پنبه در جهان

۷۰ - استراتژی جدید در بخش پنبه پاکستان اجرا می‌شود

*** نانو در نساجی**

۷۱ - کاربرد فناوری نانو در تولید منسوجات خودتمیزشونده

*** نساجی استان‌ها**

۷۷ - جای خالی فناوری روز بر تار و پود نساجی

۸۰ - ظرفیت‌های اقتصادی احداث شهرک پوشاک در خراسان رضوی

*** تحلیل اقتصادی**

۸۲ - یگانه راه توسعه، توجه به بخش‌های مولد است

۸۴ - با شرایط فعلی، ورشکستگی در انتظار بنگاه‌هاست

۸۵ - رویای ورود سرمایه

۸۶ - بیماری مزمن اقتصاد، نیازمند نسخه‌های جدید

۸۷ - تولید صادرات محور نیازمند ۱۰ سال زمان

۸۸ - جذب سرمایه خارجی در گرو یکسان‌سازی نرخ ارز

۸۹ - در بر همان پاشنه می‌چرخد

*** مدیریت، بازاریابی**

۹۰ - آیا همه کسب‌وکارها به برندینگ احتیاج دارند؟

۹۱ - چرا استیو جابز در ذهن‌ها ماندگار شد؟

۹۲ - ۸ دلیل مدیریتی که ترامپ را رییس‌جمهور آمریکا کرد

۹۴ - چرا افراد موفق بیشتر از سایرین شغل خود را تغییر می‌دهند؟

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: مهندس جمشید بصیری

مسئول اجرایی تحریریه: مهندس علیرضا هاشمی

ویراستار مقالات فنی: مهندس محمد نیک پنجه

طراح و صفحه‌آرا: حمیدرضا قائمی

امور اداری: سعیده شکوری

هماهنگی و اجرا: مهندس حسین کیانی

توزیع: موسسه صمت

همکاران این شماره: مهندس نیما بصیری، مهندس احسان سلطانی، مهندس علی روشنی، مهندس محمود حکمتیان، مهندس آذر ملکی، امیر مهرداد، پرویز انصاری، فهیمه خراسانی، غزاله طایفه، مریم مرادخانی

امور چاپ: چاپ نجم، بزرگراه فتح، زیر بل پاستوریزه، ابتدای ۴۵ متری زرد، نبش کوچه تفتخانه، پلاک ۱۶۶ - تلفن: ۶۶۷۹۷۹۱۱

آدرس دفتر مجله: تهران، خیابان سهروردی شمالی، خیابان توپچی، پلاک ۳، کدپستی: ۱۵۵۸۸۴۴۳۱۳، تلفن: ۸۸۵۱۶۷۹۹ (خط ۱۰) - فکس: ۸۸۵۲۵۸۷۲

جذب آگهی: گروه یاران

مدیریت هنری و نظارت برچاپ: طرح سازگور / www.tsgir.com

عمق مشکلات کشور را به درستی درک نکرده‌ایم

جمشید بصیری

اختصاص کارت اعتباری برای خرید برخی اقلام نساجی نیز که می‌توانست حداقل گرهی از کار تولیدکنندگان این عرصه باز کند، عملاً در هزار توی مشکلات و موانع ایجاد شده، به فراموشی سپرده شد. اجازه دهید در اینجا و به منظور روشن شدن بهتر موضوع، به سخنان محمدرقی یوسفی یکی از اقتصاددانان کشور اشاره کنیم که در یکی از مصاحبه‌های خود اینچنین گفته است:

«آنچه دولت در زمینه سیاست‌های خارجی اتخاذ کرد و منجر به برجام شد ...، جای قدردانی دارد و ارزیابی مثبتی از آن صورت می‌گیرد. دولت برای این کار هزینه زیادی هم داد و به نظر من یک گام طلایی بود و از نظر تاریخی این کار باعث می‌شود از آقای روحانی به نیکی یاد شود، اما متأسفانه به همان میزان که دستاورد مثبت سیاسی را می‌بینیم، در زمینه اقتصادی عملکرد به‌شدت نادرستی را شاهد هستیم و می‌بینیم کشور در این مدت از نظر اقتصادی هزینه‌ای را پرداخته که شاید جبران‌ناپذیر باشد. مهم‌ترین مسئله این است که دولت کارهایی را که باید انجام می‌داد، انجام نداد و کارهایی را انجام داد که نباید انجام می‌داد. مهم‌ترین مسئله‌ای که انتظار می‌رفت دولت انجام دهد، این بود که نگاه بلندمدتی به اقتصاد داشته باشد؛ چون انتظار ما این است برجامی که موانع خارجی توسعه را از سر ملت ایران دور کرده، فرصتی طلایی فراهم کرده که در داخل هم اصلاحات متناسب با آن انجام دهیم و به فکر توسعه و آبادانی کشور باشیم و چاره‌اندیشی کنیم که چطور دولت می‌تواند در ریل توسعه قرار گیرد. این کار مستلزم فراهم کردن زیرساخت‌های مناسب از یک طرف، تأکید بر بخش‌های مولد

در آغاز به کار دولت یازدهم اکثر کارشناسان، تحلیلگران و فعالان بخش تولید و صنعت، متفق‌القول بودند که این دولت، میراث‌دار دوران نه‌چندان درخشان دولت قبل از خود است که ۸ سال تحریم شدید بین‌المللی، ۳٫۵ برابر شدن نرخ ارز و افزایش معوقات بنگاه‌ها، رسیدن تورم به بالای ۴۰ درصد، بر باد رفتن چندصد میلیارد دلار درآمد هنگفت نفتی با طرح‌های نادرستی همچون مسکن مهر، یارانه نقدی، بنگاه‌های زودبازده و ... از جمله رهاوردهای آن دوران بوده است.

دقیقاً بر همین اساس بود که دولت یازدهم حل موضوع هسته‌ای با هدف رفع تحریم‌ها و کاهش تورم را در دستور کار خود قرار داد و با تلاش قابل‌تقدیر دولت، ضمن مختومه شدن پرونده هسته‌ای و رفع بخشی از تحریم‌ها، تورم نیز به کمتر از ۱۰ درصد کاهش پیدا کرد. با این حال و به رغم این دستاوردها، اتفاق بعدی یعنی رونق تولید و افزایش اشتغال در کشور که همگان انتظار آن را می‌کشیدند هنوز هم آنطور که باید و شاید اتفاق نیفتاده و سیاست موثری از جانب دولت متناسب با عمق مشکلات بخش تولید و صنعت و خیل عظیم بیکاران اتخاذ نشده است. به طوری که مسئولان دولت یازدهم بعد از گذشت سه سال و نیم از عمر این دولت، همچنان برجام و کاهش تورم را به عنوان اصلی‌ترین دستاوردهای خود ذکر می‌کنند. البته در این مدت دو بسته خروج از رکود تدوین و رسانه‌ای شد که به همان نسبت که در مورد شرکت‌های خودروسازی با سرعت اجرا شدند، در مورد بخش‌های دیگر همچون نساجی و پوشاک با کندی و موانع متعدد همراه بوده‌اند و حتی طرح

دکتر حسن روحانی ریاست محترم جمهور در همایش روز ملی روستا و عشایر که در محل سالن اجلاس سران برگزار شد در بخشی از سخنان خود به نکات تامل‌برانگیزی به شرح ذیل اشاره کرد: «امروز بیکاری و عدم اشتغال یک معضل بزرگ برای سراسر کشور ما است، بنده از روز اول دولت و هم در دولت و همچنین به مسئولان بلندپایه کشور و در سخنرانی‌ها گفتم بزرگ‌ترین مشکل کشور در سال‌های آینده موج بیکاری است، تمام چیزهایی که می‌گوییم و تمام معضلاتی که می‌شماریم و آسیب‌های اجتماعی که می‌گوییم ریشه‌اش عمدتاً به مسئله بیکاری برمی‌گردد. بیکاری یعنی بیماری روانی، طلاق، آسیب اجتماعی، جرم، آلودگی و ... و همه چیز از بیکاری آغاز می‌شود. امسال برای اولین بار که تاکنون بی‌سابقه بوده، بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر متقاضی شغل بوده‌اند و وارد صحنه اشتغال شده‌اند که شغل به دست بیابورند. مگر توان ما چقدر است برای اشتغال؟ ما حتماً با این امکانات نمی‌توانیم. باید یک حرکت بزرگ شروع شود و باید سرمایه‌های داخلی و خارجی جذب و رونق ایجاد شود و باید دعوای کودکانه در این کشور خاتمه پیدا کند.»

مطرح شدن این اظهارات در تریبون عمومی اگرچه نشان‌دهنده درک صحیح دولت محترم در مورد اهمیت و حساسیت معضل بیکاری در کشور است اما در عین حال، موضوع جدیدی نیست که به یک باره در اقتصاد کشور ظهور کرده باشد. اتفاقاً بسیاری از تحلیلگران و فعالان اقتصادی، رکود و بیکاری فعلی را معلول سیاست‌هایی می‌دانند که توسط دولت‌ها طی سنوات گذشته اتخاذ شده‌اند.

مرحله فارغ‌التحصیلی قرار دارند. اگر بیکاران را به این میزان اضافه کنیم، حدود ۸ میلیون نیروی بیکار در جامعه داریم. با توجه به اطلاعاتی که داریم، مشخص است میزان اشتغال در جامعه ما به شدت پایین است و هر یک درصد رشد اقتصادی که در جامعه صورت گرفته، ۲۴ هزار شغل ایجاد کرده. در بهترین حالت، ظرفیت اقتصاد ایران رشد ۵ درصدی داشته؛ یعنی سالانه ۱۲۰ هزار شغل. اگر بر این اساس جلو برویم و ۸ میلیون بیکار داشته باشیم، برای شاغل کردن این افراد ۶۴ سال وقت نیاز داریم. با فرض اینکه جمعیت رشد نکند، اقتصاد ما هم از این بدتر نشود و واردات باعث بیکاری نشود و... ۶۴ سال برای جمعیت جوان ایران بسیار ناامیدکننده است.»

مجموعه این آمار و ارقام که همگی به نقل از مراجع رسمی و کارشناسان اقتصادی کشور در مورد وضعیت تولید و اشتغال کشور ذکر شدند، به وضوح نشان‌دهنده عمق و شدت مشکلات موجود است و به قول رییس‌جمهور محترم «مگر توان ما چقدر است برای اشتغال؟». متأسفانه با وجود این شرایط ظاهراً هنوز هم بسیاری از متولیان کشور عمق ماجرا را به درستی درک نکرده‌اند و مشغول «بازی‌های کودکانه» هستیم. جالب اینجاست در همین وانفسا شاهدیم که کشورمان به حیات خلوت و جولانگاه رقیب منطقه‌ای مان یعنی ترکیه مبدل شده است. نمایشگاه پوشاک این کشور به راحتی در ایران برگزار می‌شود؛ فروشگاه‌های این کشور در بهترین نقاط شهرمان افتتاح می‌شوند؛ انواع پوشاک از این کشور به شکل قانونی و غیرقانونی وارد ایران می‌گردد؛ روزهای ۲۲ و ۲۳ آبان هم ۱۹ کارخانه از ترکیه در محیطی گرم و صمیمی در یکی از هتل‌های تهران (با مجوز کدام ارگان؟) به معرفی انواع منسوجات و ملزومات تولیدی خود پرداختند. و در این میان، فعالان نساجی و پوشاک کشورمان هم همچون مسئولان صنعتی، صرفاً نظاره‌گر تاخت و تاز این کشور در ایران هستند. متأسفانه این تحرکات و به طور کلی رویکردهای غالب در فضای اقتصادی و سیاسی کشور به وضوح نشان می‌دهد که ما هنوز عمق مشکلات اقتصادی موجود را به درستی درک نکرده‌ایم. حال چه زمانی قرار است به خود بیاییم خدا می‌داند!!

نشان‌دهنده از دست دادن مشاغل عمده در کشور دانسته است. وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز اعلام کرده که ۱۲ درصد مجموع بنگاه‌های صنعتی کشور، معادل ۱۰ هزار و ۵۱۹ واحد تا پایان سال گذشته تعطیل شدند که تا پایان نیمه اول امسال به ۱۹ درصد رسیده‌اند. اخیراً نیز محمدرضا نعمت‌زاده وزیر صنعت پروانه ۳۴۰۰ واحد صنعتی را که دیگر امکان احیا ندارند لغو دائم کرد. در سال جاری براساس آمار جمع‌آوری شده تا نیمه اول امسال، ۱۹ درصد واحدهای صنعتی کوچک معادل ۱۵ هزار و ۲۹۰ واحد، ۱۸ درصد واحدهای متوسط معادل ۷۸۵ واحد و ۱۱ درصد واحدهای بزرگ صنعتی کشور معادل ۳۸۶ واحد به طور کامل تعطیل شده‌اند. مجموع واحدهای تعطیل شده کشور در سال جاری به ۱۶ هزار و ۴۶۱ واحد و به طور میانگین، ۱۹ درصد مجموع واحدهای صنعتی کشور می‌رسد.

طبیعی است که این میزان ظرفیت بلااستفاده و این میزان تعطیلی و نیمه‌تعطیلی کارخانجات و واحدهای تولیدی کشور نیازمند تدابیری به مراتب بیش از آنچه‌ی است که تاکنون انجام گرفته است که متأسفانه هنوز شاهد آن نیستیم. تا زمانی هم که واحدهای تعطیل و نیمه‌تعطیل فعالیت خود را از سر بگیرند و رونق به بخش تولید و صنعت کشور باز نگردد هیچ نسخه‌ای نخواهد توانست مشکل بیکاری را در کشور درمان کند و ایجاد اشتغال پایدار برای چندین میلیون نفر جمعیت آماده به کار فقط و فقط از طریق نجات و احیای تولید و صنعت ممکن خواهد بود. اجازه دهید بار دیگر به سخنان محمدرضا یوسفی اقتصاددان کشور اشاره کنیم که معتقد است با شرایط موجود، ایجاد اشتغال برای جمعیت جویای کار فعلی ۶۴ سال زمان نیاز دارد. وی اینطور توضیح می‌دهد:

«اینکه فقط ۲۴ میلیون از جمعیت ایران فعال هستند؛ یعنی ۵۴ میلیون از بازار کار خارج می‌شوند. از بین جمعیت فعال هم حدود ۲٫۵ میلیون بیکار هستند... در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ حدود ۵٫۵ میلیون دانشجوی داشتیم که اکنون ۴٫۱ میلیون دانشجوی دولتی و ۱٫۵ میلیون دانشجوی آزاد هستند؛ یعنی ۵ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر دانشجویانی هستند که در

کشاورزی و صنعت از طرف دیگر و کاهش ریسک سرمایه‌گذاری تولیدی در داخل و ایجاد انگیزه برای بنگاه‌های تولیدی به خصوص مشارکت بخش خصوصی، فراهم کردن فرصت‌های مناسب و رفع موانع کسب‌وکار در اقتصاد داخلی ایران بود که دولت این کارها را انجام نداد. دولت متأسفانه نگاه کوتاه‌بینانه‌ای به اقتصاد داشت و به جای توجه به بخش‌های مولد، نگاه کوتاه‌مدتی داشت که رشد اقتصادی یا کنترل تورم را ملاک هدف قرار می‌داد. در واقع دولت ریشه مشکلات را به درستی تشخیص نداد. دولت در وضعیت وخیم رکود تورمی قرار داشت و برای این مشکل باید چاره‌اندیشی می‌کرد. منتها کاری که دولت کرد این بود که بحران را تشدید و هزینه‌ای بر کشور تحمیل کرد که عملاً جبران‌ناپذیر است.»

این اقتصاددان در پاسخ به این سوال که منظور شما کدام عملکرد دولت است می‌گوید: «اینکه منابع از بخش‌های مولد به بخش غیرمولد سوق پیدا کند و از بخش‌های کشاورزی و صنعت رانده شود و به سمت سوداگری مالی و فعالیت‌های تجاری و خدمات برود مدنظر است که بی‌میلی افراد به سرمایه‌گذاری، ناتوانی بخش خصوصی در حل مشکلاتش و نبود شفافیت در سیاست‌های دولت را به دنبال داشت. در بُعد سیاست‌های پولی و مالی و اقتصادی شاهد این مشکل هستیم. وقتی صنایع ما بین ۴۸ تا ۵۰ درصد از ظرفیتشان را استفاده می‌کنند، نشان می‌دهد که ما در رکود تورمی هستیم. کم تولید می‌کنیم، هزینه سرانه بالا می‌رود و منجر به تورم می‌شود و اشتغال کمتر منجر به بیکاری و رکود می‌شود. از طرف دیگر این صنایع نمی‌توانند اشتغال جدید ایجاد کنند. با توجه به ضرورت ایجاد اشتغال به‌عنوان امر بسیار جدی برای کشور، صنایعی که با ۵۰ درصد از ظرفیتشان کار می‌کنند، با ۴۸ تا ۵۰ درصد نیروی کار مازاد روبه‌رو هستند.»

همچنین اخیراً ابوالفضل روغنی گلپایگانی رییس کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی ایران در گزارشی خبر از تعطیلی ۴۰ درصد شهرک‌های صنعتی و شرکت‌های کوچک و متوسط داده و آن را

صنعت نساجی؛ ورشکسته یا موتور پیشران صنعت کشور؟!

درخواست کرده‌ایم اما هنوز جوابی نگرفته‌ایم.

رئیس انجمن صنایع نساجی گفت: قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار می‌گوید هر تصمیمی که توسط سازمان‌ها و نهادهای دولتی گرفته می‌شود، باید ذینفعان آن صنعت را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد. الان شنیده شده است که با هندوستان تعرفه ترجیحی در نظر گرفته‌اند و این برای ما مشکل بسیار بزرگ است. مروج حسینی در خصوص تسهیلات در نظر گرفته شده برای صنایع نساجی نیز گفت: شماری از واحدهای نساجی ثبت نام کرده‌اند تا وام را دریافت کنند. کله ما این است اگر با ما مشورت می‌کردند حتماً روش بهتری را ارائه می‌کردیم. متأسفانه تصمیمات را در پشت پرده می‌گیرند و بانک‌ها نیز به دلیل نداشتن منابع از پرداخت آن به روش‌های مختلف طفره می‌روند. همچنین در این برنامه گلنار نصرالهی، مشاور وزیر صنعت، معدن و تجارت در امور نساجی نیز در خصوص برنامه‌های این وزارتخانه برای حل مشکلات این صنعت گفت: صنعت نساجی از اهمیت خاصی برای وزارت صنعت برخوردار است. خرید مواد اولیه صنعت نساجی بر اساس ارز مبادله‌ای صورت می‌گیرد. انجمن‌های موجود در صنعت نساجی از جمله انجمن‌های قوی صنایع ما هستند. ما ریزی‌هایی با وزارت جهاد کشاورزی انجام داده‌ایم و در این زمینه پیگیر مشکلات این صنعت هستیم.

نصرالهی افزود: یکی از اقدامات موثر ادامه برخورد قاطع با مقوله قاچاق است که همچنان پیگیر هستیم. از سویی دیگر ما تلاش کرده‌ایم که با مشورت خود صاحبان صنعت، مشکلات را برطرف کنیم. خانم نصرالهی با اشاره به مشکل خاص برخی واحدهای صنعتی که هنوز تسهیلات دریافت نکرده‌اند گفت در تلاش هستیم این واحدها را شناسایی و مشکلاتشان را بررسی کنیم.

مشاور وزیر صنعت افزود: مورد دیگر این است ما برای واحدها ضمانت‌هایی صادر می‌کنیم که می‌تواند مشکلات کسانی که سند ندارند را برطرف کند. اما باید توجه داشته باشیم در حال حاضر صنعت نساجی توسط بخش خصوصی پیشران به جلو می‌رود. چرا که این بخش خصوصی است که با به‌روزرسانی دستگاه‌ها و ماشین‌آلات خود توانسته است بیش از ۱۲۰ میلیون دلار از محل صندوق توسعه ملی گشایش اعتبار کرده و خود را در عرصه بازار داخلی به صورت قوی حفظ کند.

رئیس انجمن صنایع نساجی گفت: تا زمانی که از صنعت نساجی حمایت همه‌جانبه صورت نگیرد، رشد و توسعه این بخش از صنعت کشورمان امکان‌پذیر نیست. محمد مروج حسینی در برنامه «گفتگوی ۱۸:۳۰» شبکه خبر، با اعلام این مطلب در خصوص گلایه‌های صنعت نساجی از رویکرد وزارت صنعت گفت: متأسفانه آقای وزیر صنعت مشغله‌های زیادی دارند که به صنعت نساجی کم‌لطفی می‌شود. به عنوان مثال ما کشوری هستیم که به شدت پنبه نیاز داریم، اگر پنبه تأمین نشود مجبور هستیم الیاف مصنوعی استفاده کنیم. نزدیک به ۱۸۰ هزار تن پنبه در کشور نیاز است اما تولید داخل ۳۰ هزار تن است یعنی مابقی این حجم از پنبه باید از طریق واردات صورت پذیرد که واردات آن با تعرفه ۱۰ درصدی به هیچ وجه منطقی نیست.

مروج حسینی در ادامه به سایر مشکلات این صنعت اشاره کرد و گفت: برای خودروسازی در کشور تقاضا تحریک شد و ۲۵ میلیون تومان برای خرید خودرو به افراد پرداخت و به خالی شدن انبارهای خودروسازان منجر شد، اما در خصوص پرداخت وام کالای ۱۰ میلیون تومانی هیچ اقدامی صورت نگرفته است. به همین دلیل انبارهای تولیدکنندگان صنایع نساجی پر شده است. حسینی افزود: ما انتظار داریم یک سری از مشکلات ما در سطح وزارت حل شود. ما مشکل مالیات داریم. صدور فاکتور برای ما مشکل است، چرا که فروشندگان به هیچ وجه با صدور فاکتور موافق نیستند. ما چندین ماه است که از رئیس سازمان امور مالیاتی وقت

محدودیت واردات، قانون جدید برای صدور کارت‌های بازرگانی

که عدد بزرگی برای مالیات‌های کارت‌های بازرگانی به نظر می‌رسد اما باید توجه داشت که این رقم می‌تواند بدهی‌های مربوط به سال‌های دور باشد. اینکه اینطور تصور شود که دلیل بدهی‌های مالیاتی کارت بازرگانی است و اینکه می‌توان از طریق محدودیت برای کارت بازرگانی جلوی بدهی‌های مالیاتی را گرفت، اشتباه است.

وی تصریح کرد: موضوع مهم دیگر در زمینه کارت‌های بازرگانی این است که فردی که می‌خواهد کارت بازرگانی دریافت کند باید نوع فعالیتش مشخص باشد و دیگر اینکه قبل از اینکه کارت بازرگانی دریافت کند باید عضو یک تشکل صنفی و ملی باشد که هویتش شناخته شده باشد.

رییس کنفدراسیون صادرات ایران گفت: کارت بازرگانی ابزاری در اختیار واردکننده یا صادرکننده است که باید از آن استفاده کند. اما اینکه چگونه می‌توان از سوءاستفاده کارت‌های بازرگانی جلوگیری کرد به نحوه اعطای کارت بازرگانی بر می‌گردد. بر اساس قانونی که با توافق با اتاق بازرگانی انجام شده و اجرایی خواهد شد، قرار است کارت‌های بازرگانی سال اول محدودیت واردات داشته باشند، در سال دوم این محدودیت کمتر می‌شود و در سال سوم در صورتی که مالیات‌شان تسویه شده باشد سقف واردات کارت بازرگانی برداشته می‌شود.

به گزارش ایسنا، محمد لاهوتی ادامه داد: چنین اقداماتی می‌تواند قدمی رو به جلو باشد اما اینگونه محدودیت‌ها با اصل اقتصاد باز و آزاد در تقابل است. واقعیت این است که کارت بازرگانی نباید ابزاری برای به دست آوردن منابع مالیاتی دولت باشد بلکه کارت بازرگانی مجوزی برای واردات و صادرات است و نباید به گلوگاهی تبدیل شود که دولت بخواهد به منابع خودش دسترسی داشته باشد. لاهوتی تصریح کرد: اگر از طریق شفاف‌سازی و ایجاد فاکتورهای رسمی برای معاملات یا ایجاد صندوق‌های مکانیزه و به طور کلی روش‌هایی که در دنیا معمول است استفاده کنیم دیگر به کارت بازرگانی به عنوان ابزاری برای کسب حقوق دولت نگاه نمی‌کنیم.

عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران درباره رقم ۸۰۰۰ میلیارد تومانی که به عنوان بدهی مالیاتی کارت‌های بازرگانی عنوان شده است، گفت: بعضی از تحلیل‌گران در خصوص میزان بدهی کارت‌های بازرگانی این رقم را عنوان کرده‌اند

برندهای پوشاک دارای نمایندگی ثبت می‌شوند

و بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: مسئولیت برند پوشاک در کشور را به عهده واردکنندگان پوشاک گذاشتیم که از عرضه هرگونه کالای تقلبی و یا قاچاق تحت برند جلوگیری شود. همچنین شبکه فروش زنجیره‌ای برای عرضه محصولات دایر گردید که مجهز به سیستم صندوق‌های مکانیزه با نرم‌افزار مورد قبول سازمان امور مالیاتی بود و این دستورالعمل در جهت مدیریت واردات، تقویت تولید داخلی و جلوگیری از قاچاق پوشاک ابلاغ شد که فضای جدیدی را هم برای تقویت تولیدکنندگان داخلی ایجاد کرد و هم برای سرمایه‌گذاری خارجی و تولید برندهای بین‌المللی در کشور موثر واقع شد.

تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان وارد می‌کرد اما با ساماندهی پوشاک، برندها شناسایی شدند و اخطار دادیم که واحدها به ثبت نمایندگی مبادرت نمایند و از فعالیت تابلوهای غیرمجاز جلوگیری شد و در نتیجه برندهایی که نمایندگی داشتند، ثبت شدند. وی در ادامه یادآور شد: بر اساس دستورالعمل تدوین شده، کلیه واردکنندگان پوشاک از مرکز امور اصناف و بازرگانان گواهی ثبت نمایندگی دریافت نمودند و تعهد دادند که در ۲ سال اول فعالیت نمایندگی حداقل معادل ۲۰ درصد ارزش واردات‌شان را در داخل تولید کرده و از این تولید داخل ۵۰ درصد را به بازارهای بین‌المللی صادر کنند.

سرپرست معاونت امور اقتصادی و بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: با ساماندهی پوشاک، برندهایی که در ایران نمایندگی دارند، ثبت می‌شوند. یدالله صادقی در گفتگوی اختصاصی با شاتا به تشریح اقدامات معاونت امور اقتصادی و بازرگانی در خصوص چگونگی ساماندهی واردات پوشاک پرداخت و عنوان کرد: پوشاک قبلاً نظم و نظام خاصی نداشت و تحت نمایندگی برند خاصی نبود چنانکه پوشاک تقلبی با قیمت‌های نازل در گمرکات اظهار می‌شد و با تعمیراتی خاص در واحدهای صنعتی با تابلوی لباس مارک یا برند به بالاترین قیمت ممکن در بازار عرضه می‌گردید.

وی افزود: قاچاق پوشاک لطمه زیادی به منافع

سند راهبردی صنعت نساجی ضمیمه سند راهبردی توسعه صنعتی شد

علی‌القاعده باید از مصرف‌کنندگان گرفته می‌شد متأسفانه از جانب تولیدکنندگان در حال پرداخت است. گلنار نصرالهی خواستار تنظیم برنامه‌ای مدون برای بازسازی و نوسازی صنعت نساجی کشور شد. وی در پاسخ به این سوال که در کوتاه‌مدت و بلندمدت برای این صنعت چه کارهایی صورت گرفته و خواهد گرفت؟ تصریح کرد: خوشبختانه امسال با همکاری صنایع نساجی و سایر انجمن‌ها و تشکل‌ها سند راهبردی صنعت نساجی برای اولین بار به سند راهبردی توسعه صنعتی کشور که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه گردید، ضمیمه شد.

وی خاطر نشان کرد: علیرغم تمام مشکلاتی که ما در صنعت نساجی داریم بخش خصوصی در بخش‌های تولید خود از کیفیت کم نگذاشته و به عبارت دیگر محصولات تولیدی نساجی از کیفیت بسیار مناسبی برخوردار است. نصرالهی با اشاره به اینکه قیمت تمام‌شده به دلایلی بالا رفته است تصریح کرد: دلیل این امر به مشکلاتی نظیر تأمین مواد اولیه مانند پنبه و بالا بودن بهره‌های بانکی برای تولید برمی‌گردد. مشاور معاونت امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت اذعان کرد: مالیات بر ارزش افزوده‌ای که

گلنار نصرالهی مشاور معاونت امور صنایع وزارت صنعت، معدن و تجارت در گفتگوی تلفنی برنامه «سوال» رادیو گفتگو تصریح کرد: خوشبختانه امسال با همکاری صنایع نساجی و سایر انجمن‌ها و تشکل‌ها سند راهبردی صنعت نساجی برای اولین بار به سند راهبردی توسعه صنعتی کشور که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه گردید، ضمیمه شد. نصرالهی با نام بردن از قاچاق در صنعت نساجی کشور آن را موضوعی مهم خواند و افزود: مشکلات این صنعت تنها به موضوع قاچاق ختم نمی‌شود.

گردش چرخ صنعت نساجی با مهار قاچاق

نماینده مرکز اصناف و بازرگانان نیز گزارشی از ثبت نمایندگی‌های پوشاک و علائم تجاری ارائه داد و در خصوص شمول ماده ۳۱ قانون رفع موانع تولید برای واحدهای تولیدی صنفی توضیحاتی بیان نمود. نخی مدیرکل دفتر کالاهای هدف ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز نیز از رشد کشفیات کالای قاچاق پوشاک در ۶ ماهه اول سال ۹۵ خبر داد و اظهار کرد: کشفیات این مدت غالباً محموله‌های با تناژ بالا و عمده بوده و در مبادی ورودی و مسیرهای حمل یا انبارها کشف و ضبط شده و ۱۷,۵ درصد مجموع کشفیات را تشکیل می‌دهد.

وی ارزش کشفیات ۶ ماهه اول سال ۹۵ پوشاک (البسه، پارچه، کیف و کفش) را یک‌هزار و ۴۲۹ میلیون ریال اعلام نمود که یک‌هزار و ۵۸ میلیون ریال آن ارزش ۵ میلیون البسه مکشوفه می‌باشد. نخی بر تداوم تلاش دولت برای اقدامات پیشگیرانه برای کمک به صنعت نساجی و تداوم مبارزه با قاچاق پوشاک بخصوص دانه‌درشت‌ها تأکید نمود.

واردات از محل معافیت‌ها و دریافت مالیات ارزش افزوده از واحدهای تولیدی را از مشکلات دیگر صنعت نساجی برشمرد و افزود: اگر چه موضوع کارت‌های بازرگانی یکبار مصرف تا حدودی حل شده اما هنوز هم وجود دارد و به علاوه استفاده از چک اشخاص غیر نیز در معاملات وجود دارد که باید این موارد را حل کرد.

شیرازی رییس اتحادیه پوشاک تهران نیز نتیجه مبارزه با قاچاق پوشاک در ۶ ماه گذشته و کنترل بازار توسط این اتحادیه را مثبت ارزیابی کرد و از اقبال فروشندگان به برندهای ایرانی خبر داد. وی گفت: طرح مبارزه با قاچاق پوشاک و جمع‌آوری البسه با علائم خارجی و مستهجن و اشاعه‌دهنده فرهنگ بی‌بندوباری ادامه خواهد یافت.

در ادامه مدیرکل صنایع نساجی وزارت صنعت، معدن و تجارت عزم این وزارتخانه در حل مشکلات صنعت نساجی را جدی دانست و در خصوص رفع برخی از مشکلات مانند تعرفه واردات مواد اولیه، مواد اولیه پتروشیمی، واردات ماشین‌آلات چاپ قول مساعد داد.

جلسه تخصصی پیشگیری و مبارزه با قاچاق پوشاک در محل ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز برگزار شد و نتیجه اقدامات پیشگیری از بروز قاچاق و مبارزه با آن و اثر اقدامات به‌عمل آمده در ۶ ماهه اول سال ۹۵ در بازار عرضه و تقاضا مورد بحث و بررسی قرار گرفت. به گزارش اقتصاد پنهان، این جلسه با حضور نمایندگان انجمن صنایع نساجی، اتاق اصناف ایران، اتحادیه صنف پوشاک، مدیرکل دفتر صنایع نساجی، جانشین دفتر اقتصادی وزارت صنعت، معدن و تجارت و نمایندگان سازمان حمایت، مرکز اصناف و بازرگانان برگزار گردید.

در این جلسه محمدمهدی رییس‌زاده دبیر انجمن صنایع نساجی ایران گفت: هزینه‌های تولید، نرخ غیرمنطقی تعرفه واردات مواد اولیه از جمله پنبه، نرخ سود تسهیلات و قیمت مواد اولیه پتروشیمی‌ها روی صنعت اثر منفی دارد و برای تولید رقابتی دولت باید در حل این مشکلات به این بخش که از اشتغال‌زایی بالایی برخوردار است کمک نماید. نیلفروش‌زاده، عضو هیئت مدیره انجمن مذکور نیز

کام تلخ تولیدکنندگان از واردات غیرقانونی

داشته باشیم. وی ادامه داد: متأسفانه به مرور زمان واردات قانونی و غیرقانونی موجب ایراد خسارت‌هایی جبران‌ناپذیر شده و کام تولیدکنندگان تلخ و باعث رکود این صنعت شده است. وی در مورد تلاش‌های دوجانبه اتاق بازرگانی و اتحادیه‌های صنفی فعال در حوزه پوشاک گفت: با اینکه پیگیری‌های فراوانی در مورد واردات محصولات قاچاق انجام شده است اما همچنان شاهد ورود کالای قاچاق به بازار پوشاک کشور هستیم و با این حال هنوز امیدواریم اقدامات دولت تدبیر و امید برای حل معضلات به نتیجه‌ای مطلوب برسد.

این فعال صنفی در بیان توانمندی صنعت نساجی کشور، با اشاره به به مرغوبیت تولیدات تریکو داخلی توضیح داد: کیفیت محصولات تریکوی ایران به اندازه‌ای است که به رقبای خارجی کمتر اجازه قدرت‌نمایی داده است، به طوری که تجار کشور ترکیه تلاش می‌کنند با نفوذ کردن به این بخش همچون دیگر محصولات، سهمی از بازار را به خود اختصاص دهند که البته تاکنون موفق نبوده‌اند.

بی‌شمار کالای قاچاق است که سبب شده بسیاری از تولیدکنندگان فعالیت خود را متوقف کرده و اعلام ورشکستگی کنند.

وی درباره تفاهم‌نامه‌ای که فروردین سال ۱۳۹۴ میان ایران و ترکیه و با هدف بهبود همکاری‌های اقتصادی و تجاری میان SME‌های دو کشور و قدرت رقابت‌پذیری آن‌ها در بازارهای جهانی به امضا رسیده بود اشاره کرد و گفت: متأسفانه محصولاتی که از کشور ترکیه به بازارهای ایران راه پیدا کرده‌اند خلاف وعده‌هایی بود که کشور ترکیه به ایران داده بود و این موضوع در حالی است که تمامی منسوجاتی که به اسم ترکیه وارد ایران می‌شود، تولیدات کشور چین و بنگلادش بوده و از درجه کیفی دو و سه برخوردارند.

بهبهانی با یادآوری دوران رونق صنعت نساجی ایران، توضیح داد: در سال‌هایی که چندین دور صنعت نساجی ایران از نظر کمی و کیفی در مسیر توسعه قرار داشت و در صورت تداوم آن شرایط امروز می‌توانستیم به عنوان صادرکننده در بازار منطقه حرفی برای گفتن

صنعت نساجی ایران که می‌تواند زمینه‌ساز توسعه اقتصادی، اشتغال‌زایی و صادرات گسترده باشد امروز متأثر از واردات بی‌رویه و قاچاق با معضلاتی جدی روبه‌رو است، اما فعالان این صنعت تلاش می‌کنند با تولید محصولات کیفی بر رقبای خارجی غلبه کرده و بار دیگر بازار کشور را در اختیار گیرند. این درحالی است که بسیاری از کشورها همچون چین، ترکیه و هند سالانه از صادرات پوشاک و دیگر منسوجات میلیاردها دلار درآمد دارند.

در خصوص وضعیت تولید و بازار پوشاک کشور سیدعلی اصغر بهبهانی رییس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان کشیاف، جوراب، کاموا در گفتگو با خبرنگار جهان اقتصاد، گفت: اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان کشیاف، جوراب، کاموا در سال ۱۳۵۱ تاسیس و در حال حاضر بیش از ۴ هزار و ۴۰۰ نفر است. بهبهانی که سال ۱۳۹۴ به عنوان رییس این اتحادیه انتخاب شده است درباره مشکلات صنعت نساجی گفت: یکی از بزرگ‌ترین مشکلاتی که همیشه گریبان‌گیر این صنف بوده، واردات

بیشترین بیکارشدگان صنعت در خراسان رضوی مربوط به نساجی است

تعامل بسیار مناسبی دارند، تأکید کرد: در همه دولت‌ها زمانی که وضعیت اقتصادی دارای مشکل باشد به بدنه تولید برای رونق چرخه اقتصاد کمک می‌شود تا بتواند فعالیت خود را ادامه داده و در نتیجه مجدداً وضعیت بازار مساعد شود. وی با اشاره به موضوع حقوق و دستمزد کارگران و شبیهات موجود در آنها، بیان کرد: برخی برای تعیین دستمزد پایین کارگران، پایین بودن بهره‌وری را بهانه می‌کنند اما باید دید که یک کارگر تا چه میزان بهره‌مند است تا با فراغ بال و بدون اضطراب در مورد معیشت، زندگی خود را گذرانده و بتواند تنها به کار خود فکر کند.

بسیار زیادی در مسئله اشتغال دارد. سهرابی یکی از مشکلات موجود برای صنعت نساجی خراسان رضوی را قاچاق موجود در محصولات مربوط به این صنعت دانست و تأکید کرد: دولت باید بتواند در فرآیندی برنامه‌ریزی شده هم از حقوق کارگر و هم از حقوق کارفرما حمایت کند چراکه وضعیت اقتصادی کنونی به‌گونه‌ای نیست که بتوان مشاغل را به‌راحتی حفظ کرده و کارگاه‌ها بتوانند فعالیت خود را ادامه دهند.

عضو هیئت‌مدیره کانون شوراهای اسلامی کار کشور با بیان اینکه تشکل‌های کارگری با تشکل‌های کارفرمایی از جمله اتاق بازرگانی

رییس کانون شوراهای اسلامی کار خراسان رضوی گفت: بیشترین تعداد بیکارشدگان در خراسان رضوی مربوط به کارخانجات نساجی بوده که مشکلات زیادی برای کارگران آن‌ها به وجود آمده است. احسان سهرابی در گفتگو با خبرنگار تسنیم اظهار داشت: یکی از عللی که سبب شده تعداد کارگران بیکار شده در بخش نساجی بالاتر از سایر بخش‌ها باشد این است که این واحدها تعداد اشتغال بسیار بالایی دارند. وی بیان کرد: اگر یک واحد نساجی تعطیل شود ممکن است تا حدود ۱۰۰۰ کارگر از کار بیکار شوند و به همین علت رکود موجود در بخش نساجی تأثیر

لزوم تغییر نگاه به صنعت نساجی

مهندس احمد صادقیان صادرکننده نمونه کشوری و
مدیرعامل شرکت فرش خاطره کویر یزد

افزایش داد. جای خشنودی است که امسال بخشی از آن تورم کنترل شد ولی همچنان در رکود به سر می‌بریم که خود به بخش فروش و عرضه مستقیم محصولات صدمه می‌زند. عوامل تشکیل‌دهنده قیمت تمام‌شده در محصولات داخلی به دلایل مختلف بالاست و این سبب می‌شود که صادرکنندگان و فروشندگان ایرانی در خارج از مرزهای کشور در رقابت تنگاتنگ با سایر کشورها با مشکلات زیادی مواجه شوند.

نرخ تسهیلات همچنان بالاست و بازپرداخت آن در شرایط فعلی از توان صنعتگر خارج است و این در حالی است که تولیدکنندگان کشورهای رقیب با نرخ تورم پایین و نرخ تسهیلات حداکثر ۴ درصدی و روبه‌رو نشدن با مشکلات ناشی از تحریم و هزینه‌های جانبی موجود در کشور مانند هزینه انتقال پول و تامین اجتماعی با دست بازتری به پیکار می‌آیند. چندی است قیمت ارز در کشور ما ثابت مانده در حالی که قیمت آن باید به‌عنوان یک کالا به میزان تورم داخلی منهای تورم کشورهای طرف معامله رشد کند. افزایش نرخ ارز در صادرات و جلوگیری از واردات قاچاق تاثیر به شدت مثبتی دارد اما با تثبیت نرخ ارز درآمد ارزی ثابت مانده در حالی که تامین مواد

حتی در دوران تحریم که بسیاری از صنایع توان ادامه تولید را نداشته‌اند، بخش‌هایی از صنعت نساجی به صادرات می‌پرداختند که نشان از قدرت ذاتی این صنعت دارد.

متأسفانه دست و پای صنعتگران داخلی برای رقابت با تولیدکنندگان خارجی که مجهزتر از هر زمان دیگری برای رقابت هستند، بسته است. در مقطعی پیش از دوران رکود فعلی، تورمی بزرگ ایجاد شد که قیمت تمام‌شده محصولات تمام تولیدکنندگان داخلی را

نگاه‌ها باید به صنعت نساجی تغییر کند. این صنعت پویا، ریشه‌دار و مقاوم است و در سخت‌ترین شرایط اقتصادی کشور نه تنها توانسته پابرجا بماند بلکه توانسته با قدرت به فعالیت ادامه دهد. بنابراین نباید صنعت نساجی کشور را دست‌کم گرفت و آن را یک صنعت ورشکسته اعلام کرد چراکه در این صورت هیچ‌گونه سرمایه‌گذاری روی آن انجام نمی‌شود، درحالی که همگان بر مزایای نسبی این صنعت نسبت به صنایع دیگر اشراف دارند.

نرخ تسهیلات همچنان بالاست و بازپرداخت آن در شرایط فعلی از توان صنعتگر خارج است و این در حالی است که تولیدکنندگان کشورهای رقیب با نرخ تورم پایین و نرخ تسهیلات حداکثر ۴ درصدی و روبه‌رو نشدن با مشکلات ناشی از تحریم و هزینه‌های جانبی موجود در کشور مانند هزینه انتقال پول و تامین اجتماعی با دست بازتری به پیکار می‌آیند.

ارزش افزوده ایجاد شده و افزایش درآمد ارزی هزینه‌های خود را پوشش داده و به سود می‌رسد و هم به واسطه ایجاد اشتغال و موارد دیگر، یک ملت برنده این بازی خواهد شد. کشور ما به شدت ظرفیت افزایش کیفی و کمی صادرات را دارد که تنها نیاز به حمایت برنامه‌ریزی‌شده از سوی مسئولان دارد. در حال حاضر رقابت در بازار جهانی بسیار نزدیک و در حد یک تا ۲ درصد است در حالی که تولیدکنندگان کشور ما حدود ۳۰ درصد هزینه اضافی تحمیلی ناشی از مشکلات خود را دارند. باید اهداف بزرگ را در دستور کار قرار دهیم و آنها را محقق کنیم.

سایر کشورها حمایت دولت‌ها از صادرکنندگان برای حضور در نمایشگاه‌ها، آموزش در حوزه بازاریابی، کاهش هزینه‌ها در امور حمل‌ونقل و بیمه و موارد متعدد دیگر است. برای یک جهش اقتصادی در ابعاد بزرگ نیاز به حمایت همه‌جانبه و برنامه‌ریزی‌شده از جانب دولت است. قناعت ستودنی تولیدکنندگان ایرانی منجر شده که وظایف دولت را تنها در رفع موانع و مشکلات تولید بدانند در حالی که حمایت قوی از بخش‌های مختلف صنعت منجر به یک بازی «برد-برد» می‌شود که در آن هم تولیدکننده به واسطه صادرات برنده است و هم دولت با

اولیه در داخل کشور با افزایش قیمت مواجه شده است.

از سوی دیگر اگر نرخ ارز افزایش یابد هرچند قیمت تمام‌شده محصول نهایی یک تولیدکننده را افزایش می‌دهد اما منجر به افزایش درآمد حاصل از صادرات به نسبت بسیار بالاتر از هزینه افزایش قیمت تمام‌شده محصول نهایی می‌شود که این خود یک مشوق صادراتی است. زمانی که هزینه‌های تولید افزایش می‌یابد و نرخ ارز ثابت می‌ماند، بازار داخلی مورد حمله کالای وارداتی و به ویژه کالای قاچاق قرار می‌گیرد و محصولات کشورهای دیگر به راحتی جایگزین محصولات داخلی در کشور می‌شوند. تنها نظارت و برخورد فیزیکی نمی‌تواند مانع ورود کالای قاچاق شود بلکه باید از ابزارهای اقتصادی برای حل یک مشکل اقتصادی بهره برد. تغییرات تعرفه و اقدامات این‌چنینی تاثیر چندانی بر ورود کالای قاچاق ندارد و مسائل و مشکلات باید به صورت ریشه‌ای توسط سیاست‌گذاران اقتصادی بررسی شود.

تصمیم‌گیری درباره مسائل تخصصی همچون تورم، نرخ تسهیلات، هزینه‌های بیمه و بانک و انتقال پول و تغییرات نرخ ارز نیاز به متخصصان امور دارد. صادرات در کشور ما بسیار نوباست و تا این لحظه همواره واردات حرف نخست را در این کشور زده و مشکلی در راه واردات وجود ندارد و همه مشکلات به سمت بخش صادرات منتقل شده است. این در حالی است که بخش صادرات در همه کشورها بسیار مورد توجه و از اهمیت بالایی برخوردار است و تسهیلات فراوانی برای تشویق فعالان اقتصادی به منظور ورود به این بخش فراهم شده است؛ مشوق‌های صادراتی فراوانی از جمله جوایز صادراتی، یارانه‌های نمایشگاهی، بیمه تضمین پرداخت و تعرفه‌های ترجیحی برای رشد صادرات کشورها در نظر گرفته شده است. مثال‌های دیگر این حمایت‌ها در

صنعت نساجی، گرفتار فرسودگی ماشین آلات

مهندس محمد مروج حسینی رییس هیئت مدیره انجمن صنایع نساجی ایران

۳۰ درصد از منابع حاصل از هدفمندی به بخش تولید کشور نیز هیچ‌گاه عملی نشد.

حمایت‌های نوسازی به شبه‌دولتی‌ها رسید

او در ادامه سر گلایه از نگاه‌های تبعیض‌آمیز دولت به صنایع مختلف کشور را باز کرده و می‌گوید: بسیاری از دولتمردان فعلی و قبلی بر این عقیده هستند که نساجی صنعتی فرسوده و بدون توجه اقتصادی است که حمایت و کمک به آن سودی برای کشور نخواهد داشت و بهتر است منابع داخلی را صرف تقویت صنایع دیگر همچون خودروسازی و فولاد بکنیم. حسینی ارزش افزوده بالا و توان اشتغال‌زایی نساجی و پوشاک را مورد اشاره قرار داده و اضافه می‌کند: سالانه نزدیک به ۹ میلیارد دلار واردات رسمی و غیررسمی منسوجات و پوشاک و پارچه و غیره داریم که کاهش این رقم (ممانعت از خروج ارز از کشور) به همان میزان بر اقتصاد ملی موثر است که بخواهیم صادرات را توسعه دهیم. او بر این باور است که کاهش تقاضای بازار برای کالای ایرانی پیامدهای ناگواری به همراه دارد که در کوتاه‌مدت موجب عدم گردش مناسب نقدینگی و نهایتاً بالا رفتن قیمت تمام‌شده می‌شود و در درازمدت فرسودگی ماشین‌آلات را به همراه خواهد داشت؛ چرا که هیچ سرمایه‌گذاری در شرایطی که محصول خود را به زحمت و با چک‌های مدت‌دار به فروش می‌رساند تمایلی به نوسازی واحد خود نخواهد داشت.

۱۰۰ واحد آن قادر به نوسازی و به‌روزرسانی ماشین‌آلات خود شده‌اند؛ به عبارت دیگر تنها یک‌درصد بنگاه‌های این صنعت از ماشین‌آلات به‌روز استفاده می‌کنند. گفتنی است سالانه نزدیک به ۸۰۰ میلیون متر پارچه، ۸۰ میلیون متر مربع فرش ماشینی، ۲۰۰ هزار تن انواع نخ پنبه‌ای، ۲۷۵ هزار تن الیاف پلی‌استر، ۳۴۰ میلیون متر مربع موکت از انواع مختلف، حدود ۱۴ میلیون پارچه فاستونی و ۳۰ میلیون تخته پتو در کشور تولید می‌شود.

ماشین‌آلات ایرانی هم‌رده بنگلادش و پاکستان

او با بیان این‌که مشابه ماشین‌آلاتی که در صنعت نساجی ایران استفاده می‌شود، در کشورهای هم‌چون پاکستان و بنگلادش و کشورهای دیگری از این دست که شرایط اقتصادی مناسبی ندارند، کاربرد دارد، می‌افزاید: در حال حاضر میانگین مصرف برق و دیگر سوخت‌ها در ماشین‌آلات فرسوده این صنعت حدود ۲۵ درصد بالاتر از استانداردهای جهانی است. این فعال بخش خصوصی با انتقاد از بار مالی ناشی از هدفمندی‌سازی بارانه‌ها بر بنگاه‌های تولیدی گفت: در سال‌های پیش از هدفمندی یک واحد نساجی حدود ۵ الی ۶ میلیون پول برق پرداخت می‌کرد، حال آن‌که این هزینه در شرایط فعلی به ۱۵۰ میلیون تومان افزایش یافته است. ضمن این‌که در نیمه اول سال نیز ۲۰ درصد به تعرفه برق برخی از استان‌ها تحت عنوان تعرفه فصل افزوده می‌شود. علاوه بر این، وعده‌های دولت در رابطه با بازگشت

محمد مروج حسینی رییس هیئت مدیره انجمن صنایع نساجی ایران که به گفته خودش حدود ۴۵ سال از عمر خود را پای دستگاه ریسندگی و بافندگی سپری کرده، حالا از خاطرات روزهای پررونق صنایع نساجی می‌گوید. او می‌گوید: روزگاری صنایع نساجی کشور ما حال و روز خوشی داشت. در سال‌های گذشته، ترکیه، هند، چین و انگلیس غول‌های نساجی دنیا به شمار می‌آمدند. این در حالی است که این صنعت در ایران عملاً از بین رفته است و نام و نشانی از نساجی ایران در دنیا وجود ندارد. رییس هیئت مدیره انجمن صنایع نساجی ایران که بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین معضل صنایع نساجی و پوشاک را در حال حاضر سهم اندک از بازار در دو بعد داخلی و خارجی می‌داند، اضافه می‌کند: بالا بودن قیمت محصولات داخلی راه را برای ورود رقبای خارجی هموارتر کرده است.

سهم ۷ الی ۱۰ درصدی ماشین‌آلات فرسوده در گرانی

این فعال بخش خصوصی در حالی به بالا بودن قیمت تمام‌شده محصولات نساجی اشاره می‌کند که معتقد است ۷ الی ۱۰ درصد از این گرانی سهم ماشین‌آلات فرسوده و کهنه‌ای است که در سال‌های گذشته مجال نوسازی نیافته‌اند؛ در سال‌هایی که حمایت‌های دولت به چند صنعت خاص و نه سودآور محدود شده بود. به گفته مروج حسینی در حال حاضر ۹ هزار و ۸۱۸ واحد نساجی دارای پروانه در کشور وجود دارد که کمتر از

رونق صنعت پوشاک داخلی چگونه اتفاق می‌افتد؟

فعالان و دست اندرکاران بخش پوشاک پاسخ می‌دهند

عضو هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران با تاکید بر اینکه باید زمینه‌ای فراهم شود تا تولیدکنندگان بزرگ انگیزه تولید انبوه را به دست آورند، خاطرنشان کرد: در صورت تحقق این امر بازار مطلوبی برای تولیدکنندگان انبوه پوشاک کودک و نوجوان فراهم خواهد شد. وی افزود: اگر دولت طی سه سال آینده مشکلات تولیدکنندگان عرضه پوشاک کودک و نوجوان را رفع کرده و شرایط برابر ایجاد کند، تولیدکنندگان انبوه نیز انگیزه تولید انبوه را به دست خواهند آورد و تولید داخلی با کیفیتی را روانه بازار می‌کنند.

صادقی قهرودی از واردات پوشاک از طریق مبادی رسمی استقبال کرد و بیان داشت: با توجه به اینکه واردات از طریق مبادی غیررسمی به صورت قاچاق پرداخت بیمه، ارزش افزوده و عوارض ندارد در نتیجه، کالا برای قاچاقچیان ارزان تمام می‌شود. همین عامل باعث شده محصول تولیدکنندگان داخلی به دلیل قیمت تمام‌شده بیشتر مورد رغبت مردم واقع نشود. وی ادامه داد: علاوه بر این با عرضه پوشاک قاچاق، عرضه‌کنندگان به آسانی نسبت به فروش آن در سطح بازار مبادرت می‌کنند به طوری که هیچ‌گونه نظارتی بر توزیع از سوی فروشندگان پوشاک کودک و نوجوان وجود ندارد و فروشگاه فروشندگان کالای قاچاق تعطیل نشده است.

عضو هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران اظهار داشت: تعطیلی واحدهای صنفی که کالای قاچاق به فروش می‌رسانند زمان‌بر بوده و باید از طریق مبادی قانونی انجام شود. وی با تاکید بر اینکه قیمت تمام‌شده و امنیت اقتصادی برای تولیدکنندگان عرضه پوشاک کودک و نوجوان بسیار مهم است، افزود: در صورت برابر شدن شرایط، اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران می‌تواند نیاز بازار را به خوبی پاسخ دهد.

صادقی قهرودی با بیان اینکه هم‌اکنون در کشور پوشاک کودک و نوجوان با کیفیت تولید می‌شود اما سهم کمتری از بازار را به خود اختصاص داده است، گفت: با توجه به اینکه دولت با مشکل ایجاد اشتغال در سطح کشور روبه‌رو بوده بنابراین در عرضه تولید پوشاک کودک و نوجوان می‌تواند اشتغال‌زایی مطلوبی را ایجاد کند به طوری که با از میان برداشتن موانع این عرصه می‌تواند گام‌های ارزنده‌ای را در رفع

مدتی است که شبکه تخصصی رادیو اقتصاد در قالب برنامه «کالای ایرانی» که با هدف حمایت از تولید ملی و معرفی کالاهای داخلی تهیه و پخش می‌شود، به گفتگو با فعالان بخش‌های مختلفی صنعتی از جمله صنعت نساجی و پوشاک می‌پردازد. در ماه گذشته، این برنامه گفتگوهایی با چند تن از فعالان و متولیان صنعت پوشاک کشور انجام داده که مشروح آن به سمع و نظر خوانندگان گرامی می‌رسد:

تولیدکنندگان ایرانی شرایط برابر با رقبا می‌خواهند

عضو هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران رمز ماندگاری و شکوفایی صنعت پوشاک کودک و نوجوان را در گرو ایجاد شرایط برابر تولید با کشورهای مانند بنگلادش از سوی دولت عنوان کرد. احمد صادقی قهرودی افزود: در صورت داشتن برنامه‌ریزی مناسب در تولید پوشاک کودک و نوجوان می‌توان آینده‌ای روشن را برای این عرصه رقم زد. وی ضمن ارائه تعریفی از گروه کودک و نوجوان اظهار داشت: در تعریف گروه سنی، در یک بخش نوزادان تا بچه‌های دو ساله و بخش دیگر نیز از دو سال تا شش سال را در بر می‌گیرد، علاوه بر این تا هشت سال نیز در رده سنی کودک قرار می‌گیرد.

عضو هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران با بیان اینکه گروه سنی نوجوان نیز در یک بخش از ۸ تا ۱۲ سال و در بخش دیگر ۱۲ تا ۱۶ سال را شامل می‌شود، ادامه داد: در مجموع از صفر تا ۱۶ سال گروه سنی کودک و نوجوان را تشکیل می‌دهد. وی افزود: بیشترین میزان مصرف پوشاک در این عرصه را نوزادان به خود اختصاص داده‌اند چرا که لباس نوزاد از نظر بهداشتی باید سریع‌تر عوض شود بر این اساس بازار مطلوبی در این بخش فراهم شده است.

صادقی قهرودی مشکلات تولید لباس کودک و نوجوان را مشکلات ساختاری دانست و گفت: مشکلات دیگر تولید لباس این عرصه عدم تولید پوشاک کودک و نوجوان به صورت انبوه است. وی درباره مشکلات ساختاری بیان داشت: به عنوان مثال اگر در یک کارگاه تولیدی پوشاک پنج نفر کارگر مشغول به کار باشند کارفرما از بیمه معاف است اما اگر تعداد کارگران به شش نفر و بیشتر افزایش یابد، کارفرما باید حق بیمه ۳۰ درصدی را پرداخت کنند.

برای استفاده از مواد اولیه وارداتی جهت تولید پوشاک کودک و نوجوان می‌شود. وی اظهار داشت: بنابراین باید مقداری از مواد اولیه مورد نیاز در صنعت پوشاک کودک و نوجوان از خارج از کشور وارد شود این عوامل سبب شده تا تولیدکنندگان در تولید کالای داخلی نسبت به تولیدکنندگان خارجی عقب بمانند چراکه ظرافت‌ها و طراحی‌های مورد نظر تعداد زیادی از آنها در داخل از کشور وجود ندارد.

این عضو فعال صنعت پوشاک بیان داشت: دولت نیز هیچ‌گونه حمایتی از تولیدکنندگان نمی‌کند اگر دولت در راستای حمایت از تولیدکنندگان شرایطی را ایجاد کند تا سطح برابر با تولیدکنندگان کشورهایمانند ترکیه به وجود آید علاوه بر تولید داخل، صادرات موثری نیز وجود خواهد داشت. وی با تاکید بر اینکه هم‌اکنون روند تولید نسبت به سال‌های گذشته نزولی بوده است، یادآور شد: هم‌اکنون کیفیت محصولات ایرانی نسبت به محصولات ترک پایین‌تر نیست اما قیمت تمام‌شده بالاتر بوده و ارزش افزوده بیشتری عاید تولیدکنندگان ترکیه‌ای شده است. عامل دیگر در کاهش تولید داخلی، نداشتن طراحی و دیزاین مطلوب بوده به طوری که به آسانی نمی‌توان نسبت به واردات آن اقدام کرد و باید از کشورهایی مانند ترکیه و چین این طراحی‌ها وارد کشور شود.

توانمندی صنعت پوشاک ایران مثال‌زدنی است

نایب رییس اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران نیز توانمندی‌ها و قابلیت‌های صنعت پوشاک ایران را مثال‌زدنی توصیف کرد و گفت: در حال حاضر صنعت پوشاک کشور حال و روز خوبی ندارد اما به نسبت ۱۰ سال گذشته از وضعیت و شرایط بهتر برخوردار است. شاهین فاطمی افزود: در حال حاضر به طور میانگین مصرف پوشاک در کشور ۱۱ میلیارد دلار و به عبارتی حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان در سال است. وی همچنین با اشاره به اینکه آمار دقیقی از وضعیت تولید پوشاک در ایران موجود نیست، اظهار داشت: در حال حاضر افزون بر ۵۰ تا ۷۰ درصد سهم بازار پوشاک کشور از خارج تامین می‌شود.

نایب رییس اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک با اشاره به این جمله که ایران یک درصد مجموع جمعیت جهان و در عوض دو درصد منابع کل دنیا شامل نفت، گاز و معادن را در اختیار دارد، گفت: صنعت پوشاک در ایران هیچ وقت جزء حوزه‌های راهبردی دولت نبوده و همواره سهم بزرگی از این بازار در اختیار خارجی‌ها قرار داشته است. وی در ادامه تبدیل صادرات نفتی به غیرنفتی در کشور را یک ضرورت انکارناپذیر دانست و افزود: بخش عمده‌ای از درآمد کشور از محل منابع زیرزمینی تامین می‌شود به همین دلیل جای خالی برنامه راهبردی در حوزه‌های صنعتی به شدت در جامعه احساس می‌شود. فاطمی با اذعان به اینکه صنعت پوشاک ایران از قابلیت‌های فراوانی

بیکاری بردارد. وی یادآور شد: با توجه به اینکه بخش تولید پوشاک کودک و نوجوان نیازمند بهره‌گیری از کارگران بسیاری بوده، بنابراین پرداخت حق بیمه ۳۰ درصدی از سوی کارفرمایان مقرون به صرفه نیست و قیمت تمام‌شده را افزایش می‌دهد همچنین توان تولیدکننده نیز برای بکارگیری نیروی بیشتر کاهش می‌یابد و در این راستا شرایط رقابتی برای تولیدکنندگان ایرانی با محصولات خارجی به وجود نخواهد آمد.

سهم اندک تولیدکنندگان ایرانی از بازار

یک عضو دیگر هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک نیز در ادامه اظهار داشت: برای تولیدکنندگان پوشاک کودک و نوجوان با وجودی که واردات قانونی و رسمی وجود ندارد اما قاچاق به دلیل قیمت تمام‌شده پایین‌تر مانع سودآوری تولیدکنندگان داخلی می‌شود. سیواشور افزود: علاوه بر این عرضه این محصولات بهای تمام‌شده برای فروشگاه‌داران را بالا برده و این خود عاملی برای فروش کالای خارجی و قاچاق به دلیل داشتن ارزش افزوده بالا از سوی آنها می‌شود چراکه کالای داخلی از ارزش افزوده بالایی برخوردار نبوده و سود کمتری را نصیب فروشندگان می‌کند.

این تولیدکننده پوشاک کودک و نوجوان همچنین ادامه داد: فروش کالای خارجی از سوی فروشندگان ریشه در عدم فرهنگ‌سازی برای استفاده از کالای ایرانی در جامعه دارد به طوری که به درستی فرهنگ استفاده از کالای ایرانی در کشور به نحو مطلوبی ترویج نشده است. وی خاطر نشان کرد: عرضه کالاهای بی‌کیفیت از سوی برخی از تولیدکنندگان طی سال‌های گذشته سبب ایجاد نوعی بی‌اعتمادی در مردم برای استفاده از کالای ایرانی شده همین مسئله باعث شده تا فاصله‌ای میان تولیدکننده و مردم به عنوان مصرف‌کننده ایجاد شود و مردم از خرید کالای ایرانی امتناع کنند.

این عضو هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک بیان داشت: تولیدکنندگان ایرانی سهم بسیار اندکی از بازار دارند به طوری که در عرصه پوشاک کودک و نوجوان سهم کمتر از پنج درصد را به خود اختصاص داده‌اند. وی با بیان اینکه تولیدکنندگان پوشاک کودک و نوجوان نمی‌توانند به راحتی مواد اولیه مورد نیاز خود را از خارج از کشور تامین کنند و این مهم باعث شده هزینه تمام شده بالایی به آنها تحمیل شود، گفت: عدم تولید پارچه‌های نساجی با کیفیت مطلوب سبب شده تولیدکنندگان پوشاک کودک و نوجوان به استفاده از محصولات خارجی به ویژه در تولیدات مجلسی و پوشاک خاص روی بیاورند.

اسماعیل پور بیان داشت: در این راستا باید حجم سفارش تولید مواد اولیه بالا باشد که تولیدکنندگان توانایی تولید آن را ندارند. همچنین نداشتن فروش بالا و مطلوب برای تهیه مواد اولیه از داخل خود عاملی

ارزش افزوده و اشتغال صنعت پوشاک قابل توجه و در مبادلات تجاری و اقتصادی پوشاک از جذابیت خیلی خوبی برخوردار است. وی با تاکید بر اینکه دولتمردان صنعت پوشاک ایران را بیشتر مورد حمایت قرار دهند، افزود: توجه جدی به برند راه نجات پوشاک کشور است.

جعفری در ادامه ورود به بازار رقابتی، پیشرفت و توسعه صنایع نساجی و پوشاک کشور را در گرو عوامل و فاکتورهای مختلفی از قبیل کاهش مالیات‌های مربوط به تولید، کاهش بهره وام‌های تولیدی و هزینه سرمایه‌گذاری، ورود ماشین‌آلات مدرن و جدید با تکنولوژی پیشرفته برای تولید منسوجات نساجی و پوشاک و تسهیل واردات این ماشین‌آلات برای تولیدکنندگان برشمرد. وی یادآور شد: از دیگر عوامل بسط و گسترش این صنعت می‌توان به انطباق کیفیت پارچه‌ها و پوشاک تولیدی از سوی واحدهای مختلف با خواسته‌های بازار هدف، برآورده ساختن و تطابق محصولات با نیازهای مشتریان، پرهیز از تولید نابجا و تولید کالاهای فاقد کیفیت، اعمال مشوق‌های لازم برای صادرکنندگان، پرداخت تسهیلات بانکی درازمدت با بهره کم به منظور نوسازی کارخانجات و اعمال کنترل بیشتر بر قاچاق کالا اشاره کرد

صنعت نساجی و پوشاک ایران به عنوان یکی از ریشه‌ای‌ترین صنایع کشور هم‌اکنون با چالش‌های بسیاری مواجه بوده که این چالش‌ها اغلب ناشی از رقابت نابرابر با محصولات وارداتی، فرسودگی ماشین‌آلات، کمبود سرمایه‌گذاری و غیره است. از این رو می‌طلبد مسئولان به این صنعت نسبت به گذشته نگاهی جدی‌تر داشته باشند.

برخوردار است، اظهارداشت: این صنعت در بحث اشتغال‌افزایی نقش بی‌بدیلی در کشور دارد. وی گفت: در حال حاضر ۳۰۰ هزار نفر در بخش‌های صنفی و صنعتی در صنعت پوشاک کشور به صورت مستقیم مشغول کار هستند در حالی که ۳ میلیون نفر به صورت مستقیم و ۶ میلیون نفر به صورت غیرمستقیم در صنعت نساجی و پوشاک ترکیه شاغل هستند.

وی با بیان اینکه بیکاری از مشکلات جدی کشور است، گفت: ایجاد اشتغال در صنعت پوشاک با کمترین هزینه امکان‌پذیر است مشروط به اینکه دولتمردان از این صنعت حمایت جدی داشته باشند. فاطمی بر ضرورت تدوین برنامه راهبردی اشتغال در حوزه صنعت پوشاک از سوی دولت تاکید کرد و افزود: این صنعت در تجارت جهانی از اهمیت بالایی برخوردار است. وی بیان داشت: درآمد حاصل از پوشاک در بسیاری از کشورها حائز اهمیت بوده و کشور ایران نیز از این امر مستثنی نخواهد بود. وی یادآور شد: پوشاک موتور محرک صنعت نساجی است و با رونق یافتن تولیدات این رشته از صنعت، شاهد رونق و شکوفایی بیشتر رشته‌های بالادستی این بخش در صنایع ریسندگی، بافندگی، رنگرزی، چاپ و تکمیل خواهیم بود.

توجه به برند، راه نجات صنعت پوشاک

همچنین شاهرخ جعفری از تولیدکنندگان پوشاک نیز با اشاره به این که هم‌اکنون حال و روز پوشاک ایران خوب و روبه‌راه است، گفت:

وزارت صمت عملکرد بخش صنعت را در نیمه اول امسال منتشر کرد

کارنامه ۶ ماهه اول بخش منسوجات و پوشاک

میزان صادرات و واردات این محصولات مورد بررسی قرار گرفته است. ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک» آمار و اطلاعات مربوط به شاخص‌های مذکور را از گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت استخراج کرده که در ادامه به سمع و نظر خوانندگان گرامی می‌رساند.

جواز تاسیس و پروانه بهره‌برداری صادره

بر اساس این گزارش، در نیمه اول سال ۹۵ مجموعاً ۳۷۲ جواز تاسیس برای بخش منسوجات و ۲۱۵ فقره برای بخش پوشاک صادر شده است. در بخش منسوجات، میزان سرمایه پیش‌بینی‌شده برای این تعداد جواز ۱۹ هزار و ۸۱۳ میلیارد ریال و

وزارت صنعت، معدن و تجارت در گزارشی عملکرد بخش‌های مختلف صنعتی و معدنی کشور در نیمه اول سال ۱۳۹۵ را بر مبنای آمار و اطلاعات مورد بررسی قرار داده است. از جمله صنایع مورد بررسی در این گزارش، «ساخت منسوجات» و «پوشاک و عمل آوری پوست خز» است که وضعیت آنها از لحاظ تعداد جواز و پروانه بهره‌برداری صادره، تولید محصولات منتخب نساجی و همچنین

گروه	۶ ماهه اول ۹۵			۶ ماهه اول ۹۴			درصد تغییر		
	تعداد	سرمایه (میلیارد ریال)	اشتغال (نفر)	تعداد	سرمایه (میلیارد ریال)	اشتغال (نفر)	تعداد	سرمایه (میلیارد ریال)	اشتغال (نفر)
جواز تاسیس صادرشده در بخش ساخت منسوجات و پوشاک									
ساخت منسوجات	۳۷۲	۱۹۸۱۳,۱	۸۰۷۴	۲۸۶	۱۵۸۶۰,۵	۵۶۱۵	۳۰,۱	۲۴,۹	۴۳,۸
پوشاک و عمل‌آوری پوست خز	۲۱۵	۸۴۲۶,۹	۱۰۶۳۹	۲۱۵	۴۶۶۴,۸	۸۴۵۳	۰,۰	۸۰,۶	۲۵,۹
پروانه بهره‌برداری صادرشده در بخش ساخت منسوجات و پوشاک									
ساخت منسوجات	۸۵	۷۸۸۶,۰	۲۳۹۸	۷۰	۳۱۴۷,۰	۱۵۱۴	۲۱,۴	۱۵۰,۶	۵۸,۴
پوشاک و عمل‌آوری پوست خز	۲۶	۷۳,۱	۳۵۷	۲۳	۲۱۱,۰	۵۰۷	۱۳,۰	-۶۵,۳	-۲۹,۶

مورد بوده است. تعداد پروانه های بهره برداری در بخش ساخت منسوجات نسبت به ۶ ماهه اول ۹۴ با افزایش ۲۱ درصدی همراه بوده اما در بخش پوشاک و عمل آوری پوست خز کاهش ۳۰ درصدی را شاهد بوده است. اطلاعات تکمیلی در مورد سرمایه تخصیص یافته و میزان اشتغال این تعداد پروانه بهره برداری در جدول پیوست آمده است.

تعداد اشتغال پیش بینی شده برای آن ۸۰۷۴ نفر تعیین شده است. در بخش پوشاک نیز میزان سرمایه و اشتغال پیش بینی شده برای مجوزهای صادره، به ترتیب ۸ هزار و ۴۲۷ میلیارد ریال و ۱۰۶۳۹ نفر برآورد شده است. از طرف دیگر، در ۶ ماهه اول امسال، تعداد پروانه بهره برداری صادره برای بخش ساخت منسوجات ۸۵ فقره و در بخش پوشاک ۲۶

آمار تولید محصولات منتخب

در بخش دیگری از این گزارش، وضعیت تولید محصولات منتخب صنعتی بررسی

آمار تولید محصولات منتخب نساجی							
نام محصول	واحد	شهریور ۹۵	مرداد ۹۵	تغییر (درصد)	۶ ماهه اول ۹۵	۶ ماهه اول ۹۴	تغییر (درصد)
الیاف و تاپس پلی استر	هزار تن	۱۷،۱	۱۸،۸	-۹،۰۴	۹۹،۲	۷۷،۱	۲۸،۷
نخ پلی استر	هزار تن	۱۷،۰	۱۶،۲	۴،۹۴	۱۰۲،۶	۱۳۷،۲	-۲۵،۲
الیاف اکریلیک	هزار تن	۰،۱	۰،۶	-۸۷،۸۳	۶،۹	۹،۰	-۲۳،۲
نخ سیستم پنبه ای و ترکیبی الیاف مصنوعی	هزار تن	۱۸،۰	۱۶،۵	۹،۰۹	۱۰۵،۰	۱۰۳،۳	۱،۷
فرش ماشینی	هزار مترمربع	۷۰۱۳،۰	۶۸۱۳،۰	۲،۹۴	۴۰۱۴۹،۰	۴۰۰۲۴،۰	۰،۳

شده است. در بخش منسوجات و در نیمه اول سال ۹۵، میزان تولید الیاف و تاپس پلی استر ۹۹,۲ هزار تن، نخ پلی استر ۱۰۲,۶ هزار تن، الیاف اکریلیک ۶ هزار و ۹۰۰ تن، نخ سیستم پنبه‌ای و ترکیبی الیاف مصنوعی ۱۰۳,۳ هزار تن و فرش ماشینی ۴۰ میلیون و ۱۴۹ هزار مترمربع اعلام شده است. مقایسه عملکرد سال ۹۴ با سال ۹۳ نشان می‌دهد میزان تولید نخ پلی استر در این مدت حدود ۲۵ درصد و تولید الیاف اکریلیک حدود ۲۳ درصد کاهش یافته است. در مقابل تولید الیاف و تاپس پلی‌استر رشد ۲۸,۷ درصدی را تجربه کرده است. آمار تولید محصولات منتخب نساجی در شه‌ریورماه و نیمه اول ۹۵ و مدت مشابه سال ۹۴ در جدول پیوست آمده است.

صادرات و واردات

اما در بخش تجارت، میزان صادرات بخش منسوجات در نیمه اول سال ۹۵ از نظر وزنی ۵۶ هزار و ۷۰۷ تن و از نظر ارزشی ۲۶۴ میلیون دلار بوده که به ترتیب رشد ۲۰ و ۸ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال ۱۳۹۴ نشان می‌دهد. اما در بخش پوشاک، جمعا ۱۳۶۶ تن محصول به ارزش ۱۶,۲ میلیون دلار از کشور صادر شده که از نظر وزنی ۶,۶ و از نظر ارزشی ۱۶,۱ درصد افت داشته است. از سوی دیگر، در ۶ ماهه اول سال ۹۵ جمعا ۳۸۵,۵ میلیون دلار منسوجات وارد کشور شده که با ۳۹ درصد رشد نسبت به ۶ ماهه اول ۹۴ همراه بوده است. نکته قابل توجه جهش چشمگیر واردات پوشاک هم از نظر وزنی و هم ارزشی است به طوری این واردات نسبت به سال قبل از نظر وزنی ۳۲۵ درصد (بیش از ۴ برابر) و از نظر ارزشی ۴۸۳ درصد (بیش از ۵ برابر) بیشتر شده است. بدون تردید، بخش عمده‌ای از افزایش واردات پوشاک، به تسهیل شرایط واردات پوشاک از کشور ترکیه در قالب تجارت ترجیحی و تحرکات تولیدکنندگان این کشور در ایران مربوط می‌شود.

صادرات بخش منسوجات و پوشاک در ۶ ماهه اول ۹۵						
گروه	وزن (تن)		ارزش (میلیون دلار)		تغییر (درصد)	
	۶ ماهه اول ۹۵	۶ ماهه اول ۹۴	۶ ماهه اول ۹۵	۶ ماهه اول ۹۴	وزن	ارزش
ساخت منسوجات	۵۶۷۰۷,۹	۴۷۱۲۴,۴	۲۶۴,۰	۲۴۳,۸	۲۰,۳	۸,۳
ساخت پوشاک، عمل آوردن و رنگ کردن پوست خز	۱۳۶۶,۰	۱۴۶۲,۳	۱۶,۲	۱۹,۳	-۶,۶	-۱۶,۱
واردات بخش منسوجات و پوشاک در ۶ ماهه اول ۹۵						
گروه	وزن (تن)		ارزش (میلیون دلار)		تغییر (درصد)	
	۶ ماهه اول ۹۵	۶ ماهه اول ۹۴	۶ ماهه اول ۹۵	۶ ماهه اول ۹۴	وزن	ارزش
ساخت منسوجات	۱۲۹۹۰۷,۶	۱۰۵۳۷۰,۴	۳۸۵,۵	۲۷۷,۱	۲۳,۳	۳۹,۱
ساخت پوشاک، عمل آوردن و رنگ کردن پوست خز	۲۷۵۵,۸	۶۴۷,۴	۲۱,۶	۳,۷	۳۲۵,۷	۴۸۳,۸

حضور هیئت مدیره انجمن الیاف مصنوعی چین در اتاق بازرگانی اصفهان همکاری نساجی اصفهان و چین در تولید الیاف مصنوعی

نایب رییس و جمعی از اعضای انجمن الیاف مصنوعی چین با انجمن نساجی استان اصفهان در تالار هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی این استان دیدار و گفتگو کردند. مجتبی ملااحمدی نایب رییس کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی اصفهان در این دیدار گفت: ۴۰ درصد تولید صنعت نساجی کشور در استان اصفهان انجام می‌شود و این استان می‌تواند همکاری نزدیکی با واحدهای تولیدی نساجی چین داشته باشد. وی با اشاره به اینکه ایران شرایط خوبی برای توسعه تولید الیاف مصنوعی دارد، افزود: استان اصفهان یکی از مصرف‌کنندگان اصلی الیاف مصنوعی است و انجمن الیاف مصنوعی چین می‌تواند این نیاز را برطرف کند.

انفردی یا تشکلی بین فعالان بخش نساجی می‌تواند نقش مهم در تامین نیازهای دو طرف داشته باشد.

هی یان لی (He Yanli) عضو هیئت مدیره انجمن الیاف مصنوعی چین نیز در این دیدار گفت: ۷۰ درصد صنایع چین در زمینه نساجی فعالیت می‌کنند. وی خاطرنشان کرد: سرمایه‌گذاران چینی آماده سرمایه‌گذاری مشترک با استان اصفهان در زمینه نساجی هستند و باید زمینه همکاری دو طرف را از طریق تشکلهای جستجو کرد. وی از آمادگی اعضای این اتحادیه جهت تامین نیاز پلی‌استر، چپیس پل‌استر و سایر الیاف مصنوعی استان اصفهان خبر داد و گفت: همکاری تشکلهای تخصصی نساجی ایران و چین می‌تواند به افزایش مراودات تجاری دو طرف بیانجامد.

انجمن نساجی استان اصفهان روابط بلندمدت تعریف کند، و افزود: به جای فروش کالا در کوتاه‌مدت، باید روابط اقتصادی بلندمدت را تعریف کرد.

همچنین ژاو جیانگ دونگ (Zhao Xiang) نایب رییس انجمن الیاف مصنوعی چین در این دیدار، احیای جاده ابریشم را فرصت مناسبی برای افزایش تعاملات اقتصادی بین شهرهای عضو «اتحادیه شهرهای مسیر راه ابریشم» دانست و گفت: ایران به عنوان یکی از کشورهای عضو این اتحادیه می‌تواند از تسهیلات و شرایط مناسب تجارت با سایر اعضای اتحادیه در زمینه نساجی استفاده کند. وی از ظرفیت واحدهای تولیدی نساجی چین برای تامین نیازهای واحدهای نساجی ایران خبر داد و گفت: برقراری ارتباط به صورت

حبیب‌اله شاه‌کرمی رییس انجمن نساجی استان اصفهان نیز در این دیدار گفت: در استان اصفهان سالانه ۶۰ هزار تن الیاف اکریلیک تولید می‌شود که می‌توان تا سه برابر ظرفیت موجود تولید کرد. وی چپیس پلی‌استر را یکی از نیازهای مهم واحدهای نساجی استان برشمرد و گفت: چنانچه تولیدکنندگان چینی بتوانند کالای با کیفیت و قیمت مناسب ارائه کنند، تولیدکنندگان داخلی از این کشور مواد اولیه را خریداری خواهند کرد. وی با اشاره به اینکه شرایط تحریم اقتصادی فرصت مناسبی برای صنعتگران چین بود که روابط اقتصادی خود را با ایران توسعه دهند، افزود: بسیاری از کشورهای اروپایی در دوران تحریم از همکاری با واحدهای صنعتی ایرانی خودداری کردند. وی پیشنهاد کرد که انجمن الیاف چین با

دومین نشست تخصصی فعالان صنعت پوشاک با وزیر کار برگزار شد

ظرفیت‌های اشتغال‌زایی صنعت پوشاک

برای دستیابی به اهداف اقتصاد مقاومتی و ارتقای توان ملی خود و دیده شدن نمادها و نشان‌های ملی کشورمان در سپهر عمومی، شناسایی مرحله به مرحله بخش‌های مختلفی که دارای ظرفیت ایجاد اشتغال هستند را آغاز کرده‌ایم. ربیعی گفت: خوشبختانه مطالعات اولیه حدود سه سال با رفت و آمد کارشناسان بین‌المللی به ایران منجر به شناسایی و مطالعه تجارب کشورهای شبیه به خودمان شد. وی اضافه کرد: در تحلیل کارشناسان بین‌المللی و داخلی به این نتیجه رسیدیم که در زمینه‌های پوشاک و کفش (ابتدا پوشاک و سپس کفش) می‌توان در کوتاه‌مدت به نتایج مطلوب ایجاد اشتغال دست پیدا کرد.

ربیعی بیان کرد: تمرکز بر صنایع پوشاک و

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در این نشست گفت: اشتغال برای دولت مسئله مهمی است و با توجه به تحولات جمعیتی و جریان جدید ورود به بازار کار، تمرکز بر مواردی که می‌تواند اشتغال‌زا باشد حائز اهمیت است. علی ربیعی افزود: معتقدیم در صنعت پوشاک و در یک فرایند زمانی می‌توان اشتغال‌زایی خوبی در این بخش ایجاد کرد. کشور بنگلادش در بخش پوشاک ۲۰ میلیون نفر و ترکیه حدود ۲ میلیون نفر شاغل در بخش پوشاک دارد. ما هم در یک چشم‌انداز قابل قبول می‌توانیم به اشتغال‌زایی خوبی در این بخش دست پیدا کنیم و با برنامه‌ریزی می‌توانیم در این مسیر گام برداریم.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی ادامه داد:

دومین نشست تخصصی «توسعه صنعت پوشاک و اتصال به زنجیره ارزش جهانی» روز پنجشنبه ۶ آبان ۹۵ با حضور علی ربیعی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛ مجتبی خسرو تاج قائم مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت و رییس سازمان توسعه تجارت؛ علیرضا محجوب نماینده مردم تهران در مجلس شورای اسلامی؛ عیسی منصوری معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال؛ سازگارنژاد معاون وزیر کار و رییس سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای؛ حمید کلانتری معاون وزیر در امور تعاون؛ و همچنین جمعی از صاحبان و نمایندگان صنایع پوشاک کشور و انجمن‌های تخصصی پوشاک در محل مجموعه ورزشی - فرهنگی تلاش برگزار شد.

زمانی که موضوع قاچاق پوشاک وارد صحنه کشور شد، برای مبارزه با این امر طرح‌هایی در وزارت صنعت، معدن و تجارت دنبال کردیم که به جای قاچاق این موضوع به جریان رسمی خود وارد شود تا ما بدانیم این پوشاک از کجا می‌آیند و حقوق و قوانین آن پرداخت شود. خسرو تاج خاطرنشان ساخت: باید واردات کشور، ساماندهی شده و رسمی باشد نه اینکه پوشاک از هر گذرگاهی وارد کشور شود. لذا به افرادی که نمایندگی نام و نشان‌های تجاری را دارند اعلام کرده‌ایم که باید مجوز فعالیت خود را ارائه دهند.

قائم مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: تشکل‌ها و اصناف باید خود در کنار دولتی‌ها موتور پیگیری موضوعات تجارت خارجی، واردات و صادرات باشند. وی برندسازی را یکی از راه‌های توسعه صادرات و ورود به بازارهای جهانی اعلام کرد. در کوتاه‌مدت نیز توسعه صادرات جز با اتصال به نشان‌های شناخته‌شده جهانی امکان‌پذیر نیست. شناساندن برند به دنیا نیز نیازمند توجه به کیفیت و کار منظم شبکه‌ای و تبلیغاتی است.

خسرو تاج گفت: در بخش نساجی از نگاه وزارت کار، گاهی ما واحدهای صنعتی بالای

می‌دهیم تا به نتایج مطلوب برسیم. وی نسبت به تداوم همکاری‌ها با بخش‌های مختلف صنعتی اظهار امیدواری کرد و گفت: حتی می‌توان با اندیشیدن تدبیرهای درست در سال ۹۵ نیز شاهد آثار اولیه‌ای در گسترش بخش صنعت پوشاک کشور، مصرف ملی و داخلی و کسب سهمی از برندهای جهانی باشیم.

صنعت پوشاک از بعد اشتغال و

صنعت برای کشور بسیار مهم است

قائم مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز در این نشست اعلام کرد: صنعت پوشاک در ابعاد صنعت و اشتغال، تولید و صادرات در سید منابع ارزی و درآمدی، برای کشور بسیار مهم است. از این رو ضروری است که هم وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و هم وزارت صنعت، معدن و تجارت به طور جدی به جنبه‌های مختلف آن بپردازند. مجتبی خسرو تاج که ریاست سازمان توسعه تجارت را هم بر عهده دارد، ادامه داد: دغدغه اشتغال برای دکتر ربیعی بسیار جدی است و به همین دلیل مسائل حوزه نساجی را با طور ویژه دنبال می‌کند.

وی با اشاره به ارقام اعلام‌شده در زمینه قاچاق کالا گفت: در یک سال گذشته و از

کفش همزمان دارای اثر دوگانه‌ای بر اقتصاد مقاومتی و اشتغال هستند و می‌توان در زمانی کوتاه به پاسخ‌های مناسب دست پیدا کرد. این عضو کابینه دولت یازدهم تاکید کرد: برای حل موانع چند کار باید همزمان با هم دنبال شود که ما هماهنگی‌های درون دولتی خود را مداوم دنبال می‌کنیم. تولیدکنندگان پوشاک خواستار افزایش سهم بازار خود هستند که این امر طبیعی است اما در سطح کلان باید این نوع درخواست‌ها در قالب اتحادیه‌ها، کانون‌ها و تشکل‌ها رخ دهد. ما نیز در عرصه عمل در برخی از موارد با تقسیم کار به هم‌افزایی روابط افقی صنعت پوشاک کمک می‌کنیم تا در کنار یکدیگر قرار گیرند.

ربیعی در بخشی دیگر از سخنان خود در جمع نمایندگان صنایع پوشاک و مقامات حاضر در جلسه تصریح کرد: برخی از مطالعات ما نشان داد مسئله نام و نشان و برند واقعیتی است که نمی‌توانیم آن را انکار کنیم. برندسازی نیز کار دشواری است البته ما برندهای خوب و خوشنامی داریم اما گرفتن سهم در بازار جهانی، افزایش سهم ایران در بازار منطقه هدف ماست. ما کمک کنیم تا شما در بازار منطقه حضور پیدا کنید و تا جایی که ممکن است در این زمینه‌ها تلاش و کار جمعی انجام

صد نفر را داریم و زمانی دیگر مشاغل خانگی را فعال می‌کنیم که سفارش‌ها را جمع کنند. گاه می‌توان مونتاژ و تولید کرد اما وقتی به خانواده‌ها سپرده می‌شود و مثلاً گلی روی آن دوخته می‌شود ارزش افزوده خواهد داشت. با این کار نگرانی در بخش اشتغال در این بخش مشاغل خانگی حل خواهد شد. وی به موضوعات مطرح شده در جلسه در خصوص مسائل مربوط به واردات، عبور موقت، گمرک و نظام تعرفه‌ها اشاره کرد و گفت: رفع موانع تولید از اولویتهای ما به شمار می‌رود. وی همچنین نقش تعاونی‌ها را در صنعت پوشاک کلیدی دانست.

رشد اقتصاد پوشاک با اتصال به بازارهای جهانی

همچنین عیسی منصوری معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال در این جلسه گفت: اقتصاد صنعت پوشاک زمانی رشد می‌کند که اتصال به بازار جهانی هدایت شده و حفظ شود. وی بر طرح توسعه کسب و کار و اشتغال پایدار (تکاپو) تاکید کرد و گفت: جریانی با محوریت بخش خصوصی نیز در این زمینه آغاز به کار کرده است. معاون وزیر کار با بیان اینکه ما رسته‌های بالای تولید ثروت و اشتغال را در کشور شناسایی کردیم و یکی از این رسته‌ها صنعت پوشاک است اظهار کرد: تقویت و توانمندسازی، اصلاح و به‌سازی سیاست‌ها و قوانین و مقررات برای تسهیل کار صنعتگران در حوزه پوشاک در دستور کار ما قرار دارد. وی به تجربه موفق کشورهای ترکیه، ویتنام و بنگلادش در صنعت پوشاک اشاره کرد و گفت: می‌توان با بومی‌سازی، قواعد آنان را برای موفقیت در صنعت پوشاک کشور به کار برد. معاون توسعه کارآفرینی و اشتغال وزیر کار ادامه داد: سعی کرده‌ایم از تجربیات موفق بین‌المللی در صنعت پوشاک استفاده کنیم و

صنعت پوشاک با محوریت صنعت نساجی و متکی بر صادرات اشاره کرد. علاوه بر این، موضوع گمرک و تسهیل امور گمرکی و قوانین حمایت از صادرات نیز از سوی نمایندگان طرح شد. تسهیل قوانین کسب و کار نیز از دیگر موضوعاتی بود که در این نشست مطرح شد که وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در این زمینه خواستار ارائه جزئیات بیشتر در قالب قانون موجود و آئین‌نامه‌ها شد.

تدوین برنامه‌های آموزشی و لزوم برنامه‌ریزی برای آن از دیگر موضوعاتی بود که بر آن تاکید شد. ایجاد صندوق ویژه صنعت پوشاک از دیگر درخواست‌های یکی از نمایندگان به شمار می‌رفت که ریعی ضرورت تحقق این امر را تامین منابع مالی دانست. همچنین مشکلات مربوط به طراحی در صنعت پوشاک نیز از دیگر موارد مطرح شده حاضران بود که وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی نیز بر آن تاکید کرد و بخش طراحی را نیازمند تقویت بیشتر دانست.

در زمینه‌هایی نیز عقد قرارداد داشته و موفق بوده‌ایم.

توسعه تعاونی پوشاک با همکاری بخش تعاون و سازمان فنی و حرفه‌ای

در این نشست همچنین حمید کلانتری معاون امور تعاون و وزیر تعاون از همکاری مشترک بخش تعاون و سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور برای توسعه صنایع پوشاک در کشور خبر داد. وی با بیان اینکه باور رفتن به سمت اقتصاد غیردولتی در میان مردم در حال تقویت است، افزود: بخش غیردولتی برای باز کردن میدان برای مردم در حوزه تولید پوشاک در بخش‌های مختلف می‌تواند همکاری داشته باشد و در حوزه تعاون و با تمام ظرفیتهای خود در خدمت کمک به تولید پوشاک خواهیم بود.

گفتنی است در این نشست نمایندگان صنایع تولید پوشاک کشور مسایل و مشکلات خود را با وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در میان گذاشتند. یکی از حاضران به سهم اشتغال در

کارشناسان اقتصادی پاسخ می‌دهند

آیا دولت می‌تواند تورم و رشد اقتصادی را سر به راه کند؟

مدتی است که زمزمه‌های نگرانی کارشناسان و فعالان اقتصادی برای افزایش نرخ تورم و کاهش رشد اقتصادی به گوش می‌رسد. آنها می‌گویند دولت نمی‌تواند همچنان بر طبل کاهش تورم بکوبد، وقتی رشد نقدینگی هزار و ۱۲۲ هزار میلیارد تومانی تا بیخ گوش دولت آمده و این اژدها هر آن می‌تواند بیدار شود و اقتصاد کشور را ببلعد، آنگاه دیگر نمی‌تواند انتظاری از کاهش نرخ تورم به عنوان دستاورد دولت داشت. علاوه بر آنکه پایان رکود اقتصادی هم گره خورده است به سیاست‌های انبساطی که دولت برای ایجاد تحرک در اقتصاد، از آن گریزی ندارد. همچنان که رشد پنج درصدی اقتصاد ایران هم امروز در اثر افزایش تولید در بخش نفت، در مقام نخست و بخش کشاورزی و اندکی هم در بخش صنعت حادث شده است و این در حالی است که کارشناسان بر این عقیده‌اند، از آنجا که رشد اقتصادی از دو محل سرمایه‌گذاری و افزایش تولید از یک سو و بهره‌وری و ایجاد ارزش افزوده بیشتر حاصل می‌شود؛ نمی‌توان چندان امید داشت این روند در سال آتی نیز تکرار شود. چنانکه افق اقتصادی جهان هم با روی کار آمدن دونالد ترامپ، نامزد جمهوری خواهان آمریکا در حاله‌ای از ابهام رفته و استراتژی تردیدی که از آغاز دولت یازدهم به امید تحقق برجام آغاز شده و تاکنون هم در انتظار انتخابات آمریکا کش آمده بود، با وقوع حادثه ریاست جمهوری ترامپ تمدید شد.

تئوری دولت عملیاتی نشد

وحید شقاقی‌شهری، اقتصاددان و مشاور کمیسیون نظارت دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام این نگرانی کارشناسان را تأیید می‌کند. به گفته شقاقی‌شهری، دولت در این سه سال و اندی که مسئولیت را بر عهده گرفته است، هدف اصلی خود را بر کنترل تورم قرار داد و نگاهش آن بود که اگر بتواند تورم را کنترل کند می‌تواند هزینه تولید را کاهش دهد و با کاهش هزینه تولید، به سرمایه‌گذاران این علامت را بدهد که به این طریق، قدرت رقابت‌پذیری آنها افزایش می‌یابد. در کنار آن با بهبود فضای کسب‌وکار به همراه موارد پیشین، بتواند رشد اقتصادی را ایجاد کرد. این اقتصاددان با بیان اینکه این تئوری دولت در این سال‌ها، با گذشت سه سال، محقق نشده

است، می‌گوید: نخست آنکه، بهبود فضای کسب‌وکار براساس شعار دولت ایجاد نشده است و کاهش رتبه ایران از ۱۵۰ در سال ۱۳۹۲ به ۱۲۰ در سال جاری تنها براساس اصلاح خطای آماری نهادهای بین‌المللی ایجاد شده است و در داخل ردپایی از بهبود اوضاع دیده نمی‌شود؛ چراکه گزارش‌های سه‌ماهه مرکز پژوهش‌های مجلس که براساس نظرسنجی از فعالان اقتصادی کشور است، نشان می‌دهد وضعیت کسب‌وکار چندان تغییری نکرده است.

شیطنت‌های نانوشته در پس‌برجام

این کارشناس اقتصادی می‌افزاید: از طرف دیگر دولت نگاهش آن بود که برجام سریع‌تر به پایان می‌رسد و در دوران پس‌برجام سرمایه‌گذار با امنیت بیشتری وارد فعالیت

اقتصادی کشور می‌شود، اما متأسفانه پروسه برجام به درازا کشید. در حوزه پسابرجام هم شاهد بودیم که نانوشته شیطنتهایی به وجود آمد. بانک‌های بزرگ همچنان وارد مبادلات پولی و بانکی نشده‌اند و سرمایه‌گذاران خارجی مردد هستند. حتی مردم و سرمایه‌گذاران داخلی هم به دلیل فضایی که برای برجام ایجاد شده بود دست از خرید و سرمایه‌گذاری کشیدند و منتظر ماندند تا ببینند وضعیت در آینده چگونه خواهد شد. مردم در انتظار کاهش قیمت و سرمایه‌گذار در انتظار کاهش هزینه‌های تولید، فعالیت خود را به تعویق انداختند. همین تردید در مصرف‌کننده و سرمایه‌گذار سبب شد رکود اقتصادی عمیق‌تر شود. به عبارت دیگر عمیق‌تر شدن رکود موجب شد موجودی انبار دولت‌ها افزایش یابد که سبب شد دولت دست به تحریک طرف تقاضا بزند.

او ادامه می‌دهد: این در حالی است که دولت در زمینه بهبود فضای کسب‌وکار دولت دست به اصلاحات ساختاری نزد و تحول اساسی صورت نگرفت. در تمام حوزه‌های ساختاری و نهادی مانند اقتصاد دانش‌بنیان، عملکردی در زمینه

نهادهایی که باید ایجاد یا تقویت می‌شدند، اتفاق نیفتاد. حتی در حوزه‌های نظام بانکی و بیمه‌ای و بازار سرمایه هم شاهد تحولات ساختاری و نهادی نبودیم و همچنان شاهد بازارهای غیرمتمم پولی به عنوان بازاری که نظام پولی را به هم می‌ریزد، هستیم. همچنان بازار سرمایه همان است که بود و تحولی در آن رخ نداده است و نظام بیمه هم به همان مکانیسم گذشته اداره می‌شود. در واقع در طرف عرضه اقتصاد هم اصلاحاتی صورت نگرفت. به گفته او، با اینکه تغییراتی اندک در زمینه کاهش زمان صدور مجوزها یا کاهش تعداد مجوزها به گفته مسئولان رخ داد، اما مشکل ساختاری و نهادی ما فراتر از این بود.

رشد اقتصادی لغزنده خواهد بود

شقایق‌شهری با نگاهی به سیاست‌های بیرونی که به کشور تحمیل می‌شود، تصریح می‌کند: از طرف دیگر همچنان سیاست‌های بیرونی همان استراتژی تردید را به اقتصاد ایران تزریق می‌کند. با روی کار آمدن ترامپ، همچنان استراتژی تردید را خواهیم داشت.

اکنون همه منتظرند ببینند آقای ترامپ چگونه کابینه خود را می‌چیند. ۷۰ روز هم داخلی‌ها در تردید خواهند بود و هم خارجی‌ها. همه منتظرند ببینند برجام بازمینی خواهد شد یا خیر. آیا می‌توان به طرف ایران رفت یا خیر؟ این تردید موجب می‌شود سرمایه‌دار یا مصرف‌کننده وارد عمل نشود. همین امر، رکود را عمیق‌تر می‌کند و رشد اقتصادی را لغزنده خواهد کرد.

او با برشمردن عوامل ایجاد رشد اقتصادی کنونی می‌گوید: رشد اقتصادی پنج‌درصدی کنونی، حدود سه درصد به دلیل افزایش صادرات و تولید نفت بوده و حدود دو درصد در بخش کشاورزی و صنعت به دلیل ثبات نرخ ارز بوده است. این رشد پنج‌درصدی امسال اتفاق افتاده است، اما سال بعد چنین نخواهد بود. با ادامه این تردید ما همچنان شاهد رکود خواهیم بود و در صنعت نفت هم که بخش اعظم رشد اقتصادی امسال از قبل آن است، با نیامدن سرمایه‌گذار خارجی بیش از این نخواهد شد؛ زیرا فقط یک‌بار می‌توانستیم با امکانات موجود به سطح تولید و صادرات پیش از تحریم‌ها بازگردیم و سال آینده رشد در این بخش، رشد واقعی خواهد بود.

به گفته او، اکنون که دولت دست به اصلاحات ساختاری و نهادی زده است، مشکلات تولید همچنان سر جای خود باقی است. از طرف دیگر، تورم هر آن احتمال دارد مسیر صعودی خود را طی کند؛ زیرا دولت برای اینکه از رکود خارج شود، چاره‌ای جز این ندارد که دست به سیاست‌های انبساطی بزند. هر سیاست انبساطی و رونق، مبتنی بر ورود پول به اقتصاد خواهد بود. اکنون حجم نقدینگی در کشور حدود هزار و ۲۰۰ هزار میلیارد تومان شده که حدود ۵۰ درصد آن در نظام بانکی بلوکه است و ۵۰ درصد آن در بخش‌هایی که هنوز افزایش تورم را منجر نمی‌شوند، وجود دارد، اما اوضاع به این ترتیب باقی نمی‌ماند، اما در سال

آینده اگر این نقدینگی به اقتصاد کشور سرازیر شود و دولت هم سیاست‌های انبساطی و رونق را در پیش بگیرد، احتمال افزایش تورم وجود خواهد داشت. این رکود هم همیشگی نیست. رکود تا یک زمانی باقی می‌ماند و پس از آن مردم مجبور می‌شوند برای ایجاد گردش پول، نقدینگی خود را وارد بخش‌های نامولد کنند تا سودی عاید آنها شود. او در پایان تأکید می‌کند که بر همین اساس هر آن احتمال دارد مسیری که دولت در آن گام برداشته بود، برعکس شود.

مانعی برای رشد اقتصادی وجود ندارد

اما حمیدرضا برادران شرکا، اقتصاددان عضو هیئت‌علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی، مانعی برای تداوم داشتن رشد اقتصادی کنونی نمی‌بیند. او در گفت‌وگوی خود علاوه بر این موضوع انتقاد برخی کارشناسان را در رابطه با واقعی نبودن نرخ رشد اقتصادی رد می‌کند و می‌گوید: وقتی از منظر اقتصاد کلان، رشد اقتصادی را بررسی می‌کنیم، همین روشی را به کار می‌بریم که بانک مرکزی و مرکز آمار ایران انجام می‌دهد. محاسبه رشد، فرمولی جهانی است که همه کشورها از آن بهره می‌گیرند.

به گفته این اقتصاددان، عمده این رشد اقتصادی مربوط به بخش نفت است که در سال آتی هم با سرمایه‌گذاری‌های خارجی در این بخش قطعاً نقشی در رشد اقتصادی خواهد داشت. رییس پیشین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، در رابطه با نگرانی‌ها درباره تحولات جهانی می‌گوید: نگرانی‌ها درباره اینکه فضای اقتصادی جهان با روی کارآمدن ترامپ بر هم می‌ریزد و او می‌تواند بر فضای برجام تأثیر گذاشته و شرکای اروپایی و آسیایی ما را تحت تأثیر قرار دهد و با کاهش سرمایه‌گذاری خارجی روبه‌رو شویم، نگرانی چندان منطقی‌ای نیست؛ زیرا ۸۰ درصد آنچه در ایران مشکلاتی

و برای مردم نیز ملموس نیست. اینکه این رشد سبب شده سطح رفاه آحاد مردم بالا برود، موضوع دیگری است که در حوزه توزیع ثروت و توزیع عادلانه درآمدها می‌گنجد و مقوله دیگری است و نیازمند بسترهای دیگری است که باید فراهم شود اما ارتباطی به میزان رشد اقتصادی در سطح کلان ندارد.

را در اقتصاد به وجود می‌آورد به دلیل مشکلات داخلی است که خود باید در راستای اصلاحات آن گام برداشته و با برنامه‌ریزی درست، دست به اصلاحات ساختاری در آن بزنیم و ۲۰ درصد باقی هم اگر آن ۸۰ درصد را اصلاح کنیم، به سهولت فراهم خواهد شد.

فساد، فیش‌های اقتصاد را می‌خورد

به گفته برادران شرکا، باید درحال حاضر تمام تنگناهای داخلی را بررسی کرده و برای آنها راه‌حل بیابیم؛ بنابراین مانعی برای اینکه این رشد تداوم داشته باشد، نمی‌بینم؛ البته این مسئله بستگی به این دارد که برنامه‌ریزی کشور به چه نحوی باشد، حمایت‌های پولی و مالی، سیستم نرخ ارز و... در چه راستایی گام بردارد. از طرف دیگر به نظر من فساد اداری در کشور باید کنترل شود زیرا این فساد در کشور است که فیش‌های اقتصاد را می‌خورد.

این اقتصاددان می‌افزاید: برخی معتقدند رشد اقتصادی که ایجاد شده آن‌چنان که باید در اقتصاد توزیع نشده است و به همین دلیل در بخش‌های مختلف اقتصاد دیده نمی‌شود

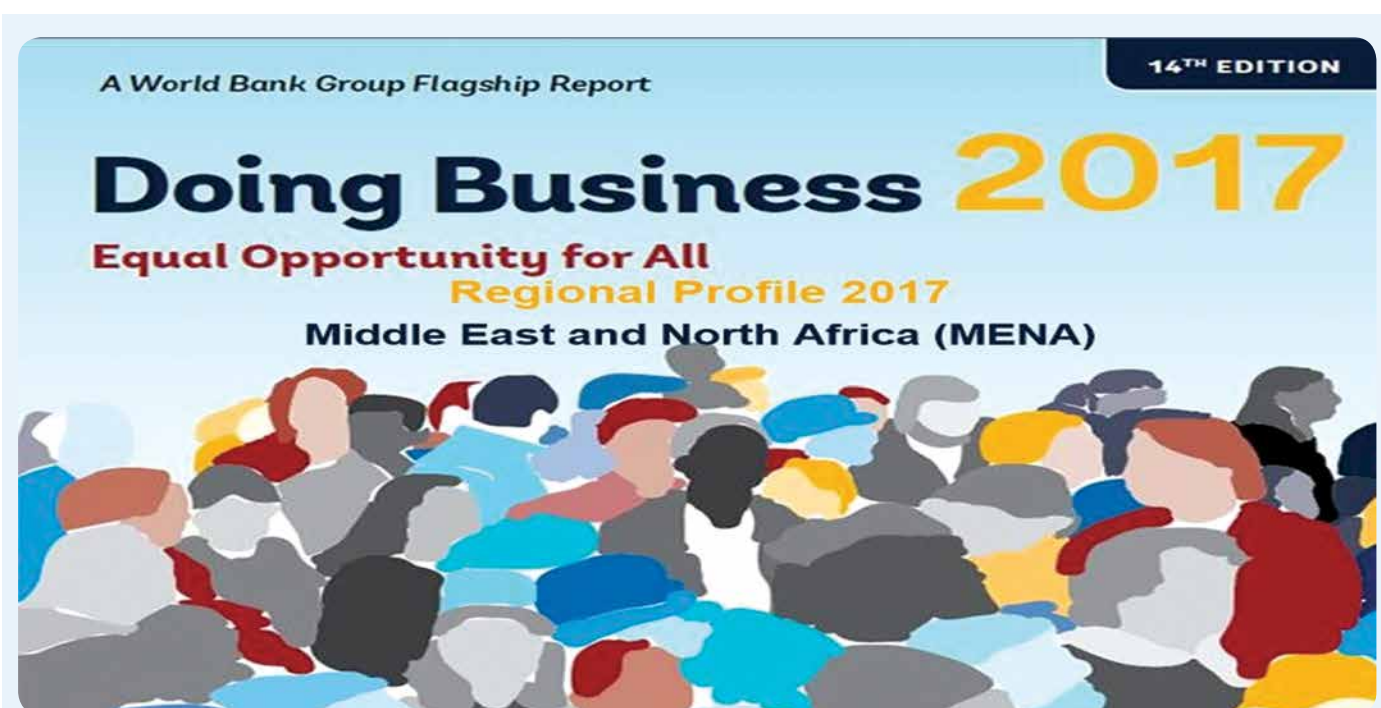
هجمه نقدینگی می‌تواند

به کنترل‌نشدن تورم ختم شود

او همچنین درباره نگرانی‌ها از نرخ تورم نیز می‌گوید: به دلیل حجم بالای نقدینگی در کشور و رشد روزافزون آن، رکود موجود دامن زده شده و اثرات تورمی را نیز خنثی کرده است. به همین دلیل برخی از کارشناسان نگران هستند که این حجم نقدینگی از کنترل دولت خارج شود و بانک مرکزی نیز به دلیل هجمه این نقدینگی، نتواند نرخ تورم را مهار کند. افزایش حجم نقدینگی، هم از بعد تئوریک و هم از بعد تجربی امکان دارد منجر به افزایش نرخ تورم شود، اما این هم راه‌حل دارد و نیازمند یک برنامه‌ریزی دقیق و جامع از سوی دولت است.

۱۲۰ از ۱۹۰

وضعیت ایران در شاخص سهولت کسب و کار ۲۰۱۷

بهبود نیافته است، باید دو موضوع را مد نظر داشت. یک موضوع این است که، در برخی موارد، اقدامات مثبتی که از سوی ایران در بهبود فضای کسب و کار انجام می‌شود، به موقع به نهادهای بین‌المللی ارجاع داده نمی‌شود. موضوع دیگر اینکه، عملکرد خوب سایر کشورها در بهبود فضای کسب و کار باعث قرار گرفتن ایران در جایگاه پایین‌تر شده است. براساس گزارش بانک جهانی، در بین معیارهای ده گانه این شاخص، رتبه ایران در ۷ مورد تضعیف، در دو مورد بهبود و در یک مورد تغییری نداشته است.

وضعیت رتبه ایران در ۱۰ شاخص سهولت کسب و کار در سال ۲۰۱۷ نشان از این دارد که رتبه ایران در شروع کسب و کار (رتبه ۱۰۲)، اخذ مجوز ساخت (رتبه ۲۷)، دسترسی به برق (رتبه ۹۴)، ثبت مالکیت (رتبه ۸۶)، اخذ اعتبارات (رتبه ۱۰۱)، حمایت از سهامداران خرد (رتبه ۱۶۵)، سهولت پرداخت مالیات (رتبه ۱۰۰)، تجارت فرامرزی (رتبه ۱۷۰)، سهولت اجرای

بانک جهانی هر ساله امتیاز و رتبه برخی کشورها را از منظر اقداماتی که در راستای تسهیل فضای کسب و کار انجام داده‌اند، تعیین می‌کند و به واسطه جایگاه هر کشور در شاخص کسب و کار، سختی یا آسانی ورود کارآفرینان محلی را به کسب و کارهایی با اندازه متوسط تعیین می‌کند. تغییر در قوانین کشورها و رویه‌ها می‌تواند از ۱۰ حوزه بر شاخص سهولت کسب و کار اثر گذار باشد. بر همین اساس، طبق گزارش سال ۲۰۱۷ بانک جهانی از وضعیت بین‌المللی شاخص سهولت انجام کسب و کار، جایگاه ایران در بین ۱۹۰ کشور در رتبه ۱۲۰ قرار گرفت. گزارش سال ۲۰۱۶ بانک جهانی، رتبه کسب و کار ایران را از بین ۱۸۹ کشور، ۱۱۸ اعلام کرده بود. اگرچه ایران همواره تلاش کرده فضای کسب و کار را برای کارآفرینان و فعالان اقتصادی بهبود بخشد و در این زمینه نیز یکسری اصلاحات و اقدامات اساسی انجام داده است، اما در مورد اینکه چرا رتبه ایران در گزارش ۲۰۱۷ بانک جهانی در تسهیل فضای کسب و کار

بهبود قابل ملاحظه رتبه کشور اندونزی عمدتاً از ناحیه اقداماتی بوده که برای تسهیل شروع کسب و کار در این کشور انجام شده است. از جمله این اقدامات می‌توان به ایجاد فرم واحدی برای درخواست گروهی ثبت شرکت و مجوز تجارت اشاره کرد؛ همچنین این کشور الزام حداقل سرمایه را برای شرکت‌های کوچک و متوسط حذف کرده است.

ترکیه از جمله کشورهایی است که در مقایسه با سال قبل، فاصله‌اش از شاخص پیشرو بیشتر شده و جایگاه‌اش در میان سایر کشورها نیز ۶ پله سقوط کرده است. تضعیف جایگاه ترکیه در جهان از لحاظ شاخص سهولت کسب و کار، بیش از هر چیز ناشی از افت قابل توجه رتبه این کشور به لحاظ دسترسی به برق بوده است. بر اساس گزارش بانک جهانی، نسبت هزینه اتصال دائم به شبکه برق به درآمد سرانه افراد در ترکیه ۶۱۷٫۳ درصد است که در مقایسه با سال گذشته افزایش یافته است. بر اساس این گزارش، نسبت آن هزینه به درآمد سرانه در ایران در حال حاضر ۸۲۸٫۶ درصد برآورد شده که در مقایسه با سال گذشته کاهش یافته است. شایان ذکر است این شاخص در برخی کشورها نظیر ژاپن صفر است.

اقدامات ایران در راستای تسهیل فضای کسب و کار

اتاق بازرگانی تهران، همزمان با انتشار گزارش ۲۰۱۷ بانک جهانی از وضعیت بین‌المللی شاخص سهولت انجام کسب‌وکار ایران، به بررسی اقدامات ایران در روند تسهیل شروع کسب‌وکار در بازه زمانی ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۶ پرداخته است. بر اساس گزارش بانک جهانی، اصلاحاتی که در ایران صورت گرفته و منجر به کاهش فاصله ایران از شاخص پیشرو سال جاری شده، ایجاد پنجره واحد ملی است که اثر خود را در صعود یک پله‌ای رتبه زیرشاخص تسهیل تجارت فرامرزی و کاهش فاصله ایران

قراردادها (رتبه ۷۰)، ورشکستگی و پرداخت دیون (رتبه ۱۵۶) است. تضعیف عملکرد ایران در مقایسه با سایر کشورها در گزارش ۲۰۱۷ بانک جهانی عمدتاً مربوط به معیارهای شروع کسب و کار، دسترسی به برق و اخذ اعتبارات و بهبودها مربوط به دو معیار حمایت از سرمایه‌گذاران خرد و تجارت فرامرزی بوده است.

نکته قابل تأمل در این گزارش این است که ضعیف‌ترین عملکرد ایران در مقایسه با سایر کشورها مربوط به تجارت فرامرزی است که در گزارش اخیر بانک جهانی در میان ۱۹۰ کشور رتبه ۱۷۰ را به خود اختصاص داده است. ضمن اینکه هزینه انطباق مرزی صادرات و واردات در ایران نسبتاً بالاست، مدت زمانی که برای انطباق مرزی و انطباق اسناد صرف می‌شود، به طور قابل ملاحظه‌ای بیشتر از سایر کشورهاست.

در رابطه با معیار شروع کسب و کار، جایگاه ایران در سال جاری در میان سایر کشورها پنج پله سقوط کرده، اما فاصله آن از شاخص پیشرو کاهش یافته است. بانک جهانی برای ارزیابی این معیار، تعداد رویه‌ها، زمان و هزینه مورد نیاز به منظور شروع کسب و کار را در میان زنان و مردان مورد بررسی قرار داده که نتایج آن نشان می‌دهد در سال ۲۰۱۶، هزینه شروع کسب و کار هم برای زنان و هم برای مردان نسبت به سال قبل کاهش یافته و به ۱٫۱ درآمد سرانه آنها رسیده است. نگاهی به نتایج به دست آمده نشان می‌دهد آغاز کسب و کار جدید برای زنان در ایران، همچنان مانند سال قبل دشوارتر و زمان‌برتر از مردان است؛ به طوری که زنان ملزم به طی کردن یک فرآیند بیشتر از مردان هستند و شروع کسب و کار آنها یک روز بیشتر زمان می‌برد. در حالی که در بسیاری از کشورها مانند نیوزیلند زمان، هزینه و تعداد رویه‌های لازم برای زنان و مردان یکسان است.

در رابطه با معیار اخذ اعتبارات، رتبه ایران در سال ۲۰۱۶، سه پله تضعیف شده است. این معیار دو موضوع اول؛ توان سیستم مالی در گزارش‌دهی اعتبارات و دوم؛ اثر بخشی قوانین وثیقه‌گیری و اعمال رویه ورشکستگی در نظام مالی را ارزیابی می‌کند که امتیاز ایران در سال ۲۰۱۶ برای مورد اول نسبتاً مناسب است ولی در رابطه با مورد دوم امتیاز ۲ را از ۱۲ کسب نموده که نشان‌دهنده ضعف قوانین نظارتی در نظام مالی به ویژه سیستم بانکی ایران است.

سهولت کسب و کار در کشورهای منتخب

نتایج رتبه‌بندی کشورها نشان می‌دهد جایگاه کشورهایی مانند امارات و اندونزی در شاخص سهولت کسب و کار به طور قابل ملاحظه‌ای بهبود یافته است. جایگاه این کشورها در مقایسه با سال قبل، به ترتیب ۸ و ۱۵ پله ارتقا یافته و در حال حاضر امارات متحده عربی و اندونزی به ترتیب در سکوی ۲۶ و ۹۱ در میان ۱۹۰ کشور جهان قرار گرفته‌اند.

رتبه کشورهای منتخب از نظر شاخص سهولت کسب و کار ۲۰۱۷

رتبه (doing business 2017)	کشورها
۱۲۰	ایران
۲۶	امارات متحده عربی
۶۹	ترکیه
۹۴	عربستان
۵	جمهوری کره
۹۱	اندونزی
۲۳	مالزی

اتصال به برق، دسترسی به برق را تسهیل کرده است.

اقدامات ایران در راستای تسهیل کسب اعتبار

سال ۲۰۱۱: تاسیس دفتر جدید اعتباری خصوصی که موجب بهبود وضعیت دسترسی به اطلاعات اعتباری شد، کسب اعتبار در ایران را تسهیل نمود.

اقدامات ایران در راستای حمایت از سرمایه‌گذار خرد

سال ۲۰۱۳: الزام افشای فوری اطلاعات طرفین معادله در ایران موجب بهبود وضعیت حمایت از سرمایه‌گذار شد.

اقدامات ایران در راستای تسهیل تجارت فرامرزی

سال ۲۰۱۶: توسعه و بهبود خدمات صادرات و واردات از طریق پنجره واحد ملی

اقدامات ایران در راستای تسهیل اجرای قراردادهای

سال ۲۰۱۱: ایجاد سیستم مدیریت پرونده الکترونیکی، بایگانی الکترونیکی برخی اسناد و آگاهی از پیام‌های متنی به صورت الکترونیکی اجرای قراردادها را تسهیل کرده است.

از شاخص پیشرو نشان داده است. در همین راستا، بانک جهانی نیز به ارائه اقداماتی که از سوی ایران برای تسهیل فضای کسب و کار در فاصله سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۶ ثبت و انجام شده، پرداخته است. براساس این تحلیل، ایران در این بازه زمانی در ۶ زیرشاخص، اقدامات موثری را انجام داده است. در ادامه اقداماتی که تاکنون از سوی بانک جهانی در راستای تسهیل فضای کسب و کار ایران ثبت شده، ارائه می‌گردد.

اقدامات ایران در راستای تسهیل شروع کسب و کار

سال ۲۰۱۱: از طریق ایجاد پورتال‌های وب که امکان جستجو و ذخیره نام انحصاری شرکت را برای موسسان آن فراهم می‌کند، شروع کسب و کار را تسهیل کرده است.

سال ۲۰۱۳: ملزم ساختن موسسان شرکت‌ها به اخذ عدم سوء پیشینه کیفری برای ثبت شرکت، شروع کسب و کار را برای ایران مشکل ساخته است.

سال ۲۰۱۵: شروع کسب و کار ساده‌تر با ساده کردن رزرو اسامی و مراحل ثبت شرکت.

اقدامات ایران در راستای تسهیل دسترسی به برق

سال ۲۰۱۵: از طریق از بین بردن نیاز به مجوزهای حفاری برای

قانون گذار برای تسهیل صادرات چه کرده است؟

غزاله طایفه

با توافق ایران و شش قدرت جهانی، بخشی از سردرگمی‌ها در مسیر حرکت اقتصاد کشور رفع شد. اکنون پرسش اصلی این است که رویکرد مناسب سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران برای بهره‌برداری از این فضای جدید چه باید باشد؟ برخی از کارشناسان در پاسخ به این سوال بر گسترش تولید کالاهای با ارزش افزوده و توسعه صادرات این کالاها تاکید دارند. نقش و اثرگذاری صادرات غیرنفتی و عایدات ارزی حاصل از آن در اقتصاد کلان کشور این روزها بیش از گذشته مورد بحث و بررسی در محافل مختلف اقتصادی قرار می‌گیرد. البته ارزیابی‌ها حاکی از این است که دولت نیز بر این موضوع تاکید دارد و توسعه صادرات غیرنفتی را رویکرد اصلی خود در پساتحریم عنوان کرده است.

حتی به اعتقاد دولتمردان، توسعه صادرات غیرنفتی می‌تواند یکی از مهم‌ترین عوامل برای برون‌رفت از شرایط رکود باشد؛ چراکه ورود درآمدهای حاصل از صادرات غیرنفتی به چرخه اقتصاد کشور، می‌تواند نقشی اثرگذار در رونق بخشیدن به تولید و فضای اقتصادی کشور داشته باشد. حال در این میان مسئله این است که اولاً چه الزاماتی برای توسعه صادرات در شرایط فعلی وجود دارد و ثانیاً چالش‌های پیش‌رو کدامند؟ برخی از کارشناسان در پاسخ به این سوال معتقدند با توجه به اینکه صادرات غیرنفتی عاملی در رشد و شکوفایی اقتصاد یک کشور محسوب می‌شود، عوامل مرتبط با این حوزه نیز باید با شرایط روز کشور هماهنگ باشد. در سال‌های اخیر رشد فناوری اطلاعات

و تغییرات سریع تکنولوژی سبب شده در نحوه ارائه کالاها و خدمات نیز تغییرات شگرفی رخ دهد و همین موضوع عامل اصلی جهت تطابق قوانین و مقررات قبلی با شرایط روز کشور است. در واقع به اعتقاد کارشناسان، قوانین صادراتی باید بر پایه دانش و فناوری روز تغییر یابد تا شرایط رقابت کالاهای ایرانی با رقبا خارجی در فضای بین‌المللی فراهم شود. توسعه صادرات غیرنفتی به یکی از اولویت‌های دولت یازدهم تبدیل شده و در ماموریت‌های هفت‌گانه وزارت صنعت، معدن و تجارت که از سوی ستاد اقتصاد مقاومتی ابلاغ شده، افزایش ۱۰ میلیارد دلاری صادرات در سال ۹۵ به نسبت سال ۹۴ در دستور کار قرار گرفته است؛ بر این اساس به نظر می‌رسد که با توجه به اینکه سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران هدف خود را تولید صادرات‌گرا قرار داده‌اند، باید در زمینه صادرات نیز قوانینی

وضع کنند تا علاوه بر تسهیل تجارت، به نوعی مشوق صادراتی محسوب شود.

در این میان لازم است تا قوانینی که صادرات را با مشکلاتی مواجه کرده در مرحله اول شناسایی شود و در مرحله دوم یا در راستای توسعه صادرات اصلاح شود یا حذف شود. به اعتقاد کارشناسان، اصلاح قوانین صادراتی بر مبنای دانش و فناوری روز می‌تواند ضمن بهبود فضای کسب و کار زمینه لازم برای تحقق اهداف صادراتی را نیز محقق کند. ارزیابی‌ها حاکی از این است که صادرات غیرنفتی در خلأ شکل نمی‌گیرد و برای حصول اهداف در این بخش باید فضا و بستر مناسب فراهم شود. در این میان قوانین و مقرراتی که مستقیم بخش صادرات را هدف قرار می‌دهد، می‌تواند در ارتقا یا عدم ارتقای وضعیت صادرات غیرنفتی موثر باشد.

نوسازی، بها دادن به نیروی کار و نوآوری محورهای سه گانه برای رشد نساجی

صنعت نساجی روزهایی را می گذراند که بسیاری از واحدهای خود را به دلایل مختلف از دست داده و چشم امید این صنعت تنها به چند کارخانه که هنوز تولید را از دستور کار خود خارج نکرده اند، مانده است.

در این شرایط دیدن کارخانه‌هایی که توانسته اند با فرسودگی، کامل نبودن زنجیره تولید، کاهش مواد اولیه و کاهش سرمایه در گردش مقابله کنند و صدای تولید را به گوش شهرک‌های صنعتی برسانند، خالی از لطف نیست. کارگران برای حفظ سلامت خود به دلیل صدای بلند کارخانه‌ها از وسایل ایمنی هنگام کار مانند گوشی برخوردارند تا دچار مشکلات عصبی نشوند. شاید در گام‌های نخست بازدید از خط تولید چیزی عاید بازدیدکننده نشود اما کمی جلوتر نخ‌ها در حال تولید شدن هستند و رشته‌رشته در بین ماشین‌آلات پریچ و خم نساجی دیده می‌شوند. نخ‌ها از چندین پیچ و خم عبور می‌کنند و در نهایت ماشین‌آلات نساجی آنها را دور دوک‌ها می‌ریسد.

بازدید کامل در کارخانه‌های پیشرفته نساجی بیش از این چند سطر طول می‌کشد اما آنچه باعث شده این گزارش تهیه شود شرایط کارخانه‌ها نیست بلکه بازار فروش است. بازاری که به دلیل برخی چالش‌ها در صنایع پایین‌دستی تا حد زیادی از دست رفته و آینده خوبی پیش روی دوک‌های ریسیده نگذاشته است. در واحدهای صنعت نساجی به طور عمده بیش از ۴۰۰ نفر اشتغال دارند. کارگرانی که صبح تا شب با بوی مواد شیمیایی و صدای

واحدهای باقی‌مانده در صنعت نساجی با چه نوع سیاست‌گذاری توانستند از این بحران‌ها در امان بمانند؟ برای رسیدن به پاسخ این پرسش، صمت در این گزارش به بررسی دو واحد نساجی قزوین که توانسته‌اند ظرفیت تولید خود را در بیشترین حالت حفظ کنند، پرداخته است. مدیران این واحدها و مسئولان صنعت در استان قزوین در دلایلی که برای بقای خودشان در این صنعت آورده‌اند، بر ۳ محور نوسازی، بها دادن به نیروی کار و نوآوری بیشترین تاکید را داشتند.

صنعتی آسیب‌پذیر

سیدحسین فلک فرسای، مدیرعامل کارخانه دسترنج رضابافت با اشاره به اینکه نساجی یکی

بلند ماشین‌آلات تولید که از داخل گوشی‌های ایمنی هم شنیده می‌شود، دست و پنجه نرم می‌کنند و چشم امیدشان به فروش و تکمیل زنجیره تولید همین دوک‌های هزار رنگ است. با این حال برخی از واحدها توانسته‌اند خودشان زنجیره تولید را کامل کنند و با راه‌اندازی صنایع پایین‌دستی محصول تولید شده کارخانه را به صنعتی دیگر وارد می‌کنند. هرچند این شیوه تولید بیشترین ارزش افزوده را ایجاد می‌کند و نوعی تضمین برای بقای کارخانه در نظر گرفته می‌شود اما واقعیت این است که تمام واحدهای نساجی ظرفیت راه‌اندازی صنایع پایین‌دستی را ندارند و به این دلیل هم از چرخه تولید حذف شده‌اند. پرسشی که اکنون وجود دارد این است که

ابتکار تولید

براساس مشاهده‌های خبرنگار یکی از واحدهای نساجی استان قزوین در شهرک صنعتی لیا که توانسته موانع بزرگی در برابر ورود مشکلات این صنعت ایجاد کند، کارخانه نفیس‌نخ است. این کارخانه با بها دادن به نیروی کار، نوآوری در تولید و حمله به بازار روند تولید را حفظ کرده و روبه گسترش فعالیت‌های خود دارد. به گفته مدیران این واحد تولیدی، یکی از سیاست‌هایی که توانست مانع بروز بسیاری از مشکلات در این کارخانه شود، استراتژی خود به بازار بود. بر اساس گفته آنها، این استراتژی در دوره‌هایی که بازار با رکود مواجه می‌شد، با قدرت بیشتری اجرا شده و جلوی رکود بازار را می‌گرفت.

همچنین به گفته بسیاری از کارگران این کارخانه که در روند تهیه این گزارش گفتگو می‌کردند، مدیران این کارخانه به تمام اعضای تسهیلات خرید مسکن داده‌اند و در زمینه خدمات رفاهی آنها مشکلی با کارفرما ندارند. این موضوع نیز از دیگر محورهایی است که باعث شده بازدهی نیروی کار در این کارخانه افزایش یابد و توانسته‌اند به طور ۳

شیف کار کنند.

محسن آهنگریان، مدیرعامل نفیس‌نخ در شهرک صنعتی لیا درباره این کارخانه توضیح داد: این کارخانه از سال ۸۱ گشایش اعتبار شده و توانسته برای ۶۰۰ نفر اشتغال‌زایی کند. وی با اشاره به اینکه در ۱۴ سال گذشته ۵ طرح توسعه در این کارخانه ایجاد شده گفت: در سال‌های گذشته سودآوری به دلیل مشکلات موجود در صنعت نساجی در استراتژی اصلی کارخانه حذف شد و به جای آن، تامین حداقل ۸۰ درصد رضایت طرف‌ها در استراتژی اصلی قرار گرفت.

عضو هیئت مدیره انجمن صنایع نساجی با اشاره به اینکه سال گذشته و امسال با ۹۰ درصد ظرفیت تولید را ادامه دادیم، گفت:

در این مدت به دلیل مشکلات جدی در صنعت نساجی استراتژی حمله به بازار انتخاب شد و این کارخانه معطوف به تامین منابع حفظ اشتغال و تولید کالای جدید شد. وی با اشاره به اینکه به دلیل آتش‌سوزی پتروشیمی مشکلات بسیاری در تامین مواد اولیه به وجود آمد، گفت: متأسفانه پس از این آتش‌سوزی واحدهای صنعت نساجی برای تامین مواد اولیه

از صنایع آسیب‌پذیر است، گفت: «متأسفانه در سال‌های گذشته قاچاق باعث شد بسیاری از کارخانه‌ها تعطیل شوند یا با ظرفیت بسیار پایین تولید کنند.»

فلک فرسایی با اشاره به اهمیت تامین مواد اولیه در این صنعت به موضوع آتش‌سوزی یک واحد پتروشیمی در ماه‌های گذشته اشاره کرد و در این باره گفت: «واحدهای صنعت نساجی در تامین مواد اولیه مشکلاتی داشتند که پس از این سانحه کارخانه‌های صنعت نساجی در تامین مواد اولیه با مشکلات بیشتری روبه‌رو شدند. البته با احتساب برخی سیاست‌گذاری‌ها این مشکلات اکنون کمتر شده و برای واحدهایی که توان رقابتی بالایی ندارند، این چالش‌ها تاثیر بیشتری دارد.» این تولیدکننده محصولات بافتی و نساجی با بیان اینکه برای حمایت از تولید باید هزینه‌ها را کاهش داد، گفت: «اکنون هزینه‌های تولید در کشور بالاست. بخشی از این هزینه‌ها از طرف سازمان و نهادهای دولتی وارد می‌شود که راهی جز مذاکره با دولت‌مردان برای آن وجود ندارد. برخی دیگر از هزینه‌ها اما به دلیل مشکلاتی که در واحدهای صنعتی وجود دارد به کارخانه‌ها تحمیل می‌شود. فرسودگی یکی از مهم‌ترین عواملی است که هزینه تولید را افزایش می‌دهد و به تبع آن محصول نهایی نیز رقابت‌پذیر نخواهد بود.»

فلک فرسایی با اشاره به اینکه صنعت نساجی در زنجیره تولید توان بالایی دارد، گفت: «در صنایع پایین‌دستی نساجی ۹ رشته-صنعت وجود دارد. کمتر صنعتی را می‌شناسیم که این ظرفیت را داشته باشد. باید در نظر داشت که وجود صنایع پایین‌دستی بیشتر برای اشتغال‌زایی مزیت بسیار مهمی است. در صورتی که واحدهای نساجی بتوانند دوباره در کشور فعال شوند، علاوه بر اشتغال‌زایی کارخانه‌های نساجی، در ۹ رشته-صنعت دیگر اشتغال‌زایی خواهیم داشت.»

صنعتی و حتی بسیاری از کارخانه‌ها هم خارج است.»

به گفته صفاری، نیروی متخصص، کاهش هزینه تولید و قیمت تمام‌شده تولید محصولات باکیفیت مهم‌ترین محورهایی هستند که باعث می‌شود واحدهای تولیدی از بحران‌هایی که به وجود می‌آید، در امان بمانند. دسته‌بندی واحدهای یک رشته-صنعت به شیوه غیرفعال، نیمه‌فعال و فعال است. بحران‌هایی که در صنعت نساجی به وجود آمده مانند سیلاب واحدهای نیمه‌فعال را نه به حاشیه رانده بلکه به طور کل از چرخه تولید حذف کرده است. بر این اساس، واحدهای صنایع نساجی که هنوز تولید می‌کنند، از توانمندترین واحدهای موجود در این صنعت هستند که مصداق آن نیز اشتغال متوسط ۴۰۰ نفری است.

عامل بحران‌زا

رضا صفاری، معاون صنایع کوچک شرکت شهرک‌های صنعتی استان قزوین فرسودگی، کاهش سرمایه در گردش و تامین مواد اولیه را مهم‌ترین مشکلات صنعت نساجی دانست و در این‌باره به صمت گفت: «واحدهای موفق صنعت نساجی در استان قزوین در شهرک‌های صنعتی هستند و تامین زیرساخت‌های تولید توانسته به این واحدها کمک کند تا مشکلی در این زمینه‌ها نداشته باشند.»

صفاری با بیان اینکه در شرایط کنونی کمبود نقدینگی و تامین مواد اولیه بزرگ‌ترین موانع توسعه برخی از واحدهای نساجی است، گفت: «البته کمبود نقدینگی با برخی سیاست‌گذاری‌ها قابل جبران و حل است اما تولید مواد اولیه از حوزه فعالیت شهرک‌های

از طریق پتروشیمی‌ها با مشکلات بسیاری روبه‌رو شده‌اند.

این عضو هیئت مدیره انجمن صنایع نساجی با اشاره به اینکه سیستم ارزیابی عملکرد یکی از سیستم‌هایی بود که توانست به بقای این شرکت در شرایط کنونی کمک بسیاری کند، افزود: سیستم ارزیابی عملکرد (استفاده تلفیقی از ماشین‌آلات مدرن و ماشین‌آلات قدیمی) باعث شد محصولات فناورانه جدیدی به بازار ارائه شود. آهنگریان از نخ نسوز، نخ خنک، نخ روکش صندلی خودرو، نخ روکش میل و نخ آنتی‌باکتریال به عنوان جدیدترین محصولات تولید شده نام برد و در این‌باره گفت: نخ نسوز که با فناوری نانو تولید شده بود، اکنون تجاری‌سازی و نخ خنک نیز با هدف مصرف لباس‌های نظامی و ورزشی تولید شده است.

اشتغال، اصلی‌ترین مسئله اقتصاد ایران تکریمی کردن نرخ بیکاری شدنی است؟

نرخ بیکاری بعد از تورم دیگر شاخص اقتصادی بود که دولت یازدهم در ابتدای سال جاری از تلاش برای تکریمی کردن آن خبر داد. در ماه‌های اول سال ۹۵، علی‌ریبی وزیر کار دولت یازدهم تکریمی کردن نرخ بیکاری تا پایان عمر این دولت را به عنوان یکی از مصوبات شورای عالی اشتغال اعلام کرد و حمایت از بنگاه‌های خرد و کوچک را از اصلی‌ترین برنامه‌های وزارتخانه‌اش برای مهار بیکاری برشمرد.

پس از اعلام این مصوبه شورای عالی اشتغال درباره راه‌های موثر بر کاهش نرخ بیکاری و تکریمی کردن آن نظرات متفاوتی از سوی فعالان اقتصادی و صاحب‌نظران مطرح شد. مصائب اقتصادی دولت و از سوی دیگر بحران بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی آنقدر عمیق به نظر می‌رسید که بسیاری از رسانه‌ها اعلام خبر تکریمی کردن بیکاری از سوی دولت را ناشی از عدم درک درست دولت از این بحران اجتماعی-اقتصادی دانستند. خبرگزاری تسنیم در اوایل آبان‌ماه سال جاری و پس از انتشار گزارش مرکز آمار از وضعیت نیروی کار در این باره نوشت: در حالی رییس‌جمهور دستور تکریمی شدن نرخ بیکاری را داده بود که مرکز آمار در آخرین گزارش خود نرخ بیکاری در بهار امسال را با رشد ۱,۴ واحد درصدی، ۱۲,۲ درصد و شمار رسمی بیکاران را ۳ میلیون و ۱۴۹ هزار نفر اعلام کرد. بر اساس این گزارش طی بهار امسال، در مقایسه با بهار سال گذشته یک میلیون و ۲۵۰ هزار نفر به

با امکانات موجود نمی‌توان به این تقاضاها پاسخ داد و همه باید دست به دست هم و با جذب سرمایه داخلی و خارجی و ایجاد رونق، حرکت بزرگی را در این زمینه آغاز کنیم و باید دعوای کودکانه در کشور خاتمه پیدا کند. امروز همه باید به فکر معضل اصلی کشور، یعنی عدم اشتغال و بیکاری نسل جوان تحصیلکرده و به ویژه زنان و دختران باشیم، چرا که متأسفانه براساس آمار، بیکاری دختران و زنان بسیار بالاتر از آقایان است. باید به فکر اشتغال نسل جوان کشور باشیم. اشتغال مشکل اصلی است. باید پیشنهاد و راه حل داده و انتقاد کنیم و لازم است به جای حرف‌هایی که هیچ ارزشی ندارد و صرفاً ذهن مردم را مشوش می‌کند، همه دست به دست هم داده و برادر و یاور هم باشیم و همه برای نیکوکاری،

عنوان متقاضی جدید به جمعیت فعال کشور اضافه شد. انتشار گزارش جدید مرکز آمار ایران برکات زیادی داشت، اول اینکه باعث شد دولت بحران بیکاری را قبول کند و به جای اینکه مسئولانش از هضم مشکل بیکاری سخن بگویند، بپذیرند که واقعا بحران بیکاری به مرز هشدار رسیده است.

گفته‌های روحانی در آخرین همایش روز ملی عشایر و روستاییان درباره وضعیت بیکاری نشان داد که دولت یازدهم عمق بحران را درک کرده است اما از سوی دیگر به همراهی و همدلی بیشتری برای فائق آمدن بر این مشکل نیاز دارد. روحانی در این همایش درباره بیکاری گفت: امسال برای اولین بار بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر، متقاضی اشتغال بوده و وارد صحنه اشتغال شده‌اند. بدون تردید

تلاش برای جذب سرمایه‌گذار است. در این مسیر هم باید سه نکته در نظر گرفته شود. نکته اول اینکه سرمایه‌بکار گرفته‌شده باید دارای احترام، مشروعیت و امنیت باشد. اگر این سه مسئله در فضای اقتصادی برای سرمایه فراهم نباشد، فرصت‌های شغلی هم ایجاد نخواهد شد. نکته دیگر بهبود فضای کسب و کار کشور است. رتبه ما الان از این نظر در دنیا ۱۱۸ است که می‌توانیم با کمی تلاش به رتبه زیر ۵۰ برسیم. این رتبه بر مبنای ۱۰ آیتم کسب شده که اگر در هر آیتم ۲ نمره ترقی کنیم بهبود پیدا می‌کنیم. در حال حاضر نمره سنگاپور از ۱۰۰ در این رتبه‌بندی ۸۳ است و رتبه بدترین کشور ۲۶ از ۱۰۰ و نمره ایران ۵۴ از ۱۰۰. سومین قضیه به آدرس‌دهی غلطی برمی‌گردد که به مردم می‌دهیم. ما با ایجاد شرایطی به مردم می‌گوییم که سراغ کار تولیدی و مولد نروند و پولشان را در بانک بگذارند و سود ۱۸ تا ۲۴ درصد بگیرند. در این شرایط نه گرفتار کارگر می‌شوند، نه بیمه و نه مالیات.

شروع دوره پسابرجام و فراغت تقریبی دولت یازدهم از مذاکرات بین‌المللی باعث شد دولت به مسائل داخلی اقتصاد از جمله نرخ سود بانکی و جذب سرمایه‌گذار بیشتر توجه کند. در ماه‌های گذشته با توافق بانک‌ها نرخ سود تسهیلات و سپرده بانکی به‌طور اسمی به ۱۸ و ۱۵ درصد کاهش پیدا کرده است و از سوی دیگر مقامات دولتی از جذب سرمایه خارجی خبر می‌دهند اما به نظر می‌رسد با توجه به لغو تحریم‌ها در ۲۶ دی‌ماه سال گذشته و تنها گذشت ۹ ماه از آن و از سوی دیگر باقی ماندن تنها ۴ ماه از سال جاری دولت زمان کمی برای مهار بیکاری و افزایش فرصت‌های شغلی در اختیار داشته باشد و در این زمان کم هرچند امکان تحقق وعده تکریمی کردن نرخ بیکاری وجود ندارد اما فرصت برای پرداختن به مقدمات آن فراهم است.

است، اما تا رسیدن به نقطه مطلوب یعنی یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر، حداقل ۵۰۰ هزار نفر منفی است و این به آن معنای آن است که باید به اشتغال به عنوان موضوع اول کشور اهتمام بیشتری داشته باشیم.

درخواست روحانی برای همدلی و همفکری بیشتر با دولت در حالی مطرح می‌شود که فعالان بخش خصوصی بارها به مقدماتی که می‌تواند به کاهش نرخ بیکاری منجر شود اشاره کرده‌اند. محمدرضا نجفی‌منش، رییس کمیسیون تسهیل کسب و کار اتاق تهران در گفتگو با سایت خبری اتاق تهران جذب سرمایه‌گذار، بهبود فضای کسب و کار و رسیدگی به نرخ سپرده و تسهیلات بانکی را سه الزامی برشمرد که دولت روحانی باید برای تک‌رقمی کردن نرخ بیکاری به آن توجه کند. نجفی‌منش در این باره گفت: دولت برای تحقق وعده تکریمی کردن نرخ بیکاری باید الزامات و مقدماتی را در نظر بگیرد که یکی از آن‌ها

پاکدامنی و پرهیزگاری دست به دست هم داده و کشور را آباد کنیم.

روحانی نمایندگان مجلس شورای اسلامی را هم در این زمینه بی‌نصبی نگذاشت و در جلسه رای اعتماد به سه وزیر پیشنهادی آموزش و پرورش، جوانان و ورزش و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی درباره معضل بیکاری سخن گفت. روحانی گفت: در مسئله اشتغال بسیار عقب هستیم و ورود نسل جوان به بازار کار و نیروی فعال کار در بهار امسال کم‌سابقه بوده است. بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر به عنوان نیروی فعال وارد بازار کار شدند در حالی که دولت با توجه به شرایط فعلی اقتصادی، توان ایجاد اشتغال خالص سالانه بالای یک میلیون را ندارد.

روحانی به نرخ ۱۲,۲ درصدی بیکاری در بهار امسال هم اشاره کرد و گفت: طبق گزارش مرکز آمار، اشتغال خالص بهار امسال نسبت به بهار سال گذشته بیش از ۷۰۰ هزار نفر بوده

نفس‌های بریده صنعت قدیمی نساجی مزیت‌هایی که از دست رفتند

ایران در گذشته دارای مزیت مواد اولیه در صنعت نساجی و پوشاک بوده است، اما نگاه نادرست و برنامه‌ریزی و مدیریت نامناسب سبب شده تا این صنعت در ایران بسیار عقب‌تر از جایگاه حقیقی خود باشد؛ به طوری که در یک نیمه سال رقم صادرات پارچه ایرانی کمتر از ۲۲ میلیون دلار باشد. به گزارش ایسنا، بزرگ‌ترین مزیت صنعت نساجی ایران امکان تامین مناسب مواد اولیه آن در داخل است و می‌توان مواد اولیه مورد نیاز این صنعت را با کیفیت و کمیت مناسب تامین کرد و این در حالی است که به گفته کارشناسان، بخش عمده قیمت تمام‌شده صنعت نساجی یعنی بین ۶۵ تا ۸۵ درصد از کل قیمت را مواد اولیه آن تشکیل می‌دهد.

سابقه ایران در تولید مواد اولیه صنعت نساجی نشان می‌دهد که علاوه بر تامین نیاز داخلی تولیدکنندگان نساجی و پوشاک به ویژه در بخش پنبه که جزو مواد اولیه طبیعی محسوب می‌شود، امکان صادرات مازاد این مواد اولیه به سایر کشورها نیز وجود دارد؛ به طوری که ایران در گذشته موفق به تولید ۲۵۰ هزار تن پنبه در سال هم شده است که ۱۰۰ هزار تن آن صادراتی بوده و این در حالی است که با از دست دادن این مزیت اکنون در موقعیتی هستیم که به زحمت بخش کشاورزی قادر به تولید یک‌سوم از نیاز صنعت نساجی ایران است که همین امر عدم برنامه‌ریزی مناسب در این حوزه را نشان می‌دهد.

محصولات پتروشیمی به جای تامین نیاز داخل، سعی در حفظ بازارهای صادراتی خود دارند.

به این ترتیب، عدم تامین مواد اولیه مورد نیاز، هدف‌گذاری نامناسب بخش صنعت و تجارت، مدیریت ناکارآمد در سطوح مرتبط با این حوزه، تحریم‌های وضع شده علیه ایران، عدم توجه به نقدینگی و سرمایه در گردش بخش نساجی و به‌روآوری آن و ... همه و همه سبب شده است تا جایگاه این صنعت در ایران به جای پیشرفت روزافزون، به افول برود و ایران نه تنها به جایگاه حقیقی خود نرسد بلکه جویانگاه پارچه و پوشاک قاچاق و فاقد

از سوی دیگر برخی مواد اولیه مورد نیاز در صنعت نساجی، مواد مصنوعی یا تولیدشده توسط پتروشیمی‌ها هستند و جالب‌تر آنکه، پتروشیمی‌های داخل نیز علاقه‌مندند که به جای فروش محصولات خود به تولیدکنندگان داخلی، آن را به کشورهای دیگر صادر کنند. صادرات این مواد در حالی صورت می‌گیرد که به نظر می‌رسد، فروش محصولات با ارزش برای تولیدکنندگان محصولات پتروشیمی سود بیشتری دارد، اما قضیه آن جایی جالب می‌شود که زمانی که تولیدکنندگان برای خرید این محصولات به صورت ارزی و با قیمت صادراتی هم ابراز تمایل می‌کنند بازهم تولیدکنندگان

هرگونه شاخص‌های کیفی شود. بدل شدن بازار نساجی و پوشاک ایران به محل عرضه اجناس قاچاق و ارزان سبب شده تا تولیدکنندگان نیز بیش از پیش از پا درآیند و این صنعت نیمه‌جان به صنعتی فلج تبدیل شود. بر همین اساس گزارشی از جدیدترین آمار صادرات انواع پارچه‌های نسجی ایرانی به کشورهای دیگر نشان می‌دهد که در شش ماهه نخست سال جاری به رغم افزایش وزنی صادرات، ارزش دلاری آن نسبت به مدت مشابه سال گذشته با کاهش همراه بوده است. بر پایه گزارشات مقدماتی گمرک جمهوری اسلامی ایران در نیمه نخست امسال، ۳۲۷۵ تن انواع پارچه نسجی به کشورهای مقصد صادر شده است که ارزش این محموله‌های صادراتی به ۲۱ میلیون و ۵۷۶ هزار دلار می‌رسد، این در حالی است که در مدت مشابه سال گذشته ۳۱۰۶ تن انواع پارچه از ایران صادر شده بود و ارزش آن رقمی بیش از ۲۲ میلیون و ۲۱۱ هزار دلار بوده است.

فارغ از اینکه قیمت هر کیلوگرم پارچه نسبت به سال گذشته با کاهش همراه بوده است، صادرات ۲۱،۵ میلیون دلاری پارچه در سال جاری برای صنعتی که یکی از صنایع اولویت دار ایران به شمار می‌رود، عددی حقیر به نظر می‌رسد. در میان کشورهایی که ایران به آن‌ها پارچه صادر می‌کند، کشور عراق که اکنون بازار خوبی برای انواع کالاهای صادراتی ایران است و مشخص نیست که این روند تا چه زمانی ادامه داشته باشد، در رتبه نخست قرار دارد به طوری که بیش از نیمی از کل صادرات پارچه ایران یعنی ۱۳ میلیون و ۳۱۳ هزار دلار از آن به این کشور صادر می‌شود.

اما نکته جالب صادرات دو میلیون و ۵۶۶ هزار دلاری پارچه به ترکیه‌ای است که خود یکی از قطب‌های صنعت نساجی دنیا به شمار می‌رود، هرچند که در این باره پیش از این تولیدکنندگان ایرانی هم گفته بودند که ترکیه پارچه ایران را به دلیل کیفیت بالا می‌خرد و با تولید پوشاک مرغوب آن را با برند خود روانه

بازارهای بزرگ دنیا می‌کند؛ به عبارت دیگر چندان عجیب نیست اگر پارچه‌ای در ایران تولید شده به ترکیه برود و پس از دوخت در این کشور به عنوان پوشاک ترک بار دیگر به ایران برگردد.

صادرات پارچه به ترکیه نشان از کیفیت بالای پارچه ایرانی و توان تولیدکنندگان داخلی کشورمان دارد، اما این توان در سال‌های اخیر تحت‌الشعاع تصمیمات و سیاست‌گذاری‌های نادرست تصمیم‌سازان بخش صنعت و تجارت ایران بوده است. با توجه به اینکه این روزها بیش از پیش بر اهمیت بخش صنعت در ایران تاکید می‌شود و صنعت نساجی و پوشاک نیز در بین صنایع اولویت‌دار وزارت صنعت، معدن و تجارت آمده است و از سوی دیگر برخی برنامه‌ها برای مبارزه با قاچاق در این حوزه، شاید بتوان به مرور این صنعت از پا درآمده را به روزهای اوج خود بازگرداند؛ صنعتی که می‌تواند ایران را به تولیدکننده نخست در منطقه و حتی در دنیا بدل کند.

رشد پایین اقتصادی، آیا همه ماجرا این است؟ (بخش اول)

احسان سلطانی پژوهشگر

فلزات ریشه می گیرد و لذا نرخ رشد اقتصادی ۷ درصد» انتظار می رود. سال جاری از نقطه نظر میزان رشد، اشتغال و تورم سال مهمی است. سال ۱۳۹۵ به عنوان یک بزنگاه تاریخی تلقی می شود. «بیماری اقتصاد ایران رکود نیست، بلکه رشد پایین می باشد و نباید سیاست گذار را به سوی اقدامات کوتاه مدت

از سال ۱۳۸۹ را دارد. نظر به لزوم جدی به «سرمایه گذاری خارجی» و استفاده از منابع خارجی بایستی بر روی سه مفهوم برون گرایی اقتصاد، رقابت و فعالیت بخش خصوصی وفاق ایجاد شود. «افزایش رشد فروش نسبت به تولید در بهار سال ۱۳۹۵ از تعداد رشته های صنعتی محدودی مانند پتروشیمی، خودرو و

آقای دکتر مسعود نیلی مشاور ارشد اقتصادی رییس جمهور در نوزدهمین جلسه مورخ ۱۳ مهر ماه ۱۳۹۵ هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران گزارشی از وضعیت رشد اقتصادی سال ۱۳۹۵ و عوامل موثر در شکل گیری آن ارائه کرد. اهم موضوعات قابل تعمق در این گزارش عبارتند از:

«اقتصاد کشور در سال های اخیر، در بخش عرضه با تنگنای مالی و در بخش تقاضا با افت مواجه بوده است. بیش از ۵۰ درصد تقاضای کشور را مصرف خانوارها، ۱۲ تا ۱۴ درصد را مصرف دولتی، ۲۵ تا ۳۰ درصد را سرمایه گذاری و مابقی آن را صادرات کشور تشکیل می دهد. با مداخلات بانک مرکزی تعدیل نرخ سود حقیقی انجام شد و سهم پول از کل نقدینگی در مقایسه با سپرده های بلندمدت روند تنزلی داشته است. تقاضای مصرفی خانوارها با تمرکز بر کالاهای بادوام از قبیل خودرو افزایش یافته است. بخش مسکن نیز به تدریج از ابتدای سال جاری تحرک را تجربه می کند. کل فعالیت های صنعتی و معدنی بورسی با رشد شاخص فروش ۹,۱ درصدی در سال جاری بالاترین نرخ رشد

سهم بخش های اقتصادی از کل تولید ناخالص ایجاد شده در دوره ۹۰-۱۳۸۰

سهم (درصد)

تحلیل و استنتاج: احسان سلطانی بر اساس داده های بانک مرکزی ایران

جهت خروج از رکود سوق داد». بیماری رشد پایین می تواند عمیق تر از رکود باشد و سال ها اقتصاد را گرفتار کند. نسبت مخارج دولت به تولید ناخالص داخلی از سال ۱۳۸۶ به بعد همواره روند نزولی داشته است. «دولت باید سطح مخارج خود را افزایش دهد» چون دولت ضعیف نمی تواند بخش خصوصی قوی ایجاد کند.»

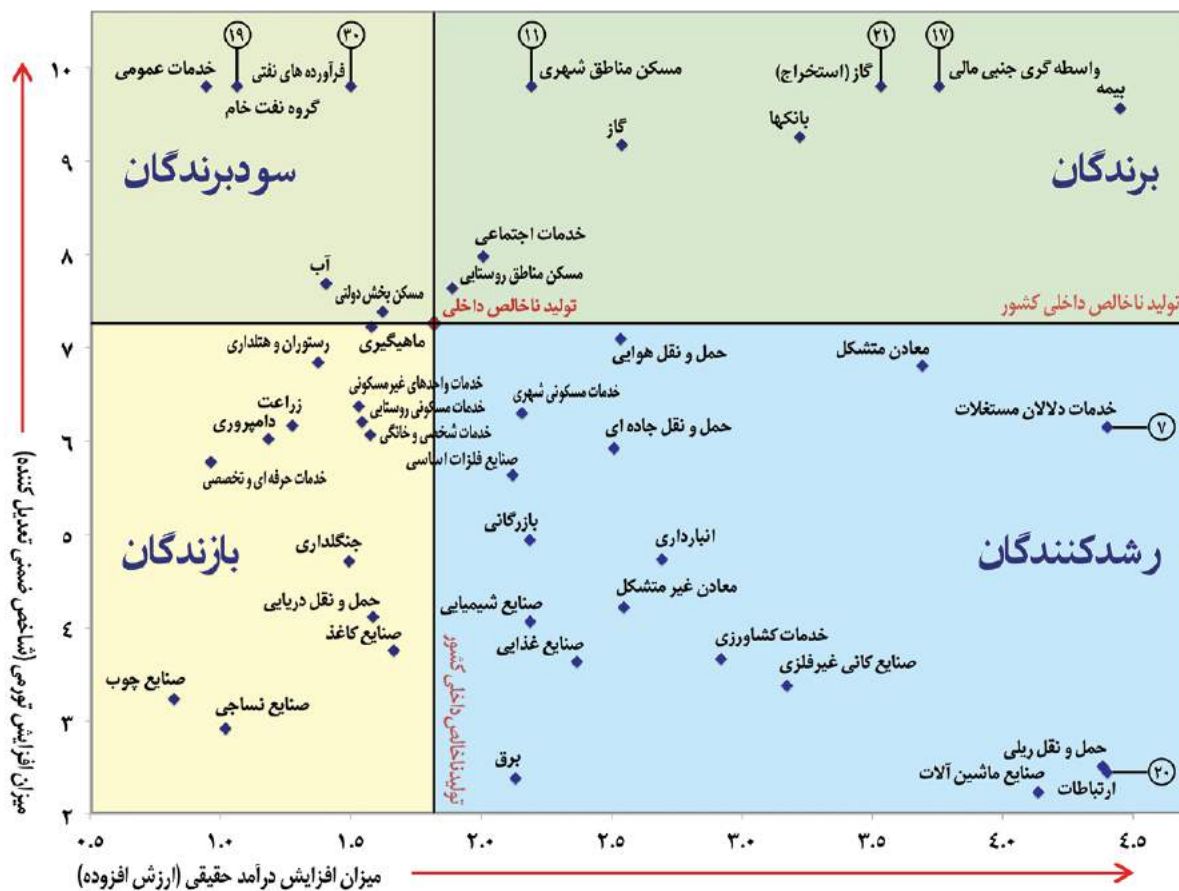
در گزارش فوق الذکر با کلی گویی روی بخش هایی جهت رشد تکیه شده است که خود بخشی از مشکل و بحران به شمار می روند و از موضوعات اساسی و مهمی از قبیل اشتغال،

بخش های مولد اقتصادی، درون زایی، بحران نظام بانکی، اضمحلال طبقه متوسط و گسترش فقر غفلت به عمل آمده است.

در مباحث ارائه شده، تلاش است با ارائه چشم اندازی رضایت بخش و امیدوارکننده، بخش خصوصی و مردم توجیه شوند که با توجه به موقعیت زمانی بسیار حساس و مهم، درخواست ها و مطالبات خود جهت اصلاح وضعیت دشوار و به شدت نامطلوب کنونی را کنار بگذارند و توقع چندانی جهت انجام تغییرات ساختاری و بنیادی و به خصوص خروج از رکود نداشته باشند. در جهت تبیین

و تایید این موضوع «بیماری رشد پایین» به عنوان تهدید اصلی ذکر شده است، بی آن که مشخص باشد منظور از کاربرد این نوع ادبیات اقتصادی در رابطه با رکود چیست. آن چه به عنوان رشد اقتصادی هفت درصدی مورد مباحث است و بر تداوم آن اصرار می شود، رشد ناشی از صادرات مواد خام و اولیه از قبیل نفت، پتروشیمی و فولاد می باشد که توأم با استمرار تعمیق رکود فعالیت های اقتصادی مردم و بخش خصوصی واقعی است و ارتباط معنی داری با نیروهای مولد اقتصادی کشور ندارد. در هیچ مکتب اقتصادی رشد اقتصادی

بازیگران اقتصاد ایران در دوره اقتصاد نفتی (۹۰-۱۳۷۸)

طرح و تحلیل: احسان سلطانی بر اساس داده های حسابهای ملی، بانک مرکزی ایران

با سهم ۲۴ درصد و پس از آن «بازرگانی» و «خودرو و حمل و نقل جاده ای» با به ترتیب ۱۶ و ۱۴ درصد از کل تولید ناخالص ایجاد شده در دوره ۹۰-۱۳۸۰، در مجموع ۵۴ درصد از رشد اقتصادی را شامل شدند. بخش های مهم اقتصادی دیگر به ترتیب عبارت از نفت، معدن و پتروشیمی (۱۲ درصد)، ارتباطات (۱۱ درصد) و بانک و بیمه (۶ درصد) هستند. ضمن آن که اندازه و تناسب بین عوامل رشد اقتصادی منطقی به نظر نمی-رسد، مشخص است که چگونگی توزیع آنها نیز به شدت بحث انگیز است.

تولید ساختمان و استفاده از آن با سهم ۲۴ درصد از کل تولید ناخالص ایجاد در صد ایجاد رشد اقتصادی قرار دارد. این بخش سهمی بین ۱۲ تا ۱۸ درصد از اقتصاد اغلب کشورهای و به خصوص توسعه یافته را به خود اختصاص داده است. سهم ساختمان و مستغلات از تولید ناخالص داخلی کشورهای ژاپن، کره جنوبی، چین و ترکیه به ترتیب ۱۲،

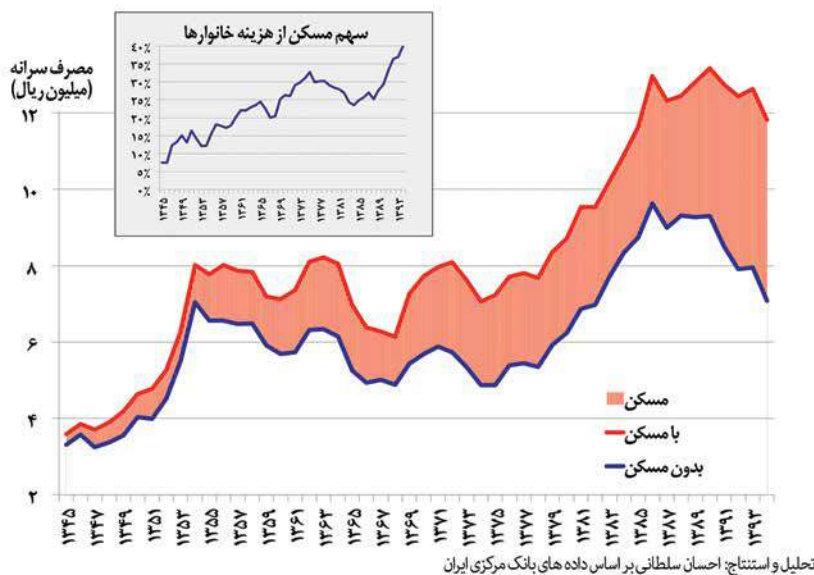
تحت عنوان فروش ثروت های ملی (مواد خام و اولیه) تعریف نمی شود. عواقب تلخ این نوع رشد کاذب، بی کیفیت و ناپایدار تا کنون دو مرتبه در نیمه اول دهه پنجاه و دهه هشتاد در اقتصاد ایران تجربه شده است. هم اکنون سه سال از شروع برنامه های خروج از رکود که تئوریسین اصلی آنها جناب آقای دکتر مسعود نیلی است، می گذرد. اظهار این نکته که هنوز پس از گذشت این زمان مکفی برای بهبود و اصلاح نسبی اوضاع اقتصادی، نباید جهت خروج از رکود سیاست گذار را به سمت اقدامات کوتاه مدت سوق داد، خود مبین شکست برنامه ها و اقدامات خروج از رکود می باشد.

برای ادامه بحث شایسته است تا جهت روشن شدن بهتر موضوع و درک چرایی و چگونگی بروز رکود تورمی و چالش ها و معضلات ساختاری اقتصاد کشور، عوامل و دلایل آن با توجه به تحولات اقتصاد نفتی دوره ۹۰-۱۳۸۰ مروری اجمالی شود.

نرخ رشد متوسط سالانه تولید ناخالص داخلی ۵،۴ درصد در طی دوره ۹۰-۱۳۸۰ که به مفهوم بزرگتر شدن اندازه اقتصاد ایران به اندازه ۶۸ درصد در این دوره است، در نگاه اول تا حدی مطلوب به نظر می رسد، اما ضروری است به دو موضوع بسیار مهم و کلیدی اشاره شود، اول میزان رشد اقتصادی ایران در مقایسه با جهان و کشورهای منطقه و دوم کیفیت و ترکیب این رشد. در طی دوره ۱۱-۲۰۰۱ میلادی (متناظر با ۹۰-۱۳۸۰ شمسی) اقتصاد چین، شرق آسیا و هند به ترتیب ۱۷۵، ۱۴۲ و ۱۱۰ درصد بزرگتر شد و در همین حال کشورهای درآمد متوسط (هم گروه اقتصادی ایران) و اغلب کشورهای همسایه از رشد اقتصادی بالاتری برخوردار بودند.

بررسی ترکیب عوامل ایجادکننده رشد اقتصادی دوره ۹۰-۱۳۸۰ جهت فهم و درک کیفیت آن ضروری است. «مسکن و مستغلات»

روند رشد هزینه مصرف نهایی خانوارها (حقیقی)

میزان سرانه مرگ ومیر ناشی از تصادفات و آلودگی هوای ناشی از خودروهای سواری در زمره پنج کشور اول جهان بوده است. در بخش حمل و نقل جاده ای ضمن آن که رانت انرژی (سوخت) منجر به افزایش بی کیفیت سهم این بخش از تولید ناخالص داخلی گردید، از سوی دیگر این رانت به عنوان ارزش افزوده این بخش در نظر گرفته شده است.

وجود رانت گسترده در بسیاری از بخش های اقتصادی، محاسبات تولید ناخالص داخلی را با خطا روبرو می کند. قاعده محاسبه تولید ناخالص صنعتی بر این روال است که بطور کلی هزینه های مواد اولیه و انرژی (داده) از درآمد فروش (ستانده) کم شود تا ارزش افزوده (یا به عبارتی تولید ناخالص) به دست آید. در محاسبه ارزش افزوده اقتصادی صنایع انرژی بر، هزینه انرژی/نفت/گاز که بخش مهم داده را تشکیل می دهد به بهای بسیار پایین تر از قیمت های جهانی و بهای فروش (ستانده) به بهای بازار در نظر گرفته می شود.

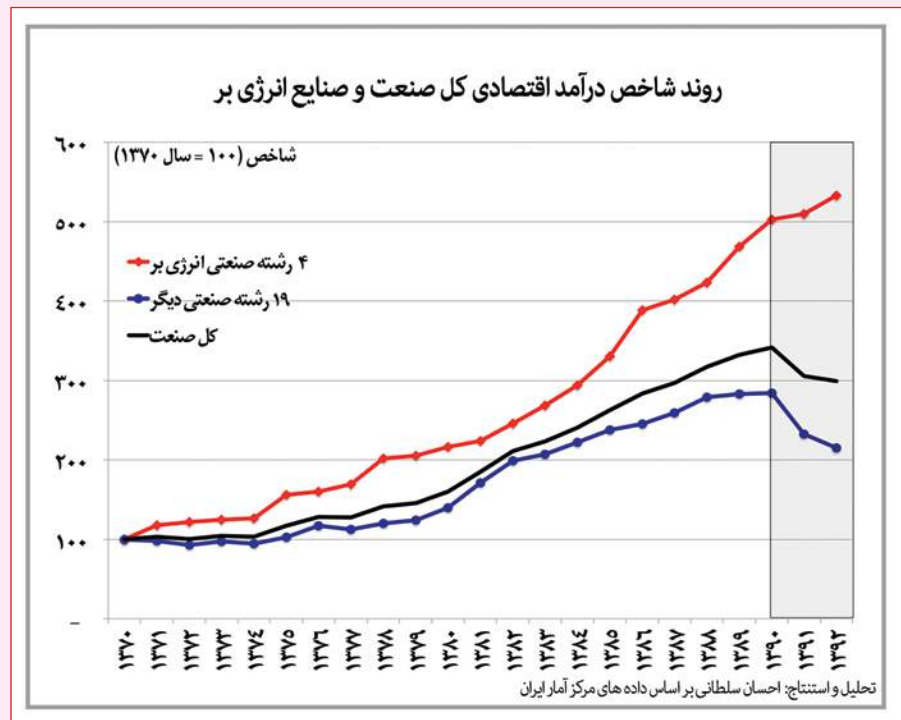
بنابراین واضح است در مورد صنایع انرژی بر و متکی به منابع از قبیل پتروشیمی، فلزات اساسی، پالایشگاهی و سیمان، رانت اعطاء شده به آنها تحت عنوان ارزش افزوده در حساب های ملی منظور می گردد. در شرایطی که بخش های بانکی و بیمه، خودروسازی و صنایع شیمیایی به ترتیب ۶،۳ و ۳،۶ درصد از ایجاد تولید ناخالص را شامل شدند، سهم بخش های بسیار مهم «کشاورزی»، «برق، آب و گاز» و «خدمات عمومی و اجتماعی» به ترتیب ۳،۶ و ۱،۳ درصد است.

یکی از موضوعات بسیار مهم دوره ۹۰-۱۳۸۰ رشد صنایع رانتی انرژی بر به شمار می رود. مصرف کل انرژی در این دوره ۷۴ درصد رشد کرد و در شرایطی که مصرف انرژی بخش صنعت (بدون احتساب خوراک پتروشیمی ها) ۱۱۷ درصد رشد داشت، این نرخ برای کلیه بخش های اقتصادی دیگر (اعم از خانگی، تجاری، حمل و نقل و کشاورزی) بین ۵۱ تا ۵۶ درصد بود. با توجه به میزان رشد

اقتصادی ۶۸ درصدی و رشد مصرف خانوار ۷۴ درصدی، ملاحظه می شود که در بخش خانگی مصرف انرژی بهبود یافته است. برآورد می شود بخش صنعت مسئول مستقیم و غیر مستقیم در حدود نیمی از مصرف انرژی کشور باشد. صنایع پتروشیمی، فولاد و تولید فرآورده های نفتی نیمی از مصرف انرژی صنعت کشور را به عهده دارند. بخش صنعت در عین حال ۳۵ درصد از کل انرژی الکتریکی کشور را مصرف می کند که نیمی از آن مربوط به دو صنعت فولاد و پتروشیمی می گردد.

درآمدهای کلان نفتی در دوره ۹۰-۱۳۸۰ با رشد نمایی صادرات مواد خام و اولیه معدنی و صنعتی توأم بود. صادرات سنگ و کنستانتزه آهن با ۲۰۰ برابر افزایش از ۱۲ میلیون دلار در سال ۱۳۸۰ به ۲،۴ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۰ بالغ گردید. از کل صادرات سنگ آهن و کنستانتزه ۹۹ درصد آن به چین انجام شد. این حجم بزرگ از صادرات توأم با تخلفات وسیع صادراتی به میزان حدود ۵ میلیارد دلار (کل دوره ۹۳-۱۳۸۳) است.

افزایش صادرات مواد خام و اولیه و واردات گسترده کالاها توأم با بروز فساد، پولشویی و تخلفات کلان گمرکی و قاچاق بود. تحقیقات و محاسبات نشان می دهد که در کل دوره ۹۰-۱۳۸۰، حجم تخلفات صادراتی/وارداتی با کشور امارات متحده عربی به ۱۴۸ میلیارد دلار بالغ گردید. در سال ۱۳۹۰ (متناظر با ۲۰۱۱ میلادی)، واردات کالاهای مصرفی از این کشور با ۷۵ درصد کم اظهاری و مواد اولیه، کالاهای سرمایه ای و مواد غذایی با به ترتیب ۱۲۸، ۳۱ و ۱۶۹ درصد بیش اظهاری همراه بود. با وجود ۷۵ میلیارد دلار تراز تجاری منفی با امارات متحده عربی در کل دهه هشتاد، این کشور بیش از آن که پلی برای صادرات باشد، به کانون تجارت سیاه برای ایران تبدیل شد. واردات از چین در دوره ۹۴-۱۳۸۴ توأم با ۴۶ میلیارد دلار تخلفات وارداتی بود. لازم به ذکر

کشورها از روند رشد و توسعه می‌شود. او عقیده داشت ابتکار عمل‌های کارآفرینان موجبات سرمایه‌گذاری‌ها و اشتغال جدید، افزایش تولید و رونق اقتصادی را فراهم می‌آورد. بر همین باور می‌توان علت اساسی بروز رکود اقتصادی کشور را در اتکای هر چه بیشتر به درآمدهای نفتی و تضعیف نیروهای مولد و کارآفرین دانست. تنها عامل رشد اقتصادی (کاذب و بی کیفیت) دهه هشتاد تزریق درآمدهای فزاینده نفتی بود که به اقتصاد وابسته به آن نیرو می‌بخشید. در نهایت حتی بدون تحریم‌ها نیز اقتصاد کاذب نفتی به نقطه ایستایی و فرو ریزش می‌رسید. پس از استقرار دولت یازدهم، اشتباه بزرگ این بود که به جای تکیه بر نیروی کار و خلاقیت داخلی برای به حرکت درآوردن اقتصاد، دولت با خوش بینی به امید کسب منابع مالی از طریق دارایی‌های بلوکه شده و رفع تحریم‌ها نشست. جهت شناخت و تبیین معضلات و چالش‌های اقتصادی، مشاور عالی

(۷) رشد تصاعدی فعالیت بانک‌های خصوصی توأم با رشد نقدینگی مازاد، شبه پول و سپرده‌های سرمایه‌گذاری

(۸) رشد بالای صادرات مواد خام و اولیه صنعتی
(۹) افزایش میزان سرمایه‌گذاری و حجم فعالیت‌های صنعتی متکی به رانت (انرژی و سایر) و کاهش نسبت ارزش افزوده (به ارزش تولیدات) صنعتی

(۱۰) عدم ایجاد اشتغال مولد (کاهش در طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰) و ثبات میزان اشتغال در دوره ۹۲-۱۳۸۴

جوزف شومپیتر گفته است رشد اقتصادی هر کشوری مرهون تلاش کارآفرینان بوده و غفلت از سرمایه‌های اجتماعی و اتکاء به سرمایه و ماشین‌آلات باعث عقب ماندگی

است که فساد و تخلفات به مراتب کمتر در رابطه تجاری ایران کشورهای توسعه یافته وجود دارد که به علت قوانین و مقررات حاکم بر نظام مالی و تجاری این کشورها است. در مجموع چهار موضوع مهم در رشد اقتصادی دوره ۹۰-۱۳۸۰، وجود دارد. (۱) نرخ رشد پایین تر نسبت به کشورهای هم‌ردیف و همسایه، (۲) ترکیب کم کیفیت و نامطلوب، (۳) سهم غالب نیروهای نامولد و رانت و (۴) اشکالات و خطاهای محاسباتی و برآوردی.

ده روند و شاخص مهم اقتصادی دوره ۹۰-۱۳۸۰ به شرح ذیل می‌باشد:

(۱) افزایش درآمدهای ارزی حاصل از صادرات نفت خام به میزان ۶ برابر و به تبع آن افزایش سهم نفت از ۱۴ درصد تولید ناخالص داخلی به ۲۵ درصد (۸۰ درصد افزایش)

(۲) افزایش بودجه دولت توأم با افزایش سطح تصدی‌گری و کاهش میزان وظایف حاکمیتی

(۳) افزایش ۵ برابری واردات همراه با ۵ برابر شدن واردات از کشورهای تولیدکننده ارزان آسیایی نسبت به کشورهای توسعه یافته

(۴) گسترش و شیوع فعالیت‌های نامولد رانتی در همه بخش‌ها و لایه‌های اقتصاد همراه با تضعیف بخش‌های مولد

(۵) ظهور و رشد سرطانی سه وجهی مخرب و نامولد سفته‌بازی (مستغلات)، سوداگری (واردات) و رباخواری (بانکی)

(۶) بروز بیماری اقتصادی هلندی و افزایش بی سابقه بهای زمین و مسکن توأم با سطح بالای سرمایه‌گذاری در بخش ساختمان

سهم رشته‌های صنعتی از کل ارزش صنایع بورسی (سال ۱۳۹۴)

مرجع: گزارش بورس اوراق بهادار تهران

- تعیین بخش های پیشران صادرات غیرنفتی، بهینه سازی مصرف انرژی، مسکن و بنگاه های پیشرو در بازار داخلی (نفت، گاز، پتروشیمی و صنایع معدنی) جهت خروج از رکود

- دامن نزدن به بیماری اقتصادی هلندی به واسطه هزینه کردن دلارهای حاصل از فروش نفت

- توسعه فعالیت های اشتغال زا (بنگاه های کوچک و متوسط)

- عدم امکان بهبود درآمد خانوار با افزایش حجم پول و در نتیجه مهم ترین راهکار رشد تقاضا از طریق ایجاد اشتغال جدید.

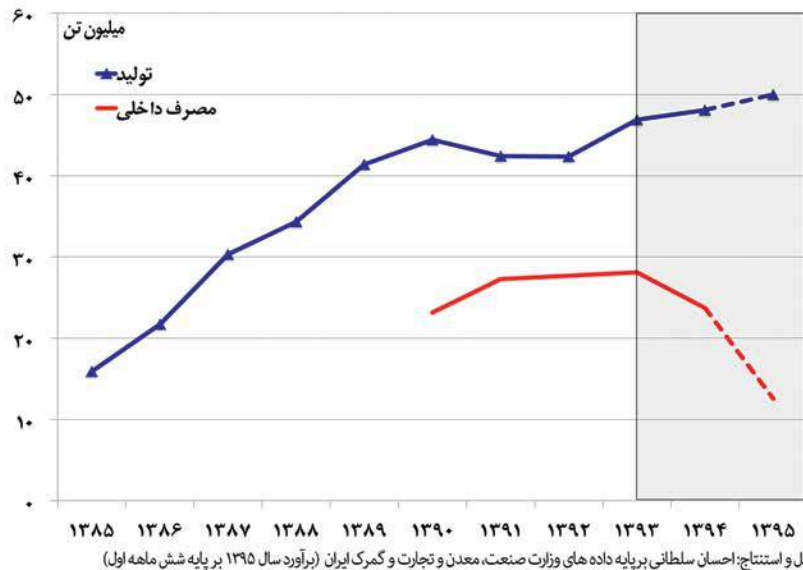
این طرح دچار تناقضات و نقاط ضعف مهمی شامل موارد ذیل می باشد.

(۱) رکود هم در بخش عرضه و هم در بخش تقاضا به وقوع پیوسته بود، چنان چه میزان مصرف حقیقی خانوارها از سال ۱۳۸۶ به بعد رشد نداشت و از سال ۱۳۹۱ شروع به سقوط کرد.

(۲) از یک سو در مقام تجویز هزینه نکردن دلارهای حاصل از نفت (دامن نزدن به بیماری اقتصادی هلندی) توصیه شد و از سوی دیگر در مقام عمل راهکارهای متنوعی جهت کسب هر چه بیشتر درآمدهای ارزی و تزریق آنها به اقتصاد تحت عنوان بخش های پیشران خروج از رکود ارائه گردید.

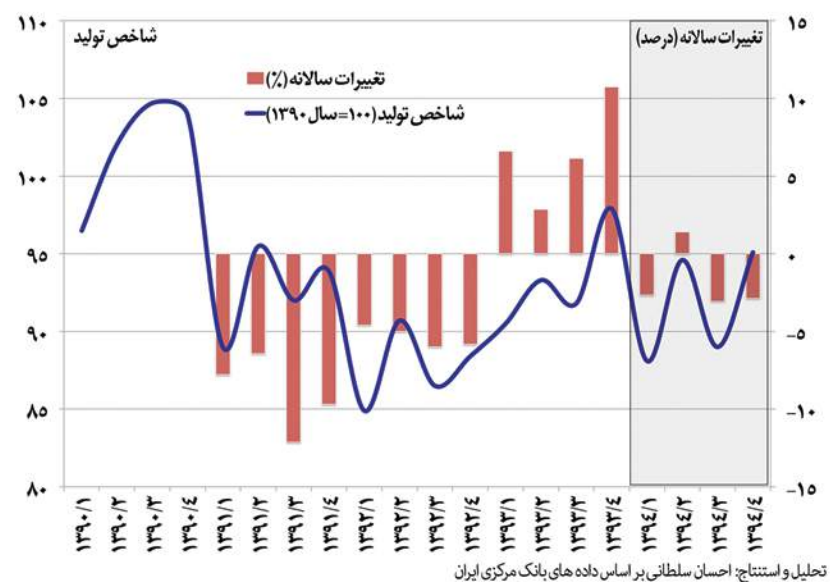
(۳) بنگاه های بزرگ دولتی و شبه دولتی متکی به منابع طبیعی و انرژی (نفت، گاز، پتروشیمی، صنایع معدنی و ...) به عنوان پیشران اقتصاد معرفی شدند، آن هم در شرایطی که این بنگاه ها ارتباط چندان قدرتمندی با اقتصاد داخلی و ایجاد اشتغال ندارند. فعالیت هر چه بیشتر این بنگاه ها

میزان تولید و مصرف داخلی پتروشیمی

اقتصادی دولت اقدام به تهیه طرحی تحت عنوان «چرایی بروز رکود تورمی و راهکارهای غیرتورمی خروج از آن» در سال ۱۳۹۳ کرد - ایجاد رکود از بخش عرضه

شاخص و نرخ تغییرات سالانه تولید کارگاههای بزرگ صنعتی

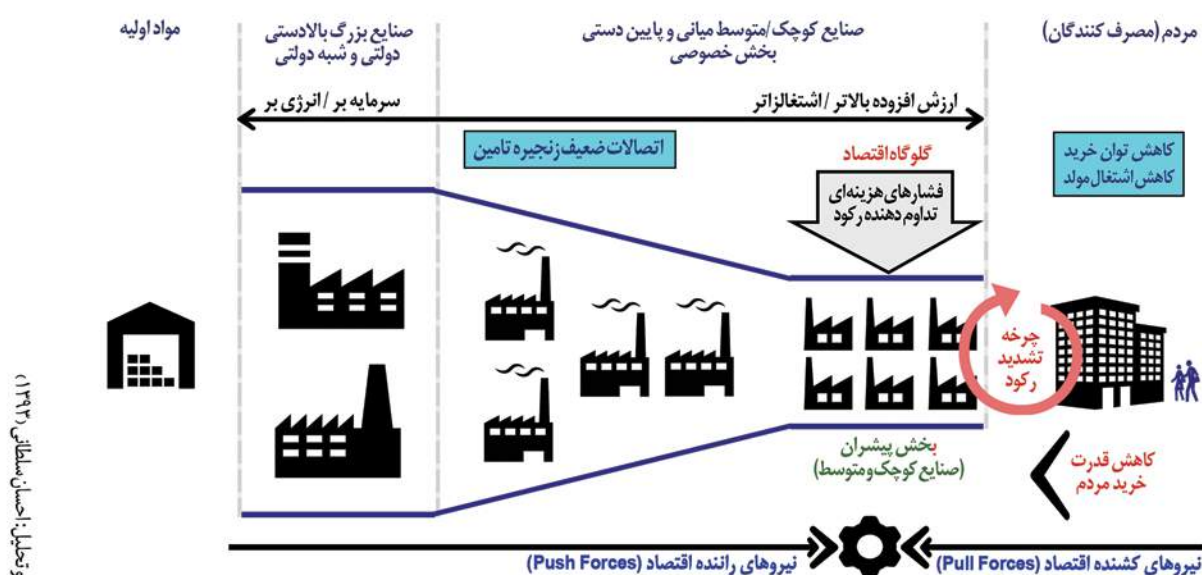
پاره‌ای از معضلات اقتصادی دهه هشتاد اشاره شده است، اما در مقام تجویز در مجموع کم و بیش بر ادامه ساز و کارها، مناسبات و روندهای مخرب پیشین تاکید و راه حل‌ها و راهکارهای ساختاری و بنیادی متناسبی توصیه نشده است. چنانچه پیش‌بینی می‌شد بسته خروج از رکود تا حدی وضعیت بنگاه‌های بزرگ دولتی و شبه دولتی را بهبود بخشید، اما رکود در صنایع کوچک و متوسط و دیگر بخش‌های اقتصاد به حدی عمیق شد که شدت کاهش توان مصرف عامه مردم صنایع بزرگ از قبیل خودسازی و بخش‌هایی مانند مسکن را تحت تاثیر خود قرار داد.

مصرف کننده و مسئول اتلاف انرژی در کشور هستند. (۵) بخش مسکن به عنوان یکی از پیشران‌های خروج از رکود معرفی شد، آن هم در شرایطی که با رشد بالای ارزش حقیقی نامتناسب و ارزش اسمی نامتعارف، خود یکی از مسببان اصلی ایجاد رکود محسوب می‌شد. به نظر می‌رسد طراحان بسته خروج از رکود، بیش از هر چیز در صدد تحریک اقتصاد با تزریق منابع پولی از محل درآمدها و وصول مطالبات نفتی بودند که در تناقض با مقدمات گزارش در زمینه عدم اتکاء به این درآمدها برای کنترل تورم و خروج از رکود و از طرف دیگر ادامه تجربیات تلخ دولت‌های پیشین است. هر چند در مقام توصیف و تحلیل به

منجر به افزایش درآمدهای ارزی و واردات کالاها تولیدی کشورهای دیگر شد که در اصل همان ادامه روندهای پیشین است. در شرایطی که پس از تحریم‌ها و بروز رکود اقتصادی، صنایع انرژی بر با ۶ درصد رشد مثبت در سال ۱۳۹۲ نسبت به سال ۱۳۹۰ اصولاً دچار مشکل رکود نشدند، این رشته صنعتی کمتر انرژی بر بودند که با رشد منفی ۲۴ درصد از سال ۱۳۹۱ وارد رکود شده بودند.

(۴) صرفه جویی در مصرف انرژی در کنار حمایت از افزایش فعالیت صنایع انرژی بر یکی از راهکار کلیدی خروج از رکود است، آن همدرد شرایطی که صنایع (رانتی) مهم-ترین

زنجیره تامین صنعت کشور و رکود اقتصادی

طرح و تحلیل: اصنام سلطانی (۱۳۹۳)

نکات مهم: (۱) منابع و درآمدهای نفتی به همه بخش‌های اقتصاد از صنایع بالادستی برای سرمایه گذاری و ورودی‌های ارزان گرفته تا صنایع پایین دستی برای واردات قطعات نیمه ساخته و مونتاژ آنها و در نهایت کالاها مصرفی مردم تزریق می‌شدند. لذا با کاهش شدید ورودی درآمد نفت، اغلب بخش‌ها با هم درگیر رکود شدند. (۲) به رغم علم بر ریشه‌های اصلی رکود، وضعیت پیشین اما با شدت و حدت بیشتر و بر علیه بخش خصوصی تداوم یافته است. (۳) در این میان بزرگترین خطا، اتکاء به صنایع بزرگ دولتی و عدم تکیه به مردم و بخش خصوصی و کارآفرینان برای خروج از رکود است.

علت بروز رکود: اقتصاد نفتی غیرمولد با رشد کاذب و در گرو افزایش مداوم درآمدهای نفتی راه حل: اتکاء به نیروی مولد کار و خلاقیت داخلی و رشد کارآفرینی جهت خلق درآمد ملی گلوگاه اقتصاد: تحدید صنایع کوچک و متوسط و کارآفرینان (که پیشران واقعی اقتصاد هستند)، علت ایجاد گلوگاه: افزایش فشارهای هزینه‌ای تداوم دهنده رکود (مالی، مالیاتی، بانکی، انرژی، نیروی کار، دولتی، واسطه‌ای) توأم با سرکوب قیمت تولیدات داخلی با کالای وارداتی راه حل: رفع تضییقات و تحمیلات بر صنایع کوچک و متوسط و مهیاسازی فرصت اشتغال مولد

مزیت نسبی صنعت نساجی و پوشاک در شرق اروپا

تهیه و تنظیم: آذر ملکی - محمود حکمتیان کارشناسان دفتر صنایع نساجی و پوشاک وزارت صنعت، معدن و تجارت

چکیده

در این مقاله مزیت و تجارت درون صنعتی (IIT) پنج کشور جمهوری چک، مجارستان، لهستان، رومانی و ترکیه در بازار صنعت نساجی و پوشاک با استفاده از شاخص های مزیت نسبی (RCA) و تجارت درون صنعتی طی سال های ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

نتایج نشان می دهد کشور های ترکیه و رومانی با توجه مزیت نسبی در بازار صنعت پوشاک جهان علی الخصوص ترکیه با ارائه یک ساختار تخصصی نقش به سزایی در تجارت درون صنعتی این صنعت ایفا می کند.

واژه های کلیدی: RCA، IIT، پوشاک و نساجی

مقدمه

صنایع نساجی و پوشاک از قرن های ۱۸ و ۱۹ میلادی خصوصا در کشورهای با نیروی کار ارزان قیمت در توسعه و رونق اقتصادی کشورها نقش قابل توجهی دارد.

هدف از این مطالعه تجزیه و تحلیل الگوهای تجاری و تغییرات صادرکنندگان عمده صنایع نساجی و پوشاک اروپای شرقی در کشورهای ترکیه، جمهوری چک، لهستان و مجارستان که از اعضای سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) به همراه کشور رومانی با استفاده از RCA و IIT و بررسی موفقیت در صادرات این کشورها نسبت به صادرات جهانی طی سال های ۲۰۱۴ الی ۲۰۱۵ می باشد. مقر OECD در پاریس است که به عنوان باشگاه کشورهای ثروتمند، مرکز پژوهشی، موسسه نظارتی و دانشگاه غیر آکادمیک یاد می شود.

تشکل OECD در ۱۴ دسامبر سال ۱۹۶۰ با امضای یک کنوانسیون ۲۱ ماده ای تاسیس شد که هم اکنون ۳۰ کشور عضو دارد. این سازمان به عنوان یکی از تاثیرگذارترین نهادهای اقتصادی جهانی مجمی برای کشورهای هم فکر به منظور بحث و بررسی، ایجاد و پالایش سیاست های

اقتصادی و اجتماعی آنها فراهم آورده است. سازمان مذکور با ارزیابی تجارب مشترک اعضا و جستجوی راه حل برای مشکلات مشترک از طریق هماهنگ کردن سیاست های داخلی و بین المللی به آنها کمک می کند.

تجارت درون صنعتی پدیده ای است که در سال های اخیر وارد بحث های تجارت بین الملل شده است. این نوع تجارت زمانی اتفاق می افتد که یک کشور کالاها یا خدماتی را که در یک صنعت مشابه تولید شده اند به طور هم زمان صادر و وارد کند. کشورهای صنعتی از سطوح بالاتر IIT نسبت به کشورهای در حال توسعه برخوردار می باشند.

حجم صادرات در کشورهایی که صادرات موفقیت آمیزی داشته اند (آسیای شرقی و کشورهای تازه صنعتی شده) باعث افزایش سریع و قابل توجهی در سطوح IIT آنها شده است.

تاریخچه IIT و RCA

تاریخچه IIT

برای نخستین بار در سال ۲۰۰۳ عوامل تعیین کننده IIT را در خدمات بیمه ای مورد بررسی قرار داده اند. شرکت های چند ملیتی بیمه باعث افزایش خدمات بیمه ای می شوند. ینر کاندوگان در سال ۲۰۰۳ عوامل تعیین کننده تجارت درون صنعتی کشورهای در حال گذار را بررسی کرده است.

رود فالوی در سال ۲۰۰۳ به تجارت درون صنعتی بین کشورهای نامتقارن با شرکت های ناهمگن پرداخته اند. یافته های آنان نشان می دهد که در اقتصاد بسته، کشورهای نامتقارن نرخ های عدم موفقیت یکسانی بین ورود به صنعت و متوسط سود و درآمد صنعت دارند. اگر هزینه ها به طور یکسان بین این کشورها توزیع شده باشد، کشور بزرگ تر تعداد وارد شوندگان بیشتری دارد و مصرف کنندگان آن کشور نیز رفاه بالاتری دارند؛ زیرا تعداد شرکت های آن بسیار زیاد است که دلالت بر قیمت کل پایین تر دارد.

تاریخچه RCA

موضوع مزیت نسبی در ابتدا توسط آدام اسمیت در ادبیات تجارت بین الملل مطرح شده که در واقع به وسیله آن، علت تجارت تبیین شده است. بر طبق نظریه اسمیت چنانچه کشوری بتواند کالایی را ارزان تر از کشور دیگری تولید کند و کشور مقابل نیز کالای دیگری را ارزان تر از کشور نخست تولید کند، هریک از کشورها در تولید کالایی که ارزان تر تولید کرده اند مزیت دارند. بنابراین هریک از کشورها چنانچه مبادرت به صدور کالایی که در آن مزیت دارند و ورود کالایی که در آن مزیت ندارند بکنند، هر دو کشور از این مبادله نفع خواهند برد (اصل مزیت مطلق آدام اسمیت (۱۷۷۶)).

برای اولین بار لایزنر به ارایه الگویی با عنوان مزیت نسبی آشکار شده (RCA) پرداخته و از این شاخص برای برآورد سنجش عملکرد صادراتی کشورها و کالاهای منتخب استفاده کرد.

بررسی درآمد سرانه سالیانه در کشورهای منتخب

با نگاهی به آمار بانک جهانی درآمد سرانه سالیانه (GNI) درآمد و رتبه ۵ کشور منتخب (جمهوری چک، مجارستان، لهستان، رومانی و ترکیه) مابین ۱۷۳ کشور جهان طی سال ۲۰۱۳ به شرح جدول (۱) می باشد:

درآمد سرانه سالیانه (GNI) در کشورهای جهان طی سال ۲۰۱۳ نشان می دهد، جمهوری چک از میان ۱۷۳ کشور در این رتبه بندی، با سطح درآمد سرانه ۱۷۹۴۹ دلار در رده ۴۴ قرار دارد که در میان کشورهای منتخب مجارستان و لهستان در رتبه های بعدی قرار دارند.

طی بررسی های به عمل آمده از سایت ITC همان گونه که در جدول (۲) مشاهده می کنید در سال ۲۰۱۴ کشور ترکیه در رتبه نخست صادرات کالاهای نساجی و پوشاک در بین کشورهای منتخب و رتبه هفتم دنیا به ارزش بیش از ۳۰ میلیارد دلار قرار دارد و بعد از آن کشورهای لهستان و رومانی با بیش از ۹ و ۷ میلیارد دلار قرار دارند. همان گونه که در جدول (۲) قابل مشاهده است کشورهای ترکیه و

رومانی به ترتیب ۲۰ و ۱۱ درصد از کل صادرات آنها را صادرات کالاهای نساجی و پوشاک تشکیل می دهند.

در این بین کشور ترکیه رتبه هفتم دنیا و رتبه اول کشورهای منتخب را در بخش نساجی و پوشاک به خود اختصاص داده و کشورهای لهستان، رومانی، چک و مجارستان در رتبه های بعدی قرار دارند.

جدول ۱- درآمد سرانه سالیانه (GNI) و رتبه کشورهای منتخب

ردیف	نام کشور	درآمد سرانه سالیانه (دلار)	رتبه در جهان
۱	چک	۱۷۴۹۹	۴۴
۲	مجارستان	۱۲۸۶۰	۵۳
۳	لهستان	۱۲۴۴۰	۵۵
۴	ترکیه	۹۸۹۰	۶۴
۵	رومانی	۷۸۴۰	۷۰

جدول ۲- مقایسه میانگین صادرات صنعت نساجی و پوشاک نسبت به کل صنایع کشورهای منتخب طی سال ۲۰۱۴ (بر حسب میلیارد دلار)

ردیف	نام کشور	صنعت نساجی و پوشاک	رتبه نساجی در جهان	کل صنایع	رتبه کل در جهان	سهم نساجی به کل صنعت (درصد)
۱	لهستان	۹.۳۳	۲۲	۲۱۴.۴	۲۶	۴.۳۵
۲	چک	۵.۸۵	۳۰	۱۷۴.۲۷	۲۸	۳.۳۵
۳	ترکیه	۳۱.۰۴	۷	۱۵۷.۷۱	۳۱	۱۹.۶۸
۴	مجارستان	۲.۶۱	۳۶	۱۱۲.۱۹	۳۶	۲.۳۲
۵	رومانی	۷.۵۲	۲۴	۶۹.۸۷	۴۷	۱۰.۷۶

۲۰۱۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

مهم ترین محصولات صادراتی نساجی و پوشاک کشورهای منتخب

مهم ترین محصولات صادراتی نساجی کشور منتخب طی بررسی های به عمل آمده از سایت ITC همان گونه که در جدول (۳) قابل مشاهده است کشورهای ترکیه، لهستان و رومانی پوشاک اولویت اول صادراتی آن ها در بخش نساجی و پوشاک بوده و کشورهای چک و مجارستان اولویت اول صادرات نساجی، انواع کفش می باشد. شایان ذکر است که کشور آلمان شریک عمده صادراتی کشورهای منتخب می باشد.

در ادامه کل صادرات نساجی و پوشاک کشورهای منتخب طی سال ۲۰۱۱ الی ۲۰۱۴ در شکل (۱) قابل مشاهده است.

روش شناسی

شاخص های مزیت نسبی (RCA) و تجارت درون صنعتی (IIT) صادرات نساجی و پوشاک در کشورهای منتخب طی سال های ۲۰۱۴ و

تعریف مزیت نسبی

مزیت نسبی عبارت است از توانایی یک کشور در تولید و صدور کالایی

جدول شماره ۳- اولویت های صادراتی کالاهای صنعت نساجی و پوشاک چرم و کفش کشورهای منتخب طی سال ۲۰۱۴ (بر حسب میلیارد دلار)

ردیف	نام کشور	صادرات عمده نساجی	ارزش	مجموع ارزش	کل صادرات نساجی	درصد به کل	شرکای عمده صادراتی
۱	ترکیه	پوشاک کشیاف	۸.۹۳	۱۷.۰۷	۳۱.۰۴	۵۵	آلمان-انگلیس
		پوشاک تار و پودباف	۵.۹۲				
		انواع پارچه	۲.۲۲				
۲	لهستان	پوشاک تار و پودباف	۲.۵۳	۵.۵	۹.۳۳	۵۸	آلمان-روسیه
		پوشاک کشیاف	۱.۸۲				
		انواع چرم	۱.۱۵				
۳	رومانی	پوشاک تار و پودباف	۲.۶۸	۵.۵۱	۷.۵۲	۷۳	آلمان-ترکیه
		کفش	۱.۸۷				
		پوشاک کشیاف	۰.۹۶				
۴	چک	انواع کفش	۰.۸۲	۲.۷۴	۵.۸۵	۴۷	آلمان-اسلواکی
		پوشاک تار و پودباف	۰.۷۹				
		پوشاک کشیاف	۰.۵۷				
		انواع چرم	۰.۵۶				
۵	مجارستان	انواع کفش	۰.۵۳	۱.۷۹	۲.۶۱	۶۸	آلمان-رومانی
		انواع چرم	۰.۴۸				
		پوشاک تار و پودباف	۰.۴۱				
		پوشاک کشیاف	۰.۳۷				

نشان‌دهنده رقابت‌پذیری بالا و اگر $RCA > 1$ باشد بیانگر ضعف مزیت نسبی در آن کشور است.

تجارت درون صنعت

تجارت درون صنعت، مقدار ارزش صادرات یک صنعت که دقیقاً منطبق با واردات همان صنعت است. روشن است که تجارت درون صنعت ارزش کل تجارت پس از کسر خالص صادرات و واردات یک صنعت است. به منظور سهولت مقایسه این معیار برای صنایع و کشورهای مختلف، آن را به صورت درصدی از ترکیب صادرات و واردات هر صنعت بیان می‌کنند. به این ترتیب عوامل تعیین‌کننده تجارت درون صنعت را می‌توان به دو دسته متمایز تفکیک کرد:

۱- عوامل خاص کشوری شامل:

سطح رشد و توسعه یافتگی:

هر چه سطح رشد و توسعه‌یافتگی کشورها بالاتر باشد، توان بالقوه تجارت درون صنعت بالاتر خواهد بود، چرا که کشورهای توسعه یافته توانایی تولید محصولات متنوع را دارند. تنوع محصول به تقاضای بالقوه برای محصولات متمایز منجر می‌شود. مهم‌ترین متغیر برای اندازه‌گیری این عامل، متغیر تولید ناخالص داخلی سرانه دو کشور است.

متغیر لیندر (تفاوت در درآمد سرانه):

کشورهای دارای ساختار درآمدی مشابه، ساختار تقاضای مشابه خواهند داشت و در صورتی که دو کشور دارای الگوی یکسان درآمدی (تقاضا) باشند، محصولات قابل ورود و صدور دو کشور نیز یکسان ولی متمایز خواهد بود، بنابراین تجارت درون صنعت بالاتر خواهد رفت.

تفاوت در اندازه بازار:

میان اندازه متوسط بازار دو کشور و تجارت درون صنعتی آنها رابطه مستقیم وجود دارد. بنابراین اندازه بازار اثر مثبت بر تجارت درون صنعت دارد.

موانع تجاری (هزینه حمل و نقل):

موانع تجاری شامل موانع طبیعی و سیاست‌های بازرگانی می‌شود، هزینه‌های حمل و نقل به عنوان مانع طبیعی و موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای به عنوان موانع ناشی از سیاست‌های بازرگانی محسوب می‌شوند. در نظریه‌های تجارت درون صنعت، هزینه حمل و نقل اثر منفی بر تجارت درون صنعت دارد. پیشرفت در سیستم حمل و نقل و بازاریابی بین‌المللی، هزینه حمل و

با هزینه نسبی کمتر و قیمت ارزان‌تر. به این مفهوم که هر کشوری که در کالای خاصی مزیت نسبی دارد، در تولید و صادرات آن کالا تخصص پیدا خواهد کرد و در مقابل، کالاهایی را که در آنها مزیت نسبی ندارد از سایر کشورها وارد خواهد کرد تا نیاز متقاضیان را پاسخگو باشد.

اگر این تعریف از مزیت نسبی را بپذیریم، در آن صورت وجود صادرات می‌تواند نشان‌دهنده مزیت نسبی در کالاهای صادراتی و وجود واردات نشان‌دهنده عدم مزیت نسبی در کالاهای وارداتی باشد. ولی ماهیت آمارهای تجارت بین‌المللی به گونه‌ای است که در ارزیابی تجربی از مزیت نسبی بر حسب کالاها مسائل و مشکلاتی را پدید می‌آورد. براساس این اطلاعات، اغلب کشورها هم صادرکننده و هم واردکننده یک گروه خاص از کالاها می‌شوند لذا اندازه‌گیری‌های واردات و صادرات را به عنوان یک شاخص مستقیم از مزیت یا عدم مزیت نسبی بی اعتبار می‌کند. بعلاوه، جریان‌های حقیقی تجارت بین الملل نسبت به شرایط ایده آل تجاری (الگوهای مزیت نسبی در محیط تجارت آزاد) بسیار متفاوت و پیچیده‌تر است.

چهار حالت برای بررسی مزیت نسبی می‌توان در نظر گرفت (مزیت نسبی چهارگانه):

(۱) مزیت نسبی بالفعل اسمی: قیمت‌ها جاری (وضعیت موجود) است و تولید کالا در مرز تعریف‌شده محقق شده است.

(۲) مزیت نسبی بالفعل حقیقی: قیمت‌ها سایه‌ای یا حقیقی (وضع مطلوب) است و تولید کالا در مرز تعریف‌شده محقق شده است.

(۳) مزیت نسبی بالقوه اسمی: قیمت‌ها جاری است و تولید کالا در مرز تعریف‌شده محقق نشده است.

(۴) مزیت نسبی بالقوه حقیقی: قیمت‌ها سایه‌ای یا حقیقی هستند و تولید کالا در مرز تعریف‌شده محقق نشده است.

حالت چهارم، وضعیت مطلوب را از همه جهات متعارف، مورد توجه قرار می‌دهد یعنی وضعیتی را که صنعت یا محصولی خاص توانایی رسیدن به آن را دارد.

اندازه‌گیری شاخص (RCA) در کشورهای منتخب در صنایع خاص کاربرد دارد و این اندازه‌گیری تلاش می‌کند تا در حال حاضر موفقیت کشورها در صادرات نسبت به جهان و یا یک گروه از کشورها مورد بررسی قرار دهد. در مورد مزیت نسبی یک کشور، اگر $RCA < 1$ باشد

نقل و زمان مورد نیاز برای حمل محصولات را کاهش داده است. افزون بر این به دلیل گروه‌بندی‌های معتبر تجاری-اقتصادی نظیر اتحادیه اروپا، آسه آن، نفتا و پیوستن اکثریت کشورهای جهان به سازمان تجارت جهانی از اهمیت موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای در تجارت درون صنعت به شدت کاسته شده است.

مسافت، زبان مشترک و مرز مشترک:

متغیر مسافت اغلب بر اساس فاصله ی مستقیم میان پایتخت دو شریک تجاری و یا مسافت میان دو بندر و بر حسب کیلومتر و یا مایل اندازه گیری می‌شود و زبان مشترک و مرز مشترک نیز اثر مثبت بر تجارت درون صنعت دارد.

سایر عوامل نظیر مشارکت در طرح‌های همگرایی اقتصادی، شرکت‌های چند ملیتی، مخارج تحقیق و توسعه و... مطالعات تجربی انجام شده در کشورهای درحال توسعه نشان می‌دهد که عوامل خاص کشوری بیشتر با وضعیت کشورهای درحال توسعه مناسبت دارند.

۲- عوامل تعیین‌کننده خاص صنعت شامل:

صرفه‌جویی‌های ناشی از مقیاس:

این عامل کاهش هزینه‌ها را در یک صنعت با بزرگ‌تر شدن بنگاه تولیدی نشان می‌دهد. در صورتی که صرفه‌جویی‌های ناشی از مقیاس زیاد باشد ولی این عامل نسبت به اندازه بازار کم باشد، سبب می‌شود هر کشور تنها در زیر مجموعه‌ای از محصولات متمایز، تخصص پیدا کند و همین موضوع به همراه تنوع سلیقه‌های مصرف‌کنندگان، انگیزه تجارت درون صنعت را در کشور فراهم می‌آورد.

تمایز محصول:

هرچه گونه‌های مختلف یک محصول از لحاظ کیفیت و ویژگی‌های ظاهری متنوع‌تر شوند، میزان تجارت درون صنعت در آن محصولات افزایش می‌یابد. مهم‌ترین معیار اندازه‌گیری درجه تنوع محصول تعداد طبقات موجود در یک صنعت است.

سیکل عمر کالا:

هرچه زمان بیشتری از عمر محصول گذشته باشد، توان بالقوه تولید محصول متنوع، بیشتر و به تبع آن پتانسیل تجارت درون صنعت بالاتر خواهد بود. ایجاد تنوع در محصول امری زمان‌بر است، اما با این کار امکان تجارت درون صنعت عمودی به خاطر بالاتر رفتن کیفیت محصول، با افزایش عمر آن بیشتر می‌شود.

شاخص IIT، بین صفر و یک می‌باشد که هرچه این عدد به یک نزدیک‌تر باشد نشانگر صادرات و واردات همزمان همان گروه از محصولات توسط همان کشور است که این خود بیانگر آزادسازی در اقتصاد در طول فرایند توسعه اقتصادی است.

نتایج تجربی

در این بخش نتایج شاخص RCA صنعت نساجی و پوشاک کشورهای منتخب در جدول (۴) قابل مشاهده است.

بدر نظر گرفتن نتایج شاخص‌های مزیت نسبی (RCA) صنعت نساجی و پوشاک کشورهای منتخب طی سال‌های ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۳، کشور ترکیه با امتیاز در حدود ۵ بالاترین RCA و بعد از آن کشورهای رومانی، چک، لهستان و مجارستان در رتبه‌های بعدی قرار دارند. شایان ذکر است در طی این مدت به جز رومانی که شاخص‌های مزیت نسبی آن با

جدول ۴- مقایسه شاخص RCA در صنعت نساجی و پوشاک کشورهای منتخب طی سال‌های ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۳

ردیف	نام کشور	میانگین	سال ۲۰۰۲	سال ۲۰۱۳	تغییرات (درصد)
۱	چک	۱.۲۱۵	۱.۵۰۳	۰.۹۶۷	-۳۵.۶۶۸
۲	مجارستان	۰.۴۹۰	۰.۵۵۷	۰.۵۴۰	-۳.۶۶۸
۳	لهستان	۰.۸۳۱	۰.۹۷۶	۰.۶۸۳	-۳۰.۰۶۲
۴	رومانی	۱.۲۳۷	۰.۹۴۶	۱.۱۸۸	۲۵.۵۹۸
۵	ترکیه	۴.۸۲۸	۴.۹۶۹	۴.۹۲۶	-۰.۸۵۳

افزایش اندکی روبه رو بوده مابقی کشورها با کاهش مواجه هستند که از عمده‌ترین دلایل آن می‌توان به ورود کارگران ارزان قیمت در تجارت جهانی اشاره کرد.

تجارت درون صنعتی (IIT) کشورهای منتخب

بادر نظر گرفتن نتایج جدول (a) ۵، تجارت درون صنعتی، صنعت نساجی کشورهای منتخب طی سال‌های ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۳، کشور جمهوری چک بیشترین میزان تجارت درون صنعتی در حوزه نساجی را داراست و پس از آن کشورهای ترکیه، مجارستان، لهستان و رومانی قرار دارند. درصد تغییرات مثبت کشور رومانی طی این مدت نسبت به سایر

کشورهای منتخب بیشتر می‌باشد. بادر نظر گرفتن نتایج جدول (b) ۵، تجارت درون صنعتی، صنعت پوشاک کشورهای منتخب طی سال‌های ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۳، کشور جمهوری چک بیشترین میزان تجارت درون صنعتی در حوزه نساجی را داراست و پس از آن کشورهای مجارستان، لهستان، رومانی و ترکیه قرار دارند. درصد تغییرات مثبت کشور ترکیه طی این مدت نسبت به سایر کشورهای منتخب بیشتر می‌باشد. سه کشور شرق اروپا (جمهوری چک، مجارستان و لهستان) دارای شاخص IIT بالا در هر دو بخش نساجی و پوشاک هستند که در این بین تجارت درون صنعتی جمهوری چک در صنعت نساجی بالاترین را

جدول (a) ۵- مقایسه شاخص IIT در صنعت نساجی کشورهای منتخب طی سال‌های ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۳

ردیف	نام کشور	میانگین	سال ۲۰۰۲	سال ۲۰۱۳	تغییرات (%)
۱	چک	۰.۹۸۰	۰.۹۸۰	۰.۹۶۶	-۱.۰۵۴
۲	مجارستان	۰.۷۲۹	۰.۵۷۷	۰.۸۸۲	۵۲.۴۷۱
۳	لهستان	۰.۶۱۵	۰.۵۱۵	۰.۶۹۰	۳۴.۰۰۵
۴	رومانی	۰.۴۲۱	۰.۲۳۱	۰.۵۵۴	۱۳۷.۶۰۸
۵	ترکیه	۰.۷۷۹	۰.۸۰۲	۰.۷۱۷	-۱۰.۱۸۴

جدول (b) ۵- مقایسه شاخص IIT در صنعت پوشاک کشورهای منتخب طی سال‌های ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۳

ردیف	نام کشور	میانگین	سال ۲۰۰۲	سال ۲۰۱۳	تغییرات (%)
۱	چک	۰.۸۸۰	۰.۹۳۳	۰.۸۱۷	-۱۲.۰۷۸
۲	مجارستان	۰.۸۷۲	۰.۶۵۹	۰.۸۸۹	۳۵.۰۲۵
۳	لهستان	۰.۸۳۹	۰.۵۹۳	۰.۹۸۵	۶۶.۹۰۲
۴	رومانی	۰.۳۷۹	۰.۲۴۹	۰.۴۹۰	۹۶.۸۰۱
۵	ترکیه	۰.۲۲۹	۰.۰۶۸	۰.۳۳۹	۳۸۵.۷۷۵

IIT بالا در هر دو بخش نساجی و پوشاک هستند که در این بین تجارت درون صنعتی جمهوری چک در صنعت نساجی بالاترین را دارا می‌باشد. کشور رومانی در هر دو بخش نساجی و پوشاک تقریباً پایین‌ترین میزان تجارت درون صنعتی در بین کشورهای منتخب را داراست که رو به افزایش بوده و ارزش IIT به عدد ۰,۵ نزدیک شده است.

منابع و مأخذ

- ۱- اشرف زاده، حمید رضا، یکپارچگی اقتصادی کشورهای درحال توسعه؛ کاربرد مدل جاذبه با داده‌های تلفیقی به روش GMM و همگرایی، فصلنامه پژوهش‌های بازرگانی، شماره ۳۶، پاییز ۸۴.
- ۲- راسخی، سعید و همکاران (۱۳۸۷): بررسی تجارت درون صنعت میان ایران و شرکای عمده تجاری، موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، تهران ۱۳۸۷.
- ۳- ریسی، مهدی بررسی عوامل خاص کشوری تعیین کننده تجارت درون صنعت ایران، مجله تحقیقات اقتصادی، شماره ۶۷، زمستان ۸۳.
- ۴- کریمی هسنیجه، حسین، جهانی شدن، یکپارچگی اقتصادی و پتانسیل تجاری: بررسی مدل جاذبه در تحلیل تجاری ایران، فصلنامه اقتصاد و تجارت نوین، شماره ۵، تابستان ۸۵.

دارا می‌باشد. در بخش پوشاک تجارت درون صنعتی جمهوری چک، مجارستان و لهستان بسیار به هم نزدیک است. کشور رومانی در هر دو بخش نساجی و پوشاک تقریباً پایین‌ترین میزان تجارت درون صنعتی (IIT) در بین کشورهای منتخب را داراست که رو به افزایش بوده و ارزش IIT به عدد ۰,۵ نزدیک شده است.

نتیجه گیری

در این مقاله مزیت و تجارت درون صنعتی پنج کشور جمهوری چک، مجارستان، لهستان، رومانی و ترکیه در بازار صنعت نساجی و پوشاک با استفاده از شاخص‌های مزیت نسبی RCA و تجارت درون صنعتی طی سال‌های ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج شاخص‌های مزیت نسبی (RCA) صنعت نساجی و پوشاک کشورهای منتخب طی سال‌های ۲۰۰۲ الی ۲۰۱۳ نشان می‌دهد، کشور ترکیه بالاترین میزان این شاخص را داراست. شایان ذکر است در طی این مدت به جز رومانی که شاخص‌های مزیت نسبی آن با افزایش اندکی روبه‌رو بوده مابقی کشورها با کاهش مواجه هستند که احتمالاً به علت ورود نیروی کار ارزان از کشورهای شرق آسیا به بازار تجارت جهانی است. سه کشور شرق اروپا (جمهوری چک، مجارستان و لهستان) دارای شاخص

تا سال ۲۰۲۰

مصرف جهانی منسوجات فنی از ۳۷ میلیون تن عبور می کند

پیدا کرده‌اند. پیش‌بینی می‌شود تقاضا برای این نوع از منسوجات فنی بالاترین رشد سالانه را در دوره ۲۰۲۰-۲۰۱۵ به خود اختصاص دهد.

بر حسب کاربردها، منسوجات فنی خانگی (Homotech)، ساختمانی (Buildtech) و پزشکی، به عنوان پرفروش‌ترین منسوجات فنی در دوره مورد بررسی باقی خواهند ماند که در این میان، پیش‌بینی می‌شود مصرف جهانی منسوجات فنی خانگی به ۶,۴۳ میلیون تن تا سال ۲۰۲۰ برسد. بر حسب نوع فرآیند تولید، منسوجات فنی بی‌بافت با توجه به چندمنظوره بودن آنها در مصارف پزشکی و کاربردهای صنعتی، همچنان در قیاس با کامپوزیت‌ها دست بالا را خواهند داشت.

تا ۲۰۲۰ بین ۳,۵ تا ۵ درصد رشد داشته باشد. و در پی این رشد صنعتی پایدار، تقاضا برای فیلترهای تاری پودی و تسمه نقاله با افزایش همراه خواهد شد.

تشدید تقاضا در بخش بهداشت و درمان: پیش‌بینی می‌شود تقاضا برای منسوجات فنی پزشکی (Meditech) در منطقه آسیا اقیانوسیه افزایش پیدا کند چراکه در این منطقه، ارائه خدمات بهداشتی-درمانی مقرون‌به‌صرفه به یک اولویت برای دولت‌ها تبدیل شده است.

رشد آگاهی‌های زیست‌محیطی: در پس‌نگرانی‌های فزاینده در زمینه حفاظت از محیط زیست، منسوجات فنی زیستی (Oekotech) در بین مصرف‌کنندگان نهایی طرفدار بیشتری

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، انتظار می‌رود مصرف جهانی منسوجات فنی با نرخ سالانه ۵,۴ درصد تا سال ۲۰۲۰ رشد داشته باشد. این روند نشان‌دهنده یک فرصت طلایی برای رشد پایدار شرکت‌های نساجی است. پیش‌بینی می‌شود با عبور مصرف جهانی منسوجات فنی از مرز ۳۷ میلیون تن، بازار جهانی این نوع منسوجات از نظر درآمدی به ۱۹۳ میلیارد دلار تا سال ۲۰۲۰ برسد. در این مدت، تقاضای چشمگیری از جانب چین و هند برای منسوجات فنی همچنان وجود خواهد داشت و همچنین تقاضا برای مواد اولیه پیشرفته در ایالات متحده آمریکا و پنج کشور مهم اتحادیه اروپا (فرانسه، آلمان، ایتالیا، اسپانیا، انگلستان) تقویت خواهد شد. عوامل کلیدی که منجر به افزایش تقاضا برای منسوجات فنی خواهند شد شامل موارد زیر هستند:

رشد پایدار بخش خودرو: انتظار می‌رود بخش خودرو در اقتصادهای نوظهور، تقاضا برای منسوجات فنی را افزایش دهد. پیش‌بینی شده استفاده از این نوع منسوجات به ازای هر خودروی با ابعاد متوسط، از ۲۵ تا ۲۷ کیلوگرم در مقطع فعلی به ۳۴ تا ۳۶ کیلوگرم تا سال ۲۰۲۰ رشد پیدا کند.

روند صنعتی شدن سریع در اقتصادهای نوظهور: انتظار می‌رود تولید صنعتی جهانی از سال ۲۰۱۵

در قالب یک برنامه استراتژیک پنجساله اتحادیه اروپا به دنبال تقویت روابط با پاکستان

قطع مکرر برق و گاز، تورم و فقدان تکنولوژی و زیرساخت مواجهه است. حمایت‌های مبتنی بر تحقیق و توسعه برای صنعت نساجی در نظر گرفته خواهد شد. شهرهای پوشاک در کراچی، لاهور و فیصل‌آباد راه اندازی می‌شوند. همچنین قرار است ۴۰ هزار نفر از نیروی کار غیرماهر پاکستان آموزش ببینند. تولیدکنندگان نیز این موضوع را به تدریج درک خواهند که تزریق ماشین‌آلات و تکنولوژی مدرن به کارخانجات جهت حفظ مزیت رقابتی آنها ضروری است. بخش منسوجات فنی از دیگر بخش‌هایی است که پاکستان روی آن متمرکز می‌شود. در آینده نزدیک محصول پنبه این کشور نیز برای خلق ارزش افزوده به کار گرفته خواهد شد.

بالا و قیمت‌های جذاب محسوب می‌شود. مبارزه با فقر و کمک به پاکستان در مسیر رشد فراگیر و پایدار، از جمله اهداف اتحادیه اروپا برای حمایت از همسایه شرقی ایران است. اتحادیه اروپا معتقد است که چنین اهدافی صرفاً از طریق افزایش ثبات سیاسی، تقویت نقش قانون، ایجاد توسعه انساجی و اجتماعی، ایجاد فرصت‌های شغلی مولد و آبرومندانه و تنوع بخشیدن به اقتصاد قابل دستیابی است.

گفتنی است پاکستان به دنبال آن است که تکنولوژی‌های جدیدی در صنعت نساجی خود به کار بگیرد. بخش‌هایی نظیر ریسندگی، بافندگی تار پودی، فرآوری و تکمیل نوسازی خواهند شد. در حال حاضر، صنعت نساجی پاکستان با مشکلات متعددی نظیر

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، اتحادیه اروپا قصد دارد وارد یک همکاری استراتژیک جدید پنجساله با پاکستان شود چراکه روابط فعلی بین طرفین به تکامل رسیده است. صنعت نساجی در پاکستان ۸,۵٪ از تولید ناخالص داخلی و ۶۰٪ از صادرات این کشور را به خود اختصاص می‌دهد و تقریباً ۳۸٪ درصد از نیروی کار پاکستان نیز در صنعت نساجی مشغول به کار هستند. اتحادیه اروپا پیش از این، یک سری ترجیحات تعرفه‌ای برای پاکستان در نظر گرفته است.

پاکستان از مالکان برندهای نساجی در اتحادیه اروپا می‌خواهد که خریدهای عمده خود از این کشور انجام دهند چراکه پاکستان مکان مناسبی برای تولید و عرضه کالاهای نساجی باکیفیت

چشم انداز بازار الیاف اسپاندکس تا سال ۲۰۲۰

بازار ۵,۴ میلیارد دلاری

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، پیش‌بینی می‌شود ارزش بازار جهانی الیاف اسپاندکس تا سال ۲۰۲۰ به رقم ۵,۴۰ میلیارد دلار برسد که مبین نرخ رشد سالانه ۷,۲ درصدی بین سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ است. عواملی نظیر افزایش درآمدهای خالص مردم در اقتصادهای نوظهور نظیر چین، هند، ژاپن و دیگر کشورها و همچنین رشد بازار باندهای زخم‌بندی فشرده، به عنوان محرک‌های رشد بازار الیاف اسپاندکس محسوب می‌شوند. این جزئیات در گزارشی با عنوان «بازار الیاف اسپاندکس بر حسب فرآیند تولید، مصارف نهایی و منطقه جغرافیایی تا سال ۲۰۲۰» به اشتراک گذاشته شده است.

فرآیند تولیدی اسپاندکس شامل دو فرآیند است با نام‌های ترریسی با حلال (solution dry spinning) و خشک‌ریسی با حلال (solution wet spinning). در بین این دو فرآیند، روش خشک‌ریسی به‌صرفه‌ترین فرآیند از نظر اقتصادی است و در نتیجه، عمومیت بیشتری دارد. این روش همچنین سهم بازار بیشتری را به خود اختصاص می‌دهد. در مقابل، روش ترریسی با وجودی که گران‌تر است اما رشد استفاده از آن سرعت بیشتری در قیاس با خشک‌ریسی دارد چراکه این روش برای تولید الیاف اسپاندکسی که کاربردهای بهداشتی-درمانی دارند، استفاده می‌شود.

این فرصت‌ها، شرکت‌های این عرصه نیز ظرفیت‌های تولید خود را در اقصانقاط جهان افزایش می‌دهند. پیش‌بینی می‌شود بازار الیاف اسپاندکس در منطقه آسیا-پاسیفیک بالاترین رشد سالانه را بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ داشته باشد. بعد از این منطقه، مناطق آمریکای شمالی و اروپا از لحاظ رشد بازار الیاف اسپاندکس در جایگاه بعدی قرار خواهند داشت. همچنین در بین کشورهای منطقه آسیا-پاسیفیک، هند بیشترین رشد را از لحاظ مصرف الیاف مذکور به خود اختصاص خواهد داد.

بخش نساجی بیشترین سهم را از بازار جهانی الیاف اسپاندکس دارد. افزایش درآمد خالص در کشورهای در حال توسعه، به افزایش تقاضا برای پوشاک منجر شده که همین موضوع، محرکی برای رشد بازار منسوجات از جمله الیاف اسپاندکس شده است. انتظار می‌رود به واسطه رشد بازار پوشاک ورزشی در سال‌های اخیر، تقاضا برای الیاف مذکور نیز با افزایش همراه شود. این موضوع فرصت‌های قابل توجهی برای تولیدکنندگان الیاف اسپاندکس فراهم می‌کند و به منظور بهره‌گیری از

انجمن نساجی و پوشاک ویتنام اعلام کرد:

هدف ۲۹ میلیارد دلاری ویتنام برای صادرات نساجی

سال ۲۰۰۱ به عضویت فدراسیون صنایع نساجی آسه‌آن (AFTEX) درآمده است. فدراسیون مذکور دو طرح بزرگ شامل «اتصال زنجیره تامین در منطقه آسه‌آن» و «استانداردهای مهارت‌های حرفه‌ای در منطقه آسه‌آن» را ابداع و اجرا کرده که این دو طرح، مزایای بسیاری برای این منطقه اقتصادی-تجاری به دنبال داشته است.

لازم به ذکر است اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا (ASEAN) از ده کشور شامل برونئی، کامبوج، اندونزی، لائوس، مالزی، میانمار، فیلیپین، سنگاپور، تایلند و ویتنام تشکیل شده است. بر اساس ارقام سال ۲۰۱۴، مجموع جمعیت این منطقه بیش از ۶۲۲ میلیون نفر و مجموع تولید ناخالص داخلی کشورهای عضو نیز ۲٫۶ تریلیون دلار اعلام شده است.

میلیارد دلار بالاتر از سال ۲۰۱۵ است. به گفته رییس VITAS بیش از ۶ هزار شرکت نساجی و پوشاک در ویتنام وجود دارند که برای بیش از ۲٫۵ میلیون نفر کارگر اشتغال پایدار ایجاد کرده‌اند. این کشور در آستانه تبدیل شدن به بزرگ‌ترین صادرکننده منسوجات و پوشاک در منطقه آسه‌آن است و این صنعت به واسطه به هم پیوستگی گسترده و عمیق در منطقه و جهان، توسعه پیدا کرده است. صنعت نساجی و پوشاک ویتنام، از بخشی که عمدتاً در خدمت تامین مصرف داخلی بود، اکنون به یک محرک پیشرو در درآمدهای صادراتی این کشور تبدیل شده است.

از طرف دیگر، پیشرفت‌های اخیر باعث شده ویتنام به یکی از پنج صادرکننده بزرگ منسوجات و پوشاک در جهان تبدیل شود. این کشور از

رییس انجمن نساجی و پوشاک ویتنام (VITAS) بر این باور است که صنعت نساجی و پوشاک این کشور باید ضمن افزایش تحرکات و فعالیت‌های خود، زمینه را برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی در این صنعت فراهم آورد؛ به ویژه که در حال حاضر ویتنام به عنوان برترین کشور منطقه آسه‌آن در زمینه نساجی محسوب می‌شود. این موضوع در کنفرانسی با عنوان «تقویت زنجیره تامین در بخش نساجی منطقه آسه‌آن» که درهانوی پایتخت ویتنام برگزار شد، مطرح شده است.

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، ویتنام برای سال جاری میلادی رقم ۲۹ میلیارد دلار را برای گردش مالی صادرات نساجی و پوشاک هدف‌گذاری کرده است که این رقم ۲

ظهور بنگلادش به عنوان قطب نساجی آسیا همه نگاه‌ها معطوف به بنگلادش

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، کشور بنگلادش با دارا بودن مزایایی همچون نیروی کار ماهر و دستمزدهای رقابتی، تمام ویژگی‌های لازم را برای تبدیل شدن به قطب تولید نساجی در آسیا دارد و رشد بالای صادرات این کشور در سال‌های گذشته نیز یک پشتوانه قوی برای بنگلادش در این مسیر محسوب می‌شود. در این کشور، حدود ۴,۴ میلیون کارگر در بخش پوشاک کار می‌کنند و با توجه به رشد بخش‌هایی نظیر چرم و کالاهای چرمی، این آمار می‌تواند افزایش پیدا کند.

جایگاه قاره آسیا در بازار جهانی

در سال ۲۰۱۵ ارزش کسب و کار و بازار پوشاک در جهان رقم ۴۴۵ میلیارد دلار اعلام شده و سهم صادرات پوشاک بنگلادش در این سال ۲۶ میلیارد دلار بوده است. در همین سال، ارزش اقلام پوشاک صادراتی چین ۱۷۵ میلیارد دلار، ویتنام ۲۲ میلیارد دلار، هند ۱۸ میلیارد دلار، ترکیه ۱۵ میلیارد دلار، اندونزی ۷ میلیارد دلار، کامبوج ۶ میلیارد دلار و ایالات متحد آمریکا ۶ میلیارد دلار بوده است.

در سال ۲۰۰۰ میلادی، سهم آسیا از صادرات پوشاک جهانی ۴۰,۹۲ درصد و سهم بقیه نقاط دنیا ۵۹,۰۸ درصد بوده است در حالی که در سال ۲۰۱۵ سهم آسیا معادل ۶۲,۴۱ درصد به ثبت رسیده و سهم بقیه دنیا ۳۷,۵۹ درصد بوده است. نکته جالب توجه دیگر اینکه، ارزش صادرات پوشاک بنگلادش در سال مالی ۸۵-۱۹۸۴ رقم ۰,۱۲ میلیارد دلار گزارش شده که این رقم در سال مالی ۱۶-۲۰۱۵ به ۲۸,۰۹ میلیارد دلار افزایش پیدا کرده است.

بنگلادش به دنبال سهم بیشتر از بازار جهانی

سهم بنگلادش از بخش تولید جهانی در حال افزایش است که بخشی از آن، از رشد تجارت درون منطقه ای این کشور نشئت می‌گیرد. مسئله مهم در حفظ و تقویت جایگاه فعلی بنگلادش، اعتباربخشی به کارگران است. انجمن‌های صنعتی بر این باورند که اگر کارگران کارخانجات منزلت و جایگاه بهتری پیدا کنند، بهره‌وری آنها نیز بالاتر خواهد رفت. بر همین اساس، دولت، مالکان کارخانجات و خرده‌فروشان باید برای ارتقای رفاه کارگان تلاش کنند. همچنین ارائه آموزش‌های لازم نه فقط برای مدیریت میانی، بلکه برای سطوح مدیریتی ارشد و پایین دستی نیز

می‌تواند نتایج بهتری را در پی داشته باشد.

آنچه در مورد بنگلادش حایز اهمیت است آن است که این کشور در قلب آسیا قرار دارد و کشورهای آسیایی دیگر می‌توانند خطوط تولید خود را به این کشور منتقل کنند. در حال حاضر، ۷۸,۶ میلیون نفر از مردم بنگلادش در سنین کار هستند که تمامی بخش‌ها نظیر پوشاک، کشاورزی، تولید و بخش‌های خدماتی را در بر می‌گیرد. میانگین سنی اکثر کارگران زیر ۴۰ است که این موضوع یک مزیت برای بنگلادش محسوب می‌شود. همگام با رشد بالاتر صادرات، این کشور باید توجه بیشتری به مسائل امنیتی و زیست‌محیطی داشته باشد تا در مسیر تولید و توسعه پایدار قرار بگیرد. کارشناسان بر این عقیده اند که با توجه به ظرفیت‌های بنگلادش در زمینه تولید انبوه و تحویل به‌موقع کالاها با قیمت‌های رقابتی، هیچ جایگزینی برای این کشور وجود ندارد. بخش چرم کسب و کار دیگری است که در حال پا گرفتن در بنگلادش است. مزیت رقابتی این کشور برای برخی کشورها، منافع گمرکی و تعرفه‌ای است و شرکت‌ها تمایل دارند که کالاهای چرمی خود را از طریق این کشور تامین کنند. همچنین خرده‌فروشان فعال در بنگلادش با وجودی که اقلام پوشاک را با قیمت‌های بسیار پایینی از این کشور خریداری می‌کنند، اما بعضاً بیش از ۶۰ درصد سود می‌کنند. البته در مسیر پیش رو، بنگلادش باید به سمت تولید پوشاک رده بالا و لوکس نیز حرکت کند تا از این طریق، طیف مشتریان خود را افزایش دهد.

منسوجات هوشمند پوشیدنی:

بازارها، کاربردها و تکنولوژی‌ها

نسل سوم از تکنولوژی‌های پوشیدنی فرصت قابل توجهی را برای شرکت‌های نساجی جدید و همچنین قدیمی برای افزایش ارزش افزوده فراهم می‌کند؛ بدون اینکه این شرکت‌ها مجبور باشند مستقیماً با برندهایی نظیر اپل، سامسونگ و اینتل رقابت کنند.

در این گزارش پیش‌بینی شده که زمینه‌های مهم و اصلی برای رشد بازار منسوجات هوشمند پوشیدنی، بخش‌های ورزش و تندرستی هستند و بعد از آنها، کاربردهای پزشکی برای ارزیابی و سنجش وضعیت بیماران، رشد بالاتری را به خود اختصاص خواهند داد. همچنین منسوجات فنی، مد و سرگرمی از جمله کاربردهای قابل توجه این نوع منسوجات خواهند بود. در مجموع، پیش‌بینی می‌شود ارزش کل بازار منسوجات هوشمند پوشیدنی تا سال ۲۰۲۵ به بیش از ۱۳۰ میلیارد دلار افزایش پیدا کند و نرخ رشد سالانه این بازار در بسیاری از کاربردها، حتی سه‌رقمی خواهد بود. همچنین رشد استفاده از تکنولوژی‌های پوشیدنی از جنس منسوج، فرصت‌های فراوانی را برای تولیدکنندگان مواد پیشرفته به دنبال خواهد داشت. در حال حاضر، شرکت‌هایی نظیر Toray، Panasonic، Covestro، DuPont و Toyobo مواد اولیه لازم را برای این نوع منسوجات تولید می‌کنند و محققان و پژوهشگران نیز تکنولوژی‌های حس‌کننده و ذخیره‌کننده انرژی را ابداع می‌کنند. از باتری‌های انعطاف‌پذیر گرفته یا ابرخازن‌های گرافنی، همگی تکنولوژی‌های پوشیدنی آینده را تغذیه خواهند کرد. در گزارش مذکور، جدیدترین پیشرفت‌ها و کاربردهای آنها به تفصیل بیان شده است.

تغییرات در رنگ، تولید می‌کند. به طور کلی، تکنولوژی‌های پوشیدنی از جنس منسوج، سه نسل را در بر می‌گیرد:

۱- نسل اول مربوط به تکنولوژی‌هایی است که در آنها یک سنسور به پوشاک وصل شده و در حال حاضر توسط برندهای پوشاک ورزشی مشهور نظیر آدیداس، نایک و آندر آرمور مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۲- در نسل دوم از محصولات این حوزه، یک سنسور در داخل پوشاک تعبیه شده است و محصولات برندهایی نظیر سامسونگ، آلفابت، رالف لورن و فلکس، بعضاً با این تکنولوژی تولید شده‌اند.

۳- در نسل سوم از منسوجات پوشیدنی هوشمند، خود لباس یا پوشش در اصل یک سنسور است و تعداد رو به رشدی از شرکت‌ها از جمله AdvanPro، Tamicare و BeBop پیشرفت‌های سریعی در زمینه ابداع سنسورهای فشاری، کششی و دمایی به دست آورده‌اند.

گزارش «منسوجات هوشمند و پوشیدنی: بازارها، کاربردها و تکنولوژی‌ها» در ارتباط با بازارهای استفاده‌کننده از تکنولوژی‌های منسوج قابل پوشیدن، شرکت‌های تولیدکننده آنها و همچنین تکنولوژی‌های فعال و رایج در این عرصه صحبت می‌کند. مجموع این موارد انقلاب صنعتی چهارم برای صنعت منسوجات و مد را معرفی می‌کند و ارزش بازار آن تا سال ۲۰۲۵ بیش از ۱۳۰ میلیارد دلار برآورد می‌شود.

پیشرفت‌های به‌وجودآمده در زمینه‌هایی نظیر نانوتکنولوژی، دانش الکترونیک ارگانیک (که به الکترونیک پلاستیک نیز شناخته می‌شود) و پلیمرهای هادی، طیفی از تکنولوژی مبتنی بر منسوجات را ابداع کرده که قابلیت حس کردن و واکنش نشان دادن به جهان اطرافشان را دارند. این دانش شامل سنجش و ارزیابی داده‌های بیومتریک نظیر ضربان قلب و همچنین عوامل زیست‌محیطی نظیر دما و وجود گازهای سمی در محیط نیز می‌شود و واکنش‌های به‌موقع را در قالب علائم الکتریکی، بازخورد لامسه‌ای یا

افت صادرات جهانی پوشاک در سال ۲۰۱۵ دومین رکود بازار پوشاک بعد از ۲۰۰۹

نیز کاهش پیدا کرده است. افزایش نرخ تبدیل دلار در کشورهای تامین کننده می تواند از دیگر دلایل افت مصرف جهانی پوشاک باشد. صادرات چین به این دلیل کاهش یافته که خریداران سفارشات خود را به سمت کشورهای دیگر سوق داده اند. خود چین هم به سمت کیفیت حرکت می کند اما هزینه های بالای نیروی کار منجر به افزایش هزینه های تولید شده است. همین تغییر گرایش، به عنوان یک فرصت برای تولیدکنندگان پوشاک در بنگلادش محسوب می شود. آنها بر این باورند چنانچه زود بجنبند، سفارشات از جانب خریداران بین المللی به طور قابل توجهی افزایش پیدا خواهد کرد. گفتنی است پیشتر نیز و بعد از رکود اقتصادی سال ۲۰۰۸، مصرف جهانی انواع پوشاک کاهش ۱۳،۲۳ درصدی را در سال ۲۰۰۹ تجربه کرده است.

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، مصرف جهانی انواع پوشاک در سال ۲۰۱۵ با ۷،۹۲ درصد کاهش مواجه شده است. روند کاهش مصرف به یک چالش مهم برای کشورهای پیشرو صادرکننده پوشاک آماده در جهان تبدیل شده و تاثیر خود را در رشد منفی عملکرد آنها نشان داده است. البته در این میان، بنگلادش یک استثناست. سهم این کشور از بازار جهانی البسه و پوشاک با ۵،۹ درصد رشد در سال ۲۰۱۵ مواجه بوده در حالی که این شاخص در سال ماقبل ۵،۱ درصد بوده است. چین به عنوان صادرکنندگان اول پوشاک در جهان با سهم ۳۹،۲۶ درصد از بازار جهانی، در سال گذشته میلادی کاهش ۶،۳۷ درصدی را در صادرات به بازارهای جهانی تجربه کرده و بعد از این کشور، ترکیه و اندونزی از حیث کاهش صادرات پوشاک در رده های بعدی قرار دارند. بالا و پایین شدن اوضاع اقتصادی در کشورهای توسعه یافته بر نرخ اشتغال سایه انداخته است. در نتیجه، میزان مصرف محصولات پوشاک

فروش آنلاین مد و پوشاک

زارا، صدرنشین فروش آنلاین در اسپانیا

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، برند زارا در واقع گل سرسبد برندهای گروه ایندیتکس محسوب می‌شود. این برند همچنین بالاترین سرعت را در ورود به بخش مد آنلاین در اسپانیا دارد. نرخ تغییر گرایش خرید از فروش فیزیکی به آنلاین برای برند زارا اکنون ۱۲ درصد است که بالاتر از رقیبش ASOS (۹ درصد) یا ماسیمو دوتی (۹ درصد) است. البته برند Zalando به عنوان بزرگ‌ترین خرده فروشی آنلاین مد در اروپا بازدیدکنندگان منحصر به فرد بیشتری را در قیاس با زارا در ماه جولای شاهد بوده اما نرخ افزایش فروش آنلاین این برند ۳ درصد بوده است. گفتنی است در اسپانیا، بیش از نیم میلیون نفر از مردم در طول ماه جولای امسال، محصولات مد و پوشاک را از طریق آنلاین خریداری کرده‌اند. میانگین ارزش سفارشات ثبت شده برای پوشاک و متعلقات لباس در این مدت، ۵۷ یورو بوده است. همانطور که ذکر شد، برند زارا و بعد از آن، ASOS و Zalando محبوب‌ترین مقاصد خرید آنلاین برای مصرف‌کنندگان بوده‌اند. در حال حاضر ۵۶ درصد از خریداران مد آنلاین در اسپانیا را زنان تشکیل می‌دهند؛ در حالی که اگر مینا را میزان پولی بگیریم که برای مد آنلاین هزینه شده، سهم زنان از این حیث ۶۹ درصد بوده است.

مشتری خوشامد گفته است، در حالی که برند ASOS با ثبت یک میلیون و ۵۰ هزار خریدار در این مدت، پشت سر زارا قرار گرفته است. برندهای Zalando و Pull&Bear از دیگر برندهای مشهور مد آنلاین برای مصرف‌کنندگان اسپانیایی هستند.

برند اسپانیایی زارا رهبری صنعت مد و پوشاک را در این کشور بر عهده گرفته است. از لحاظ داشتن مشتریان منحصربه فرد، زارا رهبر مطلق در بازار اسپانیا است. در طول ماه جولای امسال، این خرده‌فروشی اسپانیایی به بیش از ۲ میلیون و ۵۳ هزار

درآمدهای صادرات پوشاک میانمار دوبرابر شد

بازارهای توسعه یافته، مشتریان اصلی پوشاک میانمار

سرمایه‌گذاری مشترک فعالیت می‌کند. بخش پوشاک میانمار به عنوان یک منطقه تولید ارزان قیمت برای تغییر مکان یا تنوع بخشی خطوط تولید کشورهای جنوب شرقی آسیا، در حال ترقی و پیشرفت است. اگرچه کشور چین سال‌های سال است به عنوان صادرکنندگان برتر پوشاک در جهان شناخته می‌شود، اما در سال‌های اخیر، افزایش شدید هزینه‌های تولید در کنار جهش نرخ دستمزدها در این کشور اتفاق افتاده است. این دو مشکل در کنار دشواری اجاره کارگر برای بخش پوشاک و همچنین حرکت چین به سمت صنایع با ارزش افزوده بالاتر، بسیاری از تولیدکنندگان پوشاک این کشور را ترغیب کرده که تجهیزات تولید خود را به میانمار منتقل کنند. اگرچه حداقل دستمزدها در چین نسبت به کشورهای منطقه آسه‌آن بالاتر است، اما حداقل دستمزدها در میانمار در بین کشورهای منطقه آسه‌آن پایین‌ترین نرخ را دارد و همین موضوع، تولید در میانمار را از لحاظ اقتصادی به صرفه‌تر می‌کند.

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، از ابتدای سال جاری میلادی تا اواسط ماه اکتبر، درآمدهای حاصل از صادرات پوشاک میانمار به ۹۴۰ میلیون دلار افزایش پیدا کرده در حالی که این رقم در مدت مشابه سال گذشته ۴۰۹ میلیون دلار بوده است. افزایش درآمدهای صادرات پوشاک میانمار عمدتاً به دلیل رشد صادرات این کشور به ژاپن و اتحادیه اروپا اتفاق افتاده است. در حال حاضر، ژاپن حدود یک سوم از صادرات پوشاک میانمار را به خود اختصاص می‌دهد. اتحادیه اروپا و کره جنوبی هر کدام با سهم ۲۵ درصد و ایالات متحد آمریکا و چین هر کدام با سهم ۲،۴ درصد، خریداران اصلی پوشاک تولید میانمار محسوب می‌شوند. صادرات پوشاک میانمار به اتحادیه اروپا از ۳۴۵ میلیون یورو در سال ۲۰۱۳ به ۵۴۸ میلیون دلار در سال ۲۰۱۵ افزایش پیدا کرده است. صنعت پوشاک بیش از ۳ میلیون کارگر را در ۳۸۹ کارخانه تولیدی، مشغول به کار کرده است که از این تعداد کارخانه، ۱۷۱ مورد با مالکیت میانمار، ۱۹۶ مورد با مالکیت سرمایه‌گذاران خارجی و مابقی به صورت

مقابله با خطرات زیست محیطی صنعت نساجی

نگاهی به تجربیات موفق شرکت O Ecotextiles

گروه مترجمین مجله

شرکت O Ecotextiles امیدوار است که بتواند تکنولوژی‌هایی قابل دسترس و جذاب برای فعالان صنعتی ایجاد کند که علاوه بر کمک به شرکت‌های نساجی، آگاهی‌های عمومی را در مورد پیامدهای ناشی از انتخاب‌هایشان افزایش دهد. این شرکت اطمینان می‌دهد شرکا و محصولاتی که انتخاب می‌کند ویژگی‌های زیر را خواهند داشت:

- از فروش و استفاده از سموم و کودهای شیمیایی که خاک و آب‌های زیرزمینی را مسموم و آلوده می‌کنند، برای تولید الیاف استفاده نخواهند کرد.

- پساب و فاضلاب را آلوده نمی‌کنند؛ کارخانجات O Ecotextiles پساب‌های خود را به نحوی تحت عملیات قرار می‌دهند که در رودخانه‌ها و آبراه‌ها تجزیه نشوند.

- باقیمانده مواد شیمیایی مضر که در هوا تبخیر شده یا جذب پوست می‌شوند را در بر نخواهند داشت.

- در محل‌های دفن زباله جمع نمی‌شوند؛ پارچه‌های O Ecotextiles جذب محیط زیست می‌شوند (امکان تجزیه آنها فراهم است)

شستشوی این مواد قبل از آغاز مرحله بعدی فرآیند، از آب استفاده می‌شود. در نهایت، آب از انواع افزودنی‌های شیمیایی انباشته شده و سپس در قالب پساب خارج می‌گردد. این پساب یک آلاینده بزرگ برای محیط زیست است و به واسطه گرما، pH افزایش یافته و همچنین اشباع‌شدگی با انواع رنگ، کف‌ساز، سفیدکننده، شوینده، درخشان‌کننده، اکولایزر و بسیاری از مواد شیمیایی دیگری که در فرآیند تولید استفاده شده‌اند، منجر به آلودگی محیط اطراف می‌گردد.

پارچه‌هایی که به روش سنتی تولید شده‌اند، حاوی باقیمانده مواد شیمیایی استفاده شده در فرآیند تولید هستند؛ این مواد در هوایی که تنفس می‌کنیم تبخیر می‌شوند یا از طریق سطح پوست جذب می‌گردند. برخی از مواد شیمیایی سرطان‌زا هستند یا ممکن است کودکان را حتی قبل از تولد با آسیب مواجه کنند. برخی دیگر از مواد نیز ممکن است موجب واکنش‌های آلرژیک در برخی از مردم شوند. بر اساس مقاله‌ای که در تاریخ ۵ ژوئن ۲۰۰۵ در نشریه بیزنس ویک منتشر شد، آن بخش از جمعیت جهان که نسبت به مواد شیمیایی آلرژیک پیدا کرده است تا سال ۲۰۲۰ با رشد ۶۰ درصدی مواجه خواهد شد.

شرکت O Ecotextiles تولیدکننده پارچه‌های ارگانیک با کیفیت بالا، به دنبال آن است که آگاهی‌ها را نسبت به نحوه انتخاب مواد نساجی افزایش دهد و از فرآیندها، شیوه‌ها، منابع انرژی و مواد زیست‌سازگار، از آغاز فرآیند تولید منسوجات تا زمان تحویل آن به منازل، حمایت و پشتیبانی کند. این شرکت تلاش می‌کند روش‌های تولید پارچه‌ها را به نحوی تغییر دهد که محصول نهایی در عین لوکس بودن و لطافت، غیرسمی و سازگار با محیط زیست نیز باشد.

صنعت نساجی به عنوان یکی از صنایع با بیشترین آلاینده‌گی در جهان شناخته می‌شود چراکه این صنعت به مقادیر زیادی از دو ماده احتیاج دارد:

۱- مواد شیمیایی: بیش از ۲ هزار ماده شیمیایی مختلف در صنعت نساجی استفاده می‌شود که از آنجمله می‌توان به انواع رنگ، عامل‌های انتقال و ... اشاره کرد.

۲- آب: یک منبع طبیعی محدود که به سرعت در حال کمیاب شدن است؛ با این حال تقریباً در تمام مرحله فرآیند تولید منسوجات، یعنی هم در مرحله انتقال مواد شیمیایی استفاده‌شده در جریان آن مرحله و هم برای

- توسط تولیدکنندگانی تولید نمی‌شوند که دستمزدهای نامناسب پرداخت می‌کنند یا شرایط کاری نامطلوبی در آنها حاکم است.

مصرف آب:

صنعت نساجی یکی از شیمیایی‌ترین صنایع در کره زمین است و بعد از کشاورزی، رتبه اول را در آلوده کردن آب پاک به خود اختصاص می‌دهد. برای تولید پارچه کافی جهت پوشش دادن یک میل، حدود ۵۰۰ گالون آب مورد نیاز است. تقریباً نیم میلیارد نفر از مردم جهان در مناطقی زندگی می‌کنند که با خشکسالی مزمن مواجه‌اند و تا سال ۲۰۲۵، این تعداد با افزایش ۵ برابری، بین یک‌سوم تا یک‌دوم از کل جمعیت جهان را شامل خواهد شد. مصرف جهانی آب پاک نیز هر ۲۰ سال دو برابر می‌شود. شرکت O Ecotextiles با یک کارخانه مستقر در جنوب ایتالیا ارتباط دارد که در فرآیند بافندگی تار پودی خود اصلاً از آب استفاده نمی‌کند.

آلودگی آب:

هر ساله کارخانجات نساجی میلیون‌ها گالون پساب خود را تخلیه می‌کنند که مملو از مواد شیمیایی نظیر فرمالدئید، کلر، فلزات سنگین (مانند سرب و جیوه) و مواد دیگر است. این پساب از مهم‌ترین عوامل تخریب محیط زیست و بیماری‌های انسان است. همچنین پساب کارخانجات اغلب دارای دما و pH بالا است که هر دو بسیار مخرب هستند. تمام کارخانجاتی که با شرکت O Ecotextiles کار می‌کنند، تجهیزات اصلاح و انجام عملیات روی پساب را در محل دارند. به ازای هر ۲۵ متر از پارچه رومبلی که توسط شرکت مذکور تولید شده، از تزریق ۲۳۰۰ لیتر مواد شیمیایی به پساب جلوگیری شده است.

الیاف:

شرکت O Ecotextiles بر استفاده از

ویسکوز را با حداقل زیان‌های زیست محیطی تولید می‌کند. به طوری که در پساب حاصله، اسید سولفوریک با استفاده از باکتری به طور کامل خنثی می‌شود.

این شرکت صرفاً الیافی را استفاده می‌کند که بدون هرگونه آف‌کش، علف‌کش، یا کودهای شیمیایی سمی رشد کرده‌اند.

پنبه دومین محصول کشاورزی مخرب در جهان برای محیط زیست محسوب می‌شود به طوری که ۲۵ درصد از کل آفت‌کش‌های مورد استفاده در جهان، برای محصول پنبه مصرف می‌شوند. اکثر انواع پنبه نیاز به آبیاری دارند

و ترکیب مواد شیمیایی (ناشی از آفت‌کش‌ها و کودهای شیمیایی) با آب، یک مجرای مستقیم برای گردش مواد شیمیایی سمی در منابع آب زیرزمینی در سراسر جهان ایجاد می‌کند. اگرچه شرکت O Ecotextiles از پنبه ارگانیک استفاده می‌کند، اما این شرکت به دنبال بازنگری در استفاده از آن است چراکه پنبه ارگانیک یک محصول شدیداً تشنه

الیافی نظیر کنف، کتان، و آباکا تاکید می‌کند؛ این نوع الیاف از ساقه گیاهان نشأت گرفته‌اند. الیاف مورد استفاده این شرکت شامل موارد زیر هستند:

- کنف و کتان ساخته‌شده از گیاه شاهدهانه که برای استخراج الیاف از ساقه این گیاه، فرآیندهای بیولوژیکی به کار رفته است. رنگ این الیاف متفاوت است و به شرایط آب و هوایی زمان کشت و خیساندن، ظرافت و ... بستگی دارد.

- الیاف بامبو مورد استفاده توسط شرکت O Ecotextiles زیستگاه‌های خرس پاندا را تحت تاثیر قرار نمی‌دهد. تقریباً تمام انواع الیاف بامبو با استفاده از فرآیند ویسکوز تولید شده‌اند که در آن از اسیدسولفوریک استفاده می‌شود. (الیاف بامبو تولیدشده به روش غیرویسکوز برای استفاده در مبلمان یا پوشاک بسیار درشت هستند) این شرکت الیاف بامبو

است. بر همین اساس، شرکت مذکور صرفاً از پنبه ارگانیکی استفاده می‌کند که از مزارعی که در معرض بارندگی طبیعی کافی بوده‌اند، استحصال شده است.

سفیدگری (Bleaching):

سفیدکننده کلر به عنوان یک ماده به شدت سمی برای محیط‌زیست و مصرف‌کنندگان شناخته می‌شود. اما هنوز مواد شیمیایی مبتنی بر کلر برای سفید کردن پارچه‌ها استفاده می‌شوند. در کارخانجات مرتبط با شرکت O Ecotextiles روش سفیدگری باید مبتنی بر اکسیژن (پراکسید هیدروژن) باشد و پساب نیز تحت عملیات قرار می‌گیرد. در یکی از کارخانجات، از ازن برای سفیدگری استفاده می‌شود که یک تکنولوژی بسیار جدید است. این تکنولوژی بر پایه استفاده از آب سرد استوار است (به جای اینکه پارچه چندین ساعت در حمام آب گرم نگه داشته شود) و در نهایت، ازن به آب و اکسیژن تجزیه می‌شود.

رنگری:

بسیاری از تولیدکنندگان نساجی از رنگ‌هایی

استفاده می‌کنند که آمین‌های آروماتیک آزاد می‌کنند (مانند بنزیدین، تولوئیدین). خروجی حمام رنگ ممکن است حاوی فلزات سنگین، آمونیاک، نمک‌های آکالی، مواد جامد سمی و مقادیر زیادی رنگدانه‌ها باشد که اکثر آنها سمی هستند. حدود ۴۰ درصد از رنگزاهای مورد استفاده در جهان حاوی پیوند آلی کلر هستند که به عنوان ماده سرطان‌زا شناخته می‌شود. البته رنگ‌های طبیعی اثر منفی بسیار اندکی دارند که به نوع رنگ و عامل تثبیت‌کننده (mordant) رنگ بستگی دارد. برخی از عوامل تثبیت‌کننده رنگ روی پارچه نظیر کروم بسیار سمی و با تاثیر مخرب بالا هستند. مقادیر زیادی مواد رنگزای طبیعی برای رنگریزی مورد نیاز است که معمولاً معادل یا حتی دوبرابر وزن خود الیاف است. لذا رنگ‌های طبیعی که از گیاهان وحشی و گل‌سنگ‌ها تهیه می‌شوند، اثرات مخرب زیادی برای محیط زیست خواهند داشت.

شرکت O Ecotextiles از رنگ‌های ری‌اکتیو کم‌تاثیر در یک سیستم مدار بسته استفاده می‌کند. اگرچه در حال حاضر، رنگ‌های ری‌اکتیو با کمترین تاثیر منفی در

دسترس هستند، اما در بهترین حالت، حدود ۸۰ درصد از رنگدانه‌ها روی پارچه باقی می‌مانند ولی مابقی وارد فاضلاب می‌شوند. البته آب حاوی این رنگدانه‌ها جمع‌آوری شده و قبل از بازگشت به اکوسیستم تحت عملیات قرار می‌گیرند. لازم به ذکر است رنگ‌های شرکت O Ecotextiles هیچ نوع فلز سنگینی در خود ندارند.

تکمیل:

شرکت O Ecotextiles هیچ نوع از روش‌های تکمیل عملکردی (مانند تکمیل ضدآتش) روی پارچه‌های خود انجام نمی‌دهد. با این حال، این شرکت بعد از تولید پارچه، استفاده از برخی مواد مقاوم در برابر شعله را پیشنهاد می‌کند که هیچ نوع مواد شیمیایی سمی نظیر VOCها، PBDEها، BFR-decaها و ... را به دنبال نخواهند داشت. این شرکت به جای استفاده از مواد شیمیایی مضر برای نرم کردن و تکمیل پارچه، مواد ساخته‌شده از موم زنبور عسل، آلوئه ورا و ویتامین A را استفاده می‌کند.

منابع در دفتر نشریه موجود است.

۱۰ کشور تولیدکننده عمده پشم در جهان

مترجم: فهیمه خراسانی

کاربردهای خاصی در نساجی شده و در تولید لباس‌ها و پارچه‌های ظریف به کار می‌روند. پشم متوسط نیز درجه ظرافت کمتری از نوع ظریف داشته و بیشتر در منسوجات کشفاف و کاموا و پتو به کار می‌رود.

پشم آمیخته نیز از انواع پشم‌های موجود در بازار به شمار می‌رود که به دلیل رنگ خوب و درخشندگی که دارد در تولید کشفاف، پارچه‌های پشمی، فاستونی و نمدهای ظریف به کار می‌رود. پشم بلند نیز از انواع دیگر

نشان‌دهنده جایگاهی است که این محصول در تاریخچه بازار جهانی داشته است.

انواع پشم موجود در بازار

جالب است بدانید پشم گوسفند که رایج‌ترین و پرکاربردترین پشم موجود در بازارهای جهانی است، انواع مختلفی داشته و شامل این موارد می‌شود: پشم ظریف که عمدتاً از گوسفندان مرتع و عموماً از نژاد مرینوس به دست می‌آید و ظرافت موجود در آنها باعث

با توجه به اینکه صنعت نساجی در دنیای امروز کاربرد زیادی داشته و پوشاک و پارچه از جمله صنایع مهم این صنعت محسوب می‌شوند، بالطبع بازار مواد اصلی این صنایع نیز اهمیت زیادی پیدا کرده است و در این میان، پشم به عنوان یکی از مهم‌ترین مواد اولیه صنعت نساجی جایگاه خاصی دارد. به همین منظور در این گزارش به معرفی این صنعت و ذکر بزرگ‌ترین کشورهای تولیدکننده آن می‌پردازیم.

پشم صنعتی چند هزار ساله

از جمله مهم‌ترین الیافی که در صنعت نساجی کاربرد بسیار زیادی دارد، پشم است که بازار قابل توجهی را در این زمینه به وجود آورده است و امروزه کشورهای زیادی به تولید و صادرات این محصول مشغول هستند. پشم گوسفند، موی بز، خرگوش و انواع محدود دیگری از این صنعت وجود دارند که در میان همه این محصولات، پشم گوسفند مهم‌ترین نوع محسوب شده و بازار جهانی پشم جهان را به تصرف خود درآورده است. امروزه پشم در صنایع متعددی مانند نمبافی، قالیبافی و نساجی به کار می‌رود و در این میان، بیشترین میزان کاربرد را نیز در صنعت نساجی دارد و سابقه استفاده از پشم در تولید پارچه به ۴ هزار سال قبل از میلاد بازمی‌گردد که این امر

خود را در درجه بالایی قرار دهند، همچنین همان گونه که در آمار فوق دیده می‌شود، ایران نیز با داشتن رتبه پنجم در آمار مذکور، از جمله تولیدکنندگان برجسته پشم در سطح جهان به شمار می‌رود.

چین از استرالیا نیز پیشی گرفت

اگرچه تا چند سال قبل استرالیا به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده پشم جهان به شمار می‌رفت و با اینکه کماکان نیز این کشور به عنوان یکی از تولیدکنندگان مهم پشم مرغوب در جهان به شمار می‌رود، اما کشور چین در حال پیشی گرفتن از استرالیا در زمینه صنعت پشم است، به طوری که بسیاری از زمین‌های بزرگ خود را برای پرورش گوسفند و برداشت پشم اختصاص داده است و آمار ارائه شده نیز به خوبی نشان می‌دهد که چین توانسته است تولید پشم خود را به اندازه‌ای برساند که کشوری مانند استرالیا را نیز بتواند پشت سر گذاشته و عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده پشم را از آن خود کند.

می‌روند، ضمن اینکه استرالیا بزرگ‌ترین صادرکننده پشم گوسفند در جهان شناخته می‌شود. به طور کلی می‌توان چند کشور عمده را در جهان نام برد که به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکنندگان پشم در دنیا محسوب می‌شوند و جایگاه مهمی را در اقتصاد این صنعت از آن خود کرده اند. به همین منظور در ادامه نام بزرگ‌ترین تولیدکنندگان پشم را با ذکر مقدار پشم تولیدشده آنها به ترتیب بیان خواهیم کرد:

چین: ۴۰۱,۵۰۰ تن، استرالیا: ۳۶۳,۳۵۰ تن، نیوزیلند: ۱۶۶,۶۷۰ تن، انگلستان: ۶۹,۲۰۰ تن، ایران: ۶۲,۴۰۰ تن، مراکش: ۵۶,۷۳۰ تن، سودان: ۵۶,۲۴۰ تن، روسیه: ۵۶,۵۰۰ تن، آرژانتین: ۵۵,۵۰۰ تن و هند: ۴۶,۷۰۰ تن.

با توجه به آمار فوق می‌توان گفت چین، استرالیا و نیوزیلند بزرگ‌ترین تولیدکنندگان پشم در سطح جهان به شمار می‌روند که توانسته‌اند با حفظ یک فاصله قابل توجه از دیگر کشورهای تولیدکننده، حجم تولید پشم

پشم‌های موجود در بازار است که عمدتاً از گوسفندان گوشتی تهیه شده و کاربرد آنها بیشتر در تهیه اورکت، پتو، پارچه‌های پشمی و نمد است. همچنین لازم به ذکر است پشم ضخیم که به پشم قالی نیز معروف است، از گوسفندانی به دست می‌آید که عمدتاً پشم آنها ضخیم بوده و صرفاً در صنعت قالیبافی به کار می‌روند.

عمده ترین تولیدکنندگان پشم جهان

بزرگ‌ترین کشورهای تولیدکننده پشم در جهان دارای مزارع بزرگ پرورش گوسفند بوده و انواع مختلف نژادهای گوسفند را با توجه به نوع پشمی که دارند پرورش می‌دهند و در این میان کیفیت پشم تولیدشده به نژاد گوسفند بستگی دارد، مثل گوسفند مارینو که بهترین پشم را دارد. جالب است بدانید ۶۰ درصد از پشم خام تولیدشده در صنعت نساجی و پوشاک کاربرد داشته و استرالیا و نیوزیلند نیز به عنوان بهترین تولیدکنندگان محصولات پشمی از نظر کیفیت به شمار

گزارش ماهانه کمیته مشورتی جهانی پنبه (۱۴ نوامبر ۲۰۱۶)

چین ذخایر مازاد خود را کاهش می‌دهد

درصدی به ۲۲,۴ میلیون تن برسد. در واقع با وجود کاهش ۲ درصدی سطح زیر کشت و رسیدن آن به ۲۹,۷ میلیون هکتار، این موضوع به کمک افزایش ۹ درصدی بازده میانگین محصول و رسیدن آن به ۷۵۳ کیلوگرم در هکتار، جبران خواهد شد. هند همچنان به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده پنبه در جهان باقی خواهد ماند هرچند تولید این کشور نسبت به رقم ۵,۸ میلیون تن در فصل زراعی ۱۶-۲۰۱۵ احتمالاً تغییری نخواهد کرد.

همچنین انتظار می‌رود تولید پنبه در چین با کاهش ۴ درصدی به ۴,۶ میلیون تن بالغ گردد و در مقابل، تولید ایالات متحد آمریکا با رشد ۲۴ درصدی به ۳,۵ میلیون تن برسد. در پاکستان نیز بعد از افت ۳۴ درصدی تولید به دلیل شرایط نامطلوب آب و هوایی، رقابت محصولات دیگر، قیمت‌های پایین و هجوم کرم سرخ، پیش‌بینی می‌شود میزان تولید پنبه با ۲۴ درصدی بهبود به ۱,۹ میلیون تن در فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ افزایش پیدا کند. همچنین در کشور برزیل بعد از کاهش موجودی پنبه در سال ۲۰۱۶ به دلیل صادرات چشمگیر، انتظار می‌رود میزان تولید پنبه با ۸ درصد افزایش به ۱,۴ میلیون تن برسد.

مصرف

پیش‌بینی دبیرخانه کمیته مشورتی جهانی حاکی از آن است که در فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ مصرف جهانی پنبه، بدون تغییر نسبت به سال قبل معادل ۲۳,۸ میلیون تن خواهد بود؛ حتی با وجود اینکه شکاف بین قیمت‌های پلی‌استر و قیمت‌های بین‌المللی پنبه افزایش پیدا کرده است. انتظار می‌رود مصرف کارخانجات در سه کشور اصلی مصرف‌کننده پنبه یعنی بنگلادش، ویتنام و ایالات متحد آمریکا، افزایش پیدا کند به طوری که میزان مصرف بنگلادش با ۱۲ درصد افزایش به ۱,۲ میلیون تن، ویتنام با ۱۳ درصد افزایش به ۱,۱ میلیون تن و آمریکا با یک درصد افزایش به ۷۶۲ هزار تن خواهد رسید. افزایش مصرف پنبه در این سه کشور، کاهش مصرف در چین، ترکیه و برزیل را جبران خواهد کرد. پیش‌بینی

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک» به نقل از دبیرخانه کمیته مشورتی جهانی پنبه، موجودی پایان دوره پنبه از فصل زراعی ۱۰-۲۰۰۹ تا ۱۵-۲۰۱۴ به میزان ۱۴۰ درصد افزایش یافته و به رکورد جهانی ۲۲,۲ میلیون تن رسیده است. اما در فصل زراعی ۱۶-۲۰۱۵ افت تولید جهانی، به کاهش ۱۴ درصدی موجودی انبارها و رسیدن آن به ۱۹,۱ میلیون تن منجر شده است. پیش‌بینی می‌شود موجودی پایان دوره با ۷ درصد کاهش مجدد به ۱۷,۸ میلیون تن در فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ بالغ گردد چراکه چین همچنان به سیاست کاهش موجودی خود ادامه خواهد داد.

ذخایر پنبه چین به عنوان کشوری که بیشترین موجودی مازاد پنبه را در اختیار دارد، با ۱۳ درصد کاهش به ۱۱,۳ میلیون تن رسیده چراکه دولت این کشور در حد فاصل ماه‌های مه تا سپتامبر ۲۰۱۶، بیش از ۲ میلیون تن از ذخایر ملی خود را فروخته است. همچنین دولت چین سهمیه واردات در سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ را به میزانی که به سازمان تجارت جهانی تعهد دارد، محدود کرده است و اعلام کرده که این روند را در سال ۲۰۱۷ نیز ادامه خواهد داد. علاوه بر این، دولت چین قصد دارد فروش ذخایر پنبه خود را در مارس ۲۰۱۷ یعنی زمانی که بخش عمده محصولات جدید نیز به فروش خواهند رفت، آغاز کند. بر همین اساس، انتظار می‌رود موجودی پنبه چین با ۱۵ درصد کاهش به ۹,۶ میلیون تن تا پایان فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ بالغ گردد. در خارج از چین نیز بعد از کاهش ۱۶ درصدی موجودی پنبه و رسیدن آن به ۷,۹ میلیون تن، پیش‌بینی می‌شود میزان موجودی با رشد ۴ درصدی به ۸,۲ میلیون تن در این فصل زراعی برسد. همچنین انتظار می‌رود نسبت «موجودی به مصرف» پنبه در جهان (منهای چین) معادل ۳۴ درصد باشد که حدوداً معادل ۴ ماه مصرف پنبه و در راستای میانگین دهساله این شاخص است.

تولید

پیش‌بینی می‌شود در فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ تولید جهانی پنبه با افزایش ۷

درصدی به ۱,۱ میلیون تن بالغ خواهد شد. همچنین انتظار می‌رود میزان صادرات پنبه توسط ایالات متحد آمریکا با جهش ۲۶ درصدی به ۲,۵ میلیون تن برسد چراکه فراوانی محصول پنبه در این فصل زراعی، حجم قابل توجهی مازاد پنبه قابل صادرات برای آمریکا به ارمغان خواهد آورد. در مقابل، میزان صادرات پنبه هند در فصل ۱۷-۲۰۱۶ احتمالاً با نزول ۳۴ درصدی به ۸۲۵ هزار تن خواهد رسید چراکه موجودی پنبه این کشور بعد از کاهش ۲۱ درصدی در فصل زراعی ۱۶-۲۰۱۵ باید مجدداً انباشته شود و لذا صادرات از دستور کار خارج خواهد شد.

می‌شود مصرف پنبه در چین با ۲ درصد کاهش به ۷,۲ میلیون تن، ترکیه با ۳ درصد کاهش به ۱,۴۵ میلیون تن و برزیل با ۱۲ درصد کاهش به ۶۴۵ هزار تن بالغ گردد.

تجارت

پیش‌بینی می‌شود واردات جهانی پنبه در فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ با رشد ۴ درصدی به ۷,۵ میلیون تن برسد. در مورد بنگلادش حجم واردات با ۱۰ درصد افزایش به ۱,۲ میلیون تن خواهد رسید و در مورد ویتنام نیز واردات پنبه با رشد ۱۵

پیش‌بینی میزان عرضه و تقاضای جهانی پنبه (همه ارقام به میلیون تن)

۲۰۱۶-۱۷		۲۰۱۵-۱۶		۲۰۱۴-۱۵		دوره
تغییرات ماهانه	میزان	تغییرات ماهانه	میزان	تغییرات ماهانه	میزان	شرح
-۰,۱۴	۲۲,۴۰	-۰,۰۸	۲۱,۰۲	۰,۰۰	۲۶,۲۰	تولید
-۰,۰۵	۲۳,۷۵	۰,۰۳	۲۳,۸۱	۰,۰۰	۲۴,۲۰	مصرف
۰,۰۷	۷,۴۸	-۰,۰۱	۷,۲۱	۰,۰۰	۷,۵۷	واردات
۰,۰۷	۷,۴۸	۰,۰۳	۷,۵۲	۰,۰۷	۷,۸۱	صادرات
-۰,۳۲	۱۷,۷۸	-۰,۲۳	۱۹,۱۴	-۰,۰۷	۲۲,۲۴	موجودی آخر دوره
	۷۴		۷۰		۷۱	شاخص Cotlook A (سنت/پوند)

ICAC

SUPPLY AND DISTRIBUTION OF COTTON

November 3, 2016

Seasons begin on August 1

	2011/12	2012/13	2013/14 Est.	2014/15 Est.	2015/16 Est.	2016/17 Proj.
	Million Metric Tons					
BEGINNING STOCKS						
WORLD TOTAL	10.333	15.351	18.342	20.476	22.242	19.14
CHINA	2.087	6.181	9.607	12.109	12.917	11.27
USA	0.566	0.729	0.903	0.651	0.980	1.05
PRODUCTION						
WORLD TOTAL	27.848	26.785	26.169	26.199	21.024	22.40
INDIA	6.239	6.290	6.766	6.562	5.746	5.77
CHINA	7.400	7.300	6.950	6.500	4.753	4.55
USA	3.391	3.770	2.811	3.553	2.806	3.49
PAKISTAN	2.311	2.002	2.076	2.305	1.514	1.88
BRAZIL	1.877	1.310	1.734	1.563	1.289	1.39
UZBEKISTAN	0.880	1.000	0.910	0.885	0.832	0.82
OTHERS	5.750	5.113	4.923	4.831	4.084	4.51
CONSUMPTION						
WORLD TOTAL	22.788	23.521	23.737	24.199	23.813	23.75
CHINA	8.635	8.290	7.517	7.479	7.330	7.18
INDIA	4.231	4.731	5.057	5.261	5.243	5.25
PAKISTAN	2.121	2.216	2.470	2.492	2.268	2.28
EUROPE & TURKEY	1.498	1.560	1.611	1.692	1.687	1.63
VIETNAM	0.410	0.492	0.673	0.875	1.007	1.14
BANGLADESH	0.700	0.765	0.880	0.937	1.077	1.21
USA	0.718	0.762	0.773	0.778	0.751	0.76
BRAZIL	0.897	0.910	0.862	0.797	0.733	0.65
OTHERS	3.578	3.795	3.894	3.887	3.717	3.66
EXPORTS						
WORLD TOTAL	9.846	10.061	9.010	7.805	7.522	7.48
USA	2.526	2.836	2.293	2.449	1.993	2.50
INDIA	2.159	1.685	2.014	0.914	1.255	0.82
CFA ZONE	0.597	0.828	0.973	0.893	0.972	1.07
BRAZIL	1.043	0.938	0.485	0.851	0.939	0.79
UZBEKISTAN	0.550	0.690	0.615	0.550	0.544	0.46
AUSTRALIA	1.010	1.343	1.057	0.520	0.613	0.64
IMPORTS						
WORLD TOTAL	9.786	9.788	8.712	7.572	7.215	7.48
CHINA	5.342	4.426	3.075	1.804	0.959	0.98
VIETNAM	0.379	0.517	0.687	0.934	1.001	1.15
BANGLADESH	0.680	0.631	0.967	0.964	1.108	1.22
INDONESIA	0.540	0.686	0.651	0.728	0.640	0.65
TURKEY	0.519	0.803	0.924	0.800	0.918	0.91
TRADE IMBALANCE 1/ STOCKS ADJUSTMENT 2/	-0.060 0.018	-0.274 0.001	-0.298 0.000	-0.233 0.000	-0.307 0.000	0.00 0.00
ENDING STOCKS						
WORLD TOTAL	15.351	18.342	20.476	22.242	19.141	17.78
CHINA	6.181	9.607	12.109	12.917	11.272	9.58
USA	0.729	0.903	0.651	0.980	1.049	1.28
ENDING STOCKS/MILL USE (%)						
WORLD-LESS-CHINA 3/	65	57	52	56	48	48
CHINA 4/	72	116	161	173	154	133
COTLOOK A INDEX 5/	100	88	91	71	70	

1/ The inclusion of linters and waste, changes in weight during transit, differences in reporting periods and measurement error account for differences between world imports and exports.

2/ Difference between calculated stocks and actual: amounts for forward seasons are anticipated.

3/ World-less-China's ending stocks divided by world-less-China's mill use, multiplied by 100.

4/ China's ending stocks divided by China's mill use, multiplied by 100.

5/ U.S. cents per pound.

مجری طرح پنبه وزارت جهاد کشاورزی مطرح کرد:

۱۶۰ هزار تن وش امسال از مزارع کشور برداشت می‌شود

کشاورزی خاطرنشان کرد که اغلب این بذرها از ارقام زودرس هستند.

تولید ۱۶۰ هزار تن وش پنبه در کشور

هزارجریبی سطح سبز پنبه در ۱۸ استان کشور در سال جاری را ۷۰ هزار هکتار عنوان و برآورد کرد که از این سطح ۱۶۰ هزار تن وش پنبه تولید شود. وی یادآور شد که سال گذشته ۱۵۰ هزار تن وش پنبه از اراضی زیر کشت به دست آمد. مجری طرح پنبه معاونت امور زراعت با بیان این که در استان گلستان امسال سطح زیرکشت این محصول افزایش ۱۰ درصدی داشته است، گفت: به رغم آن که سطح زیر کشت پنبه تقریباً برابر با سال گذشته است،

اما به علت افزایش عملکرد، تولید بیشتری خواهیم داشت. وی میانگین عملکرد تولید وش پنبه امسال را ۲۳۰۰ کیلوگرم در هکتار عنوان و خاطر نشان کرد که میانگین عملکرد تولید این محصول در سال ۹۴ حدود ۲۲۰۰ کیلوگرم در هکتار بوده است.

به گفته هزارجریبی استان‌های خراسان رضوی، فارس و گلستان سه استان برتر در حوزه کاشت پنبه هستند که سطح زیرکشت آنها بالای ۱۰ هزار هکتار می‌باشد. وی بهبود بهره‌وری آب، توسعه کشت حفاظتی

هزارجریبی با اشاره به این که امسال نیز نزدیک به دو هزار تن بذر اصلاح‌شده پنبه برای بهبود عملکرد تولید، میان کشاورزان توزیع شد، اظهار داشت: بذره‌های اصلاح‌شده در ۵۰ هزار هکتار اراضی کشاورزی کشت شده و در ۲۰ هزار هکتار دیگر کشاورزان از بذر خود مصرفی استفاده کرده‌اند. وی افزود: با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده، تولید بذره‌های اصلاح‌شده پنبه و اقدام‌های ترویجی پیش‌بینی می‌کنیم سال آینده مصرف این بذرها توسط کشاورزان افزایش یابد. مجری طرح پنبه وزارت جهاد

مجری طرح پنبه وزارت جهاد کشاورزی پیش‌بینی کرد که امسال تولید بذر این محصول با دو برابر افزایش نسبت به سال قبل به حدود ۳۷۰۰ تن برسد. ابراهیم هزارجریبی گفت: بذره‌های پنبه از ۱۱ رقم اصلاح‌شده توسط شرکت‌های خصوصی که دارای مجوز رسمی و تحت نظارت موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال هستند برای کشت سال آینده تولید می‌شوند. وی سطح زیرکشت بذر پنبه کشور در سال جاری را نزدیک به ۳۶۰۰ هکتار عنوان کرد.

موقع با آن مبارزه نشود عملکرد تولید کاهش می‌یابد.

هزارجریبی افزود: تلاش می‌شود با مبارزه بیولوژیک و شیمیایی خسارت ناشی از آفات کاهش یابد. مجری طرح پنبه معاونت امور زراعت در مورد چالش پرهزینه بودن برداشت و ش پنبه اذعان داشت: در برداشت دستی و ش پنبه، هزینه‌ها زیاد و زمان طولانی است و از این رو ما برای افزایش برداشت ماشینی این محصول برنامه‌ریزی کرده‌ایم. وی با اشاره به برداشت ماشینی و ش پنبه از چهار هزار هکتار اراضی کشاورزی ابراز امیدواری کرد که امسال با مدیریت بیشتر، برداشت ماشینی و ش پنبه کمی افزایش یابد. هزارجریبی درباره مزیت کشت پنبه نیز گفت: کشت پنبه در تناوب با محصولاتی مانند گندم صورت می‌گیرد و منجر به پایداری و افزایش عملکرد تولید این محصولات می‌شود.

داد: تقریباً نیمی از الیاف پنبه مورد نیاز صنایع نساجی کشور از تولید داخل تامین می‌شود. وی خرید تضمینی و ش پنبه را از جمله شیوه‌های حمایتی از کشت این محصول دانست و اظهار داشت: دولت امسال قیمت خرید تضمینی هر کیلوگرم و ش پنبه را دو هزار و ۹۳۲ تومان اعلام کرده که در صورت لزوم توسط سازمان تعاون روستایی خرید تضمینی صورت می‌گیرد. هزارجریبی میزان خرید تضمینی و ش پنبه در سال گذشته توسط سازمان تعاون روستایی را ۲۳ هزار تن معادل ۱۵ درصد و ش پنبه تولیدی کشور عنوان کرد و گفت: مابقی این محصول به صورت توافقی توسط بخش خصوصی و کارخانه‌های پنبه‌پاک‌کنی فروش رفته است. وی خسارت ناشی از آفات و برداشت پرهزینه را دو چالش عمده در حوزه پنبه کشور نام برد و تصریح کرد: زراعت پنبه در معرض آفاتی مانند کرم غوزه و آفت سنک است و اگر به

و استفاده از بذرهای اصلاح‌شده داخلی و خارجی و بهبود شرایط آب و هوایی را از عوامل افزایش عملکرد و ش پنبه عنوان کرد. هزار جریبی با بیان این که برداشت و ش پنبه امسال از اواخر مردادماه در استان گلستان آغاز شده است، تصریح کرد: در حال حاضر برداشت این محصول در سه استان مازندران، خراسان رضوی و خراسان شمالی نیز انجام می‌گیرد و استان‌های آذربایجان شرقی و اردبیل به تازگی کار برداشت را شروع کرده‌اند. وی میزان برداشت فعلی و ش پنبه در چهار استان گلستان، مازندران، خراسان رضوی و خراسان شمالی را ۱۲ هزار تن عنوان و پیش‌بینی کرد تا آخر مهرماه ۱۰ درصد و ش پنبه کشور برداشت شود.

تامین نیمی از الیاف صنایع نساجی در کشور

مجری طرح پنبه معاونت امور زراعت ادامه

چالش‌های عمومی بخش پنبه در جهان

گروه مترجمین مجله

نمایندگان فدراسیون بین‌المللی تولیدکنندگان نساجی با ذکر مثال نشان دادند که چگونه صنعت نساجی و همچنین پنبه، با سه چالش اساسی یعنی آب، انرژی و نیاز به ایده‌های خلاقانه جدید مواجه است. ضروری است که صنعت پنبه از طریق تولید بذرهایی با مصرف آب کم، تمرکز بر کاهش مصرف انرژی در بخش پنبه‌پاک‌کنی و حمل و نقل، و همچنین ابداع و استفاده از ایده‌های جدید به خصوص برای افزایش راندمان و کاهش هزینه‌ها، گام‌هایی را برای غلبه بر چالش‌های

پلی‌استر نشان می‌دهد که این محصول سهم قابل توجهی از بازار را برای محصولات پایین‌دستی نظیر نخ، فیلامنت، استیپل و پوشاک به دست آورده است. این روند از قیمت‌های پایین‌تر پلی‌استر نشئت می‌گیرد که خود به عواملی همچون کاهش قیمت‌های نفت و ظرفیت مازاد صنعتی در صنعت پلی‌استر بازمی‌گردد.

غلبه بر چالش‌های صنعت نساجی:

در نشست اخیر کمیته مشورتی جهانی پنبه،

هفتاد و پنجمین نشست سالانه کمیته مشورتی جهانی پنبه (ICAC) از ۳۰ اکتبر تا ۴ نوامبر ۲۰۱۶ در اسلام‌آباد پاکستان برگزار شد. در این نشست ۳۷۸ نفر شامل نمایندگانی از ۱۴ کشور عضو، ۴ سازمان بین‌المللی و ۴ کشور غیرعضو حضور داشتند و در پایان آن، بیانیه‌ای در ارتباط با مسائل و چالش‌های بخش پنبه جهانی مطرح شد. بخش‌های مهم این بیانیه به سمع و نظر خوانندگان می‌رسد:

پیشی گرفتن تقاضا از تولید برای دومین سال متوالی:

تولید جهانی پنبه در فصل زراعی ۱۶-۲۰۱۵ به دلایلی همچون هجوم آفات، قیمت‌های رقابتی محصولات دیگر، تغییرات آب و هوایی و ... کاهش پیدا کرد و همین موضوع، به کاهش موجودی جهانی منجر شد. اگرچه موجودی انبارهای پنبه همچنان بالاتر از حد معمول است، اما روند کاهش و تعدیل این موجودی مازاد آغاز شده است. با این حال، بخش پنبه جهانی همچنان با یک محیط به شدت رقابتی و پرچالش مواجه است.

رقابت ناشی از پلی‌استر بزرگ‌ترین تهدید بخش پنبه:

سهم پلی‌استر از بازار جهانی الیاف پیوسته رو به افزایش است. نتایج تحقیقات کمیته مشورتی در مورد عوامل اقتصادی رشد مصرف

مذکور بردارد. یک نمونه از این اقدامات می‌تواند استفاده از سیستم‌های طبقه‌بندی پنبه در مقیاس بالا به جای روش‌های سنتی طبقه‌بندی چشمی باشد. همچنین در نشست اخیر پیشنهاد شد که کشورهای تولیدکننده پنبه به سمت تولید محصولات دارای ارزش افزوده که می‌تواند زمینه‌ساز اشتغال و سایر فعالیت‌های اقتصادی باشد، حرکت کنند.

هزینه‌های تولید پنبه:

دبیرخانه کمیته مشورتی گزارشی در مورد هزینه تولید پنبه خام ارائه کرد که بر اساس آن، میانگین جهانی هزینه خالص تولید الیاف پنبه (به استثنای هزینه زمین) در فصل زراعی ۱۶-۲۰۱۵ رقم ۱,۱۶ دلار به ازای هر کیلوگرم بوده است.

کاهش رد پای آب در بخش پنبه:

رشد تقاضا برای آب، تغییرات آب و هوایی و افزایش جمعیت در جهان، فشار مضاعفی برای مصرف آب در بخش کشاورزی به طور عام و کاشت پنبه به طور خاص وارد می‌آورد. در نشست کمیته مشورتی، پژوهشگران و کارشناسان محیط زیست راه‌هایی را برای کاهش مصرف آب در بخش پنبه ارائه کردند. این راهکارها شامل موارد ذیل است: ارزیابی دقیق عملکرد سیستم‌های آبیاری؛ کاهش تلفات آب در حین انتقال؛ اجرای کشاورزی صیانتی؛ استفاده از آبیاری قطره‌ای؛ استفاده از مدل‌های زمان‌بندی آبیاری؛ حداکثرسازی بازده مصرف آب به ازای واحد سطح؛ بهره‌گیری از روش‌های نوآوری آبیاری نظیر شیارهای کوتاه؛ و نهایتاً پرورش بذرهای مقاوم در برابر خشکسالی با راندمان بالا از طریق روش‌های پرورش متداول و مهندسی ژنتیک.

برخی از تجارب انجام‌گرفته نشان داده که با اتخاذ روش‌های فوق، مصرف آب به طور قابل توجهی کاهش یافته و در عین حال،

درآمدهای کشاورزان ارتقا پیدا کرده است.

کاهش حمایت‌های دولتی نسبت به گذشته:

گزارش سالانه کمیته مشورتی جهانی پنبه در مورد اقدامات حمایتی دولت‌ها از بخش پنبه نشان می‌دهد که این حمایت‌ها در فصل زراعی ۱۶-۲۰۱۵ رقم ۷,۲ میلیارد دلار بوده که ۳۰ درصد نسبت به رکورد ثبت‌شده در فصل زراعی ۱۵-۲۰۱۴ یعنی ۱۰,۷ میلیارد دلار، پایین‌تر است. نکته دیگر اینکه موجودی عظیم انباشته‌شده که در اثر مداخلات دولتی از فصل ۱۲-۲۰۱۱ تا ۱۵-۲۰۱۴ حاصل شده، روند کاهش خود را آغاز کرده است. عرضه منظم این موجودی به بازار پنبه، یک عامل کلیدی برای توسعه بازار در سال‌های آینده خواهد بود.

پنبه زیستی در حال توسعه:

کاشت پنبه زیستی (Biotech cotton)، نوع و ترکیب آفات را هم در بسیاری از

کشورها تغییر داده و به همین دلیل، تغییر در روش‌های کنترل آفات نیز ضروری است. تولید پنبه زیستی، کشاورزان را از طریق کاهش نیاز به اسپری‌های حشره‌کش و بهبود بازده موثر، منتفع خواهد کرد بدون آنکه هزینه‌های کود شیمیایی و عملیات کشاورزی افزایش پیدا کند. البته آفت کرم سرخ در برخی کشورها نسبت به تکنولوژی‌های جدید مقاوم در برابر کرم، مقاومت بیشتری نشان می‌دهند. در سال ۲۰۱۵ آفاتی همچون کرم سرخ و مگس سفید ضررهای سنگینی به بازده مزارع در هند و پاکستان وارد کردند که لازم است در برخی موارد به بذرهای سنتی و روش‌های سنتی کنترل کرم در برخی کشورها بازگشته شود. آنچه که ذکر شد بخش‌های مهم بیانیه نشست سالانه کمیته مشورتی جهانی پنبه بود. اعضای این کمیته ضمن تشکر از میزبانی پاکستان در نشست اخیر، توافق کردند که هفتاد و ششمین نشست سالانه آنها اکتبر ۲۰۱۷ به میزبانی ازبکستان برگزار گردد.

نزول تولید پنبه در پاکستان

استراتژی جدید در بخش پنبه پاکستان اجرا می‌شود

زیادی از این پنبه تولیدی، توسط ۵۲۱ کارخانه نساجی پاکستان مصرف می‌شود، هرچند مقدار قابل توجهی (بیش از یک میلیون عدل) به صادرات اختصاص پیدا می‌کند. با این حال، به منظور تامین تقاضا برای الیاف پنبه بسیار بلند، حدود ۲ میلیون عدل پنبه نیز سالانه وارد این کشور می‌شود.

پاکستان همچنین ارائه‌دهندگان و عرضه‌کنندگان تکنولوژی را در سطح ملی و بین‌المللی ترغیب می‌کند که جدیدترین و موثرترین تکنولوژی‌های محافظت در برابر کرم را به کشاورزان و پنبه‌کاران این کشور معرفی کرده و به اجرا بگذارند.

هیبرید، تقویت مدیریت مزرعه و محصول، افزودن سطح زیر کشت پنبه، حداقل کردن ضایعات بعد از کشت، افزایش تولید پنبه، تقویت بازده تولید در هر هکتار، پرورش بذره‌های مقاوم در برابر آفات، ترویج کشت پنبه اصلاح‌شده (Bt cotton) و تقویت کیفیت عمومی پنبه تولیدی.

در پاکستان، محصول پنبه توسط ۱,۳ میلیون کشاورز و در بیش از ۳,۱ میلیون هکتار زمین تولید و کشت می‌شود که این رقم ۱۵ درصد از مجموع سطوح قابل کشت را در این کشور شامل می‌شود. میانگین تولید پنبه در پاکستان بین ۱۲,۷ تا ۱۴ میلیون عدل شناور است. بخش

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، تولید پنبه پاکستان در فصل زراعی ۱۶-۲۰۱۵ با ۲۸ درصد کاهش مواجه شده است. دلایلی همچون: تغییرات آب و هوایی، گرایش به کشت محصولات رقیب، قیمت‌های پایین پنبه در بازار و شیوع کرم سرخ از جمله عوامل موثر در این کاهش بوده‌اند. در پاکستان، زیان‌های اقتصادی ناشی از آلودگی و ناخالصی زنجیره ارزش پنبه، از پنبه خام گرفته تا پوشاک نهایی، رقم ۱,۴ میلیارد دلار در سال برآورد شده است. سیاست آینده پاکستان در بخش پنبه، چند استراتژی را در بر می‌گیرد که عبارتند از: اصلاح و بهبود منابع ژنتیکی، توسعه پنبه

کاربرد فناوری نانو در تولید منسوجات خودتمیز شونده

چکیده

افزایش تقاضای عمومی برای منسوجات بهداشتی و عاری از آلودگی سبب تسریع در روند پژوهش و تولید منسوجات محافظ و خودتمیز شونده شده است. با توجه به افزایش جمعیت جهان، مقاوم شدن عوامل بیماری زا به آنتی بیوتیک های موجود به یک نگرانی جهانی تبدیل شده است. باقی ماندن میکروارگانیسم ها و عوامل آلاینده بر سطوح مختلف از جمله منسوجات، سبب انتقال آنها به افراد یا نقاط دیگر خواهد شد. تحقیقات نشان داده است که امکان بقای برخی باکتری های بیماری زا بر سطوح پلیمری و منسوجات تا بیش از ۹۰ روز وجود دارد. در این راستا، به کارگیری سطوح خودتمیز شونده،

نه تنها افراد را از معرض ابتلا به بیماری های مختلف مصون نگه می دارد؛ بلکه مانع ایجاد بوی نامطبوع، لکه و تخریب سطوح می شود. استفاده از فناوری-نانو رویای داشتن منسوجات و پوشاک عاری از آلودگی را در مواردی از جمله پوشاک ورزشی، نظامی و منسوجات خانگی محقق ساخته است. استفاده از فناوری تولید منسوجات و سطوح خودتمیز شونده، به دلیل کاهش میزان مصرف آب، انرژی و شوینده های دارای بنیان نفتی از نظر حفظ محیط زیست نیز مورد توجه قرار دارد.

مقدمه

منسوجات کارا (Functional textiles) دسته ای از منسوجات هستند که علاوه بر دارا

بودن خصوصیات ذاتی منسوج، از ویژگی های ارزشمند دیگری نظیر خود تمیز شوندگی، ضد میکروب، ضد آب و لکه، ضد آتش و ... بهره مند می باشند. در این میان بازار تولید منسوجات خودتمیز شونده به سرعت در حال رشد است. به طور خلاصه دو رویکرد متفاوت برای ایجاد منسوجات خودتمیز شونده وجود دارد.

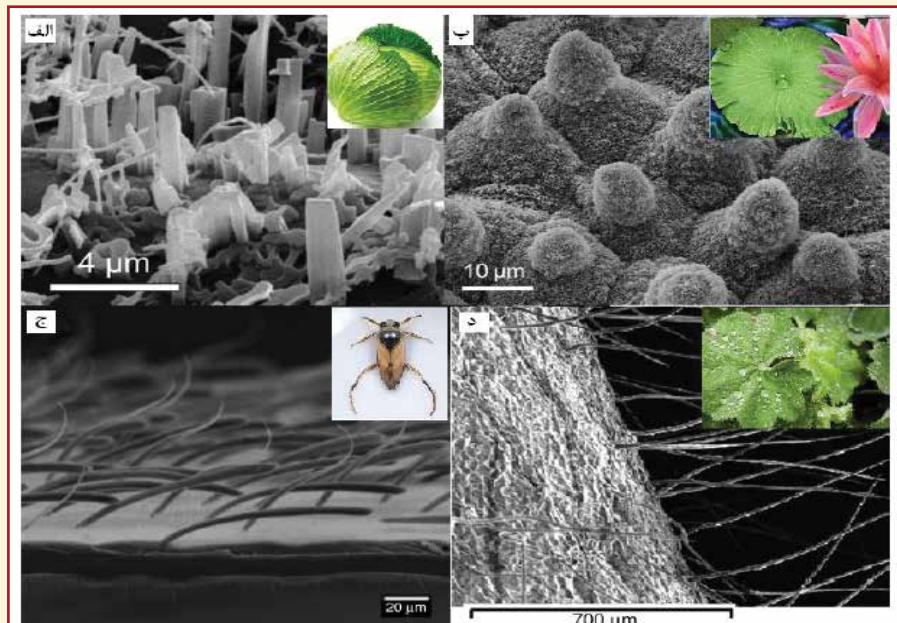
۱- کاربرد فناوری نانو در تولید منسوجات خودتمیز شونده ی ابر آب گریز
این خاصیت با اصلاح شیمیایی و هندسی سطح منسوجات حاصل می شود. ایجاد ناهمواری های نانو و میکرومتری با استفاده از یک پوشش آب گریز سبب می شود، آلودگی های سطح منسوج به راحتی در حضور آب از روی منسوج آب گریز غلطیده و جدا شود و به این ترتیب سطح منسوج تمیز باقی بماند. ایده ایجاد چنین محصولی از ساختار طبیعی برگ نیلوفر آبی الهام گرفته شده است.

سهولت حرکت قطرات آب بر روی سطح از جمله مکانیزم های شناخته شده برای خاصیت خودتمیز شوندگی در نمونه های طبیعی یاد شده (شکل ۲) می باشد. قطره آب به دلیل زاویه تماس زیاد بر روی این سطوح به راحتی با حرکت دادن خواهد لغزید. این نوع حرکت به قطره آب امکان جارو کردن ذرات آلاینده و اضافی موجود بر سطح را می دهد.

شکل ۱. تقسیم بندی سطوح خود تمیز شونده

ناهمواری های نانومقیاس بر سطح منسوجات استفاده کرد. استفاده از نانوذرات فلزی علاوه بر ایجاد خاصیت خودتمیزشوندگی سبب بروز خواص دیگری از جمله خاصیت ضد میکروب و رسانش الکتریکی می شود. استفاده از روش گرمایی از جمله روش های تکمیل پارچه پنبه ای با استفاده از نانوکریستال های اکسید روی به شمار می رود. در این روش پس از قراردادن نانومپله های ZnO برای ایجاد زبری نانومقیاس بر سطح پارچه، از پوشش دودسیل تری متوکسی سیلان به منظور ایجاد خاصیت آب گریزی بر سطح استفاده می شود [۱]. استفاده از نانوذرات نقره برای ایجاد ناهمواری سطح علاوه بر خاصیت خودتمیزشوندگی سبب ایجاد خاصیت ضد میکروبی سطح نیز می شود. به این منظور می توان از تکمیل پارچه پنبه ای با استفاده از نیترات نقره و هیدروکسید پتاسیم و سپس آب گریز کردن سطح با استفاده از اکلیل تری اتوکسی سیلان استفاده کرد [۲].

شکل ۲ برخی از نمونه های سطوح خودتمیزشونده طبیعی. (الف) برگ گیاه کلم، (ب) برگ نیلوفر آبی، (ج) موی بدن حشره آبخستر و (د) برگ گیاه پای شیر

۱-۱ اندازه گیری میزان ترشوندگی سطوح

معمولا میزان ترشوندگی سطوح با اندازه گیری زاویه تماس پایا یک قطره آب در تماس با سطح ارزیابی می شود. همان گونه که در شکل ۳ مشاهده می شود، زاویه میان سطح و انحناي قطره که در تماس با سطح قرار دارد، به عنوان زاویه تماس (CA) در نظر گرفته می شود. بر این اساس، زاویه تماس بیش از ۹۰ درجه بیانگر آب گریز بودن، زاویه تماس کمتر از ۳۰ درجه بیانگر آب دوست بودن و زاویه کمتر از ۵ درجه بیانگر آب دوست بودن و زاویه بیش از ۱۵۰ درجه بیانگر

آب گریز بودن سطح می باشد.

۲-۱ روش های تولید منسوجات آبر آب گریز

از آنجایی که خاصیت آب گریزی و میزان ناهمواری سطح در ارتباط مستقیم با یکدیگر هستند. بنابراین ایجاد ناهمواری های نانومقیاس با استفاده از قراردادن نانوذرات با اندازه یکنواخت روی سطح امکان پذیر می باشد.

۱-۲ استفاده از نمک های فلزی

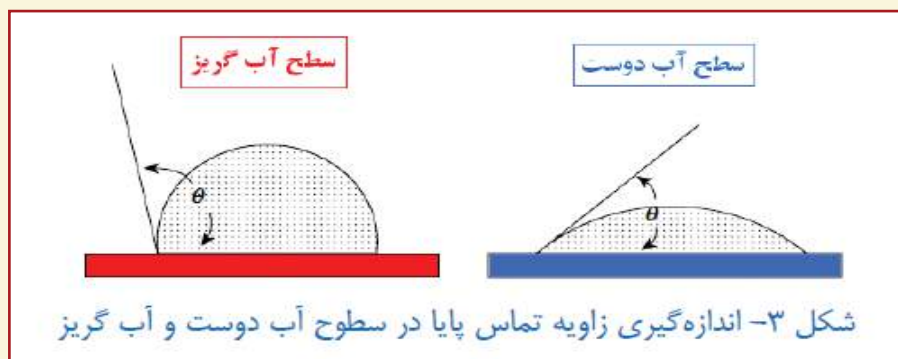
از نانوذرات فلزی می توان برای ایجاد

۲-۲-۱ استفاده از نانولوله های کربنی

علاوه بر نانوذرات فلزی از نانولوله های کربن (CNTs) نیز می توان برای ایجاد ناهمواری های نانومقیاس بر سطح منسوجات بهره برد. با قراردادن منسوج پنبه ای در سوسپانسیون نانولوله کربن می توان ساختاری ناهموار بر سطح پنبه ایجاد کرد [۴].

۳-۲-۱ استفاده از ترکیبات سیلانی

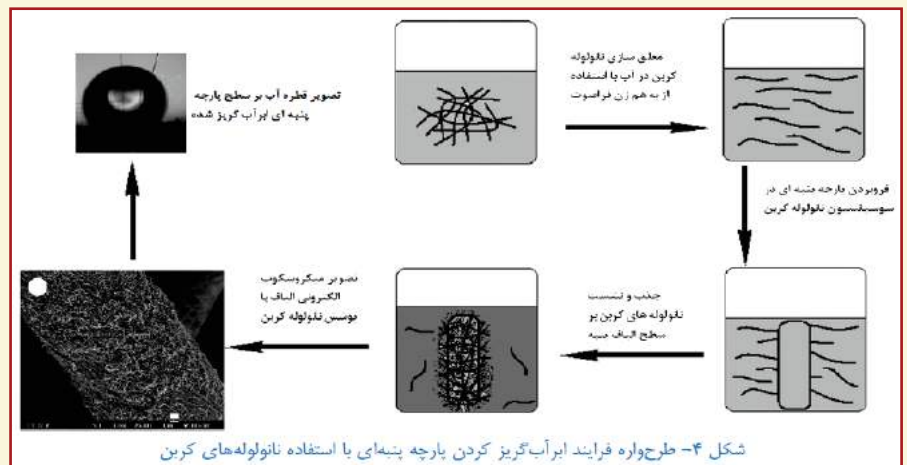
استفاده از فرایند سل-ژل به منظور تکمیل منسوجات با ترکیبات سیلانی روش دیگری برای ایجاد سطوح آبر آب گریز می باشد. چنانچه از ذرات سیلیکا بر روی پارچه پنبه ای آمین دار شده استفاده شود، گروه های آمین با پلی دی متیل سیلوکسان دارای یک عامل اپوکسی واکنش می دهد. در این تکمیل علی رغم ایجاد سطح آبر آب گریز، به دلیل حضور ذرات با ابعاد یک میکرون بر سطح پارچه، نرمی و انعطاف پذیری

شکل ۳- اندازه گیری زاویه تماس پایا در سطوح آب دوست و آب گریز

۱-۲-۵ روش خودآرایی لایه لایه

در این روش هر لایه بر سطح قبلی که از بار مخالف برخوردار است قرار داده می شود. برخلاف روش های دیگر پوشش دهی نظیر غوطه وری یا پد کردن، در این روش کنترل ضخامت لایه بر منسوج با تغییر تعداد لایه های ایجاد شده امکان پذیر است. به منظور ابرآب گریز کردن منسوج پنبه ای از لایه نشانی متوالی پلی الکترولیت و نانوذرات سیلیکا و در پی آن عملیات فلوروآکیل سیلانی استفاده می شود. با رسوب نشانی سه لایه، زاویه تماس بیش از ۱۵۰ درجه حاصل می شود و با افزایش تعداد لایه ها این زاویه افزایش می یابد. تکمیل انجام شده تا ۳۰ بار شستشوی ماشینی پایدار خواهد ماند [۸].

شکل ۴- طرحواره فرایند ابرآب گریز کردن پارچه پنبه ای با استفاده از نانوذله های کربن

پنبه دستخوش آسیب نمی شود [۵].

۱-۲-۴ اصلاح سطح با استفاده از پلاسما

پلاسما حالت چهارم ماده و متشکل از مخلوطی از یون ها، رادیکال های آزاد و ذرات تهییج شده است که به دو گروه اصلی پلاسمای حرارتی و سرد تقسیم بندی می شود. به دلیل انرژی بالا در پلاسمای حرارتی، این روش فقط برای مواد معدنی پایدار نظیر فلزات و اکسیدهای فلزی استفاده می شود. پلاسمای سرد به دلیل دمای پایین تر برای سطوح حساس تر نظیر پلیمرها منسوجات پیشنهاد می شود. تغییرات ایجاد شده در سطح در اثر افزوده و یا جدا شدن ذرات از سطح صورت می گیرد. از پلاسما برای ایجاد خراش سطحی، فعال سازی، پیونددهی ماده ثانویه به

سطح و پلیمریزاسیون روی سطح استفاده می شود که ایجاد خراش سطحی یا نشانند نانوذرات برای ایجاد ناهمواری سطحی برای تولید منسوجات خودتمیزشونده مورد استفاده قرار می گیرد. روش رسوب گذاری بخار شیمیایی تقویت شده با پلاسما (PECVD) روشی مناسب برای ایجاد پوشش نانومتری بر سطح منسوجات می باشد. برای مثال روش CVD برای پوشش دهی نانومقیاس سطح پارچه پنبه ای با سیلیکون و در پی آن ایجاد یک لایه فلوروکربنی با استفاده از روش پلاسما بر سطح پارچه مذکور، سبب ایجاد پارچه پنبه ای ابر آب گریز می شود. همچنین گزارش شده رسوب نشانی فیلم نازکی از تفلون با استفاده از روش لیزر پالسی سبب ایجاد ناهواری های نانومتری بر سطح سلولز و آب گریز شدن سطح پنبه می شود [۷].

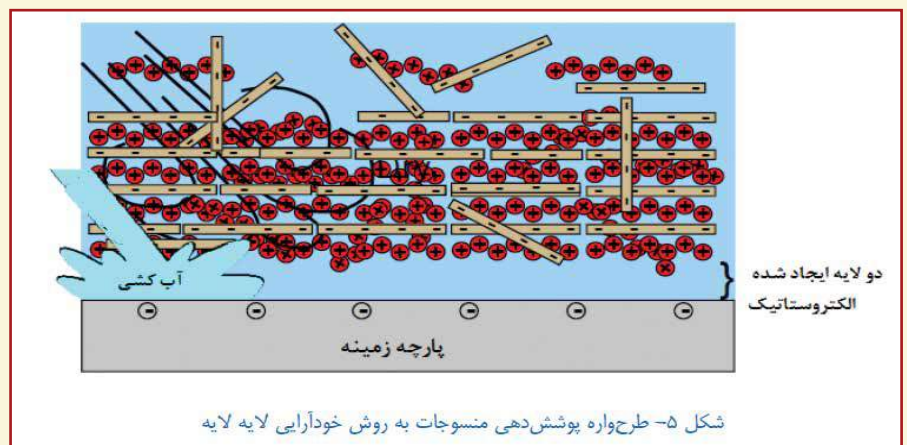
۱-۳-۳ روش های تولید منسوجات خود تمیز شونده با خاصیت فوتوکاتالیستی

دانشمندان با الهام از خاصیت فوتوستنتز در گیاهان، موفق به کشف پدیده الکترولیز آب در اثر تابش نور شدند. آنها دریافتند که واکنش های نوری-شیمیایی در محلول الکترولیت آبی حاوی دی اکسید تیتانیوم (آند) و پلاتینیوم (کاتد) در اثر تابش پرتو فرابنفش، می تواند منجر به تجزیه آب به اکسیژن و هیدروژن شود. همین امر سبب معرفی مواد فوتوکاتالیست دوست دار محیط زیست به عنوان عواملی برای ایجاد تجزیه آلودگی در اثر تابش نور خورشید شد [۹].

۱-۳-۱ سازوکار ترکیبات فوتوکاتالیست

ماده فوتوکاتالیست، ماده ای حساس به نور است که در اثر دریافت انرژی نور خاصیت اکسیداسیون قدرتمندی از خود بروز می دهد. مبنای سازوکار مواد فوتوکاتالیست بر تهییج شدن و انتقال الکترون های مدار ظرفیت به مدار هدایت در اثر جذب انرژی معادل یا بیش از اختلاف انرژی این دو مدار استوار است (شکل ۶).

ترکیباتی نظیر ZrO_2 ، SnO_2 ، $SrTiO_3$ و ZnO ، ZnS ، $CdSe$ ، $CdTe$ ، WO_3

شکل ۵- طرحواره پوشش دهی منسوجات به روش خودآرایی لایه لایه

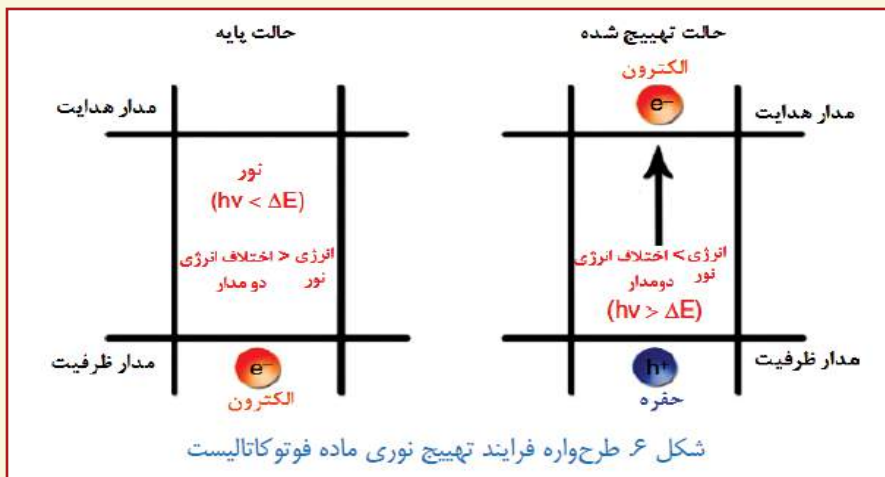
Fe_2O_3 به دلیل اختلاف انرژی کم میان مدار ظرفیت و هدایت و قابلیت جذب نور به عنوان مواد فوتوکاتالیست شناخته شده اند. با این وجود در میان آنها دی اکسید تیتانیوم (TiO_2) به دلیل مزیت های متعدد نسبت به سایر مواد فوتوکاتالیست، بیشتر مورد استفاده قرار می گیرد [۱۰]. دی اکسید تیتانیوم از قابلیت اکسایش قوی و پایداری شیمیایی مطلوبی در اثر تابش نور خورشید برخوردار است. از نظر اقتصادی، تیتانیوم یکی از عناصر فراوان در زمین محسوب می شود که سهولت و فراوانی دسترسی به این ماده موجب پایین بودن بهای این ماده ارزشمند شده است. دی اکسید تیتانیوم غیرسمی است و به عنوان رنگدانه در محصولات آرایشی، رنگ ها و حتی مواد افزودنی خوراکی استفاده می شود. دی اکسید تیتانیوم که با عنوان اکسید تیتانیوم چهار ظرفیتی یا تیتانیا نیز شناخته می شود، به سه حالت کریستالی آناتاز، روتایل و بروکیت وجود دارد که در این میان نوع آناتاز از فعالیت فوتوکاتالیستی بیشتری برخوردار است (شکل ۷).

۱-۳-۲ تکمیل خودتمیزشونده

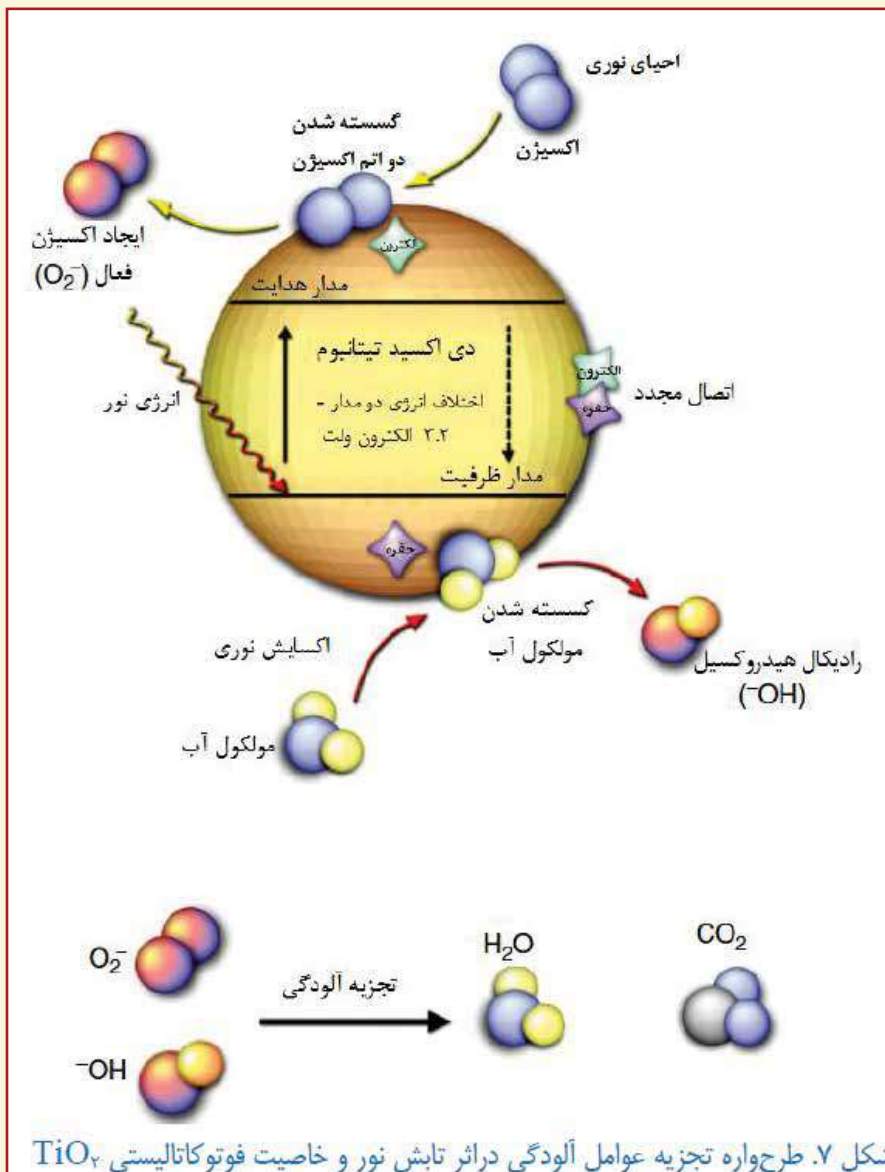
منسوجات سلولزی

تکمیل خودتمیزشونده پارچه پنبه ای نخستین بار با استفاده از کلوئید دی اکسید تیتانیوم آناتاز با روش پد-خشک-پخت انجام شد. از آنجایی که دی-اکسید تیتانیوم از قابلیت جذب پرتو فرابنفش برخوردار است، لذا پایداری نوری و محافظت از منسوج تکمیل شده از مقابله با پرتو فرابنفش بسیار حائز اهمیت است.

استفاده از پلاسما فرکانس رادیویی (RF) (خلاء/ فشار جو)، پلاسما ریزموج (MV) و پرتو دهی فرابنفش (خلاء/ فشار جو) از جمله روش های آماده سازی سطح پارچه پنبه ای است. در این عملیات گروه های عاملی نظیر کربوکسیلیک، پرکربوکسیلیک، اپوکسید و پراکسید از طریق برهم کنش عوامل تهییج شده، بار منفی کسب کرده و از قابلیت اتصال به دی اکسید تیتانیوم برخوردار خواهند شد [۱۲].

شکل ۶ طرحواره فرایند تهییج نوری ماده فوتوکاتالیست

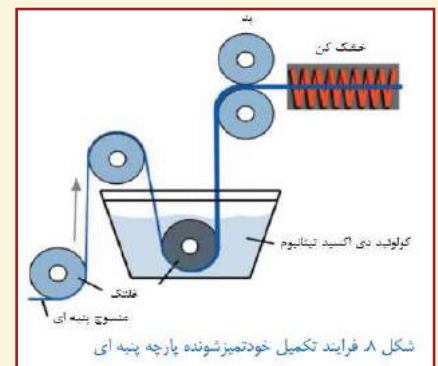

شکل ۷. طرحواره تجزیه عوامل آلودگی در اثر تابش نور و خاصیت فوتوکاتالیستی TiO_2

۱-۳-۳ تکمیل خودتمیز شونده

منسوجات پروتئینی

به دلیل محدودیت های ناشی از ترکیب شیمیایی، مقاومت حرارتی و پایداری نوری منسوجات پروتئینی، تحقیقات پیرامون تکمیل خودتمیز شونده این منسوجات کمتر صورت گرفته است. برخلاف پنبه، ساختار شیمیایی منسوجات پروتئینی با حضور کمتر از ۵۰ درصد گروه های عاملی سطحی، همچون کربوکسیلیک و هیدروکسیل، برای اتصال دی اکسید تیتانیوم

چندان مناسب نیست. به همین دلیل به کمک روش های اصلاح سطح همچون پلاسما RF، پلاسما MW پرتو دهی فرابنفش در خلاء و ... امکان ایجاد گروه های عاملی دارای بار منفی بر سطح الیاف پشم/ نایلون وجود دارد [۱۳]. افزودن گروه های کربوکسیلیک به مکان های فعال پشم از جمله گروه های کربوکسیلیک، هیدروکسی، آمینو و تایل، واکنش پذیری زنجیر اصلی الیاف پشم را بهبود می دهد [۱۴].

۱-۳-۴ تکمیل خودتمیز شونده

منسوجات مصنوعی

منسوجات مصنوعی نظیر پلی استر یا پلی آمید به دلیل عدم وجود گروه های عاملی با قابلیت اتصال به دی اکسید تیتانیوم، از سازگاری ضعیفی با این ماده برخوردارند. محققان استفاده از روش های اصلاح سطح نظیر پلاسما RF و MW و پرتو دهی فرابنفش را برای آماده سازی و فرایند سل-ژل را برای پوشش دهی منسوجات

مصنوعی با مواد فوتوکاتالیست پیشنهاد کرده اند. از پرتو دهی ریز موج برای رسوب دهی TiO_2 بر الیاف پلی وینیل الکل (PVA) در دمای محیط استفاده می شود. الیاف تکمیل شده به این روش علاوه بر خاصیت فوتوکاتالیستی از اثر ضد میکروبی برخوردار می باشند [۱۵].

۱-۳-۵ تولید الیاف خودتمیز شونده

در تحقیقات اخیر، تولید الیاف کامپوزیتی حاوی نانوذرات TiO_2 به جای تکمیل الیاف تولید شده پیشنهاد شده است. برای مثال می توان به تولید الیاف پلی پروپیلن حاوی نانوذرات TiO_2 با استفاده از روش ذوب ریسی اشاره کرد [۱۶]. با این وجود افزایش کارایی منسوجات تهیه شده به روش های ذکر شده اخیر به تحقیقات بیشتری نیازمند است. الیاف خودتمیز شونده حاوی نانومواد فوتوکاتالیست در منسوجات بی بافت، برای مصارف بهداشتی نظیر دستمال کاغذی و فیلترهای خودتمیز شونده مورد استفاده قرار می گیرند.

۱-۴-۱ کاربرد منسوجات خودتمیز شونده

۱-۴-۱-۱ منسوجات با خواص چند منظوره
رفع انواع بوهای نامطبوع نظیر بوی حاصل از تعریق، کفش، وسایل نقلیه و دود سیگار و لکه های حاصل از انواع نوشیدنی ها، روغن و آلاینده های محیطی در منسوجات در بیشتر مواقع به شستشوی معمولی یا خشک شویی نیازمند است که سبب صرف هزینه، استفاده از آب و مواد شوینده می شود. الیاف طبیعی نظیر پشم و ابریشم اغلب در معرض حمله میکروارگانیسم ها قرار می گیرند؛ استفاده از TiO_2 با سازوکاری مشابه تجزیه عوامل آلاینده، منجر به تجزیه هاگ قارچ های موجود بر الیاف می شود [۱۷].

الیافی نظیر پلی استر، پشم و ابریشم به دلیل حضور گروه های آروماتیک، پرتو فرابنفش نور خورشید را جذب می کنند. در حالی که الیافی نظیر پنبه و نایلون از این قابلیت برخوردار نیستند. علاوه بر نوع الیاف، وزن متفاوت پارچه، رنگ،

ساختار، تخلخل و انعطاف پذیری می تواند بر جذب یا انتشار پرتو فرابنفش موثر باشد. به دلیل قابلیت جذب پرتو فرابنفش توسط TiO_2 ، منسوجات تکمیل شده با این ماده، محافظت خوبی در برابر UV از خود نشان می دهند. از منسوجات یاد شده می توان برای تهیه پوشاک ویژه نوزادان، کودکان، سالمندان، لباس تاستانی و لباس کار در فضای باز و حتی سایبان استفاده کرد [۱۸].

از جمله موارد کاربرد این فناوری می توان به تکمیل خودتمیز شونده پوشاک نظامی اشاره کرد. محققان مرکز Natick آمریکا در پی تحقیقات فراوان برای تولید این منسوجات، موفق به دستیابی به فناوری پوشش دهی Omniphobic بر منسوجات شدند که سبب دفع آب و روغن شدن سطح یونیفرم های نظامی امریکایی شدند.

۱-۴-۲ منسوجات خانگی

منسوجات خانگی خودتمیز شونده نظیر دستمال های آشپزخانه، حوله حمام، پارچه های رومبلی و غیره از جمله کاربردهای جدید این منسوجات به شمار می روند. علاوه بر حفظ پاکیزگی، جلوگیری از انتشار عوامل بیماری زا از جمله مزایای دیگر استفاده از این منسوجات می باشد.

منسوجات خودتمیز شونده تجاری

با وجود انجام تحقیقات فراوان در مورد استفاده از فناوری نانو در تولید منسوجات خودتمیز شونده، بازار تجاری این محصولات همچنان نوپاست. در ادامه به برخی نمونه های تجاری شده اشاره می شود.

۲- پژوهش در ایران

در ایران چندین پروژه دکتری، کارشناسی ارشد و کارشناسی در دانشگاه های مختلف در مورد خودتمیز شوندگی منسوجات انجام شده و مقالات علمی حاصل از آنها به انتشار رسیده است که به برخی از آنها در ذیل اشاره می شود.

• پژوهشگران دانشگاه صنعتی امیرکبیر با استفاده از کامپوزیت نانو ذرات تیتانیوم / آهن / نقره الیاف پلی استری چند منظوره را تولید کردند که دارای کاربردهایی در حوزه پزشکی است و فرآیند تولید آن آلودگی‌های زیست محیطی ندارد [۲۷].

• محققان نساجی دانشگاه علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی با استفاده از نانو کامپوزیت گرافن-دی اکسید تیتانیوم موفق به ایجاد ویژگی‌های برجسته‌ای در پارچه‌های پنبه‌ای از جمله رسانایی الکتریکی و خاصیت ضد

میکروبی عالی و خود تمیز شونده‌گی شدند و بدین طریق کیفیت پارچه‌های پنبه‌ای را بهبود بخشیدند [۲۸].

• در تحقیقی که در دانشگاه امیرکبیر صورت گرفت، لکه‌بری از پارچه‌های پنبه، پلی استر و پشم با استفاده موضعی از محلول نانودی اکسید تیتانیوم مورد بررسی قرار گرفته است.

• در تحقیقی که در دانشگاه صنعتی اصفهان صورت گرفته است، پارچه‌های پلی استری پوشش داده شده با پلی وینیل کلراید (PVC) به عنوان متداول ترین ماده در ساخت سازه‌های

پارچه ای بررسی شدند. ترکیبی از ماده‌ای با انرژی سطحی کم و نانو ذرات مورد استفاده قرار گرفت، تا ناهمواری‌های موثری بر روی سطح PVC ایجاد شود و با کاهش سطح تماس، موجب کاهش چسبندگی ذرات آلودگی و قطرات آب به سطح گردد.

• بررسی تاثیر کرونا بر خواص خود تمیز شونده‌گی پارچه پنبه‌ای عمل شده با نانوذرات TiO_2 از مطالعات انجام شده در دانشگاه آزاد اسلامی یزد می-باشد. در این پژوهش از عملیات کرونا برای افزایش میزان چسبندگی نانوذرات TiO_2 بر روی کالا استفاده شده است. نتایج بدست آمده نشان میدهد که با افزایش میزان شدت و زمان کرونا، میزان چسبندگی نانوذرات TiO_2 و همچنین خاصیت خود تمیز شونده‌گی بر روی کالای پنبه ای افزایش یافته است.

• محققان دانشگاه آزاد اسلامی از سنتز نانو کامپوزیت سربین ابریشم و نانوذرات TiO_2 و پوشش دهی این نانو کامپوزیت روی سطح منسوجات به منظور تکمیل چندگانه خود تمیز شونده، ضد پرتو فرابنفش و... استفاده کردند [۲۹].

۳- نتیجه گیری

پیش بینی می شود استفاده از منسوجات خود تمیز شونده به دلایل متعدد از جمله تمایل مصرف کنندگان به افزایش سطح پاکیزگی، بحران و کمبود آب و مصرف بی رویه مواد شوینده نفتی با رشد چشم گیری در آینده نه چندان دور مواجه شود. بر این اساس به نظر می رسد بازار رو به رشد این محصولات در دنیا با پیشرفت های فناورانه سرعت بیشتری بگیرد و شاهد توسعه منسوجات خود تمیز شونده با به کار گیری فناوری نانو در سال‌های پیش رو باشیم. منابع در دفتر نشریه موجود است.

تی شرت‌های تولید شرکت Silic با استفاده از فناوری نانو از خاصیت خود تمیز شونده‌گی ابر آب‌گریز بهره مند هستند [۲۲].

شرکت MacMax تولیدکننده پارچه‌های صنعتی با غشاء نانوذرات دی اکسید تیتانیوم و پلی تترافلورواتیلن (PTFE) و پلی وینیل کلراید (PVC) جهت مصارف چادر و سایبان های عظیم [۲۳].

Nano-Fresh®

منسوج خود تمیز شونده و شاداب کننده که حاوی نانوذرات نقره و دی اکسید تیتانیوم است، سبب عدم ایجاد بوی نامطبوع در لباس‌های ورزشی می‌شود [۲۴].

نخ SelfClear ساخت شرکت ژاپنی Exlan دارای ساختار چند لایه با میکرو حفره‌هایی با قطر چند ده نانومتر روی سطح الیاف اکریلیک بوده که با ایجاد ساختار حفره‌ای نانومتری از نسبت سطح جانبی بیشتر برخوردار شده است. به دلیل استفاده از اکسید تیتانیوم فوتوکاتالیستی ویژه با ابعاد نانومتری در نخ SelfClear، با ابعادی معادل یک دهم ابعاد اکسید تیتانیومی به صورت متداول که در الیاف استفاده می‌شود، مساحت جانبی این ذرات ده برابر بیش از نمونه‌های قبلی شده است [۲۵].

نانو حفره

دی اکسید تیتانیوم فوتوکاتالیست

جای خالی فناوری روز بر تار و پود نساجی

پرویز انصاری

صنعت نساجی به ویژه حوله‌بافی از دیرباز از مزیت‌های نسبی تولیدی آذربایجان شرقی بوده است، به طوری که گفته می‌شود ۸۰ درصد حوله مورد نیاز کشور در این استان تولید می‌شود، اما آنچه آینده آن را مبهم کرده، جای خالی استفاده از فناوری‌های روز دنیاست. نقش صنایع در اقتصاد کنونی بر هیچ‌کس پوشیده نیست و در اقتصاد کشور ما نیز با وجود منابع عظیم نفتی و فرآورده‌های تولیدی از آن، همچنان بیش از ۲۰ درصد از سهم ارزش افزوده تولیدشده به صنعت تعلق دارد. در این میان، صنایع تولید منسوجات و پوشاک از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند، به طوری که می‌توان اذعان کرد مسیر صنعتی شدن کشورهای پیشرفته از رشد و توسعه صنایع نساجی آن‌ها نشئت گرفته و در واقع تولید منسوجات مختلف راه را برای صنعتی شدن آن‌ها هموار کرده است.

رییس هیئت مدیره انجمن تخصصی صنایع نساجی استان آذربایجان شرقی با اشاره به فعالیت ۸۰۰ واحد نساجی کارخانه‌ای و یکهزار واحد کارگاهی در این استان، گفت:

شرقی به ۲۵۰ هزار نفر می‌رسد. وی با اشاره به اینکه ۲۵ واحد نساجی استان تقاضای تسهیلات رونق تولید کرده‌اند و تا زمان حاضر تسهیلات ۵ واحد پرداخت شده است، گفت: ۵ درصد سهم دولت در این تسهیلات قطعی

اشتغال‌زایی این واحدها ۵۰ هزار نفر است. سید حسن پروینی با یادآوری اینکه پایه صنعت فرش هم نساجی است، گفت: با محاسبه اشتغال‌زایی صنعت فرش، میزان فرصت‌های شغلی در بخش نساجی آذربایجان

نشده است و به نظر می‌رسد تولیدکننده‌هایی که با مشکل نقدینگی مواجه‌اند باید با نرخ ۲۳ درصد تسهیلات دریافتی را بازپرداخت کنند. پروینی تسهیلات با این نرخ بالا را برای واحدهای صنعتی با سود بالا مناسب دانست و گفت: سود سالانه صنعت نساجی به ۲۰ درصد نمی‌رسد که بخواهد از تسهیلات ۲۳ درصدی استفاده کند. وی با بیان اینکه برای نوسازی و بازسازی واحدهای تولیدی باید تسهیلات خاص با بهره پایین پرداخت شود، خاطر نشان کرد: واحدهایی که دست به نوسازی زده و از فناوری روز دنیا استفاده می‌کنند در زمان حاضر سرپا هستند و مشکلات کمتری دارند. وی با اشاره به فعالیت‌های انجمن نساجی آذربایجان شرقی برای ورود دانش روز به صنایع استان، گفت: با همکاری دانشگاه هنر و دانشگاه بناب در صدد استفاده از تحقیقات علمی در این صنعت هستیم و به منظور افزایش مهارت نیروی انسانی این واحدها با دانشگاه علمی کاربردی همکاری داریم. وی دامپینگ (صادرات کالا به نرخ کمتر از قیمت تمام‌شده) را در کنار قاچاق عمده مشکل صنعت نساجی دانست و تشریح کرد: شرکت‌های چینی پوشاک از مد افتاده خود را با زیر قیمت تمام‌شده تولید به کشور ما صادر می‌کنند و از این طریق بیشترین ضربه را به تولیدکننده داخلی می‌زنند. وی رشد اقتصادی کشور چین را به خاطر بنج مارکینگ (الگوبرداری) دانست و گفت: چینی‌ها علاوه بر تقلید از صنایع پیشرفته دست به سرقت اطلاعات کشورهای توسعه‌یافته زده و از این طریق از دانش روز در تولیدات خود استفاده می‌کنند. وی با اشاره به اینکه ۱۱۰ هزار دانشجوی چینی در کشور آمریکا تحصیل می‌کنند، افزود: چینی‌ها صنایع بحرانی آمریکا را خریداری کرده و با استفاده از بخش تحقیقات و نیروهای پژوهشی این واحدها

فناوری روز را به کشور خود منتقل می‌کنند. وی بر تقویت زنجیره آخر تولید داخلی تاکید کرد و گفت: باید از طریق شرکت‌های برند و موفق فناوری روز را وارد کشور کنیم. دبیر ستاد دانش بنیان و فناوری پیشرفته نساجی در استان آذربایجان شرقی اظهار کرد: ما بیش از سرمایه به فناوری نیاز داریم.

اداره سنتی، مشکل اصلی صنعت نساجی است

مدیرعامل یک واحد نساجی نیز اداره سنتی واحدهای صنعتی را یکی از مشکلات اساسی دانست و گفت: دولت با سیاست‌گذاری مناسب باید مدیریت صنعتی واحدها را هموار کند. محمدرضا محمدرزاده بزومی با اشاره به مشکلات نیازسنجی بازارهای خارجی، حمایت دولت در این زمینه را ضروری دانست و اظهار کرد: بیشترین مشکل ما نفوذ به بازارهای خارجی است در حالی که روسیه، ارمنستان و تعدادی از کشورهای منطقه تشنه تولیدات ما هستند. وی با بیان اینکه تولید وابسته به فروش است، گفت: تا زمانی که بازار فروش تضمینی نداشته باشیم نمی‌توانیم میزان تولید خود را حفظ کنیم.

مدیر این واحد حوله‌بافی با اشاره به اینکه فروش با بازار داخلی تضمین نمی‌شود، بر ضرورت افزایش صادرات تاکید کرد و گفت: هرچند مسائل مالیاتی و کمبود نقدینگی از مشکلات این صنعت است اما مشکل اصلی ما بازار است. وی با اشاره به اینکه حجم پایین تولید موجب افزایش قیمت تمام‌شده می‌شود، گفت: در این شرایط کشورهای دیگر طمع کرده و محصولات خود را به کشور ما صادر می‌کنند. وی خاطر نشان کرد: هزینه تولید اعم از کارگر، مالیات و انرژی در سایر کشورها بیشتر از ماست ولی با توجه به تیراژ بالای تولیداتشان، قیمت تمام‌شده تولید کاهش

می‌یابد. وی تعیین زمان تحویل مشخص برای کالا را ضرورت فعالیت تجاری با کشورهای دیگر دانست و گفت: این در حالی است که در کشور ما به دلیل مشکلات پیش‌بینی نشده امکان تعیین زمان مشخصی برای تحویل تولید مشکل است.

وی با اشاره به اینکه ۸۰ درصد از حوله کشور در آذربایجان شرقی تولید می‌شود، از برنامه‌ریزی برای تشکیل کنسرسیوم صادراتی در این زیربخش صنعت نساجی خبر داد و گفت: با انسجام بخشی به توان موجود و در صورت حمایت دولت و گشایش گره‌های موجود، مسائل پیش روی صنعت نساجی قابل حل و آینده این صنعت روشن است. وی رقابت با تولیدات خارجی را با تعرفه‌های سنگین صادرات و تعرفه پایین واردات دشوار دانست و گفت: تا زمانی که اجازه واردات به کالاهای کشورهای همسایه همچون ترکیه با تعرفه پایین داده می‌شود، شکوفایی تولید داخلی دور از انتظار خواهد بود. وی تعامل دولت و بخش خصوصی را لازمه رفع مشکلات دانست و گفت: دولت با سیاست‌گذاری‌های درست می‌تواند چرخ تولید را به حرکت بیندازد. وی فراهم کردن بستر همکاری با سایر کشورها را وظیفه دولت دانست و گفت: بسیاری موارد با وجود حضور در نمایشگاه‌های خارجی به دلیل ناهماهنگی‌های موجود نتیجه مناسبی حاصل نشده است.

چالش فرسودگی ماشین‌آلات و کمبود نقدینگی بر گلو صنعت نساجی

استاد دانشگاه و اقتصاددان برجسته کشور هم فرسوده بودن ماشین‌آلات و کمبود نقدینگی را مشکل عمده صنایع نساجی دانست و خاطر نشان کرد: فعالیت در عرصه تولید فرآورده‌های نساجی به دلیل خرید نقد و فروش نسیه سرمایه در گردش بالایی نیاز دارد. حمید

استان آذربایجان شرقی در صنعت نساجی به ویژه تولید حوله، گفت: تولیدکننده‌های استان با انسجام‌بخشی به تولید و برندسازی می‌توانند نقش بیشتری در بازار داخلی و خارجی ایفا کنند.

راستی با اشاره به حمایت دولت از دانش‌بنیان شدن واحدهای تولیدی، گفت: در این صورت ارزش افزوده تولید ارتقا یافته و بازپرداخت تسهیلات بانکی هم تسهیل می‌شود. به هر حال در کنار حمایت‌های دولت از جمله پرداخت تسهیلات کم‌بهره، کاهش تعرفه صادرات و جلوگیری از دامپینگ و قاچاق به نظر می‌رسد رونق در صنعت نساجی همانند سایر صنایع نیازمند حمایت مصرف‌کننده از تولید داخلی است و تولیدکننده‌ها با افزایش کیفیت و تنوع در تولیدات خود می‌توانند این مسیر را هموار کنند.

صنعت نساجی مزیت نسبی آذربایجان شرقی است

قائم مقام سازمان صنعت، معدن و تجارت آذربایجان شرقی هم با تاکید بر ضرورت بهره‌مندی بخش تولید از تسهیلات کم‌بهره، خاطرنشان کرد: در گذشته واحدهای تولیدی برای تامین نقدینگی و سرمایه در گردش مجبور به استفاده از تسهیلات بانکی با نرخ ۲۸ تا ۳۲ درصد بودند اما با رویکرد حمایتی دولت یازدهم امکان استفاده تولیدکننده‌ها از تسهیلات ۱۸ درصدی فراهم شده است.

غلامعلی راستی با اذعان به اینکه بازپرداخت تسهیلات با نرخ ۱۸ درصدی هم برای فعالان تولیدی دشوار است، گفت: در صورت بهبود وضعیت اقتصادی، افزایش نرخ رشد داخلی و کاهش تورم انتظار می‌رود نرخ تسهیلات بانکی هم کاهش یابد. وی با اشاره به مزیت نسبی

دیپیم با بیان اینکه با نرخ بالای تسهیلات بانکی نمی‌توان تولید کرد، تنزیل مجدد (نرخ) که با آن بانک مرکزی اوراق بهادار بانک‌های تجاری را تنزیل می‌کند) را تنها راهکار کمک به تولید دانست. وی که مدیریت یکی از واحدهای تولیدی نساجی کشور در شهرستان سراب را هم بر عهده دارد، خاطرنشان کرد: بانک‌های مرکزی در کشورهای دیگر اسناد را تنزیل کرده و به روش خرید دین تسهیلات کم‌بهره می‌دهند.

دیپیم با بیان اینکه ۵۰ درصد هزینه تولید در کشور ما بهره پول است، گفت: مشکل صنعت نساجی و سایر صنایع بالا بودن نرخ بهره است که با تنزیل مجدد حل می‌شود. وی با اشاره به اینکه در روش تنزیل مجدد بانک مرکزی از حساب سپرده قانونی پول می‌دهد، گفت: در این روش بار یارانه‌ای به دولت تحمیل نمی‌شود. این استاد دانشگاه با تاکید بر اینکه نرخ تنزیل مجدد تنها برای خرید مواد اولیه باید استفاده شود، اظهار کرد: تا زمانی که تسهیلات بانکی برای اهداف مشخص نباشد از مسیر خود منحرف می‌شود. وی با بیان اینکه بیشتر واحدهای صنعتی در کشور ما قادر به بازپرداخت تسهیلات بانکی نیستند، گفت: به این ترتیب بانک طلبکارتر و تولید بدهکارتر می‌شود.

دیپیم در کنار کاهش نرخ بانکی توجه به فناوری روز را ضرورت واحدهای تولیدی دانست و گفت: با تجهیز واحدهای تولیدی به ماشین‌آلات جدید هزینه تولید هم کاهش می‌یابد. رییس انجمن اقتصاددانان کشور در شرایط کنونی رویکرد دولت برای پرداخت تسهیلات رونق تولید را مثبت ارزیابی کرد و گفت: به ویژه واحدهایی که از فناوری بالایی بهره‌مندند به این طریق می‌توانند به فعالیت خود ادامه داده و در کنار حفظ اشتغال از طریق صادرات به بهبود اقتصاد داخلی کمک کنند.

ظرفیت‌های اقتصادی احداث شهرک پوشاک در خراسان رضوی

امیر مهرزاد

رشد صنعت پوشاک در استان خراسان رضوی به حدی است که در سال گذشته این محصول توانست رتبه نخست سوغات خراسان رضوی را به خود اختصاص دهد. کسب رتبه نخست در سوغات این استان در حالی اتفاق افتاد که معروف‌ترین سوغات مشهد در سال‌های گذشته زعفران، مهر و تسیب، عطریات و نبات بوده است. به عبارتی، رشد صنعت پوشاک باعث شد حتی زعفران نیز در این رقابت به عقب رانده شود.

همچنین با توجه به رشد صنعتی پوشاک مسئولان در این استان به فکر راه‌اندازی شهرک صنعتی و تخصصی پوشاک افتادند و از سال گذشته زمزمه‌هایی در این زمینه به گوش می‌رسید. با رشد روزافزون صنایع پوشاک این زمزمه‌ها نیز افزایش یافت و به برنامه‌ریزی برای راه‌اندازی شهرک صنعتی و تخصصی پوشاک تبدیل شد.

آخرین بررسی‌ها از روند راه‌اندازی این شهرک حکایت از بررسی شاخص‌های تاثیرگذار دارد. به گفته مسئولان، اکنون روند پژوهش‌ها برای راه‌اندازی این شهرک با سرعت قابل ملاحظه پیش می‌رود اما پیچیدگی‌های راه‌اندازی این شهرک به حدی است که باعث می‌شود این پروژه به زمان بیشتری نیاز داشته باشد. یکی از شاخص‌هایی که در بررسی‌ها برای پژوهشگران اهمیت بسیاری دارد، انتقال

واحدهای تولیدی که اکنون فعالیت می‌کنند و جذب سرمایه‌گذار جدید در شهرک تخصصی پوشاک است. مسئولان برای راه‌اندازی این شهرک در نظر دارند واحدهایی را که اکنون فعالیت می‌کنند به این شهرک منتقل و برای ظرفیت‌های باقی‌مانده سرمایه‌گذاران جدید جذب کنند. بر این اساس، به نظر می‌رسد خراسان رضوی در مسیر توسعه و رشد چشمگیر صنعت پوشاک گام برمی‌دارد.

جواد دریادل، مسئول خوشه‌های صنعتی در شرکت شهرک‌های صنعتی استان خراسان رضوی درباره راه‌اندازی شهرک صنعتی تخصصی پوشاک به صمت گفت: «این شهرک از شرایط ویژه‌ای برخوردار است و باید زمانی صرف پژوهش برای راه‌اندازی این شهرک شود.» دریادل درباره ویژگی‌های شهرک تخصصی پوشاک گفت: «زمانی که یک شهرک برای عده‌ای از سرمایه‌گذاران راه‌اندازی می‌شود روند پژوهش‌ها سریع‌تر طی می‌شود اما زمانی که برای یک صنف خاص قرار است شهرک صنعتی - تخصصی راه‌اندازی شود، این موضوع باعث می‌شود شاخص‌های بیشتری مورد ارزیابی قرار گیرد.» وی افزود: «اکنون مشاورانی در حال پژوهش هستند که نتیجه پژوهش‌های آنها توجیه راه‌اندازی این شهرک را مشخص می‌کند. در صورتی که این شهرک راه‌اندازی شود باید

واحدهای کنونی به این شهرک منتقل شده و شرایط برای سرمایه‌گذاران جدید هم مناسب باشد. بر این اساس، استانداردهای ویژه‌ای تعریف می‌شود که در انتقال و سرمایه‌گذاری مشکلی برای تولیدکنندگان ایجاد نشود.»

مسئول خوشه‌های صنعتی خراسان رضوی با تاکید بر اهمیت صنعت پوشاک در خراسان رضوی گفت: «براساس آخرین داده‌های آماری پوشاک ردیف نخست سوغات مشهد است. صنعت پوشاک در حالی به این رشد رسیده که سوغاتی مانند زعفران، مهر و تسیب هم در مشهد وجود دارد و در سال‌های گذشته ردیف نخست از آن این دست کالاها بود اما اکنون با رشد صنعت پوشاک، کالای نخست سوغات تغییر کرده است.» به گفته دریادل، در جریان تعطیلات و زمانی که مسافران و زائران به مشهد سفر می‌کنند، بازارهای پوشاک رونق ویژه‌ای می‌گیرد و این موضوع نشان از خرید مسافران دارد چرا که در زمان‌های دیگر بازارهای فروش پوشاک رونق چندانی ندارد. به عبارت دیگر، پوشاک مشهد برای مسافران جاذبه بسیاری دارد.

وی درباره ظرفیت‌های اقتصادی رونق صنعت پوشاک این‌گونه توضیح داد: «باید در نظر داشت که تولید و صنعت پوشاک از جمله صنایعی است که با حداقل هزینه راه‌اندازی می‌شود. همچنین این صنعت از ارزش افزوده

و اشتغال‌زایی بالایی برخوردار است که این موضوع هم برای تولیدکنندگان اهمیت زیادی دارد.»

مسئول خوشه‌های صنعتی خراسان رضوی با بیان اینکه در بحث‌های طراحی ضعف‌هایی وجود دارد اما امیدواریم اینها هم برطرف شود، گفت: «متأسفانه طراحی در ایران یکی از ضعیف‌ترین زیرشاخه‌های صنایع است. این اتفاق در حالی است که در تمام دنیا طراحی یکی از ویژه‌ترین زیرشاخه‌های تولید به شمار می‌رود. به این دلیل اکنون ضعف‌هایی وجود دارد که با برگزاری دوره‌های آموزشی می‌توان این مشکل را تا حد قابل توجهی کاهش داد.»

دریادل درباره صادرات پوشاک از خراسان رضوی این‌گونه توضیح داد: «به طور کلی در تولید ظرفیت صادرات وجود دارد و صنعت پوشاک هم از این قاعده خارج نیست اما ظرفیت‌های مصرف در بازار داخل کشور به حدی است که تولیدکنندگان به صادرات نیازی ندارند و با رفع نیازهای داخل می‌توانند واحدهای تولیدی خود را به بهترین شکل ممکن اداره کنند.» وی افزود: «مشهد در تولید مانتو توانایی‌های بسیاری دارد اما در زمینه صادرات باید به این موضوع توجه کرد که لباس، طراحی بومی دارد و اگر قرار باشد صادر کنیم باید با نگاه ویژه به شرایط کشوری که هدف صادراتی است، تولید انجام شود.»

جانگیری صنایع نساجی

بهرروز بنیادی، نماینده مردم خراسان رضوی در دهمین دوره مجلس شورای اسلامی نیز درباره ظرفیت‌های پوشاک در این استان گفت: «سالانه حدود ۲۷ میلیون زائر به استان خراسان رضوی و مشهد سفر می‌کنند که این موضوع باعث شده در سال گذشته واحدهای صنعتی و تولیدی بسیاری راه‌اندازی شوند که واحدهای تولیدی پوشاک نیز یکی از همین

دسته صنایع است.»

وی افزود: «خوشبختانه این صنعت در سال‌های گذشته رشد مناسبی داشته و اکنون نخستین سوغات مشهد به شمار می‌رود. البته با این حال هنوز هم عمده پوشاک داخل کشور وارداتی یا قاچاق است که این موضوع به تولیدات داخلی آسیب بسیاری وارد کرده و باید با حمایت از تولیدکنندگان داخلی جلوی رقابت محصولات چینی و ترک ایستاد.»

این نماینده مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه در شرایط کنونی بسیاری از واحدهای نساجی تعطیل شده‌اند، گفت: «حمایت از صنعت پوشاک باعث می‌شود صنایع نساجی نیز دوباره رونق گیرند و زنجیره تولید براساس این سیاست کامل می‌شود. واحدهای نساجی اکنون وضعیت مناسبی ندارند و اگر بازار مصرف محصولات نساجی در صنعت پوشاک ایجاد شود، طبیعی است که این صنعت هم دوباره در کشور جان می‌گیرد.»

وی درباره راه‌اندازی شهرک تخصصی پوشاک در خراسان رضوی گفت: «شهرک‌های صنعتی-تخصصی باعث رشد بیشتر صنایع می‌شود اما باید در نظر داشت که این شهرک‌ها به برنامه‌ریزی‌های دقیقی نیاز دارد. در صورتی که

جانمایی و پژوهش برای راه‌اندازی این صنعت روند مناسبی را پیش ببرد، به طور قطع می‌توان امیدوار بود که صنعت پوشاک رشد بسیار بیشتری در سال‌های آینده داشته باشد. این صنعت علاوه بر ایجاد ارزش افزوده بالا به افزایش سطح اشتغال‌زایی در استان کمک بسیاری می‌کند.»

بنیادی افزود: «برای رونق صنایع پوشاک همچنین می‌توان از سرمایه‌گذاران خارجی دعوت کرد تا در ایران محصول مورد نیاز خود را تولید کرده و خودشان در بازارهای جهانی این محصول را بفروشند. راه‌اندازی شهرک تخصصی پوشاک باعث می‌شود تولیدکنندگان خارجی نیز به این صنعت در خراسان رضوی بیشتر اعتماد کنند.»

براساس این گزارش، به نظر می‌رسد چشم تولیدکنندگان پوشاک و حتی واحدهای نساجی به‌دست مهندسان و پژوهشگرانی است که ظرفیت احداث این صنعت را بررسی می‌کنند. اگر نتیجه این پژوهش‌ها مثبت باشد و این استان به شهرک تخصصی پوشاک دست یابد، رشد این صنعت بسیار بیشتر خواهد شد و شاید از این طریق، راه‌اندازی این شهرک در دیگر استان‌هایی که ظرفیت تولید پوشاک دارند هم در دستور کار قرار گیرد.

یگانه راه توسعه، توجه به بخش‌های مولد است

غلامحسین شافعی رییس اتاق ایران

منتشر شده از سوی بانک مرکزی بیندازیم آنچه از این آمار مشهود است، این است که نقطه ورود به رکود در کشور ابتدا از بخش تولید آغاز گشته و پس از آن با تداوم رکود در این بخش سایر بخش‌های اقتصادی همانند بخش ساختمان و خدمات در دام رکود گرفتار آمده‌اند.

بنابراین آنچه از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است این است که حل مشکل رکود در کشور باید از نقطه‌ای آغاز شود که منشأ پیدایش رکود بوده است. باید با ایجاد رشد واقعی در این بخش رشد به صورت پایدار به بخش‌های دیگر اقتصادی تزریق شود نه این که ما بدون توجه به بخش پدیدآورنده رکود با ایجاد درمان‌های مقطعی و سطحی در سایر بخش‌ها به دنبال حل رکود باشیم. بنابراین برای اقتصاد ایران یگانه راه توسعه توجه به بخش‌های مولد است اما نکته این جاست که تولیدگرایی، باید به صورت عام مورد حمایت قرار گیرد. تعادل، توازن، همگامی و هماهنگی بین عملکرد بخش خصوصی و دولتی است که عرصه را برای تلاش بیشتر و حرکتی هدفمندتر مهیا می‌سازد.

توسعه حاصل اندیشه همدلی و همیاری است تا امروز مدیریت‌ها، مدیریت بحران بوده است و با مدیریت بحران نمی‌شود به توسعه فکر کرد.

یک رویکرد دیگر به حل مسئله این است که یک سری زمینه‌های نابسامانی را تمیز و تشخیص دهیم و روی آنها ابزارهایی تعریف کنیم که آن ابزارها زمینه‌ها را بهینه کند.

بازار مصرف تولید داخلی را باید پویا کنیم. این مهم می‌تواند تسهیل هرچه بیشتر صادرات و بهبود برنامه‌های فرهنگی، مصرف تولیدات داخلی را ارتقا دهد.

به هر صورت اگر ما امروز خواهان حل مشکل رکود و حل مشکل بیکاری هستیم در این مقطع نیازمند آن هستیم که هم بخش خصوصی و هم بخش دولتی، تولید را به عنوان نقطه آغازین حرکت به سوی خروج از رکود مد نظر

متن کامل سخنرانی غلامحسین شافعی در هجدهمین نشست هیئت نمایندگان اتاق ایران به شرح زیر است:

اقتصاد ایران علی‌رغم تلاش‌ها و اقدامات انجام‌شده طی سال‌های اخیر هنوز با مسائل و مشکلات فراوان مواجه است. رکود، محدودیت‌های روابط بانکی، بیکاری گسترده عوامل تولید، توزیع نامتعادل درآمدها و بالاخره نبود یک برنامه استراتژی هدفمند و مورد وفای، مهم‌ترین مسائلی است که همچنان احساس می‌شود.

آنچه مسلم است توسعه اقتصادی با اتکا بر عوامل تصادفی در زمینه نهادسازی و سازماندهی کل اقتصاد قابل حصول نیست و این امر در گرو تدوین و بکارگیری استراتژی مناسب توسعه است.

موانع و مشکلات تنها با لیست کردن حل نمی‌شود و نگاه کوتاه‌مدت به مسائل و ارائه راهکارهای کوتاه‌مدت مانند طرح ضربتی اشتغال و یا طرح بنگاه‌های زودبازده راهکار رفع مسئله نیست بلکه فقط می‌تواند مشکلات بیکاری را مدتی به تاخیر بیندازد و نهایتاً آن که اشتغال کاذب به وجود آورد. گاهی انجام اقدامات اورژانسی لازم است ولی این کار نباید ما را از برنامه‌های بلندمدت غافل کند.

از دیدگاه کلان، اقتصاد ایران صرفاً با مشکل بیکاری روبه‌رو نیست. کمبود سرمایه‌گذاری مولد، کمبود پس‌اندازها، رکود، ساختارهای نامطلوب اقتصادی، (مشکل شهرنشینی)، تمرکزگرایی، توزیع ناعادلانه درآمدها (سیستم انحصاری اطلاع‌رسانی)، کارا نبودن سیستم بانکی و پولی کشور و عدم هماهنگی این سیستم با منافع ملی بخشی از هزارتوی اقتصاد ایران است.

راهکار مسئله مشخص است؛ تولید محوری و اقتصاد مقاومتی، همدلی و همیاری؛ آنچه رهبر معظم انقلاب بارها و بارها به دقت به آن اشاره کرده‌اند. اگر با نگاهی به آمارهای رشد اقتصادی در بخش‌های مختلف اقتصادی

فساد از کانال‌های متعددی بهره‌وری سرمایه را کاهش می‌دهد؛ هزینه مبادله را بالا می‌برد و انگیزه برای سرمایه‌گذاری را کاهش می‌دهد. در چنین شرایطی بنگاه‌ها معمولاً به جای این که درصدد بهبود بهره‌وری باشند در تلاش برای دستیابی به مجوزهای خاص و دسترسی به موقعیت‌های انحصاری هستند و انگیزه کافی برای ارتقای بهره‌وری ندارند.

افزایش می‌یابد.

- نبود نهادهای مشارکتی و عدم پاسخگویی: نبود نهادهای مشارکتی و پاسخگویی عاملی برای بروز فساد است. در شرایطی که کسی نیازی به پاسخگویی به مردم و قانون احساس نکند طبیعی است که رفتارهای مبتنی بر فساد و رانت افزایش می‌یابد.
- نبود شفافیت: عدم شفافیت یکی از اصلی‌ترین کانون‌های فساد است.

اهم راهکارهای جلوگیری از فساد و رانت

- فساد زمانی کاهش می‌یابد که هزینه-فرصت ارتکاب آن افزایش یابد. تا زمانی که ارتکاب رفتارهای فسادآلود هزینه اندکی داشته باشد امیدی به کاهش آن وجود ندارد.
- راهکارهای اصلی مبارزه باید مبتنی بر پیشگیری باشد. باید کانون‌های اصلی فساد شناسایی و به طرق مختلف از وقوع آن تا حد امکان جلوگیری شود. مرحله بعد از آن برخورد قانونی با عنوان رانت‌خواران است.

ایجاد شفافیت

- وضع قوانین صریح و روشن و حذف قوانین زائد (دیدار فساد)
- انتشار قوانین، مقررات، آئین‌نامه‌ها و رویه‌ها به‌موقع و در زمان لازم
- اعلام به‌موقع دولت در مورد مناقصه‌ها و مزایده‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری
- اطلاع‌رسانی در مورد شرایط و الزامات طرفین قراردادها
- شفاف‌سازی نحوه هزینه کردن درآمدهای دولتی و فعالیت‌های توزیعی آن
- انتشار به موقع آمارها و اطلاعات اقتصادی
- تمرکززدایی و توزیع قدرت
- نهادهای قضایی کارآمد و مستقل
- حاکمیت قانونی
- برخورد جدی با قانون‌گریزی

قرار دهند و همه با یک اهتمام ملی در جهت حل مشکلات این بخش و کمک به ایجاد رشد واقعی قدم بردارند. این یک اقدام و عملی نتیجه بخش در راستای سیاست‌های ابلاغی رهبری در اقتصاد مقاومتی خواهد بود.

فساد و رانت پدیده شوم اقتصاد ما است

علیرغم تلاش‌های فراوان که مقامات مسئول کشور در مبارزه با فساد انجام داده‌اند ولی متأسفانه ما شاهد هستیم که هنوز هزینه و پیامدهای رفتارهای فسادآلود به طرق مختلف به جامعه، بازیگران اقتصادی و فعالان بخش خصوصی واقعی تحمیل می‌شود. در چنین محیطی فعالیت‌های غیرمولد به فعالیت‌های مولد ترجیح دارد و تمایل ورود به فعالیت‌های تولیدی کاهش می‌یابد زیرا برخورداری‌ها از کانال‌های دیگر غیر از فعالیت‌های سالم محقق می‌شود. فساد از کانال‌های متعددی بهره‌وری سرمایه را کاهش می‌دهد؛ هزینه مبادله را بالا می‌برد و انگیزه برای سرمایه‌گذاری را کاهش می‌دهد. در چنین شرایطی بنگاه‌ها معمولاً به جای این که درصدد بهبود بهره‌وری باشند در تلاش برای دستیابی به مجوزهای خاص و دسترسی به موقعیت‌های انحصاری هستند و انگیزه کافی برای ارتقای بهره‌وری ندارند.

گسترش فساد از طریق ناطمینانی در فضای اقتصادی و افزایش هزینه‌های مبادله، منجر به کاهش انگیزه برای سرمایه‌گذاری مولد می‌شود و تا زمانی که روش‌های مبتنی بر فساد و رانت باعث ایجاد درآمدهای سرشار می‌شود، انگیزه برای سرمایه‌گذاری‌های مولد وجود نخواهد داشت.

فساد و رانت از طریق تعرض به حقوق مالکیت، اخلال در رقابت سالم و عدم شفافیت، انگیزه ورود بخش خصوصی واقعی را به عرصه اقتصاد کاهش می‌دهد. در چنین فضایی ورود بنگاه‌های جدید به بازار با موانع زیادی روبه‌رو است و بسیاری از آنها به دلیل عدم امکان پرداخت هزینه‌های تحمیل شده به واسطه رانت به راحتی در برابر بنگاه‌های دارای امتیازات رانتی از گردونه رقابت خارج می‌شوند و ما می‌بینیم بسیاری از بنگاه‌هایی که از این طریق وارد میدان می‌شوند الزاماً کارآمدترین‌ها نیستند بلکه آنهایی هستند که بر بال پرواز رانت سوار شده‌اند و نامبرده رنج، گنج بردند. در چنین شرایطی فعالیت‌های رسمی و سالم کاهش یافته و فعالیت‌های زیرزمینی رشد می‌کند و بخش عظیمی از حقوق و درآمد دولت محقق نمی‌شود.

دلایل زیادی برای بروز و گسترش فساد و رانت وجود دارد که به چند مورد آن اشاره می‌کنم.

- ضعف حاکمیت قانون: در جایی که قوانین به طور یکسان برای همه اجرا نشود و یا بتوان با تفسیرهای مختلف احکام متفاوتی صادر کرد فرار از قانون مهیا شده و راه خوش‌آمدگویی به رانت و فساد مهیا می‌شود.
- نبود رقابت اقتصادی و گستردگی انحصارات: فساد انعکاسی از عدم وجود رقابت اقتصادی و گستردگی انحصارات است. در غیاب یک رقابت سالم فرصت‌های رانت‌جویی، گرفتن امتیاز، دریافت رشوه و و مواردی از این دست

با شرایط فعلی، ورشکستگی در انتظار بنگاه‌هاست

محمدقلی یوسفی اقتصاددان.

متولیان بخش صنعت چه نقشی در مشکلات حوزه خود دارند؟ همه مشکلات به حوزه سیاست‌های کلان بر نمی‌گردد؛ نقش خود بنگاه‌ها و صاحبان صنایع هم خیلی مهم است. خیلی از فعالان این حوزه صلاحیت لازم کار را ندارند. صنعتگران ما با مشکلات جدی روبه‌رو هستند. این‌ها حوزه کاری خود، بازارهای هدف، ارتباطات بین‌المللی و دانش و نیاز روز را به خوبی نمی‌شناسند. از طرف دیگر، علی‌رغم اینکه بانک مرکزی اعلام می‌کند پول‌های زیادی در اختیار واحدهای اقتصادی گذاشته ولی به واحدها کوچک و متوسط این پول نرسیده است و این تناقض در رفتار هم وجود دارد.

صنعت کوچک و بزرگ و درهم‌آمیختگی مشکلات یوسفی می‌گوید: «ما نباید صنایع بزرگ، متوسط و کوچک را جدای از هم بدانیم؛ مشکلات این‌ها جدای از هم نیستند. وقتی صنعت بزرگ مشکل دارد حتماً صنایع کوچک و متوسط هم مشکل خواهد داشت. اگر صنایع بزرگ نتوانند کار کنند، صنایع کوچک سربار جامعه خواهند بود. صنایع کوچک پیمانکار صنایع بزرگ هستند؛ اگر چه چابک‌تر هستند اما بدون توجه به صنایع بزرگ نمی‌توانند سرپا بمانند. اگر صنایع بزرگ بیمار باشد و بخواهیم از طریق صنایع کوچک اقتصاد را توسعه بدهیم هرگز ممکن و شدنی نیست.» او درباره چرایی آن می‌گوید: «برای اینکه صنایع کوچک ما تکنولوژی و توان مالی لازم را ندارد که قطعات مورد نیاز خود را تولید کنند و به بازارهای بین‌المللی دسترسی ندارند. این‌ها باید با صنایع بزرگ پیوند داشته باشند و گرنه نمی‌توانند سرپا بمانند.»

نگاه مسئولان به صنایع کوچک غلط است دولت‌ها به صنایع کوچک نگاه درستی ندارند؛ آن‌ها وضعیت و پیوند این حوزه‌ها را به درستی نشناخته‌اند؛ برای همین هیچ‌کدام از سیاست‌های دولت‌ها در قبال این صنایع به درستی و به‌طور کامل نتیجه نمی‌دهد. باید

کدام دسته از بنگاه‌های اقتصادی ورشکسته می‌شوند و چرا؟ محمدقلی یوسفی در گفتگو با پایگاه خبری اتاق ایران، از دلایل ورشکستگی واحدهای کوچک و متوسط صنعتی می‌گوید: «در کشور ما به دلیل نبود استراتژی مدون و بلندمدتی برای صنعت، برنامه‌ریزی‌ها برای حل مشکلات آن گذرا و سطحی است. با وجود اینکه میلیاردها تومان برای حل مشکل صنعت هزینه می‌شود ولی همچنان مشکلات پابرجاست و تکراری؛ نه بنگاه‌ها از این وضعیت نفع می‌برند و نه کشور.»

علت نبود استراتژی بلندمدت از طرف‌ها چیست؟ برای حل هر مشکلی باید صورت‌مسئله را شناخت، عدم شناخت یا شناخت نادرست نتیجه بدی در پی خواهد داشت. سیاست غلط ثمر نخواهد داشت. او به سیاست‌های دولت و وزارت صنعت، معدن و تجارت در قبال صنایع کوچک و متوسط اشاره می‌کند: «صنایع کوچک و متوسط تأثیرات زیادی بر اقتصادی دارد؛ نحوه ادامه حیات و وضعیت آن‌ها به سیاست و استراتژی کلان کشور بستگی دارد. اما هیچ سیاستمداری تمایل توسعه صنعت و کشاورزی را ندارد.»

چرا؟

چون صنعت و کشاورزی دیربازده هستند؛ سیاست‌مدارها، دولت، سیاست‌گذارها و بانک علاقمند هستند در حوزه‌های زودبازده سرمایه‌گذاری کنند و این حوزه‌ها تجارت، بازرگانی، خدمات بورس و مسکن است. صنعت به حجم کلانی پول نیاز دارد و دیربازده است و چند سال برای نتیجه دادن آن زمان لازم است. دولتمردان می‌توانند با رشد سریع حوزه‌های زودبازده از اثر سیاست‌های خود در کنترل تورم و رشد اقتصادی بگویند درحالی‌که رشد واقعی در صنعت و کشاورزی اتفاق می‌افتد.

مطالعه علمی در قبال این صنایع صورت گیرد و برای همین مسئولان درک درستی از مشکلات صنایع ندارند. این ضعف وزارتخانه است.

علم و عمل فاصله دارد

دولت و وزارت صنعت، معدن و تجارت به تولید دانشگاه بی توجه است و دانشگاه نیاز صنعت را پاسخگو نیست؛ هر کسی کار خود را انجام می دهد؛ عمل در تاریکی و عدم شناخت همان تاریکی است. نحوه کاربرد نظریات، نیاز به ارتباط تنگاتنگ وزارتخانه و بنگاه های صنعتی دارد؛ اما چنین امکانی وجود ندارد. پروژه های صورت گرفته هم خیلی جدی نیست و بیشتر به صورت رانتی است که در اختیار افراد قرار می گیرد. نتیجه این تحقیقات هم در برنامه ریزی استفاده نمی شود.

تحقیقات ما رانتی است

یوسفی می گوید: «آنچه مشخص است این است که خیلی از سیاست های اتخاذ شده در قبال صنعت، نادرست است. اما مدیریت صنعت ما قادر نبوده که در این زمینه تحقیقی جامع انجام دهد و مشکلات واقعی خود را بشناسند. دولت ها هم در خلأ تصمیم گرفته اند. باید برای مشکلات نگاه فراتری داشته باشند و موضوع را علمی و کارشناسی نگاه کنند. به جای توزیع رانت تحقیق، تحقیقات را به افراد متخصص بدهند و نتیجه این تحقیقات در عمل به کار گرفته شود. خیلی از تحقیقات ما نه به درد دانشگاه می خورد نه به درد صنعت و در نهایت صنعت در گردابی از مشکلات گرفتار می شود؛ با این حجم از مشکلات ورشکستگی در کمین بنگاه هاست.

رویای ورود سرمایه

مسعود دانشمند رییس اتاق مشترک بازرگانی ایران و امارات

این صورت سرمایه وارد شده نمی تواند مشکل گشای گره های کور این اقتصاد باشد. صرف نظر از فراهم نبودن زیرساخت ها باید تاکید کرد که اساسا ورود این حجم از سرمایه خارجی پیش بینی شده در پنج سال آینده چندان منطقی و نزدیک به واقعیت به نظر نمی رسد.

عملکرد سال های گذشته در جذب سرمایه خارجی نشان می دهد در دو دهه قبل به طور متوسط هر سال دو میلیارد دلار سرمایه خارجی وارد کشور شده است. حال در شرایط کنونی بر اساس چه مکانیزم و سازوکاری قرار است سرمایه گذاری خارجی ها به ۵۰ میلیارد دلار برسد؟ از مجموع برآورد وضعیت کنونی به اضافه پیش بینی استقبال کشورهای سرمایه گذار، این طور به نظر می رسد که دستیابی به رشد اقتصادی ۸ درصد یک هدف گذاری رویایی خواهد بود.

در صورتی که در بخش نفت به عنوان یک بخش سرمایه پذیر بتوانیم سالانه ۲۰ میلیارد دلار نیز سرمایه خارجی جذب کنیم؛ ۱۰۰ میلیارد دلار سرمایه حاصل شده در پنج سال به علاوه منابع داخلی، می تواند ما را نهایتا به رشد اقتصادی ۶،۵ درصد برساند. بنابراین از همین امروز که هنوز برنامه ششم به تصویب نهایی نرسیده است؛ می توان عدم تحقق بخشی از اهداف اقتصادی آن را پیش بینی کرد.

برنامه هایی که دولت اختصاصا در حوزه اقتصاد و دستیابی به رشد ۸ درصد اقتصاد پیش بینی کرده است، برنامه هایی رویایی و دور از انتظار است. این جهش بزرگ در شرایطی محقق خواهد شد که ما بتوانیم ظرف یک سال اول چیزی بیش از ۵۰ میلیارد دلار سرمایه خارجی وارد کشور کنیم. باید این را در نظر داشت که حتی اگر سرمایه خارجی هم در حالتی بسیار خوشبینانه مطابق با اعداد مورد انتظار جذب شود، پتانسیل جذب و گردش آن در اقتصاد ایران فراهم نیست. به بیانی بسیار ساده باید این پرسش مشخص را از دولت داشت که آیا با ریختن پول در اقتصاد ایران، رونق به دست خواهد آمد؟

برای آنکه سرمایه های وارد شده به ایران ارزش افزوده ایجاد کند؛ لازم است واحدهای تولیدی مناسب ایجاد شده و نیروی انسانی مورد نیاز به کار گرفته شود تا سرمایه ها تبدیل به ارزش شود. نکته مهم و قابل توجه نیز آن است که در صورت تحقق چنین شرایطی برای آنکه این کالاها بتواند ارزش آفرین باشد لازم است بازاری وجود داشته باشد تا تولیدات عرضه شده، به فروش رسیده و چرخه پول کامل شود.

وقتی به این زنجیره نگاه می کنیم؛ می بینیم حتی در صورت ورود خارجی ها و وارد شدن سرمایه آنها، باید زمینه های استفاده از آن فراهم باشد در غیر

بیماری مزمن اقتصاد، نیازمند نسخه‌های جدید

هادی حق‌شناس اقتصاددان

اقتصاد ایران از یک بیماری مزمن رنج می‌برد. این حرف به هیچ عنوان تازه نیست ولی بررسی ابعاد این مشکلات می‌تواند مشخص کند که چرا سیاست انبساط پولی و تحریک تقاضا، با وجود نیازهای واقعی، نمی‌تواند راهگشای مشکلات اقتصاد کشور باشد. بررسی آمارها نشان می‌دهد در سال‌هایی که بیشترین درآمدهای ارزی نصیب کشور شد، رشد اقتصادی چندان چشمگیر نبود. به طور مثال، رشد اقتصادی دولت نهم و دهم با توجه به درآمدهای بالا و چشمگیر نفتی به مراتب کمتر از آن چیزی بود که تصور می‌شد. در هشت سال دولت آقای احمدی‌نژاد انواع طرح‌ها در قالب پرداخت تسهیلات به مشاغل کوچک و متوسط پرداخت شد که نتایج آن نه بهبود وضعیت اقتصادی مردم و نه حتی افزایش شاخص‌های کلان اقتصاد بود، بلکه هرچه بود به تورم و رکودی دامنگیر سرانجام یافت که همگان از آن زیان دیدند؛ گرچه نباید نقش تحریم‌های ظالمانه یا پارامترهای سیاسی که در تمام سال‌های پس از انقلاب بر اقتصاد کشور سایه انداخته را هم نادیده گرفت. لذا باید به دنبال عوامل دیگری برای بهبود وضعیت اقتصادی کشور گشت. واقعیت این است که بخش عمده رشد اقتصادی ایران همواره متأثر از نفت بوده است. به عنوان نمونه، ۵۰ درصد همین درآمد غیرنفتی ۲۴ میلیارد دلاری دولت

در سال جاری هم متأثر از نفت و مشتقات نفتی بوده است.

رشد اقتصادی پایدار زمانی حاصل می‌شود که بخش واقعی اقتصاد مورد توجه ویژه قرار گیرد. آن چه در سال‌های گذشته تحت عنوان وام‌های خود اشتغالی، طرح‌های زودبازده، تسهیلات خرید خودرو و انواع کارت‌های اعتباری رنگی به مرحله اجرا رسید، همگی تنها قصد تحریک تقاضا را داشتند که البته در کوتاه‌مدت اینگونه سیاست‌ها دستاوردهایی داشتند اما در بلندمدت به حال اقتصاد مفید واقع نشدند. در این میان کمترین توجه به بخش واقعی اقتصاد شد و فعالان اقتصادی به ویژه در بخش تولید با بی‌توجهی روزبه‌روز ضعیف‌تر شدند.

مزیت اقتصاد ایران آن چنان فراوان است که با تدبیر دیگری می‌توان به بهترین نحو از آن مزایا استفاده کرد. به عنوان مثال، امروز از فضای ایران، به دلیل کوتاهی مسیر میان کشورهای اروپایی و آسیای جنوب شرقی، بیش از هزار هواپیما می‌گذرد و درآمد ارزی قابل‌توجهی نصیب اقتصاد ایران می‌شود. همین مزیت در بخش حمل و نقل زمینی هم وجود دارد و می‌توان از این بخش هم برای درآمدزایی بیشتر استفاده کرد. همچنین در جزیره قشم، می‌توان تحت عنوان سوخت‌رسانی به کشتی‌های عبوری درآمدهای هنگفتی به دست آورد که رقم آن کمتر از درآمدهای حاصل از

نفت نیست؛ همچنین به تنگه هرمز تنها از دریچه امنیتی و سیاسی نگاه نشود و این بخش را می‌توان چون گلوگاهی برای خدمات‌رسانی به کشتی‌ها نگریست. در مباحث مربوط به گردشگری و بخش‌های دیگر نیز مزایای فراوانی در کشور وجود دارد؛ اما دسترسی آسان به درآمدهای نفتی سبب شده که کمتر به این بخش‌ها توجه شود و گرنه هیچگاه اقتصاد ایران نیاز به خام‌فروشی در هیچ بخشی نداشت. مزید بر همه اینها بهره‌وری پایین عوامل تولید هم بر اقتصاد ایران سایه انداخته است. حداقل در سه برنامه پنج ساله توسعه، افزایش نرخ بهره‌وری به عنوان یکی از اهداف مهم مطرح شده ولی تاکنون هیچ اتفاق ویژه‌ای در این حوزه رخ نداده است. هنگامی که بهره‌وری دارای و نیروی انسانی در حداقل ممکن قرار دارد و از مزیت‌های نسبی عاری شده است و به عنوان راهکار صرفاً قصد این باشد که تقاضا تحریک شود، نتیجه همین می‌شود که امروز شده است.

اجرای این سیاست‌ها از یک طرف منجر به افزایش پایه پولی در کشور و فراهم شدن بستر افزایش تورم در کشور می‌شود اما نباید افزایش پایه پولی و نقدینگی را تنها به چنین طرح‌هایی محدود دانست. با توجه به اینکه مطالبات بانک‌ها از دولت سیر صعودی به خود گرفته، که این امر ارثیه دولت گذشته است، و

تولید صادرات محور نیازمند ۱۰ سال زمان

جمشید عدالتیان عضو هیئت نمایندگان اتاق ایران.....

مسئله باید گفت که ما هیچگاه برند شناخته شده‌ای را در دیگر کشورها نداشته‌ایم و اکنون نیز به نظر نمی‌رسد که بتوانیم در این زمینه موفق عمل کنیم. چرا که اراده‌ای پشت آن وجود ندارد. به این دلیل که معمولاً کالاهای مصرفی دارای برند می‌شوند و در این حوزه تقاضای خارجی وجود ندارد و ما هنوز نتوانسته‌ایم به آن سطح از کیفیت دست پیدا کنیم که در بازارهای بین‌المللی با دیگر کشورها به رقابت بپردازیم. کالاهای ایرانی فاصله بسیار زیادی با کشورهای دیگر دارند و در این زمینه کشورهای هم چون کره و ژاپن گوی سبقت را حتی از کشورهای اروپایی و آمریکایی ربوده‌اند. ما باید ابتدا کیفیت تولیدات خود را افزایش دهیم، سپس در اندیشه برندسازی باشیم. زمانی که کالایی در کشور تولید نمی‌شود، چگونه می‌توان سخن از برندسازی به میان آورد؟ ما اکنون فقط در حوزه صادرات مواد اولیه پتروشیمی وضعیت مطلوبی داریم که آن هم نیاز به برند ندارد. تولید در کشور ما از برنامه‌ریزی برخوردار نیست و ما باید تلاش کنیم با شناسایی زیرساخت‌ها در مسیر بهبود صادرات گام برداریم. کشور ایران از ظرفیت‌های تولیدی مناسبی برخوردار است و باید هوشمندانه از آن استفاده کند. ما نباید تمام ظرفیت‌های خود را به برجام و رفت و آمدهای خارجی محدود کنیم و بیش از هر چیز لازم است تا از مدیران لایق و شایسته استفاده شود. اقتصاد ایران مدت طولانی است که در رکود به سر می‌برد و اگر بخواهد در این چرخه به تولید صادرات محور برسد، حداقل به ۱۰ سال زمان نیاز دارد.

اطلاعات گمرک ایران نشان می‌دهد که در هفت ماه اول سال جاری، صادرات برخی اقلام از جمله کالاهای مصرفی با دوام کاهش چشمگیری داشته‌اند. به طور مثال بر اساس گزارش‌ها در مدت مذکور نسبت به مدت مشابه سال قبل حجم صادرات یخچال فریزر ایرانی از لحاظ وزنی، ۲۸ درصد کاهش یافته که به طور عمده به دلیل استقبال سرد برخی مشتریان مهم مانند عراق بوده است. باید توجه داشت که کاهش استقبال کشورهای منطقه از محصولات ایرانی ضربه سهمگینی به اقتصاد وارد می‌کند، چرا که مهم‌ترین بازار ایران در حوزه صادرات این کشورها هستند. این کشورها دچار درگیری‌های مختلفی هستند و تولید داخلی آنها در وضعیت مطلوبی به سر نمی‌برد و ما می‌توانیم از این وضعیت به نحو مطلوب استفاده کنیم.

البته باید توجه داشت که جنگ‌ها و درگیری‌های داخلی در این کشورها در کنار تولید، درآمدهای آنها را نیز کاهش داده و همین امر از میزان صادرات کالای ایرانی به این کشورها کاسته است. همچنین برخی از صادرکنندگان ایرانی اعتقاد دارند که در کنار کاهش نرخ تورم، باید نرخ ارز نیز تک‌رقمی شود و در غیر این صورت این روند ادامه می‌یابد. در این مدت از ارزش صادرات میعانات نفت، گاز و پتروشیمی نیز کاسته شده است که می‌توان آن را مرتبط با افت قیمت نفت در بازارهای جهانی دانست.

موضوع دیگری که در این مدت به آن بی‌توجهی بوده‌ایم مربوط به برندسازی است. در رابطه با این

همچنین مطالبات صندوق‌ها از دولت رو به افزایش است، پایه پولی به شکل مرتب در حال افزایش خواهد بود. همچنین بخش عمده‌ای از منابع بانکی قفل و به شکل دارایی‌های سمی درآمده و بانک‌های با وجود داشتن دارایی توانایی پرداخت تسهیلات را از دست داده‌اند. لذا با توجه به بانک محور بودن اقتصاد، تصور می‌شود صرفاً با سیاست‌های انبساطی پولی می‌توان اقتصاد را نجات داد.

این میان موضوع دیگری مطرح می‌شود. برخی باور دارند که افزایش پایه پولی و نقدینگی در آینده کشور را با مشکلات متعدد از جمله تورم روبه‌رو خواهد ساخت. اقتصاد ایران مانند شخصی است که با فشار خون ۱۴ زندگی عادی خود را انجام می‌دهد. به بیان دیگر اقتصاد ایران با تورم حدود ۱۰ درصد خود کرده و شاخص‌های اقتصادی در حول و حوش این رقم روال طبیعی خود را طی می‌کند. هر چند تورم ۱۰ درصد به معنای این است که ایران از ۱۰۸ کشور جهان تورم بیشتری دارد، ولی در داخل اقتصاد چندان چنین رقمی غیر قابل تحمل نیست. در نتیجه افزایش نرخ تورم به رقمی حدود ۱۰ درصد چندان مشکل ساز نخواهد بود.

همچنین باید در نظر داشت دولت تنها وظیفه کنترل نرخ تورم را ندارد، بلکه ایجاد اشتغال هم جزو وظایف دولت است و همین موضوع موجب می‌شود که دولت تا اندازه‌ای در مقابل سیاست‌های انبساطی روی خوش نشان دهد. به هر روی مشکلات کنونی اقتصادی بسیار زیاد است ولی افزایش رشد نقدینگی در قالب طرح‌های تحریک تقاضا اقتصاد ایران را به حرکت نمی‌اندازند بلکه بستر را برای تورم آینده فراهم می‌کنند. هر چند این سیاست‌ها ممکن است به افزایش اشتغال هم منجر شود ولی باید با مدیریت مدبرانه شرایط را برای کنترل تورم هم آماده ساخت.

جذب سرمایه خارجی در گرو یکسان سازی نرخ ارز

حیدر مستخدمین حسینی معاون اسبق وزیر اقتصاد

نخستین گامی که باید راستای اجرای سیاست یکسان سازی نرخ ارز برداشته شود، هماهنگی و اتفاق نظر بین سه قوه، دانشگاه‌ها و متخصصان این حوزه است. اگر تمامی این بخش‌ها به‌طور مناسبی توجیه نشده باشند، نمی‌توان انتظار اجرای صحیح این سیاست اقتصادی را در بازار ارز داشت. تعدد نرخ ارز تنها موجب سرازیر شدن سود به جیب افراد خاصی شده و دود آن به چشم مردم می‌رود. تفاوت نرخ ارز طی سه، چهار سال گذشته موجب شد تا از مبادله‌ای به جای بانک‌ها به سوی بنگاه‌های آزاد کشیده شود.

به این ترتیب از میزان ارز مورد نیاز مردم کاسته شده و به حداقل می‌رسد. این در حالی است که در حال حاضر اختلاف میان ارز

مبادلاتی و ارز مرجع کاسته شده است که نشان‌دهنده نوع سیاست‌های بانک مرکزی برای ترغیب بازار به سمت قبول نرخ ارز یکسان است. به عبارت دیگر دولت تدبیر و امید و مسئولان اقتصادی آن طی سه سال و نیم گذشته در حال بسترسازی برای یکسان سازی نرخ ارز بوده‌اند. البته چنین رخدادی را می‌توان مرهون سیاست‌های صحیح بین‌المللی دولت یازدهم دانست. با وجود اینکه ارزش پول ملی کاهش یافته است، اما رویه بازار ارز به سمتی است که نرخ ارز آزاد و مبادله‌ای به یکدیگر نزدیک شود. این در حالی است که با همین میزان ارزش ارز در بازار آزاد، مردم مجبور به پرداخت زیان یا به عبارتی رانت پنج هزار ریالی برای هر

واحد هستند.

از سوی دیگر حتی اگر زمینه‌های لازم برای اجرای سیاست‌های یکسان سازی نرخ ارز ایجاد و اجرا شود دولت و بانک مرکزی نباید از بازار کنار بروند و باید نظارت دورادور خود را اعمال کنند چرا که در صورتی که در میزان ارز موجود در بازار و بنگاه‌های اقتصادی اختلاف قابل توجهی به وجود بیاید، دولت به ناچار باید اختلاف آن را که مبلغ هنگفتی است، بپردازد در غیر این صورت تامین این اختلاف بر عهده مردم است.

به این معنا که مردم در چنین شرایطی دو مرتبه مجبور به پرداخت اختلاف نرخ ارز می‌شوند. در این میان افرادی وجود دارند که از یکسان نبودن نرخ ارز سود کلانی به جیب می‌زنند. همین افراد هستند که از راه‌های مختلف به دولت فشار آورده تا اجرایی شدن چنین سیاستی را به تعویق انداخته و حتی در صورت توان منتفی کنند. نکته‌ای که در این میان باید به آن توجه داشت، این است که در صورتی که ارزش ارز در ایران یکسان سازی نشود، نمی‌توان به حضور سرمایه خارجی و داخلی در ایران امیدوار بود چرا که سرمایه‌گذاران به دنبال یک حاشیه سود کم‌نوسان و شفاف هستند.

در این میان افرادی وجود دارند که از یکسان نبودن نرخ ارز سود کلانی به جیب می‌زنند. همین افراد هستند که از راه‌های مختلف به دولت فشار آورده تا اجرایی شدن چنین سیاستی را به تعویق انداخته و حتی در صورت توان منتفی کنند. نکته‌ای که در این میان باید به آن توجه داشت، این است که در صورتی که ارزش ارز در ایران یکسان سازی نشود، نمی‌توان به حضور سرمایه خارجی و داخلی در ایران امیدوار بود چرا که سرمایه‌گذاران به دنبال یک حاشیه سود کم‌نوسان و شفاف هستند.

در بر همان پاشنه می چرخد

مهدی پازوکی اقتصاددان

در حوزه پولی است.

آنچه می‌توان گفت این است که دولت باید بی‌انضباطی اقتصادی را به‌طور عام از بین ببرد، هر چند این بی‌انضباطی‌ها بیشتر به این دولت به ارث رسیده ولی نباید با تکرار سیاست‌های نادرست به بی‌انضباطی دامن زد. بی‌انضباطی اقتصادی دارای سه بخش بی‌انضباطی مالی، پولی و اداری است که برطرف کردن بی‌انضباطی مالی از طریق اصلاح سندهای بودجه‌ای و توسط وزارت اقتصاد و امور دارایی ممکن است ولی بی‌انضباطی پولی باید توسط متولی سیاست‌گذاری پولی در کشور، یعنی بانک مرکزی برطرف شود. مصادیق این بی‌انضباطی پولی، وجود تعداد زیادی از موسسات پولی نامتشکل و بدون مجوز و همچنین افزایش معوقات سیستم بانکی است و برای پی بردن به ابعاد این معضل، کافی است بدانیم ۲۵ درصد منابع پولی کشور در اختیار موسساتی است که مجوزی برای فعالیت خود اخذ نکردند.

از سوی دیگر فساد اقتصادی نظام بانکی را به گلوگاه فساد تبدیل کرده و اگر انضباط بر این بخش حاکم نشود، بانک مرکزی مقصر اصلی خواهد بود. خوشبختانه امروز یکی از بهترین اقتصاددانان ایران قائم مقام نهاد متولی این بخش است و استفاده از چنین افرادی در سطوح مختلف نظام بانکی می‌تواند نویدبخش آینده بهتری برای بخش پولی کشور باشد.

بانک مرکزی بهتر است به جای مکلف کردن بانک‌ها به پرداخت تسهیلات به بنگاه‌ها و افراد نامعلوم ابتدا این مشکلات را برطرف کند. تعداد شعب بانکی کشور در حالی سه برابر ژاپن است که تولید ناخالص ملی آن کشور بیش از ۱۰ برابر ایران است. لذا بانک‌ها پیش از آنکه بخواهند به فکر تولید باشند، باید خود را برای دوره‌ای بدون فساد و بهتر آماده کنند. پول چون خون در رگ‌های اقتصاد، حرکت را جاری می‌کند و برای اینکه اقتصاد تحرک کافی را داشته باشد و پیکره آن سالم باشد حتماً لازم است که خون سالم در رگ‌های آن جریان داشته باشد.

خبرها حاکی از آن است که بانک مرکزی قصد دارد جهت حمایت از تولید، بانک‌ها را مکلف به پرداخت ۱۶ هزار میلیارد تومان تسهیلات به بنگاه‌های متوسط و کوچک کند، تصمیمی که در حرف جالب اما در عمل مشکل‌ساز خواهد بود. پرداخت وام و تسهیلات به این شکل، در سال‌های گذشته نشان داده که به هیچ‌عنوان چنین اقداماتی نتایج خوبی در پی ندارد جز سرازیر شدن بخش دیگری از منابع بانکی به فعالیت‌های نامولد و افزایش میزان معوقات بانکی.

پرداخت تسهیلات به تولیدکننده و تلاش برای سرعت بخشیدن به چرخ تولید در یک کشور، امری مطلوب است ولی چنین خواستی بدون بررسی بسترها نه تنها شکل نمی‌گیرد بلکه مشکلات گوناگونی به وجود می‌آورد. نظام پولی کشور که سال‌ها با بی‌انضباطی گسترده دست و پنجه نرم کرده به پرداخت تسهیلات به شکل هیئتی ادامه می‌دهد. به بیان دیگر، پرداخت تسهیلات چشم بسته اوضاع تولید را بهتر نمی‌کند.

یکبار در گذشته و تحت عنوان طرح حمایت از مشاغل زودبازده، چنین چیزی آزموده شد و نتیجه‌ای که متعاقب آن پدید آمد، نه ایجاد اشتغال و رونق در تولید بلکه افزایش تعداد بدهکاران بیکار و ورشکسته بود و تکرار دوباره این تجربه شکست خورده باز هم همین خواهد شد. فراموش نکنید در شرایطی که هنوز بیشتر بانک‌های کشور تحت عنوان سپرده ویژه، به پرداخت سودهای ۲۵ درصدی و ۳۰ درصدی ادامه می‌دهند و در حالی که سود تولید در ایران ۱۰ درصد است، هیچ‌گیرنده تسهیلاتی حاضر نخواهد شد وام را در تولید هزینه کند. اگر این اقدام هم صورت بگیرد و تولیدکنندگان قصد وارد کردن تسهیلات به چرخه تولید را داشته باشند، در شرایطی که بنگاه‌ها این چنین بدهکار هستند، طلبکاران اجازه چنین امری را نخواهند داد. بگذریم از اینکه پرداخت تسهیلات بانکی به بنگاه‌های بدهکار و زیانده کاری ناپردانه است؛ چرا که بانک، کمیته امداد نیست و منابعش خیریه. تکرار رویه شکست خورده در شرایط امروز یک دستاورد خواهد داشت و آن هم تشدید بی‌انضباطی

آیا همه کسب و کارها به برندینگ احتیاج دارند؟

تنها یک پاسخ برای این پرسش وجود دارد؛ اگر در کسب و کار خود کاملاً منحصر به فرد هستید، اگر هیچ رقیبی ندارید و هرگز نخواهید داشت، اگر تکنولوژی، تجهیزات و ایده کسب و کار شما هرگز توسط هیچ شخص یا شرکتی قابل کپی برداری، تکرار، بهبود و جایگزینی نیست، علایق، سلیقه، رفتار مصرف و طرز فکر مشتریان تان را نادیده بگیرید و هرگز به سراغ برندینگ نروید.

مهم نیست شما در سال قرار است ۵ مشتری داشته باشید یا ۵ میلیون. مهم این است که برای همان تعداد مشتریان که می‌توانید جذب کنید، رضایت، خشنودی و میل به وفاداری فراهم کنید. برای این کار باید مشتریان خود را بشناسید و بدانید در ذهن آن‌ها چه می‌گذرد. چه چیز باعث می‌شود محصول شما را خریداری کنند یا به سراغ خدمات شما بیایند. همه اقشار جامعه با هر سطحی از توان مالی، فکری، تحصیلی و اجتماعی، برندهای مخصوص به خود را می‌طلبند، اما هیچ برندی برای همه اقشار جامعه خواستنی، محبوب و یا دست‌یافتنی نیست. من ممکن است با معرفی خود در بین مصرف‌کنندگان سوهان اصغر آقا، بسیار احساس تمایز و غرور داشته باشم در حالی که همسر دکتر فلانی شیرینی مورد علاقه اش اِکِلر معروف‌ترین شیرینی‌فروشی پاریس باشد. این ابداً دلیل نمی‌شود کمپانی اصغر آقا، توجه، ارزش و زمان کمتری برای فرآیند برندینگ صرف کند؛ اما صد درصد بدین معناست که این کمپانی باید برای شناخت نیازهای مشترک من و افراد مشابه من سرمایه‌گذاری کند و اگر بنا بر هر برهانی تصمیم بگیرد همسر دکتر فلانی مشتری او باشد و سزاوار سرمایه‌گذاری، هیچ یک از مشتریان

خودش را به دست نخواهد آورد.

شاید مهم‌ترین دلیل تمایل به برندها (حتی به صورت ناخودآگاه) را بتوان در نیاز بشر به قرار گرفتن در میان گروه افراد هم‌عقیده و مشابه خود در نظر گرفت.

آبراهام مزلو، ایده سلسله‌مراتب نیازها را در کتاب خود به نام «انگیزه و شخصیت» در سال ۱۹۴۳ مطرح نمود. او بر این باور است که انسان‌ها در طول دوره زندگی خود از یک سلسله‌مراتب نیازها پیروی می‌کنند که دست یافتن به هر مرحله از این سلسله‌مراتب آنها را به سمت تمایل به دستیابی به مرحله بعدی هدایت می‌کند. او این سلسله‌مراتب را به ترتیب بیان می‌کند:

۱- نیازهای زیستی: نیازهای زیستی نیازهای آدمی برای حیات خوردند؛ یعنی: خوراک، پوشاک، غریزه جنسی و مسکن.

۲- نیازهای امنیتی: نیاز به رهایی از وحشت، تأمین جانی و عدم محرومیت از نیازهای اساسی در زمان حال و آینده است.

۳- نیازهای اجتماعی: یا احساس تعلق و محبت. انسان موجودی اجتماعی است و هنگامی که نیازهای اجتماعی اوج می‌گیرد، آدمی برای روابط معنی‌دار با دیگران، سخت می‌کوشد.

۴- احترام: این احترام قبل از هر چیز نسبت به خود است و سپس قدر و منزلتی که توسط دیگران برای فرد حاصل می‌شود.

۵- خودشکوفایی: یعنی شکوفا کردن تمامی استعدادهای پنهان آدمی؛ حال این استعدادها هر چه می‌خواهد باشد.

این نظریه در طی سال‌ها بارها با چالش‌هایی مواجه

شده و نظریه‌های دیگری در تکمیل یا رد آن بیان شده است. برخی از نظریه‌پردازان کوشیده‌اند نظریه مزلو را تعدیل کنند تا از نظر رفتاری منعطف‌تر شود مانند نظریه «مراحل مختلف زندگی» و نظریه «زیستی-تعلق-رشد».

از سویی در جهان امروز چه سلسله‌مراتب مزلو مرحله‌به‌مرحله نیازهای بشر را تعیین کند و چه نظریه زیستی-تعلق-رشد، چه روش «ناکامی-بازگشت» را برای ارضای نیازها در نظر بگیرد، انواع نیازهای انسان درجه‌بندی دارند. در درجه اولیه یا به عبارتی صفر نیازها، افراد تنها می‌خواهند آن نیاز در ابتدایی‌ترین شیوه ممکنه برآورده شود؛ اما به محض برآورده شدن درجه اولیه، آن‌ها (دانسته یا ندانسته) به سوی برندها می‌روند. وقتی اولیه‌ترین درجه نیازها برآورده شد و حق انتخاب برای هر فرد فراهم شد، وی به دنبال آن است که با محصولات و خدمات ارتباط برقرار کند. می‌خواهد خود را با آنها معرفی کند و جایگاهی در میان گروه مشتریان آن محصول پیدا کند.

اساسی‌ترین اصل کنکاش در شناسایی مشتریان این است که: «همه مشتری ما نیستند». پس قرار نیست همه اقشار جامعه را شناسایی کنیم، با خودمان روراست باشیم و بدانیم برای چه کسی و چه سطحی از اجتماع محصول یا خدمت ارائه می‌دهیم و به خاطر داشته باشیم «این که فکر کنیم برندینگ فرآیندی لوکس و مخصوص محصولات و خدمات گران‌قیمت است مانند این است که بگوییم فقط ثروتمندان غذا می‌خورند یا لباس پوشیدن فقط مال بچه پولدارهاست.»

چرا استیو جابز در ذهن‌ها ماندگار شد؟

از افراد، آرزوهای کوچکی دارند. آنها ماشین خوب، کار مناسب و همسر خوبی می‌خواهند. اما برای استیو جابز، همه چیز متفاوت بود. او می‌خواست زندگی مردم را توسط محصولاتش بهتر کند و به همین علت است که هنوز اسم او بر سر زبان‌هاست، با اینکه خود او، دیگر کنار ما نیست.

(۵) او هیچ اهمیتی به واقعیت نمی‌داد: استیو هیچ اهمیتی به این مسئله نمی‌داد که واقعیت چیست. او مهندسی را مجبور به تولید محصولاتی می‌کرد که عملاً تولید آنها قبل از وجود شرکت اپل، غیرممکن بود. مهم نیست که این محصول، یک مک بوک بسیار نازک بود یا محصولی با پیچیدگی آیفون و آپید. همین آگاهی استیو جابز و نپذیرفتن واقعیت‌ها از سوی او بود که باعث الهام گرفتن دیگران و کارمندانش می‌شد و او را تبدیل به رهبری موفق می‌کرد.

از بحث مستقیم با او خودداری می‌کردند زیرا می‌دانستند او توانایی بسیار بالایی در قانع کردن دیگران داشت تا جایی که هر کسی همراه با ایده او می‌شد و نمی‌توانست مقاومت کند.

(۳) او اهمیت بیشتری به محصول می‌داد تا به پول فروش آن: استیو هرگز به پول اهمیتی نداد. وقتی به سی سالگی رسید، ثروت خالص او ۱۰۰ میلیون دلار بود و چند سال بعد نیز یک میلیارد شد اما در تمام اوقات، تمرکز اصلی او روی تولید محصولات ماندگار بود، نه ثروتمند شدن. او کمپانی‌هایی را می‌شناخت که حتی پس از رفتن موسسین آن، کماکان معروف ماندند به همین علت تمام تمرکزش را روی ساخت محصولاتی با کیفیت می‌گذاشت.

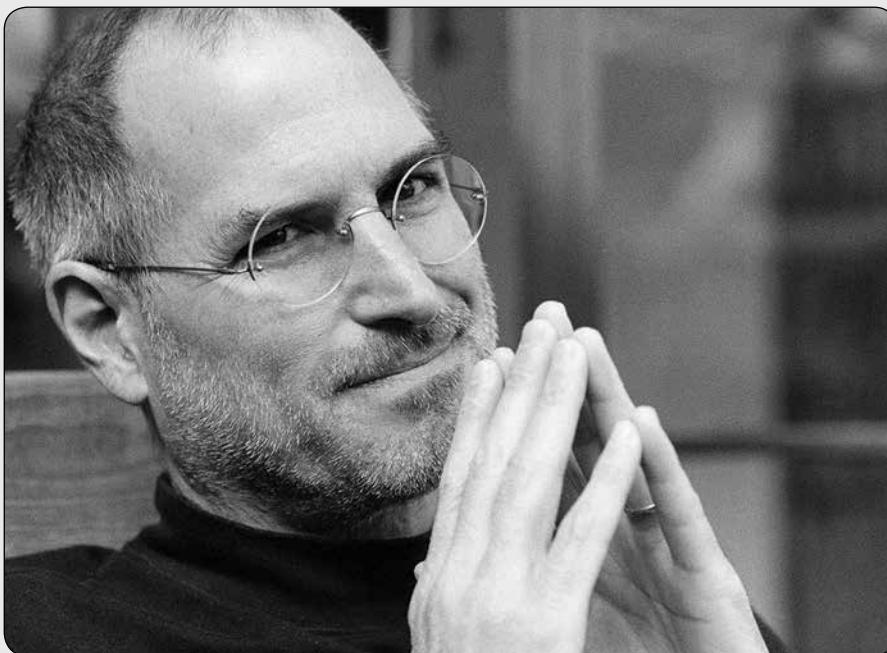
(۴) او می‌خواست زندگی‌ها را عوض کند: بسیاری

استیو جابز، یکی از خاص‌ترین افراد در طول تاریخ کمپانی‌های تکنولوژی است. او اپل را تاسیس کرد، سپس از آن اخراج شد و پیکسار را تاسیس کرد، آن را تبدیل به کمپانی موفق کرد و سپس دوباره به اپل بازگشت و نه تنها آنرا از نابودی نجات داد، بلکه آن را تبدیل به یکی از موفق‌ترین کمپانی‌هایی کرد که تا این لحظه وجود داشته است.

اگر استیو، در اولین مرحله و بدون تجربه هیچ شکستی، موفق می‌شد، کاراکتر او اینقدر جذاب نبود اما او ۳ مرتبه، از صفر آغاز کرد و به موفقیت‌های بزرگ رسید و به همین علت تقریباً از دید همه، به یک قهرمان جهانی تبدیل شده است. دلایل زیادی برای اثرگذار بودن و قهرمان شدن او وجود دارد. ما در این مقاله ۵ دلیل اصلی را ذکر می‌کنیم تا بتوانید با ساخت این ویژگی‌ها در خود، به موفقیت مورد نظرتان برسید.

(۱) بسیار قانع‌کننده بود: وقتی بیشتر درباره زندگی او مطالعه می‌کنید، متوجه خواهید شد که شخصیت او، بسیار تاثیرگذار بوده است. او می‌توانست مردم را به خوبی قانع کند و ملاقات‌های ساده خود با دیگران را به قراردادهای سودآور تبدیل نماید. به همین علت است که می‌گوییم ۹۰ درصد موفقیت شما در زندگی، به دانش روانشناسی شما یا به صورت دقیق‌تر، میزان مراجعات شما به هر آنچه که برای رسیدن به موفقیت نیاز دارید باز می‌گردد.

(۲) او هیچگاه نه را قبول نمی‌کرد: استیو هرگز نه را قبول نمی‌کرد. او به این معروف بود که در خواسته‌هایش، بسیار صریح بود. او یک خواسته و سوال را آنقدر تکرار می‌کرد تا نهایتاً پاسخ آن را بیابد. به همین علت، مردم و کارمندانش، معمولاً

۸ دلیل مدیریتی که ترامپ را ریس جمهور آمریکا کرد

نمونه بارز حملات بی پاسخ ترامپ علیه کلینتون را می‌توان در قضیه ایمیل‌ها دید که آثار مخرب فراوانی در آرای کاندیدای دموکرات‌ها داشت.

۲ - ترامپ با زیرکی تمام توانست خود را به یک «برند» خاص تبدیل کند. در علم برندینگ گفته می‌شود که هر چقدر یک برند، برنده‌تر و تیزتر باشد، قدرتش بیشتر است و بیشتر در یادها می‌ماند. این نکته‌ای بود که ترامپ و تیم برندینگ او، به خوبی از عهده‌اش برآمدند. وقتی ترامپ به عنوان یکی از کاندیداهای اولیه جمهوریخواهان وارد رقابت‌های درون‌حزبی شد، طبق روال از او پرسیدند که اگر جمهوریخواه دیگری کاندیدای نهایی شود، آیا ترامپ از او حمایت خواهد کرد؟ و ترامپ برخلاف عرف سیاسی گفت: نه! خودم به تنهایی ادامه خواهم داد. اینجا بود که او بر متفاوت بودن خود با دیگران تأکید کرد و توجهات را به خود جلب کرد.

سپس با اتخاذ مواضع تند و تیز، برند خود را برنده‌تر کرد؛ اظهاراتی مانند کشیدن دیوار حائل بین آمریکا و مکزیک، ممنوع‌الوورد کردن مسلمانان به ایالات متحده، محدود کردن مهاجران، استفاده از بمب اتم، پاره کردن برج‌ها و نظایر این‌ها. او پس از آن که توجهات را به خود جلب کرد، با زیرکی مواضعش را تعدیل کرد. این برندسازی هدفمند، شاید مهم‌ترین عامل پیروزی او بوده است.

۳ - ترامپ به رغم همه غرور و سرسختی‌اش، توانست فضای به‌وجودآمده علیه خودش را به نحوی هوشمندانه مدیریت کند. از اواسط رقابت‌های انتخاباتی به بعد، تقریباً همه نهادهای رسمی، رسانه‌ها، نخبگان و حتی بخش‌های مهمی از جمهوریخواهان، علیه ترامپ موضع‌گیری کردند. این شرایط سخت و شکننده می‌توانست ترامپ را فرو بریزد ولی او این فضا را به عرصه‌ای برای مظلوم‌نمایی تبدیل کرد و این گزاره را ترویج داد که او در میان هجمه‌های حکومت و رسانه‌ها، تنها مانده است و نیاز به کمک مردم دارد. در واقع، رأی مردم به ترامپ به گونه‌ای اعتراض آنها به جریان غالب حاکمیت در آمریکا (و نه نظام آمریکا) بود و الّا فردی با سابقه سیاسی صفر، آن هم بعد از آن هم تخریب نمی‌توانست نظر مردم را به خود جلب کند.

چند هفته پیش از انتخابات آمریکا، هیلاری کلینتون در سالروز تولدش عکسی از خودش در توئیتر منتشر کرد و نوشت: تولد مبارک رییس‌جمهور آینده آمریکا! هم او، هم هوادارانش و هم قریب به اتفاق تحلیلگران سیاسی در آمریکا و سایر نقاط جهان، تقریباً مطمئن بودند که چهل و پنجمین رییس‌جمهور آمریکا، یک زن خواهد بود؛ نظرسنجی‌ها هم این را نشان می‌دادند.

با این حال، از اولین ساعات اعلام نتایج، مشخص شد که دونالد ترامپ پیش افتاده است. در ابتدا گمان غالب بر این بود که با شمارش آرای ایالت‌های کلیدی، کلینتون برنده خواهد شد اما چنین نشد و هر چند در مقاطعی کلینتون به ترامپ نزدیک شد اما هیچگاه به او نرسید و به کاخ سفید هم. این نتیجه جهان را در شگفتی فرو برد. قیمت طلا بالا رفت، نفت و دلار افت کردند و شاخص بسیاری از بورس‌ها شکست. تا پیش از این، در همه انتخابات معاصر آمریکا، نظرسنجی‌ها دقیق بودند و از روی آنها می‌شد نتیجه را پیش‌بینی کرد اما این انتخابات، صحت علمی نظرسنجی‌ها زیر سؤال برد.

حال پرسش اینجاست که چرا چنین شد و شخصیتی که ابتدا در عرصه سیاسی «گمنام» بود، سپس «مورد تمسخر» قرار گرفت و بعد «منفور» شد، چگونه در مرحله آخر توانست «رییس‌جمهور» شود؟!

۱ - شاید اولین پاسخ، به کارنامه سفید سیاسی او در برابر کارنامه پر غلط سیاسی کلینتون مرتبط باشد. ترامپ، قبل از کاندیداتوری به عنوان تاجری موفق و مجری یک برنامه تلویزیونی شناخته می‌شد و کتاب‌هایی هم در زمینه کارآفرینی و موفقیت داشت. اما هیلاری کلینتون کارنامه‌ای آکنده از فعالیت‌ها و مسئولیت‌های سیاسی داشت. او سال‌ها سناتور بود و بعدها وزیر امور خارجه آمریکا شد و البته ۸ سال نیز در دوران ریاست جمهوری همسرش بیل کلینتون، در کسوت بانوی اول آمریکا در کاخ سفید اقامت داشت. به علاوه، او در شرایطی کاندیدا شد که یک دموکرات، رییس‌جمهور آمریکا بود.

این شرایط باعث شد دست ترامپ - که دیکته‌ای در سیاست ننوشته بود - در انتقاد از دموکرات‌ها، دولت مستقرشان و کاندیدای آنها بازتر باشد و هیلاری و تیمش نتوانند در این عرصه ضدحمله‌ای داشته باشند.

۴ - حملات تیم هیلاری کلینتون علیه ترامپ و افشاگری‌ها علیه او که عمدتاً ناظر به مسائل اخلاقی بود، زودتر از موعدی که باید آغاز شد. بعد از آن افشاگری‌ها، محبوبیت ترامپ بسیار کاهش یافت ولی در گذر زمان، این مسائل در جامعه‌ای مانند آمریکا عادی شد و ترامپ توانست ضدحمله‌های مؤثری را ترتیب دهد و مثلاً با یادآوری رسوایی کلینتون و مونیکا چنین استدلال کند که اگر خودش حرف خلاف اخلاق زده، بیل کلینتون (همسر هیلاری) عملاً مرتکب چنین کاری شده است یا با پیش کشیدن مسئله ایمیل‌ها، توانست جو را عوض کند. شاید اگر حملات کمپین دموکرات‌ها دیرتر صورت می‌گرفت، تیم ترامپ نمی‌توانست فرصتی برای رهایی از غافلگیری پیدا کند.

۵ - تأکید بیش از حد کلینتون و حامیان‌ش بر مباحث حقوق بشری با محوریت اقلیت‌ها (رنگین پوست‌ها، مهاجران، دگرباشان جنسی و ...) هر چند در جلب آرای این افراد به دموکرات‌ها مؤثر بود اما این حس را به اکثریت سفید پوست و طبقه متوسط منتقل کرد که نادیده گرفته می‌شوند و لذا به سمت ترامپ متمایل شدند.

۶ - یکی از نکاتی که تیم ترامپ بر روی آن انگشت گذاشت و بزرگنمایی کرد، وضعیت سلامتی هیلاری کلینتون بود. هیلاری چندین بار در مراسم مختلف، دچار ضعف بدنی شد، از حال رفت و تلو تلو خورد. جمهوریخواهان با بیان این که نمی‌توان سکان اداره آمریکا را

۷ - اواما در طول ۸ سال ریاست‌جمهوری‌اش، به عنوان کسی که برنده جایزه صلح نوبل شده بود، کمتر از سایر رؤسای جمهور آمریکا اقتدارگرایی کرد. کاندیدای دموکرات‌ها نیز زنی بود که نمی‌توانست حس اقتدار را در آمریکایی‌ها زنده کند. در واقع، نیاز جامعه آمریکا به اقتدارگرایی - که ریشه تاریخی دارد - در ۸ سال گذشته، ارضا نشده بود و این، دقیقاً همان نقطه‌ای بود که ترامپ روی آن دست گذاشت و با عباراتی مانند آمریکا بار دیگر قدرتمند خواهد شد، آمریکا را از نو خواهیم ساخت و ... حس اقتدارگرایی آمریکایی‌ها را معطوف به خود کرد و آمریکایی‌ها احساس کردند که «تغییر» با او محقق خواهد شد، همان گونه که ۸ سال پیش، اواما را نماد «تغییر» دانستند.

۸ - در ۸ سال حاکمیت دموکرات‌ها، متوسط درآمد مردم آمریکا در سال رو به کاهش بوده است (برخی منابع از کاهش ۲ الی ۳ هزار دلاری خبر می‌دهند) و این برای مردم کشوری که سرمایه‌داری در آن حرف اول را می‌زند، هرگز خوشایند نبود. در چنین شرایطی، یک تاجر موفق که به ریزه‌کاری‌های تجارت و اقتصاد وارد است کاندیدای جمهوریخواهان شد تا بخشی از آرای مردم به سمت او مایل شوند تا بلکه بتواند گشایشی در معیشت‌شان ایجاد کند.

چرا افراد موفق بیشتر از سایرین شغل خود را تغییر می‌دهند؟

مترجم: مریم مرادخانی

داشت چون می‌دانید که توانایی حل کدام مشکلات را دارید و چه سازمان‌هایی با همان مشکل دست و پنجه نرم می‌کنند. اما چرا افراد موفق بیشتر از بقیه شغل خود را عوض می‌کنند. اگر کسی قصد دارد در حرفه خود پیشرفت کند، هر کدام از دلایل زیر می‌تواند یک انگیزه قوی برای تغییر شغل باشد:

۱- وقتی برای طولانی مدت در یک سازمان بمانید، به مرور زمان ارتباط شما با دنیای خارج قطع می‌شود. گستره چشم‌انداز شما محدود می‌شود و رفته رفته روی اولویت‌های داخلی سازمان تمرکز خواهید کرد (مثلاً کدام کارمند ترفیع گرفته، جایگاه بعدی شما چه خواهد بود و...). یکی از بزرگ‌ترین خطرات استخدام طولانی مدت در یک سازمان این است که از تحولات دنیای بیرون بی‌خبر خواهید ماند.

۲- وقتی شغل خود را تغییر می‌دهید، به دنبال آن با چالش‌های فراوانی روبه‌رو می‌شوید و تجربه کسب خواهید کرد. اما اگر برای یک بازه زمانی طولانی شغل خود را تغییر ندهید، هرگز چنین تجربیاتی به دست نخواهید آورد، مگر اینکه سازمانی که در آن کار می‌کنید، یک سازمان موفق با رشد

تقسیم می‌شوند: کسب‌وکارهای سریع و کسب‌وکارهای کند. کسب‌وکارهای سریع (چالاک) سازمان‌هایی هستند که خود را به سرعت با تحولات روز همسو می‌کنند. شما باید به دنبال کسب‌وکارهای سریع باشید چراکه کسب‌وکارهای کند، فقط به شما حقوق پرداخت می‌کنند تا نهایتاً یک شغل بهتر پیدا کنید. اگر قصد دارید در محیط کار هزاره سوم دوام بیاورید، باید رو به جلو حرکت کنید و هر روز چیز جدیدی یاد بگیرید تا از تحولات عرصه کسب‌وکار عقب نمانید. سازمان‌های کند اسیر تشریفات اداری، سیاست‌های قدیمی و قوانین دست‌وپاگیر هستند. در سازمان‌های سریع، کارمندان آزادانه وظایف خود را انجام می‌دهند و ایده‌های خود را عملی می‌کنند. سال‌های گذشته، امنیت شغلی از هر چیزی مهم‌تر بود. هدف همه مردم این بود که پس از فارغ‌التحصیلی در یک سازمان بزرگ استخدام شوند و تا بازنشستگی همان‌جا ماندگار شوند. آن دوران به سر رسیده است. هیچ سازمانی امنیت شغلی شما را برای همیشه ضمانت نمی‌کند. امنیت شغلی شما دیگر در دستان کارفرما نیست. کنترل آن در دست خودتان است. این شما هستید که جایگاه خودتان را در بازار کار تعیین می‌کنید. اگر یک فرصت شغلی را از دست دادید، نگرانی‌ای نخواهید

چرا افراد موفق بیشتر از سایر افراد شغل خود را تغییر می‌دهند. برعکس، چرا برخی دیگر از کارمندان با وجودی که به شغل یا سازمانی که در آن کار می‌کنند، کوچک‌ترین علاقه‌ای ندارند، هرگز به استعفا فکر نمی‌کنند؟ آیا تغییر شغل یک امتیاز منفی است؟ آیا کارمندی که به‌طور مداوم شغل خود را تغییر داده، گزینه مناسبی برای استخدام هست؟

این روزها برای فردی که بارها شغل خود را تغییر داده است، از واژه «job hopper» استفاده می‌کنند. هیچ کارمندی دوست ندارد که دیگران چنین برجسی به او بزنند. برای همین، از ترس اینکه مبادا از سوی کارفرمایان پذیرفته نشوند، هرگز شغل خود را تغییر نمی‌دهند، حتی اگر از آن بیزار باشند. آنها اعتقاد دارند که ماندن در یک سازمان برای بازه‌های طولانی، مثل سه یا چهار سال، یعنی «ثبات». اما بیایید منطقی به قضیه نگاه کنیم. مسلماً کارفرمایی که ارزش شما را می‌داند و سعی می‌کند بهترین تجربه‌های آموزشی را برای شما فراهم کند، به مفاهیم از کارافتاده‌ای مثل «ثبات» اهمیت نمی‌دهد. برای چنین کارفرمایی، دستاوردهای شما مهم هستند، نه مدت زمانی که در سازمان‌ها مشغول به کار بوده‌اید.

کسب‌وکارها از نظر سرعت به دو دسته

سالانه ۳۰ درصد یا بالاتر باشد.

۳- احساس عدم صلاحیت اصلاح احساس خوبی نیست. اما فراموش نکنید که بیشترین میزان یادگیری مربوط به زمانی است که کمترین میزان مهارت را دارید. وقتی کار خود را خوب بلد باشید، بخشی از مغز شما به صورت خودکار به خواب می‌رود. وقتی در انجام یک کار مهارت دارید، کنجکاوی شما به حداقل می‌رسد. اما وقتی مکرراً شغل خود را تغییر می‌دهید، حس کنجکاوی در شما همواره فعال خواهد بود و احساس عدم صلاحیت باعث می‌شود هر روز خودتان را مجبور کنید که چیز جدیدی یاد بگیرید.

۴- هر بار که شغل‌تان را تغییر می‌دهید، ناچارید روی ارزش‌هایتان تجدید نظر کنید و خودتان و ارزش‌هایتان را دوباره تعریف کنید. اگر در شغل فعلی‌تان به اندازه کافی تجربه کسب کرده‌اید اما جای پیشرفتی برایتان وجود ندارد، تصمیم با شما است. می‌توانید بمانید یا استعفا دهید. اما حقیقت اینجاست که شما مهارت‌هایتان را به کارفرما می‌فروشید و بهترین راه برای تقویت مهارت‌ها، استفاده از فرصت‌های جدید برای یادگیری است.

۵- هر چه بیشتر شغل خود را تغییر دهید، انجام مصاحبه و مذاکره برایتان آسان‌تر خواهد بود. اگر در یک شغل بمانید، این مهارت در شما تقویت نخواهد شد.

۶- تغییر مداوم شغل به شما کمک می‌کند کارفرمایان را بهتر ارزیابی کنید، همان‌طور که آنها شما را ارزیابی می‌کنند. دیگر نیازی

۹- هرچه در سازمان‌های بیشتری کار کنید، افراد بیشتری شما را خواهند شناخت و شما نیز با افراد بیشتری آشنا خواهید شد. به این ترتیب اعتبار شما نزد آنها افزایش خواهد یافت و دیگر شروع یک کار جدید در یک سازمان جدید و کشف اولویت‌هایشان برای شما دشوار نخواهد بود.

۱۰- هرچه بیشتر در یک سازمان بمانید، به مرور به این منطقه امن عادت خواهید کرد. تغییر شغل به شما کمک می‌کند منطقه امن خود را گسترش دهید. فراموش نکنید که شما یک «عنوان شغلی» نیستید و هزاران فرصت جدید، بیرون از سازمان در انتظار شما است.

منبع: Forbes

نیست زمان خود را برای کارفرمایی که توانایی حل مسئله ندارد یا به شما آزادی عمل نمی‌دهد، هدر بدهید.

۷- وقتی برای مدت طولانی در یک شغل بمانید، عملکرد شما مکانیکی خواهد شد. دیگر ایده جدیدی در ذهن شما شکل نخواهد گرفت و خلاقیت و میل به تجربه‌های جدید در شما از بین خواهد رفت.

۸- شرکت‌هایی هستند که افرادی را که دائماً شغل خود را تغییر داده‌اند استخدام نمی‌کنند (حتی در بازه‌های زمانی دو یا سه سال). اگر شما هم جزو این دسته از افراد هستید، نترسید! احتمالاً در چنین شرکتی استعدادهای شما شکوفا نخواهد شد.

اشتراک

- هزینه ارسال عادی از مشترکان دریافت نمی شود.
- افزایش قیمت نشریه در طول دوره اشتراک مشمول مشترکان قبلی نمی شود.
- تسهیلات اشتراک برای روزنامه‌ها مجلات عمومی و مجلات تخصصی به ترتیب تا سقف ۵۰۰، ۲۵۰۰ و ۵۰۰۰ تومان به ازای هر نسخه.
- برای ثبت اشتراک کافی است به سایت www.eshterak.ir مراجعه نمایید.

مشترک شوید

www.eshterak.ir

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
 با هدف گسترش فرهنگ مطالعه
 و حمایت از مطبوعات طرح تخفیف اشتراک
 تا سقف ۵۰ درصد را اجرا می کند.